

Republic of Bulgaria
Ministry of Foreign Affairs

**DIPLOMATIC
INSTITUTE**

The 16+1 Sofia Think Tanks Conference 'Advancing 16+1 Cooperation Platform – the Way Ahead'

12

FOREIGN AFFAIRS RESEARCH PAPERS

Seventh Meeting of the Heads of
Government of the Central and Eastern
European Countries and China | Deepening open and
pragmatic cooperation
for inclusive prosperity

The 16+1 Sofia Think Tanks Conference 'Advancing 16+1 Cooperation Platform – the Way Ahead'

co-organized by

*the Diplomatic Institute to the Minister of Foreign Affairs
of the Republic of Bulgaria,*

*the Institute of European Studies of the Chinese Academy
of Social Sciences*

*and China Center for Contemporary World Studies
of the International Department of CPC's Central Committee*

by the support of

*the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria
and China-CEEC Think Tanks Network*

Sofia, Central Military Club
29th June 2018

The views and opinions expressed in this publication are solely those of the scholars, researchers and experts and do not reflect official positions of the countries on whose behalf they have participated in the conference

Compiled by
Dr. Valentin Katrandzhiev

Translation
Ivanka Angelova
Ivan Katrandjiev

Printed by Izdatelstvo VELES Ltd

ISBN 978-619-7200-15-7

Изразените в публикацията становища и мнения са единствено на учените, изследователите и експертите и не отразяват официални позиции на държавите, от чието име същите участват във форума

Съставител
д-р Валентин Катранджиев

Превод
Иванка Ангелова
Иван Катранджиев

Печат „Издателство ВЕЛЕС“ ООД

ISBN 978-619-7200-15-7

COUNCIL ON ECONOMIC AND DIPLOMATIC RELATIONS

Published with the support of Council for Economic and Diplomatic Relations (CEDR)

CEDR is an association operating in private benefit within the meaning of the Bulgarian Non-Profit Legal Entities Act. The main objective of the association is to create an environment of peace, common interest and development between the different national and international institutions and organizations in line with the specific cultural, economic and political differences of each party. CEDR aims to achieve its goals by creating a platform for information and knowledge exchange, organizing and participating in conferences, roundtables, cooperation and supporting the activities and initiatives of its members and partners.

Изданието се публикува с подкрепата на Съвета за икономически и дипломатически отношения (СИДО)

СИДО е сдружение, упражняващо своята дейност в частна полза по смисъла на българския Закон за юридическите лица с нестопанска цел. Основната цел на сдружението е да създаде среда на мир, общи интересни и развитие между различните национални и международни институции и организации, съобразявайки се със специфичните културни, икономически и политически особености на всяка страна. СИДО постига своите цели, като създава платформа за обмен на информация и знания, организира и участва в конференции, кръгли маси, както и съдейства и подкрепя дейностите и инициативите на своите членове и партньори.

Contents

Introduction / 7

Official Opening / 14

First Panel

Political Dimension of the 16+1 Cooperation Platform / 23

Second Panel

Economic Dimension of the 16+1 Cooperation Platform / 63

Third Panel

People-to-People Dimension of the 16+1 Cooperation Platform / 105

Fourth Panel

Local Cooperation Dimension of the 16+1 Cooperation Platform / 115

INTRODUCTION

On 29th June 2018 the Diplomatic Institute to the Minister of Foreign Affairs of Bulgaria (referred hereinafter as the Bulgaria Diplomatic Institute) in collaboration with the Institute of European Studies at the Chinese Academy of Social Sciences, the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network and the Chinese Center for Contemporary World Studies organized one-day international think tanks conference '**Advancing 16+1 Cooperation Platform - the Way Ahead**'. The high-level scientific and expert driven event was held as part of the official calendar of events of the 7th Summit of Heads of Government of the 16+1 China-CEEC cooperation platform. The conference was hosted by the Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria.

China-CEEC think tank forum in Sofia contributed to consolidating the community of scholars, researchers and policy experts from leading universities and think tanks from China and Central and Eastern Europe around the 16+1 Think Tanks Network. The forum served as an academic and intellectual platform for reviewing the results and outlining future prospects of the 16+1 mechanisms and dimensions of cooperation. It was utilized for legitimizing new innovative ideas within the 16+1 expert and academic fora. The Sofia think tank conference also offered frank and honest discussions over the limitations and challenges to the 16+1 initiative and suggested ways of overcoming them.

The Bulgarian Diplomatic Institute constitutes a leading Bulgarian think tank providing specialized expertise to the Bulgarian Diplomatic Service on the issues to the 16+1 initiative and the Belt and Road Initiative (BRI). The expertise is being generated via own in-depth research studies and through scientific and expert driven conferences organized by the Institute. In view of that, in Sept 2017, the BDI held an international conference on the potential of the Black Sea Region as a crossing point of the 16+1 and the BRI.

Apart from an authoritative and large Chinese delegation comprising of leading Chinese universities, institutes and think tanks, the think tank conference was enriched by the participation of a solid group of well-established in their field of expertise scholars and researchers from 9 (out of 16) Central and Eastern European countries - Czech Republic, Hungary, the Republic of North Macedonia, Montenegro, Poland, Romania, Serbia, Slovakia, and Slovenia.

In his opening address, the Deputy Foreign Minister of Bulgaria, Mr. Georg Georgiev pointed out high expectations for the 16+1 as a cooperation platform for boosting economic development of the Central and Eastern Europe countries through investments, trade and realization of various projects. The motto of the 16+1 Sofia Leaders' Summit 'Deepening Open and Pragmatic Cooperation for Inclusive Prosperity' reiterated the notion that success of the 16+1 initiative depended on inclusiveness, pragmatism, accomplishment of practical and achievable results.

On her part, the Director of the Bulgarian Diplomatic Institute (BDI), Ms. Mihaylova emphasized the BDI's active commitment to the activities of the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network. She also thanked the Chinese Embassy to Bulgaria and personally, the Chinese Ambassador H.E. Mr. Zhang Haizhou for assisting the BDI in deepening and expanding the network of contacts with the Chinese think tanks.

Key note speeches at the opening session were delivered by Director-General of the Institute for European Studies of the Chinese Academy of Social Sciences (CASS) and the Secretary of the China-CEEC Think Tanks Network, Prof. D. Huang Ping and by the Deputy Director-General of the China Center for Contemporary World Studies (CCCWS), Dr. Wang Liyong.

In view of Prof. Huang Ping, the cooperative nature of the 16+1 derived from joint synchronization of rules, implementation of projects in particular fields, and finally sharing of cooperation results. He also emphasized the growing role of the 16+1 Think Tanks Network as an international collaborative research network (already encompassing more than hundred members). The scientific and think tank cooperation among the seventeen partner countries rested on joint initiation of research projects, co-organization of relevant think tank conferences and symposiums and finally joint publication of research outcomes.

On his part, CCCWS' Deputy-Director Dr. Wang Liyong presented the 16+1 cooperation platform as one centered not on zero-sum but win-win relationship. In the new of period domestic reforms China had been committed to expanding its market access to foreign investors and traders (incl. setting up a favorable foreign investment environment and enhancement of intellectual property rights protection). This would have a positive impact on China-CEEC relations. Dr. Wang Liyong proposed the inclusion of China-CEEC connectivity projects into the China-EU infrastructure cooperation framework (as a way of overcoming Brussels' concerns over development of the 16+1).

His Excellency Mr. Zhang Haizhou, Ambassador of the People's Republic of China to Bulgaria, expressed his country's support for the Sofia 16+1 think tank conference and his appreciation of the Ministry of the Foreign Affairs of Bulgaria and the Bulgarian Diplomatic Institute's efforts for organizing the event. In his words, for a period of six years the 16+1 has developed into an influential cooperation platform. The economic, trade and investment relations of China with CEE countries has shown positive trend (e.g. trade exports of China to CEE countries with 16% increase and CEE countries exports to China with 24% increase). In reviewing the 16+1 sectoral cooperation, Ambassador Zhang Haizhou emphasized the growing popularity of the Bulgarian honey and rose oil products on the Chinese markets. He positively assessed the number of completed and ongoing projects in key fields under the 16+1 initiative: transport infrastructure (railway Budapest-Belgrade line construction; the highway in Montenegro-completed); energy (coal-fired powers station in Serbia already

producing electricity); agriculture (establishment of the first China-CEEC agricultural cooperation demonstration zone in Bulgaria). People-to-people dimension of the 16+1 platform has resulted in an increased number of direct flight connections and tourist related trips (seven cities across CEE countries have been directly connected to China by air and numbers of tourist exchanges has doubled to reach nearly one million people). The culture has served as a bridge of mutual understanding and learning (performances by Chinese artists have been very welcomed in Sofia). The Chinese Ambassador described the China-EU relations as open and mutually beneficial and restated his country's commitment to develop relations with CEE countries (in various fields) in line with the EU rules and regulations. He also welcomed other European countries and international organizations (incl. financial ones such as the European Bank for Reconstruction and Development) to step in as third party partners to jointly advance the 16+1 China-CEEC cooperation.

The think tank conference was structured along **four panels**.

The **first panel** featured the political aspects of the 16+1 cooperation platform.

The experts looked at the Chinese led initiative from regional, European and global perspectives. It was said that the transitional stage of the current global order not only challenged but served as a window of opportunity for China-CEEC relations in the context of the EU-China strategic partnership. The EU was expected to remain a powerful player in international system even after Brexit.

It was emphasized that the 16+1 initiative had been perceived through three levels of acceptance (or non-acceptance). Firstly, the 16+1 has attracted a fair amount of criticism from Brussels and leading West European countries; secondly, there have been countries that were viewing the platform (especially in the CEEC) as the one strengthening the EU-China interaction; thirdly, there were number of countries that have regarded the 16+1 as neither strengthening or undermining the EU-China dynamics. The experts reviewed the 16+1 cooperation platform through its interdependence with the BRI. Researchers from the Visegrad-4 shared the results of their research on how the 16+1 and the BRI impact their countries' internal politics and the level and intensity of their relationship with China.

The panel also examined the complexity of the BRI in the context of China-CEEC cooperation. It was underlined that the region of Central and Eastern Europe constituted an important component of the Belt and Road connectivity routes in larger Eurasian context. It turned out that the Eurasian space was critical for pursuit of Beijing's strategic investment and trade interests in a global context. It was pointed out that CEE countries offered new trade and investment opportunities for China given its saturated economic relations with Western European countries.

Some of the panel interventions highlighted the geostrategic implications of planned transport infrastructure projects in CEE countries under the BRI and the 16+1 for the development of Europe-Asia relations.

The panel discussion focused on the 16+1 as a model of South-South relations. This point of view shared by part of the Chinese think tanks' community was challenged by CEE experts. The CEE countries have currently been struggling against double standards and unequal treatment within the EU. It was in this context that the inclusion of 11 CEE countries (EU members) in the category of the Global South might reinforce the socio-economic divisions within the EU and legitimize divisions of the EU into advanced and less advanced regions. Interpretation of the 16+1 as a South-South model of cooperation (the one Beijing offers to countries of Asia, Africa and Latin America) will cement the narrative of the EU (as nucleus and periphery and promote the notion of different speed Europes). This, would have been both contrary to interests of the CEE countries and China. Moreover, it has to be born in mind the difference in industrial structures between Central Europe and the developing South.

The **second panel** dealt with the economic dimension the 16+1 initiative.

The place of Visegrad-4 (as a sub-region of Central Eastern Europe), in Beijing's going out strategy (through the 16+1 and the BRI) was reviewed. China's successful presence in Visegrad-4 came from a positive image (generated via active public diplomacy and enhanced at a macro level policy). Within the CEE countries Visegrad-4 has always carried a significant economic weight thanks to its industrial and technological base. It was pointed out that economic and political stability (incl. high standards of education) in Visegrad-4 (within the EU) have been an important premise for increased Chinese investments. Regardless of that, Chinese investments in the CEE countries have remained incomparably lower in relation to Chinese FDI in Western Europe.

It was pointed out that despite serious progress the 16+1 achieved as a trans-regional economic cooperation platform it was facing series of structural challenges that had to be overcome for the China-CEEC cooperation to advance forward.

Further in the panel, functioning of the 16+1 offices for sectoral cooperation were analyzed. For instance, it was said that the 16 CEE countries lacked a shared vision on the functions of newly set up maritime secretariat. The individual CEE countries have been competing on their own for attracting Chinese infrastructural investments. Instead, joint proposals by groups of countries within the 16+1 for sea port infrastructure development could have been initiated. (e.g. between Poland, Latvia and Lithuania or between Bulgaria and Romania, proposing common projects to China). The 16+1 sectoral cooperation centers had been weak in communicating with the general public on the contents, agendas and results of their activities (incl. publicizing the projects).

It was mentioned that CEE European companies faced difficulties as they had

to undergo a long introduction period for their products on the Chinese market (for instance milk products, cereals and other breakfast products) without being able to generate needed revenues to run their business. The same companies found it easier to operate on the European market because the cycles of revenue generation were shorter than in China. Only big corporate giants could afford investing for a long time in a market without expecting return on their investments. It was in this context that panel experts offered practical suggestions on how to address accumulated problems and move the 16+1 forward.

Serious challenges to the 16+1 were coming from growing trade China-CEEC imbalances, asymmetries in size of economies, heterogeneity of the region of Central and Eastern Europe (in political, historical and cultural terms).

The panel session also included strategic analysis the BRI as an exercise of multilateralism with specific emphasis on economic and logistics issues. The BRI was interpreted as a wider shift towards new economic patterns. In terms of China-CEEE trade and industrial cooperation it was suggested: firstly, the enterprises could benefit from forming cooperative industrial zones where common preferential policies and regulations could apply; secondly, China and the CEE countries need to take use of the competitive advantages of the products they produce (in agriculture, industry, transportation etc.) and guarantee mutual markets accessibility; thirdly, in formulating its trade policy towards the CEE countries Beijing ought to adopt a differentiated trade strategy (which took into consideration the specific national conditions of individual CEE countries).

One of the Chinese panelists assessed the impact of newly proposed EU framework for screening foreign direct investments on EU-China and China-CEEC relations. In his view, proposed measures would obstruct free flow of Chinese investments in Europe. The FDI screening mechanism may fail to accomplish desired results because of its vague definition and legal implications if applied in the EU single market context.

The panel also examined levels of cooperation of CEE countries with China in the field of energy (European, South East European, and at a national level). A realistic picture of energy developments in South East Europe was depicted.

The **third panel** was devoted to intercivilizational, cultural (spiritual), scientific, educational, and other people-to-people exchanges as a stepping stone towards meaningful CEEC-China relations.

The case studies of Bulgarian-Chinese cooperation in the field of higher education were presented (e.g. exchange of knowledge, research, know-how and education methodologies and practices involving academic, business and technology driven communities: from 'Todor Kableshkov' Transport University of Bulgaria and Ningbo University of Technology; from the Bulgarian University of Architecture, Civil Engineering and Geodesy (UACEG) and Beijing University of Civil Engineering and Architecture; from the Bulgarian University of Chemical Technology and Metallurgy and Wuhan University for Science and Technology,

and Shenyang University of Chemical Technology to name a few). Positive impact of the 16+1 platform on intensification of Bulgarian-Chinese cultural, scientific and educational cooperation was acknowledged.

People-to-people dimension has contributed significantly to increase of exchanges in fields of tourism and sports as well. Regular exchanges between Bulgarian and Chinese academic communities, municipalities, provinces cities had become common practice.

Empirical results of a recent research study on the role of think tanks within the 16+1 platform were presented (covering think tanks from Serbia, Hungary, Czech Republic, and the Republic of North Macedonia). The most tangible result of the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network has been the creation of community of scholars and experts. Through the network discourses existing knowledge, information and data has been shared and synthesized in valued added forms of knowledge. Thus, the network has contributed to new forms of expert and academic driven cooperation. It remained uncertain on how influential CEE think tanks would have been in the policy making domain (particularly when it comes to formulating policies on China) as compared to their Chinese counterparts, which have been closely associated with the political policy-making process.

The **four panel** offered substantive readings and discussions on the local cooperation within the 16+1 platform. The interplay between local and central levels of governance in terms of policy formulation and implementation were examined. It was said that the cooperation at a level of municipalities had constituted the real essence of cooperation between countries and cultures. In view of that formats and modes on how a city (or town) had been operating in the international arena were observed.

Twining of cities not only in bilateral but trilateral formats has emerged as an innovative form of cooperation among cities. It was assumed that the governments of Chinese cities were becoming an indispensable component in conduct of Chinese foreign policy. In view of that city-to-city (and town-to-town) cooperation might start to play an important role in shaping relations between China and the CEE countries. In the course of discussion, it was pointed out that the 16+1 Local Leaders Forum turned out to be too standardized. Importance of the 16+1 local governance cooperation was recognized (such as mutual learning, training experience, trade and investment culture). However, conference experts from CEE countries underscored a lack of substance in this dimension of cooperation. An application of a targeted approach was recommended (by focusing on addressing only few truly crucial issues, rather than spreading the cooperation over numerous subjects). The experts also acknowledged the failure of top-down approach and proposed that the 16+1 started from grass root levels (starting from civil, cultural and business communities), then reinforced by the local governments and finally backed the level of the central governance.

The Chinese experts approached the debate from a historical perspective

by reminding that the local cooperation between China and individual CEE countries has come into being long before the 16+1 had been initiated. Successful examples from the past such as the Chinese-Polish Joint Stock Shipping Company 'Chipolbrok' (1951), Zhongjie Friendship Farm" (1956, Sino-Czech-Slovak Friendship Farm) have served as good examples for developing economic and trade cooperation at municipal levels today. In 2018 Zhongjie Small and Medium Enterprises Cooperation Zone was established. The creation of this cooperation zone in the context of the 16+1 local cooperation format were logical consequence of 70 years of maturing of relations between China and CEE countries.

Innovative ideas and practices in the field of education were reviewed. The panel offered an interesting case study of cooperation of Montenegrin University of Donja Gorica [UDG] with Chinese partners. Established and run as a private academic institution UDG developed entrepreneurial spirit for introduction of business oriented study programs with participation of interested Chinese stakeholders, both from academic and business communities. UDG's business oriented management model led to setting up of sectoral expert groups designed for negotiations with Chinese companies on potential investments related to production, tourism, infrastructure, agriculture. Finally, UDG had become part of China-CEEC Small and Medium Enterprises' match making events.

The panel discussion provided an outline of the results in China-CEEC local cooperation. This included increase in twining of cities, opening of direct flight connections, setting up of direct freight routes between Chinese and European cities. The levels of interplay between local and central government were discussed (and the extent to which regional and local authorities depended on the political direction from the central government in developing relationship with regional and local counterparts from the other side). It was acknowledged that the model of vertical central-regional/local interaction in China differed from local-central governance model practiced in CEE countries. It was concluded that municipalities (especially of big cities) as sub-national actors could be co-setters of norms and regulations alongside the central governments.

Dr. Valentin Katrandzhiev

Sofia, 14th March 2019

Tanya Mihaylova

**Director of the Diplomatic Institute to the Minister of Foreign Affairs
of Republic of Bulgaria (BDI)**

Dear Participants to the 16+1 Sofia Think Tanks Forum,

Dear Mr. Georg Georgiev, Deputy Minister of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria,

Dear Dr. Huang Ping, Director General of the Institute of European Studies of CASS and Secretary General of the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network,

Dear Mr. Wang Liyong, Deputy Director-General of the China Center for Contemporary World Studies, International Department of the CPC's Central Committee,

Your Excellences,

Dear Friends,

Ladies and Gentlemen,

It is my honour and privilege to open 16+1 Sofia Think Tanks Forum under the name of **'Advancing 16+1 Cooperation Platform - the Way Ahead'**, hosted by the Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria and 16+1 China - Central and Eastern European Countries (CEEC) Think Tanks Network.

Our conference is being held during the last working day of the Bulgarian Presidency of the Council of the EU. At the same it is part of the official calendar of events within 16+1 China-CEEC Summit (due to take place during 5-7 July this year in Sofia, Bulgaria). This think tanks forum follows the established tradition of holding high level academic and scientific exchange a week prior to 16+1 China-CEEC Summits.

We are very pleased to have our principal partner the Institute of European Studies of Chinese Academy of Social Sciences, as well as China Center for Contemporary World Studies of the International Department of CPC Central Committee as co-organizers of this high level scientific conference.

We are glad to announce that the conference is being held with the participation of a sound and large Chinese delegation comprising of leading Chinese universities, institutes and think tanks. We have also managed to attract to the forum researchers and experts from 9 (out of 16) Central and Eastern European Countries - Czech Republic, Hungary, the Republic of North Macedonia, Montenegro, Poland, Romania, Serbia, Slovakia, and Slovenia.

We hope that 16+1 Sofia Think-Tanks Forum will serve as an analytical platform for exchange of expertise. We also hope that it's going to become a good ambiance for recognizing past achievements and outlining future prospects of 16+1 modes and sectors of cooperation, as well as presenting new innovative

ideas within the 16+1 forum of experts. The topics of the conference are well-balanced, and in my opinion reflect the current trends in the development of the 16+1 China – CEEC cooperation platform. In the end, this conference should be yet another brick in consolidating the formation of the expert community around the 16+1China-CEEC Think Tanks Network.

Ladies and Gentlemen,

In Sept 2017 under the patronage of the Bulgarian Prime Minister Boyko Borisov the BDI organised a successful conference articulating the potential of Black Sea Dimension of the Belt and Road Initiative. The conference was focused on the Black Sea region because it possessed significant potential to be part of the Chinese strategy for global connectivity and shared development. In addition, the Black Sea region is becoming a crossing point of the Belt and Road Initiative and the 16+1.

Chinese studies is one of the principal research areas of our institute. During the past few years the BDI conducted in-depth research and analysis of the 16+1 cooperation platform and Belt & Road Initiative. In so doing, we cooperate closely with the Institute of European Studies of CASS and the Centre for European Studies within the Shanghai Institutes for International Studies.

In view of systematizing our efforts in this direction we have set up a special research division for study of the 16+1 and the Belt and Road Initiative. We intend to use it as a way of reinforcing our contribution to 16+1 China-CEEC Think Tanks Network.

Here is the moment to take the opportunity of expressing our gratitude to the Chinese Embassy in Bulgaria and personally to the Chinese ambassador, His Excellency Mr. Zhang Haizhou for the support and help they have been providing us in deepening our contacts with Chinese institutes and universities.

In conclusion, allow me to welcome you, Friends, Colleagues and Partners once again to the 16+1 Sofia Think Tanks Forum. I really hope that this expert driven event will result in enlightening presentations and thought-provoking discussions.

Georg Georgiev

Deputy Minister of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria

Your Excellency Ambassador Zhang Haizhou,

Dear Mr. Huang Ping,

Dear Mr. Wang Liyong,

Dear Mrs. Tanya Mihaylova,

Ladies and Gentlemen,

Dear guests,

On behalf of the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria I would like to welcome you all to today's China - CEEC Think-Tanks Conference "Advancing 16+1 Cooperation Platform – The Way Ahead" and to wish you successful and fruitful discussions.

It is a pleasure to welcome representatives of think tanks from the 17 countries just one week before the 7th China-CEEC Summit, which will be held here in Sofia on July 7th.

Bulgaria attaches great importance to the role and the contribution of the 16+1 China-CEEC Think-Tank Network, as a moving force in the overall cooperation between the 16+1, and we are delighted to be part of this network through our Diplomatic Institute. It is an honor for the Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Bulgaria to host today's event with the 16+1 China - CEEC Think-Tanks Network.

I would like to extend warm greetings to the organizers of today's event – the Institute of European Studies of the Chinese Academy of Social Studies and the China Center for Contemporary World Studies of the International Department of the CPC Central Committee - two very important Chinese institutions. I would like to assure you that the Bulgarian Diplomatic Institute and his Director Mrs. Tanya Mihaylova have solid experience in organizing and participating in many 16+1 events, and have acquired in-depth understanding and valuable know-how. So, you are in very good hands today and I'm confident that the conference will yield results to the benefit of all participants and guests.

Bulgaria has been a strong supporter of the 16+1 initiative from its very inception of the 16+1 Initiative (Budapest-2011 preliminary meeting and Warsaw-2012 summit). Being firmly committed to the initiative, Bulgaria has participated in many forums and has hosted a number of the 16+1 events in the fields of agriculture, culture, local authorities, etc.

I would like to assure you that no efforts are being spared in the preparation for the 16+1 Sofia China-CEEC Summit. Our aim is to make it as effective, pragmatic and result oriented as possible. It will be held under the motto of "Deepening open and pragmatic cooperation for inclusive prosperity". This theme

itself speaks a lot about the desires and intentions of the participants. They all want to see concrete practical results in their cooperation with China, based on an open and pragmatic cooperation.

The 16+1 China-CEEC Think-Tank Network occupies a valuable place in identifying realistic and tangible targets of the 16+1 cooperation and we count on your support for helping us fill this initiative with rich content. We believe that the 16+1 is a very useful and important platform for cooperation between the countries of Central and Eastern Europe and China, on one hand, and between the Central and Eastern European countries themselves, on the other.

Bulgaria has positively assessed the opportunities and new horizons created by the 16+1 cooperation platform and believes that it is beneficial for all countries involved. Bulgaria shares the view that it is important for joint work on the synergy between the 16+1 platform, Belt and Road Initiative, the EU-China Connectivity Platform and the Trans-European Transport Network. We believe that the cooperation under the 16+1 platform could facilitate the economic development of the Central and Eastern European countries through investments and the realization of different projects.

In all its activities the Bulgarian side adheres to the laws and values of the European Union and considers it important that the cooperation between the CEEC and China under the 16+1, complies with the EU standards, including openness and transparency. As a member of the European Union, Bulgaria would like to uphold the image of the 16+1 platform as part of the globalized world - a modern structure of inclusive collaboration and partnership.

The Bulgarian Presidency of the Council of the EU is coming to an end and I would like to thank all of our partners for the collaboration which they had with Bulgaria for successful fulfillment of its agenda.

A lot has been achieved within the 16+1 initiative, but there is still much more to be done. We are pleased with the active cooperation in the agricultural sector, in which Bulgaria plays a very important role. We would like to strengthen our work not only in this field but also in the areas, such as infrastructure, finance, information and technology, science and healthcare. We will gladly participate in projects concerning the development of these sectors. And we are already doing it. Bulgaria will continue to work for more fruitful and result oriented cooperation together with all the participants of the 16+1.

Your Excellences,

We are looking forward to the upcoming 7th Summit of the 16+1 initiative and, of course, to the next event which Bulgaria will host and this will be the 16+1 initiative on the level of the local authorities and the governors, which will take place in Plovdiv, probably in September. So we are now pretty much dedicated to all of these events after the closure of the Bulgarian Presidency of the Council of the EU.

Thank you all for being here and I wish you a very fruitful and pleasant meeting today.

Prof. Dr. Huang Ping

**Director-General of the Institute of European Studies
of the Chinese Academy of Social Sciences
Secretary-general of 16+1 Think-Tanks Network**

Dear Madame Mihaylova,
Dear Deputy Foreign Minister Georgiev,
Your Excellency Ambassador Zhang,
Colleagues, Friends,
Dear partners, who have been working already in the 16+1 Think-Tanks Network,

It is my great honor to be actually able to co-organize this think-tanks conference together with our partner, the Bulgarian Diplomatic Institute, with the strong support from the Ministry of Foreign Affairs of Bulgaria and also the Chinese Embassy in Bulgaria.

The “16+1 Cooperation”, together with the “Belt and Road” Initiative now are 6 years and 5 years individually. It’s a great time to organize this forum, just before the prime ministers meeting next week. We should also recognize Bulgaria as one of the earliest countries which has established diplomatic relations with the People’s Republic of China about 70 years ago. We are going to also celebrate the 40th anniversary of China’s reform and opening up this year. We have also recognized that China’s role in global governance, together with our cooperation with the EU and the 16 CEE countries nowadays is becoming one of the most important issues, discussed all around the world today.

The 16+1, despite being still so young, has helped our bilateral relations with the 16 countries in Central Eastern Europe. It has also helped China’s cooperation with the whole region in this important part of Europe. This in turn, has actually helped balance already quite comprehensive China-EU partnership. A China-EU leaders’ meeting is also about to take place in China next month.

The “16+1 Cooperation” platform together with the “Belt and Road” Initiative have gradually and incrementally produced the following three joints: Firstly, jointly discussing the rules from the very beginning, together with all the partners in the 16 countries’ governments, businesses, local authorities and societies; Secondly, jointly implementing the projects in whatever field - trade, investment, infrastructure, education, science, technology and people-to-people exchanges; Finally, last but not least, jointly sharing the results of our joint cooperation. Under the 16+1 Think-Tanks Network which was proposed by our premier Li Keqiang, 17 heads of government have set up relevant guidelines for think tanks from China and CEEC to develop capacity for joint applied

research for the needs of “16+1 Cooperation” at the level of governments, local authorities, businesses.

The China-CEEC Think Tanks Network has expanded to include more than hundred members from 17 countries and acts an international collaborating research network. I have therefore been honored to be the secretary for this network. Both, the Chinese Academy of Social Sciences and the Ministry of Foreign Affairs of China have strongly supported our scientific cooperation with partners from the countries of the Central and Eastern Europe. Our cooperation has been developing on three joints: firstly, initiating joint research projects from the very start of the think tanks network with all its members, either on an individual or institutional basis; secondly, jointly organizing relevant scientific seminars, conferences/forums, symposiums, either before, during or after the 16+1 leaders’ meetings (or before, during or after our president’s official visits to the countries of Central and Eastern Europe, or during a visit of a prime minister of a Central or Eastern European country to China); thirdly, jointing publishing research results in Chinese, English or CEEC languages.

In structuring this new kind of think tank network cooperation, we, in the Institute of European Studies to CASS, have combined our accumulated knowledge on the EU (we have been developing for the past 14 years) with our studies on the region of the Central and Eastern Europe. In my view, think tanks network should contribute to enhancing China-CEEC relationship, to presenting accomplished results and identifying new cooperation opportunities, to addressing multiple challenges (arising from a regional, EU and global perspective) that stand on the way to further development of “16+1 Cooperation” platform. It should be a gradual incremental and step by step progress.

I also strongly believe by jointly organizing this think tanks forum, our intellectual discussion on “16+1 Cooperation” platform will be beneficial to China-EU strategic dialogue and realization of Belt and Road Initiative.

Thanking you again, very much!

Wang Liyong

Deputy Director-General of the China Center for Contemporary World Studies (CCCWS), International Department of the CPC's Central Committee

Your Excellency, Mr. Georg Georgiev, Deputy Minister of Foreign Affairs of Bulgaria,

Your Excellency Zhang Haizhou, Ambassador of the People's Republic of China,

Distinguished Director Mihaylova,

Distinguished Prof. Huang Ping,

Dear colleagues, Good morning!

At the very beginning, on behalf of the China Center for Contemporary World Studies, I would like to extend warm greetings to all of you ahead of the upcoming 7th China – CEEC Summit in Sofia. The CCCWS is delighted to co-host this very important symposium. Taking this opportunity, I wish to express sincere appreciation to the Institute of European Studies of the Chinese Academy of Social Sciences and the Bulgarian Diplomatic Institute, our partners in holding this event.

Over the recent years, CCCWS has committed to the important task of promoting the Belt and Road cooperation with special focus on strengthening the people-to-people bonds. In February of 2015 CCCWS, together with the Chinese Academy of Social Sciences and other Institutes, established the Belt and Road Think-Tank Association. This association is aimed at promoting the exchanges and cooperation of think tanks within China and other relevant countries. And until now the association has a membership of 138 Chinese institutions and a linkage with 112 important foreign think-tanks.

Just as the previous speakers have rightfully pointed out, since the 1st China - CEEC summit in 2012, the 16+1 cooperation has come a long way with many important outcomes. It represents an important exploration for building a new type of international relations, centered on win-win cooperation. We are now presented with a series of new opportunities in deepening the cooperation. China is driving to promote the domestic reforms, its opening up, mainly through expanding market access, strengthening intellectual property protection and building a more appealing investment environment. China is planning to increase imports from other countries. It is estimated that China will import 10 trillion USD of goods and services and invest nearly 800 billion USD abroad in the coming 5 years.

It is obvious that joint cooperation within the Belt and Road Initiative (BRI) is an important way to deepen the 16+1 cooperation. The BRI is for a rebalance of

economic globalization. It is designed to energize the world economic development through advancing connectivity in trade, infrastructure and investment, etc. Since its initiation in 2013 China has signed relevant cooperation agreements with over 90 countries and international organizations. The past several years have seen accumulated trade volume between China and partner countries of BRI. China has made over 70 billion USD of outbound investment and established 75 economic and trade zones in these countries, generating more than 1 billion USD of tax income and over 200 000 job opportunities for them. The Asian Infrastructure Investment Bank has lent loans of more than 4 billion USD.

From my point of view many CEE countries have become important partners of the BRI, for example, China, Serbia, Hungary and Macedonia are jointly building the China-Europe land-sea express line, which includes the Budapest-Belgrade railway. Poland has opened regular foreign trains with an aim of boosting their export to China. In 2017 the China-Poland two way train connection reached 21.3 billion USD, up by 20% compared with 2016.

Apart from that, China has also carried out cooperation with countries like the Czech Republic in their respective leading industries, such as aviation, new energy and pharmaceuticals. Bulgaria is an important partner of China in BRI cooperation with modern agriculture figuring prominently in the bilateral cooperation.

That being said, the cooperation between China and the CEE countries is not a complete smooth sail. For instance, EU and some of its member states like Germany, France have reservations and doubts about the current ties between China and the CEE countries. As a matter of fact, China supports the EU's Juncker plan and works for close alignment of the BRI with this plan. Mechanisms such as China-EU Joint Investment Fund and the EU-China Connectivity Platform are now up and going.

To respond to the EU's concern, China has proposed the inclusion of relevant connectivity projects into the China-EU infrastructure cooperation framework. Besides, in January 2016 China joined the European Bank for Reconstruction and Development, thus strengthening the financial and investment cooperation. It should be noted that China is working towards synergizing its competitive production capacities with the development needs of the CEE countries and with key technologies of the developed West European countries. This should be viewed as win-win cooperation between China, CEE countries and the EU rather than pursuit of China's geopolitical agendas in the Central and Eastern European region.

In conclusion, I believe that the BRI can play an important role in advancing the 16+1 cooperation. We hope that think tanks and experts can further contribute to the understanding and cooperation between China and the CEE countries by sharing more constructive and feasible proposals.

Thank you!

First Panel

**Political Dimension
of the 16+1 Cooperation Platform**

Dr. Kong Tianping

**Senior Research Fellow, Institute of European Studies,
Chinese Academy of Social Sciences**

The current world is a great intellectual challenge to comprehend. There are ongoing discussions about the characteristics of the current world order. Some experts claim we have entered a period of new global order, others think the mankind has plunged in global disorder. There have been also different interpretations of terms. Some scholars use the term 'global order' while others believe we live in a multiple world. There experts who describe the current state as 'a world in a trade wars' involving China, the US and the EU (as an example of power to power clash). Some experts present the world as a multipolar with dominant actors - the US, China, Russia and the EU. Dr. Kong Tianping stressed the tectonic change the world is currently undergoing. The global order is in a process of remaking, with 2016 as a turning point of this process.

The other characteristic of this world is its state of uncertainty and lack of clear perspective about the future. The period starting from 2016 has been compared with the systemic transformation in the Central and Eastern Europe in 1989 which also produced significant impact on the global order. Currently, the US remains the most power actor in world affairs (still with characteristic of a superpower). At the backdrop of that there has been a weakened EU struck by diverse crises since the last big EU enlargement in 2004 - the EU constitutional treaty crisis, global economic and financial crisis, the Ukrainian and the Syrian crises. Despite that Dr. Kong Tianping thought that the EU would remain a powerful player on the international arena even after Brexit.

Russia remained a major player in Eurasian space, trying to reclaim its influence in the post-Soviet space.

Last but not least, China's rise was considered to be one of the key factors in shaping the new global order during the last two decades. The changing trend in the world affairs may be worrisome due to following tendency. There has been a tendency towards rise of economic nationalism, protectionism and populism and return to identity politics in world affairs. China finds it the most important on how to prudently manage its relationship with the US, currently as the only superpower.

The development of the relations with the EU and Russia are also important for China. Dr. Kong Tianping believes that uncertainty in world affairs can be counteracted by more calls for cooperation with the EU and the CEE countries. Among the challenges about China-CEEC relationship is how to integrate it into the bigger picture of China-Europe relations. In view of the Chinese scholar from CASS, China and the Central and Eastern Europe have visibly strengthened their political dialogue and economic ties.

People-to-people exchange mechanism has also registered a considerable progress with a sustained think tanks policy and expert driven dialogue. Most impressive for the past six years, in view of Dr. Kong Tianping, has been the establishment of a range of platforms for cooperation in specific areas (e.g. education, culture, forestry, logistics, industrial capacity development, infrastructure building etc.).

The last six years have made a big difference in the history of relations of China with the CEE countries. China-CEE countries cooperation should not, according to Dr. Kong Tianping, be an issue of concern for Brussels because from the very beginning this cooperation was an integral part of the China-EU relationship. China has always supported the EU integration, where a prosperous, unified and strong Europe has been both in the interest of CEE countries and China.

Dr. Valentin Katrandzhiev

**Head of the Research unit on the issues of 16+1
and the BRI at the Bulgarian Diplomatic Institute**

Dr. Katrandzhiev examined both Chinese strategic initiatives within the competitive narrative of the EU-China relations.

Development of the 16+1 China-CEEC cooperation platform and the Belt and Road Initiative (BRI) was faced with serious challenges in large European context. The EU has been undergoing times of internal geopolitical shifts. Brexit will be leading to the loss of Great Britain as one of the major factors in the EU political system and increase the role of Franco-German axis in the EU policy-making. The migration issues remain point of growing internal discord affecting the very fabric of the Union. The forthcoming elections for the European Parliament may produce a significant transformation of the EU political landscape (resulting in a stronger say of non-systemic and conservative parties in the EU foreign policy-making). The elections will represent a clash of between conservative and neo-liberal vision governance model) of Europe. The Global Strategy for the EU's Foreign and Security Policy directly acknowledged the existential nature of the crisis the EU was currently facing. It was a crisis of identity, role and purpose of the EU in the system of international relations.

In addition, it was also acknowledged in the 16+1 Sofia Guidelines for Cooperation between China and Central and Eastern European Countries that Beijing promotes its strategic initiatives (the 16+1 and the BRI) against the backdrop of growing instabilities and uncertainties in the global system. The economic globalization was being undermined by the US protectionist policy (known also as a policy of economic nationalism). The US initiated trade wars questioned durability of the WTO established system.

Dr. Katrandzhiev emphasized the increasing pressure of the collective West on the 16+1 and the BRI. Western leaders have defined both initiatives as tools of Chinese geostrategic positioning. It would have been too naïve they have claimed to view the 16+1 and the BRI exclusively through trade, investment and culture related cooperation frameworks. The former German foreign minister Sigmar Gabriel have urged the EU to work on development of an integrated EU strategy on China to avoid being divided by external factors. French president Macron, on his part, has hinted that some European countries have been more open to Chinese interests at the expense of common EU interests.

The EU institutions have joined the chorus of critical voices. The EU High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy Ms. Mogherini warned that the EU has been losing the battle for the Balkans (a critical region for the EU interests) to other major external powers. Few months before the 7th China-CEEC Leaders' Summit in Sofia in 2018 the host nation Bulgaria was

portrayed in an article published in the *Financial Times* as “Trojan Horse for China”. The 16+1 cooperation platform was described as the one undermining bloc’s integrity in sensitive spheres ranging from the single market to foreign investment.

The Chinese leadership’s response has been calm and rational. Beijing has called for engagement of the EU Commission as a third party partner to the 16+1 format. The 16+1 Sofia Summit Guidelines reiterated the need for the platform’s secretariat to strengthen communication with the EU institutions.

Western think tanks have determined the intellectual and strategic framework of analysis on China within a broader European context. Their critical approach to both Chinese initiatives have add up to the competitive narrative of the EU-China relationship. The European Council on Foreign Relations (a leading Pan-European think tank) claimed that despite a short-term economic boost that China’s Silk Road Project may offer, its long term perspective could torpedo the EU reform agenda in the Balkans. Werner Faslabend, a researcher from the Austrian Institute for European and Security Policies, has described the Silk Road as a political marketing concept for world dominance. Mercator Institute for China Studies (MERICS, a leading German think and the largest one in the EU with exclusive research and knowledge on China) the was quick to define China’s 16+1 as lofty rhetoric that met sobering reality and called for a comprehensive EU strategy to counter the BRI. According to Andrew Witthoefft, a lobbyist at the EU institutions in Brussels (an adviser for an international consulting firm), Beijing has tended to invest in sectors that are critical for national security, such as transport and energy infrastructure in CEE countries.

Dr. Katrandzhiev pointed out that public statements delivered by key western leaders and officials of the EU institutions have translated into concrete actions aimed at curtailing the Chinese trade and investment expansion in Europe. President Macron has urged for more power to be handed to the EU institutions to control to Chinese takeovers (in sensitives areas such as acquisition of West European high technology companies by Chinese multinationals, described by him as politically driven deals supported by Chinese state’s run funds). On its part, Germany’s cabinet issued a new directive allowing ministers to scrutinize deals in the field of critical infrastructure. The president of the European Commission Mr. Junker has announced the work on a rulebook to deal with Chinese takeovers in the EU. However, EU-wide measures to scrutinize Chinese investments have met an opposition from some Member States (in particular Spain, Greece and Portugal), while others among them – Sweden, have questioned market logic behind such measures.

The BDI’s expert went to offer several recommendations on how CEE countries could counter Western Sinophobia in the EU context because the growing anti-Chinese sentiment was proving detrimental both to the 16+1 China-CEEC cooperation platform and the EU-China strategic partnership. Firstly, the

16+1 summit documents (guidelines and declarations) should keep on reaffirming the complementary nature of China-CEEC cooperation as regard to the EU-China relations (the 16+1 complements EU-China strategic partnership and does to divide the EU). Secondly, joint China-CEEC leaders' statements could be issued about Western misperceptions about China's European policies. Thirdly, EU-wide intellectual discourse on China's role in European and global affairs should be held with participation of think tanks from CEE countries as well (currently, Brussels driven China related discourse by West European think tanks and consulting agencies' [acting as lobbyists for specific interests) seems impartial and bias]. CEEC think tanks could offer East and Central European perspective on both Chinese initiatives. The work of the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network could be a case in point. Last but not least, alternative perspective to the Western news coverage about China could be generated through cooperation in sharing news content within the 16+1 China-CEEC media outlets.

In conclusion, Dr. Katrandzhiev outlined the similarities between the 16+1 agenda and the priorities of the Bulgarian Presidency of the Council of the EU (Jan-June 2018). Most of the Bulgarian Presidency' priorities were shared priorities of the 16+1 China-CEEC cooperation (such as the European perspective and connectivity of the Western Balkans; economic growth and social cohesion for Europe, development of digital economy; encouragement of regional cooperation in the spheres of energy, transport infrastructure, regional connectivity and even social economy).

Prof. Branislav Djordjevic

Director of Serbian Institute of International Politics and Economics

“16+1”: Five years after

Honorable Chairman,
Ladies and gentlemen,
Dear colleagues,

The Republic of Serbia is privileged to be an active participant in the ‘16+1’ project. Through the projects that are either completed or in progress, my country demonstrates a full commitment to this significant cooperation we are going to discuss today.

For many years, my country has been faced with economic problems as a result of the tremendous human losses in two world wars, the civil war in Yugoslavia at the end of the previous century, years of international sanctions against Serbia and the global economic crisis. That is why we accepted China’s invitation to include Serbia in the ‘16+1’ project with great pleasure and commitment.

The Institute of International Politics and Economics was founded in 1947. It is the oldest scientific institution in the field of social sciences in Serbia and among the oldest in this part of Europe. During its history spanning 71 years, the Institute has been and remains the support of the Government, and especially of the Ministry of Foreign Affairs in scientific thinking on international relations.

As a leading state scientific institution and support of the Serbian government and the Ministry of Foreign Affairs, the Institute has devoted a part of its resources to the ‘16+1’ project, in other words to the strategic initiative “One Road, One Belt” (OBOR).

In 2017, preparing for years ahead of us, the Institute of International Politics and Economics and the Institute for European Studies of the Chinese Academy of Social Sciences signed an Agreement on the establishment of the Regional Center for Project Management in the ‘16+1’ format of cooperation. The Center has from the very beginning successfully implemented several projects in cooperation with the China-Central and Eastern Europe Institute.

From the perspective of the countries of Central and Eastern Europe, the announcement of the Chinese President Xi Jinping’s intention to restore the once significant and famous Silk Road and to include into it the previously launched ‘16+1’ format of cooperation could not have come at a better time.

This was very wise considering the fact that most of the CEE countries were also EU members, and that all of them were severely threatened by the global economic crisis that originally hit the financial sector in the USA and then spilled over to the rest of the world, not bypassing the European continent.

At the same time, a smaller number of the CEE countries which were not yet members but aspired to join the EU, because of their internal circumstances were in an even worse situation. Therefore, it is not an overstatement to say that the newly formed format of cooperation could not come at a better moment, as help to a friend in distress.

Suddenly, the prospects for these countries have become encouraging because through '16+1' membership the entire region, which is part of the wider Belt and Road, was given the opportunity to overcome mutual prejudices and begin building relations based on partnership and not exclusively on competition.

This was a very demanding challenge given the differences between these 16 countries, their individual weaknesses due to complex internal circumstances, but also with regard to threats from the outside, such as the migrant crisis, terrorist threats, and so on.

Hence, the political elites of the participating countries must be aware that success will be attainable only if they build their mutual relations on the principles of the Belt and Road: principles of common dialogue and cooperation; work to create an open, inclusive, balanced framework for regional economic cooperation for the benefit of all; by introducing into practice cooperation based on justness, equality and division of responsibilities, all for the purpose of achieving the common good.

So far, driven by the coordination of the '16+1' Cooperation Platform, official institutions and local governments of China and CEECs have taken active part and formed a series of policy communication at business level such as between prime ministers, ministers, departments and bureaus. The resources from all parties and policy instruments are power factors, which can help forming new and creative decision outcomes and support tools. What is more, the '16+1' Cooperation Platform promotes active engagement of enterprises, financial institutions and folks organizations; contributes to complex and multiple interests interaction among all powers; improves integrally the shift or integration of the industry chain, financial products, collective and individual factors towards Central and East European market; and shores up confidence of OBOR in CEEC market.

Since the the '16+1' cooperation is a format that provides an institutional framework for the initiatives, both in programs and projects, in economy, investments and finances, as well as in the areas of research, science, education and culture, China and CEECs by now have established at least 15 coordination mechanisms or platforms that cover economy and trade, investment, tourism, local cooperation, transport, logistics, technical cooperation, think tanks, etc. Such kind of coordination mechanisms or platforms are an innovation in the field of policy communication. It is practical, flexible and targeted.

If one would like to summarize the so far initialized and realized projects, one could easily get under the impression that infrastructure projects are overwhelming. Certainly, these so far accomplished substantial infrastructure

projects initially opened the door of cooperation, but of the greatest importance, at this point, is the opening of communication between CEECs and Chinese entrepreneurs and innovators, that will lead to full utilization of fore mentioned projects. The relevance of roads, railways, bridges, etc., definitely should not be argued, but the success of both '16+1' cooperation and OBOR will be measured by the bulk of goods that has been transported on, people that have travelled, and financial transactions flows that have been transferred between countries.

CEECs' stakeholders should bear in mind that Chinese partners are receptive to exceptional business ideas. Thus, there is a need for pushing forward domestic industrial transformation and upgrading, necessity to overcome the role of the plain consumer and take the role of innovator and manufacturer. Such change would naturally lead to more open, inclusive and diversified type of cooperation that would easily guarantee stable finances and would even welcome third parties.

Thank you for attention!

Valeriu Zgonea

Head of International Relations at Romanian National Institute
for Research and Development in Informatics

Priorities for advancing cooperation on the Belt and Road Initiative

Abstract: *The Belt and Road Initiative has been described as a “project of the century” which can accommodate other regional initiative. China’s cooperation with its Central and Eastern partners is an important element in the connectivity of the Eurasian space. At the same time, the Eastern space presents China with new opportunities for growth, investment and trade, given the saturation of economic relations with Western countries. The article offers some suggestions on how to improve that cooperation. It offers both insight gleaned from personal experience and that of longtime Romanian experts who have discussed various issues with Chinese and European counterparts.*

The great classic Chinese novel Romance of the Three Kingdoms opens with the following sentence:

話說天下大勢，分久必合，合久必分 — “It has been said of all under Heaven that what was long divided must unite, what was long united must divide.”

It sums up the accumulated wisdom on cycles of history and is highly relevant to our current state of affairs. We are now in a phase of regionalization and globalization, and technology, capital and new ways of communication and understanding promote ever closer ties. It is up to us to make the best of them. The basic thrust of this article is that the BRI and the 16+1 are faced with various challenges, related both to the complexity innate to their tasks, as well as to external factor, but they must be met. The current security environment is challenging and constantly shifting, defying predictions and reinforcing the idea of a multipolar world of increasing interconnections, which are geographic, sectorial and strategic. Some of these challenges stem from political reactions from the West and not only, but also from internal politics leading to potential trade conflicts and other disruptions. The suggestions contained herein may alleviate some of these issues, promote better understanding and increase mutual ties. In crisis, there is opportunity, and we can deepen BRI and 16+1 cooperation and move towards fulfilling their potential. This article utilizes these two initiatives together, because the 16+1 Initiative can be thought of as one of the many Chinese subsidiary initiatives contributing to the Belt and Road, adding coherence to the project and molding it to persistent regional conditions and dynamics.

Proposal 1 – Chinese “Think Tank Headquarters” in Brussels

China should establish a permanent Think Tank presence in Brussels. Think Tanks are becoming key instruments for crafting and pursuing successful state

policy and offer significant advantages compared to prior models. As Romanian researcher Alexandru Georgescu noted in a 2015 article published by the Shanghai Institutes for International Studies¹, “Think Tanks themselves become useful as agents of their respective States or backers in the international arena, not just for developing and maintaining a narrative, but as active participants in the exchanges which must be a regular feature of communication in a multipolar and interdependent world. Being institutions separate from State, staffed with specialists and having technocratic leadership which is not subject to random political vagaries, Think Tanks have the potential for unparalleled mobility to think outside the bounds and to communicate without political pressure. A Think Tank may be invited for a collegial dialogue with (non)governmental institutions in another country, during which ideas may be exchanged, misunderstandings and controversies dispelled and proposals discreetly tested. All of this can be achieved without the preparation, publicity and symbolism of an official delegation, with on-the-record discussions and the political considerations that surface in every such circumstance”. Doyon et al (2016), writing for the European Council on Foreign Relations, remarked “A hundred think tanks bloom in China”², noting the investment of resources and their results up to that point, as well as the shortcomings of China’s drive to develop its Think Tanks’ potential. They write that “Xi Jinping’s call for the construction of <think tanks with Chinese characteristics> has led to a proliferation of institutes and an expansion of their portfolio of activities, their international networks and their public profiles”. Having learned but also witnessed first-hand the growing capabilities, vision and influence of Chinese Think Tanks such as the China Academy of Social Sciences, the Shanghai Institutes for International Studies, the China Institutes for Contemporary International Relations or the China Institutes for International Studies, I can attest that such results come only through persistent support signifying a focused vision.

This makes the lack of a permanent Chinese Think Tank presence in Brussels, home to numerous institutions with policy and decision making power and subsidiaries of many others, all the more confusing. Obviously, Chinese delegations regularly visit the European capital, visiting scholars spend medium stretches there and Chinese institutions have opened individual office in cities such as Berlin, Duisburg (Chongqing Foreign Affairs and Overseas Chinese Commission) or Budapest (Think Tank Cooperation and Exchange Center for the 16+1), but there is a great deal to gain from establishing a permanent Chinese “Think Tank Headquarters” in Brussels, with researchers from multiple Think Tanks sent there for long stretches of time, interacting with each other and with European researchers.

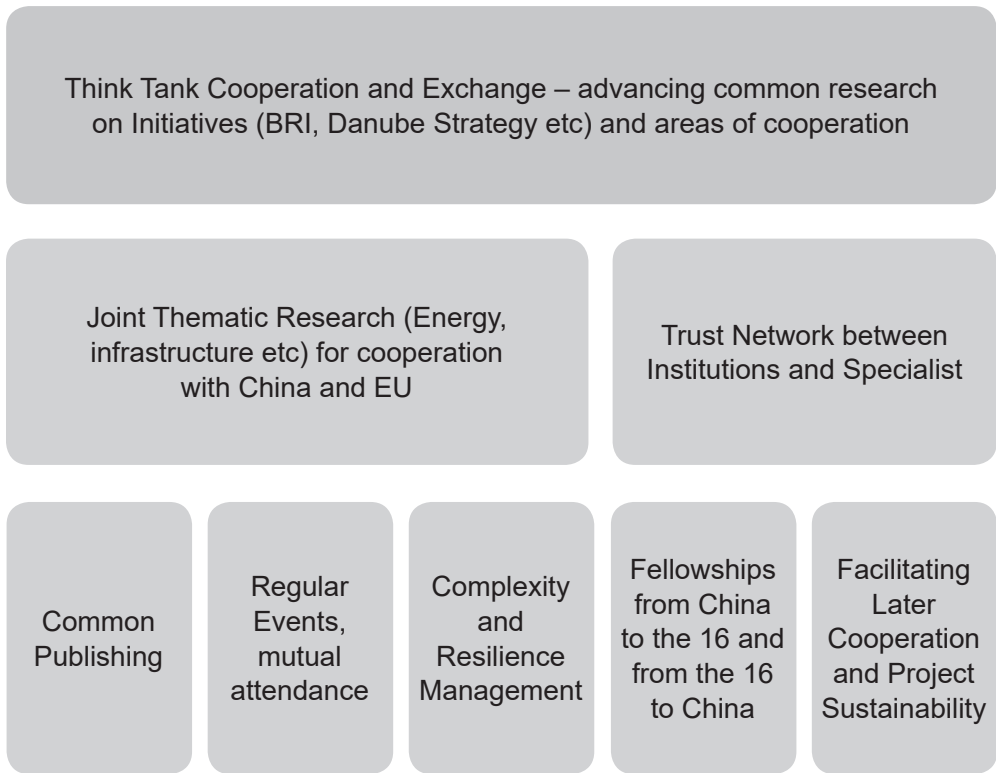
In suggesting this, I am cognizant of the influence and soft power which, for instance, the opening of offices by multiple German Think Tanks in Romania in the period after 1989, has afforded Germany. They were a way of learning new things, of having permanent contact with Think Tankers from Romania

and the other dozens of countries where this model was repeated (including China, more recently), of establishing personal relationships and spontaneous interactions. Direct publications and the organizing of events on a routine basis by researchers permanently established in Brussels allow China to highlight its perspectives in the same way the other powers have. The model of sending delegation to visit for a few days and have official exchanges is still useful, but not enough. In this way, Chinese Think Tanks will also learn to produce analyses and policy suggestions for European audiences, which is something that they have only done sporadically. I am reminded of the candid remark of Chairman Yang Jiemian, of the Council of Academic Affairs and former President of the Shanghai Institutes for International Studies, said during a visit to Romania at the invitation of the Romanian Diplomatic Institute. His Excellency said that Chinese Think Tanks, such as the one he formerly led, must publish more in English, to present Chinese perspectives and to influence the global narrative in similar fashion to the West. In my opinion, this is not something that China's peaceful rise cannot do without. He also said that "the tall tree catches the wind" and this has been happening in Europe too. Not only are individual countries such as Germany erecting barriers to Chinese capital, but Brussels and Berlin both look askance at the 16+1 Initiative in Central and Eastern Europe. The interactions fostered by the proposed Think Tank Headquarters in Brussels are a way to counteract anxieties in Brussels and other Western chanceries regarding China's initiatives and intentions, from a bottom up approach through consistent exchanges with European Think Tanks. This will also allow us to receive the thoughts of Chinese experts directly, not just through citations by Western Think Tanks.

Proposal 2 – enhance the Think Tank Cooperation and Exchange Network

The second proposal is to continue the good work of the Think Tank Cooperation and Exchange Network and to enhance it. Having seen the rankings published by the China Academy of Social Sciences in the yearly reports on the 16+1 Think Tank Cooperation and Exchange Network, I am glad that Romanian institutions such as the EURISC Foundation and the Romanian Academy feature prominently, but there is much to be done not just for the 16+1, but also for other Chinese initiatives which have employed this model for networked Think Tank cooperation. This vision is presented in the figure below.

Decision makers in Beijing, Eastern Europe, in Brussels and within the various companies require analyses, policy proposals, and thematic research on various issues including opportunities to inform the governance processes. This can be supplied by the Think Tanks, drawing from the exchanges made possible by the network. This work augments the Secretariat system within the 16+1, where there is a center for energy in Romania, one for logistics in

Figure 1. Main elements of vision for enhancing Think Tank Cooperation and Exchange Network (courtesy of Liviu Muresan, EURISC Foundation)

Latvia, and so on. This work, extended indefinitely and as part of a sustainable cooperation process, creates a **trust network** among specialists and institutions, with unpoliticized contacts and exchanges, and with important intellectual and economic added value. Of course, concrete proposals are necessary – regular exchanges of researchers, common publishing, including for wider audiences and facilitating the sustainability of research activities. Companies can and should commission such research by multidisciplinary and multinational teams, since it is basically a form of business intelligence, and too important to leave to the vagaries of government funding processes.

Proposal 3 – Publicize success stories

The third proposal of this article is to encourage and publicize success stories among the general public and even decision-makers and reenergize the 16+1 in this way. This is just one solution to the persistent problems of the mismatch in the perspective of China and its 16 Central and Eastern European partners.

China and its companies have tended to pursue and prioritize big projects. This is both an economic decision and, possibly, one related to business culture

and perception of cost/benefit or risk/benefit ratios. But projects in this region are not necessarily big and they are often heavily politicized. A highway may be divided into numerous segments, with different companies doing each one after the understandably strict time consuming EU style public tender process. This is inefficient from the Chinese perspective of doing things in an integrated way, but it is a result of local pressures, incentives, and the aforementioned rules and regulations.

Therefore, the success of the 16+1 depends on China learning to adapt to the local climate – the labor laws, the public tender rules. There has even been research on this, presented in the Think Tank Symposium in Beijing 2017, on the disadvantages of Chinese company projects because of this regulatory issue. This will also entail partly adapting to the European way of doing things and to see value in more numerous but individually less attractive opportunities. Eventually, this will enable Chinese companies to have more success in accessing the bigger projects.

But the 16+1 also needs these success stories. So, let us find smaller, more numerous but manageable projects, to create an inventory of success to show to the West and to our Eastern European publics that the 16+1 is creating added value and win-win solutions for all sides now, not in the future. Such success stories would also include Eastern European companies entering the Chinese market for investment or export.

Proposal 4 – Capitalize on Synergies with the Danube Strategy

The fourth proposal of this article is to continue capitalizing on the Danube Strategy as part of the 16+1. The Danube River, stretching from the Black Forest area in Germany to the Black Sea, passes through 14 countries, 9 of which are EU states, with a collective population of 115 million people and a fifth of the surface of the EU. The EU Danube Strategy is dedicated to improving the life of European citizens in areas such as mobility, connectivity, environmental protection, energy efficiency, economic and social development etc. It recognizes the Danube's crucial importance in the lives of Europeans and its far-reaching impact in economic, environmental and political matters.

Figure no. 2 shows the Danube Strategy and it is a simple matter to realize how many 16+1 members are in the EUSDR.

The idea of synergizing the 16+1, the BRI and the Danube Strategy has been brought up before in research or policy proposals, but the EUSDR has had a difficult and delayed implementation because of the complexities of the region and the great inequalities between its various members.

The EUSDR is meant to reorganize European thinking on investment and strategies for holistic development, as seen in the pillars below, which have been defined in official EU Commission Documents.

Figure 2. Participants in the European Union Strategy for the Danube Region

It is not farfetched to suggest that these initiatives and the accompanying documentation are not just opportunities for cooperation and new synergies, but also actual and actionable business intelligence for China and for Chinese companies.

Analyzing the documents of reference yields the objectives that the EUSDR has set for itself in the region by 2020. Many of these will be delayed, but they show a clear focus for European funding and for European priorities, in infrastructure,

THE FOUR PILLARS

Connecting the Region			Protecting the Environment			Building Prosperity			Strengthening the Region	
Mobility and multimodality	Sustainable energy	Culture and tourist, People to People	Water quality	Environmental risks	Biodiversity, landscapes, air and soil quality	Knowledge society	Competitiveness	People and skills	Institutional capacity and cooperation	Security

11 priority areas, coordinated by a priority area coordinator

Actions	Projects
----------------	-----------------

Figure 3. Pillars and priority areas of the EUSDR

energy, science and innovation, environment, tourism and so on. Just to give the example of the first priority area, “Connecting the Region”, we have the following objectives³ for 2020 defined within documents of reference:

- Priority Area 1A “To improve mobility and intermodality of inland waterways”
  - Increase the cargo transport on the river by 20% by 2020 compared to 2010;
  - Solve obstacles to navigability, taking into account the specific characteristics of each section of the Danube and its navigable tributaries and establish effective waterway infrastructure management by 2020;
  - Develop efficient multimodal terminals at river ports along the Danube and its navigable tributaries to connect inland waterways with rail and road transport by 2020;
  - Implement harmonized River Information Services (RIS) on the Danube and its navigable tributaries and ensure the international exchange of RIS data preferably by 2020;
  - Solve the shortage of qualified personnel and harmonize education standards in inland navigation in the Danube region by 2020, taking duly into account the social dimension of the respective measures.
- Priority Area 1B “To improve mobility and intermodality - rail, road and air”
  - Support efficient freight railway services and improved travel times for competitive railway passenger connections between major cities in the Danube Region (DR) by 2030;
  - Support fully functional multi-modal TEN-T Core Network Corridors by 2030;
  - Support the development of efficient multimodal terminals at sea, river and dry ports in the Danube Region and ensure their connectivity and access through the integration of all modes of transport and efficient logistics services by 2030;
  - Support improvement of the regional air connectivity and the implementation of the Single European Sky initiative;
  - Facilitate the improvement of secondary and tertiary roads in the Danube Region;
  - Support safe and sustainable transport and mobility in the Danube Region.

Proposal 5 – Access the potential of macro-regional strategies

Macro-regional cooperation is a new form of European governance⁴ focusing on areas which incorporate (wholly or partially) the territories of multiple countries framed around common challenges and features, common identities, historical or cultural commonalities, as a discursive underpinning of functional cooperation and territorial cohesion in areas such as transport, infrastructure

and environmental policy. Macro-regions are a new take on the sub-regional cooperation in the EU. They impact the governance architecture of the area, encompassing the relationship of national, regional and local actors, and may also develop into an intermediate layer of governance between the EU, Member State and Partner Countries. The EU has claimed that its Strategies for the Baltic Sea and the Danube Macro-regions will not be characterized by the establishment of new institutions, legislation and funding (the three 'No's'), but the strategies will influence existing institutions, the implementation of EU legislation and will require the alignment of projects funded through the EU Structural Funds. In essence, to an outside observer, the macro-regional strategies are a roadmap for how the EU will reorganize its existing activities to highlight key priorities.

The first Macro-regional Strategy was for the Baltic Region and the next one for the Danube. Since then, there have been proposals for new strategies, mostly centered around the already developed Member States and privileged partners, with varying levels of advancement:

- An EU Strategy for the Ionian-Adriatic Region (EUSAIR) (2014)
- An EU Strategy for the Alpine Region (EUSAR) (2015)
- An EU Strategy for the North Sea Region (proposed);
- And an EU Strategy for the Carpathian Region (which is the only one to be almost exclusive to developing Eastern EU members) (proposed)

The figure below highlights this proliferation as a result of the interests of individual countries or groups of countries, as well as the good results which have been registered with the extant strategies.

Figure 4. Current map of macro-regional strategies (source: DG-REGIO)

Keeping in mind the brief proposal of the prior section, these macro-regional strategies should be treated by China and by Chinese companies in the same way – as sources of business intelligence, of coordination and of synergies.

At the same time, the idea of macro-regions is applicable also elsewhere in a globalizing world, not just between countries, but within countries, since they are based not necessarily on administrative lines, but on functional areas, defined by rivers, infrastructure etc. This is useful for internal Chinese development and for its cooperation in Central Asia, South East Asia and elsewhere, as a mechanism for apolitical cooperation, with the full respect for internal affairs. In fact, China's regional cooperation initiatives, while not having the same backdrop of governmental interactions which is possible in the EU, still resemble macro-regional development schemes and are the same in their basic logic. We know that China is considering a 5+1 for Scandinavian countries, and also a Mediterranean formula, in addition to the possibility of a 10+3 in the Pacific region out of the Trans Pacific Partnership project. The useful European experience may be transferred to Chinese partners through the use of specific mechanisms such as the Think Tank Cooperation and Exchange Network.

Lastly, there are other noteworthy projects to establish synergies with, like the Three Seas Initiative, which already targets North-South infrastructure development in Central and Eastern Europe, a topic which should interest our Chinese partners greatly.

Proposal 6 – Trilateral cooperation within the 16+1

The final proposal of this article is to explore the possibility of advancing trilateral cooperation within the 16+1. Right now, from my perspective, the 16+1 cooperation is either done through the whole group or bilaterally, between China and individual countries. But, as the EU itself recognized, advancements in regional coordination and connectivity come from cooperation between neighbors. There is already bilateral crossborder cooperation, for instance, between Romania and Bulgaria. The goal of connecting countries North to South, East to West, may also be advanced through trilateral cooperation. This has already taken place, de facto – China-Serbia-Hungary as materialized in the Budapest-Belgrade railway project. We can also discuss, in these terms, China-Romania-Bulgaria, or China-Poland-Lithuania, as formulas for inter-institutional interactions and exchanges, specifically for high impact projects, such as those related to transport of goods and energy.

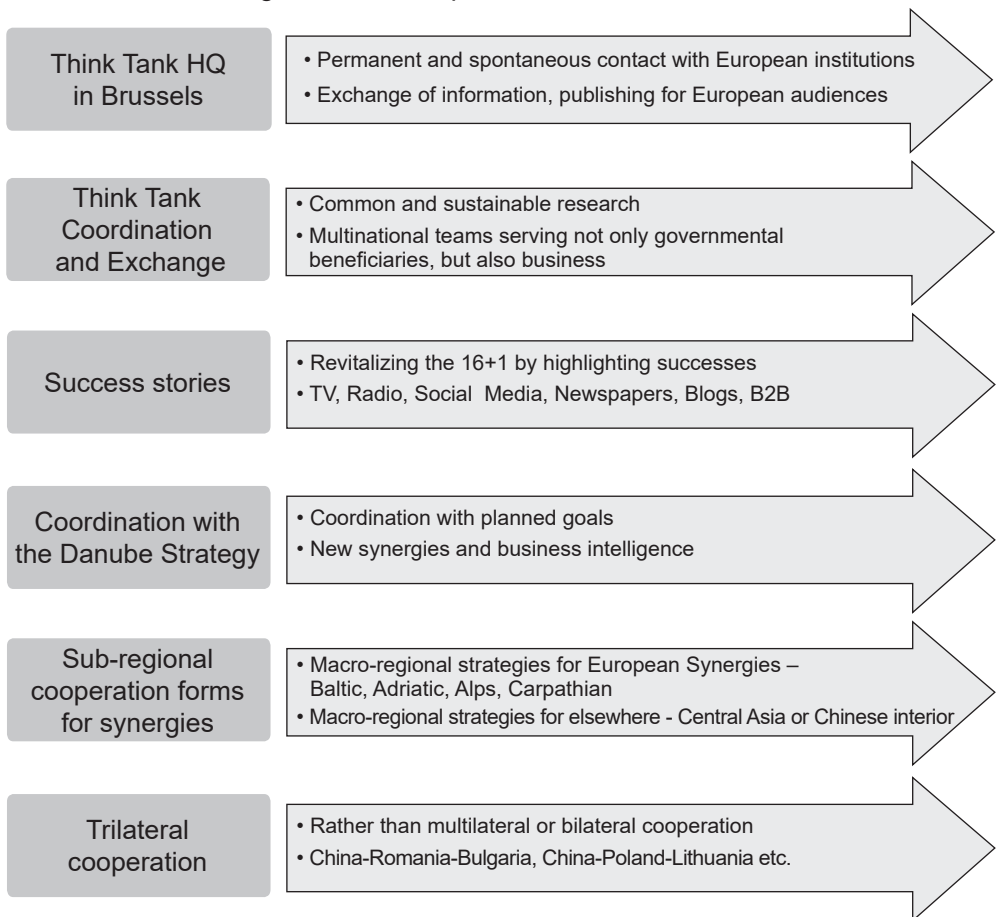
Conclusion

China has the resources and the will to follow through on a “project of the century”, of which the 16+1 is an important part. This article has sketched a series of suggestions for enhancing the cooperation within the 16+1, but with potential for applicability in other Chinese initiatives. They present avenues for further discussion and exchanges since the uncertainty and difficulty of the global

environment requires multilateral cooperation among interested stakeholders acting at the level where they are most capable and knowledgeable, with powers such as China and international institutions providing the glue and the coordinating capacity for global results.

Finally, I will conclude by reiterating the proposals detailed within this article:

- A Think Tank HQ in Brussels for permanent presence and cooperation to reduce anxieties and information asymmetry;
- To promote research and exchanges under the Think Tank Coordination and Exchange Network;
- The 16+1 needs success stories;
- Coordination with the Danube Strategy and finding Synergies between the 16+1 and the 2020 objectives for the Danube Region;
- To promote sub-regional cooperation forms, by learning from the Danube Strategy to find synergies elsewhere;
- To encourage trilateral cooperation in the 16+1.

Figure 5. Proposals for enhancing 16+1 and BRI cooperation (source: author)

---

¹ Alexandru Georgescu, “Thinking About Think Tanks In A Changing Global Context”, Shanghai Institute for International Studies, August 2015, <http://en.sis.org.cn/En/Research/2187>

² Jérôme Doyon, François Godement, Angela Stanzel, Abigaël Vasselier, “A hundred think tanks bloom in China”, ECFR, August 2016, https://www.ecfr.eu/publications/summary/a_hundred_think_tanks_bloom_in_china_7104

³ List of EUSDR targets as validated in the meeting of National Coordinators and Priority Area Coordinators held in Bratislava on 23 May 2016, EUSDR website, <http://www.danube-region.eu/about/our-targets>

⁴ Stefan Ganzle, Kristine Kern, “‘Macro-regional cooperation’ as a New Form of European Governance: The European Union’s Strategies for the Baltic Sea and the Danube Region”, https://www.danube-region.eu/attachments/article/616542/DSRN_Conference_Proceedings_2015.pdf

Dr. Richard Turcsányi

**Deputy Director of Institute of Asian Studies, Slovakia
Professor and researcher at Palacký University Olomouc
and Mendel University in Brno**

Dr. Turcsányi offered nongovernment affiliated, academic and research perspective of an expert from a Slovak based think tank He presented preliminary results of a research project he has been conducting with a former EU based diplomat, Geoffrey Harris. The project investigates the impact of the 16+1 platform on the wider EU-China relations. The aim of the project was to relation between EU-China diplomatic interactions and those conducted under the umbrella of the 16+1 platform.

On the one hand, the 16+1 has attracted a fair amount of criticism from Western Europe for allegedly undermining the unity of the EU. On the other hand, there are voices (especially in China and the CEE countries) that view the platform as the one strengthening EU-China interaction. There is a third option which would see 16+1 as neither strengthening nor undermining EU-China dynamics. This would mean the 16+1 platform would be largely irrelevant to the substantial aspects of the current EU-China relations. Dr. Turcsányi argued that the research findings seem to support this option the most. The European and Chinese perspectives differ in the conceptual ways the 16+1 platform could materialize.

Dr. Turcsányi argues that the original Chinese approach to develop relations with the CEE countries similar to what Beijing does with countries with countries of Africa and Latin America (so called South-South approach) is not suitable for Central and Eastern Europe (which as part of the EU do not want to be relegated to the category of the developing world). Another challenge is the obvious asymmetry in the China-CEEC relationship. The EU-China summits are talks between equals while in the 16+1 summits China has been the driving force in setting the cooperation agenda and producing the final guidelines of the leaders' meetings. Moreover, the 16 CEE countries do not participate as a unified group in the negotiations.

In comparative study of the EU-China and 16+1 platform documents (conducted through machine reading analysis) Dr. Turcsányi has distinguished the differences in key wordings. 'Development' has appeared as the fourth used word in the EU-China summits' documents after 'China', 'the EU' and 'cooperation'. It is then followed by concrete relevant areas of cooperation such as 'energy', 'trade', 'sustainable' and 'global' development. While in 16+1 the key word is 'exchange', which emphasizes the character of China's relations with the region of CEE. The EU and China architecture of relationship rests on sectoral dialogues which are mostly economic (on trade, investments, transport connectivity, agriculture),

political (on human rights) and cultural (people-to-people) while the 16+1 is event driven platform with the key phrase 'is held' (an indication of the importance of the organization of events by each of the 16 countries, within respective area of responsibility within the cooperation platform). For instance, Slovakia has organized a 16+1 driven event on technology transfer. 16+1 documents (summit guidelines) do not contain any criteria on the planning and organization of the events under the 16+1. Dr. Turcsányi argues that within the 16+1 the key goal is the process and not the ultimate goal of relationship. This has been underlined in the used of the 'platform' as the key word. The 16+1 summits guidelines make recapitulation of cooperation exchange in respective areas (what has been done and what should be done next in terms of events' organization). The focus is placed, for instance, on the place and timing of holding the next business forum or expo exhibition or fair, but with a little concreteness on how for instance investments and trade could be expanded. Therefore, the emphasis should be put on how the 16+1 expects to achieve practical results in terms of trade and investments, infrastructure development and etc. 'Trade' appears high in the EU-China agenda while it has been relegated to the 20th most often used word in the Medium-Term Agenda and Suzhou Guidelines. Dr. Turcsányi thinks, for instance, that promotion of agricultural products looks symbolic and marginal if not linked to the issue of market access. Therefore, more discussions on market access are needed within China-CEEC dialogue if the 16+1 platform was to move towards a policy relevance, especially when looking at it within the context of the EU-China relations. So far, market access has not been featured seriously in 16+1 summit documents.

In his final observation Dr. Turcsányi stressed that Brussels should be less worried that China is buying the Central and Eastern Europe as it is portrayed in the European media. This is very far away from reality despite the Chinese substantial credit lines and infrastructure development plans for the region. However, what the EU is worried in the context of modest economic results of the 16+1 that China might be having another geopolitical motivation to enter the region of Central and Eastern Europe.

Currently, Western Europe has been equally important both for Chinese interests and for the Central and Eastern Europe (in their process of European integration). The CEE countries, should therefore make sure their relationship with China do not develop at the expense of their relations with Western Europe. Political statements about 'China as an aircraft carrier of Europe' or veto of a common EU stand on China by a government from Central Europe has irritated Brussels institutions and leading West European Member States. In view of that Dr. Turcsányi proposed the need for improvement in all-EU strategic communication on China.

The region of the Central and Eastern Europe represents part of the Euro-Atlantic space (with most of the CEE countries either members of NATO and

the EU or both). In view of that China's invitation to Germany to work together for economic development of the region of Central and Eastern Europe are not well received in Berlin. Thus, in the opinion of Dr. Turcsányi Central and Eastern Europe cannot be technically perceived as a separate region outside of the EU where competing interests of the EU, China, Russia meet. It is therefore in the interest of China to develop its relation with CEE region through the prism of its relations of Brussels.

Dr Stanislav Raščan

Ministry of Foreign Affairs of Slovenia¹

Increased Slovenia – China Cooperation within the Framework of Belt and Road Initiative and the 16+1 Platform in the first five years

Slovenia has participated actively in the Belt and Road Initiative (BRI) and the 16+1 Platform since the beginning of their establishment in years 2012 and 2013, respectively. Such cooperation is supported by the Strategy of Foreign Policy of the Republic of Slovenia, which in regards to Asia states: *Slovenia's leading Asian partners include India, Japan, and China as the world's economic superpower. Slovenia's economic interests in Asian countries are closely associated with the port of Koper, Slovenian railways, the Slovenian automotive industry, and high-tech cooperation. The highly important segments of Slovenia's cooperation with Asia concern the fields of science, development and innovation.*

*In fostering contacts with its Asian partners, Slovenia will secure a strong position in various initiatives through which the Asian partners establish cooperation with Central, Eastern and South Eastern Europe, as well as in initiatives promoting strategic cooperation between the European Union and Asian partners.*²

As demonstrated in the second chapter of the Strategy, Slovenia aims to secure a strong position in various initiatives, through which our Asian partners develop cooperation throughout Central and South Eastern Europe. Such a strong and active position within the framework of the Belt and Road Initiative, as well as the 16+1 Platform, will in this essay be described in detail through political, historic, economic, and inter-personal cooperation between Slovenia and China.

Historic ties between Slovenia and China

Slovenia establishes historical ties with China far before its independence in the year 1991. We would like to present some historical milestones and persons to present this collaboration.

Ferdinand Avguštin Hallerstein – Liu Songling (1703 – 1774) was a renowned astronomist, Jesuit missionary, scientist, inventor, mathematician, cartographer and diplomat, who was born in Ljubljana and later resided in China for 36 years. He moved to Beijing in 1739, where he was employed at the Emperor's astronomical observatory and awarded the title Mandarin of the third grade. In addition to observing stars and creating the calendar, he was in charge of the creation of an astronomical instrument or the "sphere displaying the starry sky", as well as of the "great armillary sphere" that was completed in 1754. It was the largest such instrument at the old Beijing astronomical observatory. Furthermore, in 1748 Songling discovered a new comet.

Another Slovenian citizen significant for the development of closer ties between both countries was Janez Jager, born in Vrhnika, Slovenia, who completed his secondary education in Ljubljana and enrolled in the College of Architecture of the Vienna Polytechnic in 1892. In 1901 he was appointed as captain of engineers in the Imperial Royal Government Service of Austria in Peking, China, to help rebuild the Austro-Hungarian legation, destroyed during the Boxer Rebellion. In 1902, he came to the United States to join his father and opened an architectural office in Minneapolis. Jager began working on a city plan for Minneapolis in 1904, which was exhibited at the Louisiana Purchase Exposition in St. Louis and was published in 1906. He retired following his service in 1943 and devoted the remainder of his life to studies in Oriental art, languages, and nature, as well as maintaining his strong interest in architecture. He purchase big collection of Chinese art and after his death his widow Selma Jager donated this art collection to Slovenian Academy of Science.

The most known Slovenian Catholic missionary in China was Salesian Jožef Kerec from 1921 to 1952. In the year 1936 four School Sister followed him: Mihaela Rous, Virginia Shiller, Immaculata Maršič and Konstantine Serjaš. In Zhaotong they build European stile hospital and in the year 1948 young medical doctor Janez Janež joined them.

Later, during the period of the Socialistic Federative Republic of Yugoslavia, a number of Slovenians serving the Yugoslavian diplomacy were stationed in China (Ambassador Zvone Dragan and military attaché Mirko Cigler). In addition to their duties, they aided in the establishment of cooperation with the Socialistic Republic of Slovenia. Consequently, Socialist Republic of Slovenia's capital city Ljubljana established sister-city relations with Chengdu in 1981. Furthermore, the Slovenian computer company Iskra Delta helped in the technological development of Chinese computer companies in the second half of 1980s.

Political cooperation between Slovenia and China

Political cooperation between Slovenia and China has traditionally been good, friendly and open. Political visits are frequent also on higher levels. China recognized Slovenia's independence on April 27th 1992 and consequent diplomatic relations between the two countries were established on 12 May 1992. At that time, Dr Rupel and Dai Bingguo, a special envoy of the Chinese government, signed the necessary agreements. China opened an embassy in Ljubljana in August 1992, while Slovenia opened an embassy in Beijing in February 1993. In 2010, during EXPO 2010, Slovenia also opened the Consulate General in Shanghai. Since 1993, Slovenia has an Honorary Consulate in Hong Kong, which additionally covers Macao and is headed by the very active Honorary Consul Mr Bernard Lau.

Several visits have been exchanged at all levels. On the part of Slovenia, the 1994 visit by Deputy Prime Minister and Minister of Foreign Affairs Mr Lojze Peterle, the 1995 visit by Prime Minister Dr Janez Drnovšek, as well as the

1996 visit by President Milan Kučan, are considered the most important visits of the first decade of diplomatic relations. Among the most prominent Chinese representatives to visit Slovenia were Vice Premier Qian Qichen (1993), Chairman of the National People's Congress Li Peng (2000), State Councillor responsible for the economy Wu Yi (2001), and Chairman of the Chinese People's Political Consultative Conference Li Ruihuan (2002).

During the second decade of cooperation between the two countries Prime Ministers Mr Tone Rop (2003), Mr Janez Janša (2007), Mr Borut Pahor (2010) and Dr Miro Cerar (2015) visited China. In 2008, President of Slovenia Dr Danilo Turk officially visited China on the highest level, as did President of Slovenian Parliament (National Assembly) Dr Pavle Gantar in 2011, and Presidents of National Council Mr Blaž Kavčič and Mr. Mitja Bervar in 2011 and 2015, respectively.

From the Chinese side, Slovenia had received visits of State Councilor Mr. Tang Jiaxuan (2006), Minister of Foreign Affairs Mr. Yang Jiechi (2008), Chairman of the Chinese People's Political Consultative Conference Mr. Du Qinglin (2008), Minister of Defense Mr. Liang Guanglie (2013) and Deputy Prime Ministers Wang Yang (2014) and Mr. Zhang Gaoli (2017).

Slovenia and China concluded all major agreements, which form a firm legal basis for the development of cooperation in the economic, cultural, educational, scientific, technological and health spheres. Our cooperation is particularly successful in the field of science and technology. Projects for the revitalization of Karst, as part of which Slovene experts offer aid in the development of China's karstic eastern provinces, are of great interest. It is possible that this cooperation will expand to the economic sphere.

Slovenian trade with China

The most successful result of the first two decades of economic cooperation between Slovenia and China was the trade volume of products exchanged. In the last years, increasing numbers of Chinese tourists visiting Slovenia were observed; annual growth amounts to almost 50%. As a direct consequence of the intensification of tourist activities, an increased exchange of services characterizes our economic cooperation. Furthermore, a growing stream of direct foreign investment is present from and to both countries.

Table 1. Slovenian trade with China, 2012 – 2018 (in 1 000 EUR)

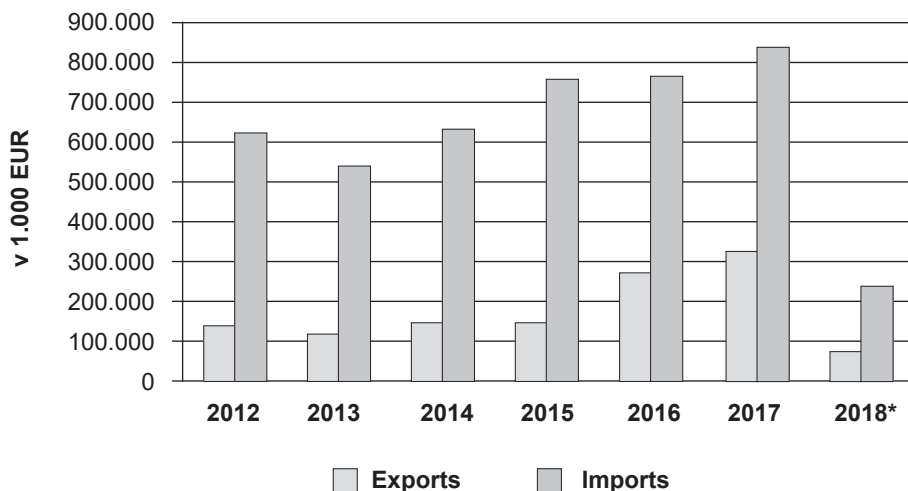
Year	Export to China	Import from China	Together	Net
2012	135.589	618.202	753.791	-482.613
2013	126.850	538.678	665.528	-411.828
2014	139.405	621.365	760.770	-481.960

2015	147.715	758.526	906.241	-610.811
2016	270.610	763.363	1.033.973	-492.753
2017	320.286	854.913	1.175.199	-534.627
2018*	81.546	241.946	323.492	-160.400

Note: Data from January-March 2018.

Source: SPIRIT – Public Agency for Entrepreneurship, Internationalization, Foreign Investments and Technology of Slovenia (www.izvoznookno.si, July 4, 2018)

Table 2. Slovenian trade with China, 2012 – 2018 (in 1 000 EUR)

Note: Data from January-March 2018.

Source: SPIRIT – Public Agency for Entrepreneurship, Internationalization, Foreign Investments and Technology of Slovenia (www.izvoznookno.si, July 4, 2018)

China is Slovenia's single most important trade partner in Asia. Chinese imports to Slovenia are reaching record high numbers. Slovenian exports to China, however, only grow slowly, thus more products and services suitable for the Chinese market ought to be identified.

When comparing Slovenian and international figures related to trade, certain differences can be distinguished. Slovenian data presents Chinese imports to Slovenia as almost 50% lower than indicated by the international data. In 2016, the statistic of SPIRIT – Public Agency for Entrepreneurship, Internationalization, Foreign Investments and Technology of Slovenia determined the value of

Slovenian imports from China as nearly 763 million EUR (Table 1). On the other hand, statistic by Atlas Media determined the value of imports from China in the same year as 1.33 billion EUR (1.57 billion USD), as shown in Table 4.

Such differences arise due to the differing statistical criteria. Slovenian statistics record only products used in Slovenia, while international and Chinese statistics include also all Chinese goods coming to the Port of Koper. Most goods shipped to Koper, are further distributed to Hungary, Slovakia, North Italy, South Germany, Bulgaria, Czech Republic and Poland.

Table 3. Slovenian exports to China (2016): total exports – USD 565 million

Rank	Proportion	Product	Value (USD)
1.	24%	cars	135 million
2.	22%	dissolving grades chemical wood pulp	125 million
3.	4,2%	electric motor parts	23,8 million
4.	3,8%	electrical lightning and signaling equipment	21,6 million
5.	3,1%	vehicle parts	17,6 million
6.	1,7%	scrap copper	9,65 million
7.	1,4%	electric motors	8,14 million
8.	1,3%	medical instruments	7,22 million
9.	1,1%	transmissions	6,08 million
10.	1%	sulfate chemical wood pulp	8,92 million
11.	1%	other steel bars	5,64 million

Source: Atlas Media, 2017

**Table 4. Slovenian imports from China (2016):
total imports – USD 1.57 billion**

Rank	Proportion	Product	Value (USD)
1.	4,7%	broadcasting accessories	73,5 million
2.	4,2%	Nitrogen heterocyclic compounds	65,8 million
3.	3,3%	computers	51,7 million

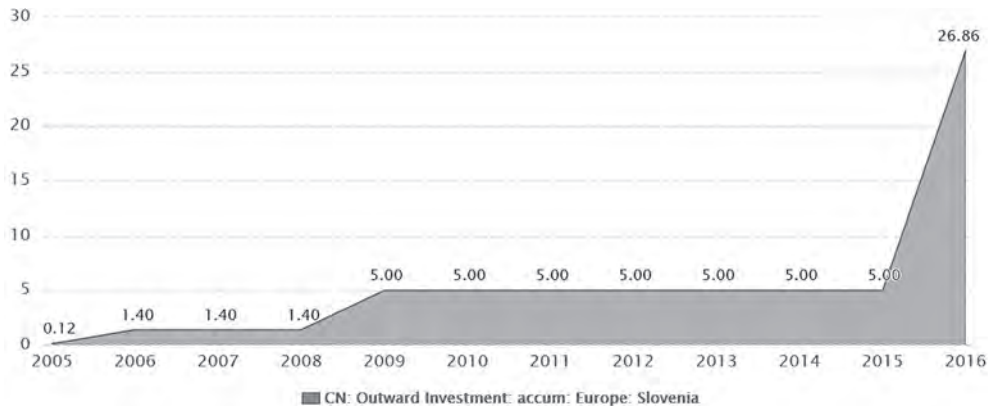
4.	2,6%	light fixtures	41,2 million
5.	2,2%	video displays	34,4 million
6.	2,1%	electric heaters	33 million
7.	2%	other domestic electric housewares	31,8 million
8.	1,9%	electric motors	30,2 million
9.	1,6%	magnesium	24,7 million
10.	1,5%	telephones	23,6 million

Source: Atlas Media, 2017³

Slovenia – China investment

As determined from official data of the Chinese Ministry of Commerce (Table 5) and from public resources, Chinese investment in Slovenia has increased in the last few years. Official statistics approximate the cumulative Chinese investment in Slovenia to 24.5 million EUR (26.86 million USD) at the end of 2016.

Table 5. China's outward investment accumulated: Europe – Slovenia from 2005 to 2016

Source: China Ministry of Commerce⁴

Unofficial sources from the media approximate Chinese investment in Slovenia to as high as 1.7 billion EUR (USD 2 billion)⁵. They are basing their findings on the recent acquisition of Slovenian software company “Outfit7” for a staggering USD 1 billion, “Pipstrel” – a USD 300 million electric aircraft factory, as well as the most interesting Chinese investment in Slovenia – SHS group’s investment into Maribor airport. MoU for the development of the Maribor Airport was signed for more than 600 million USD. A Chinese investment in the TAM-Eurobus factory

already exists in Maribor, which produces electric and airport busses. In the city of Velenje, China's Hisense made a bid valuing Slovenia's Gorenje at USD 347 million from Hisense daughter company in Luxembourg in 2018.

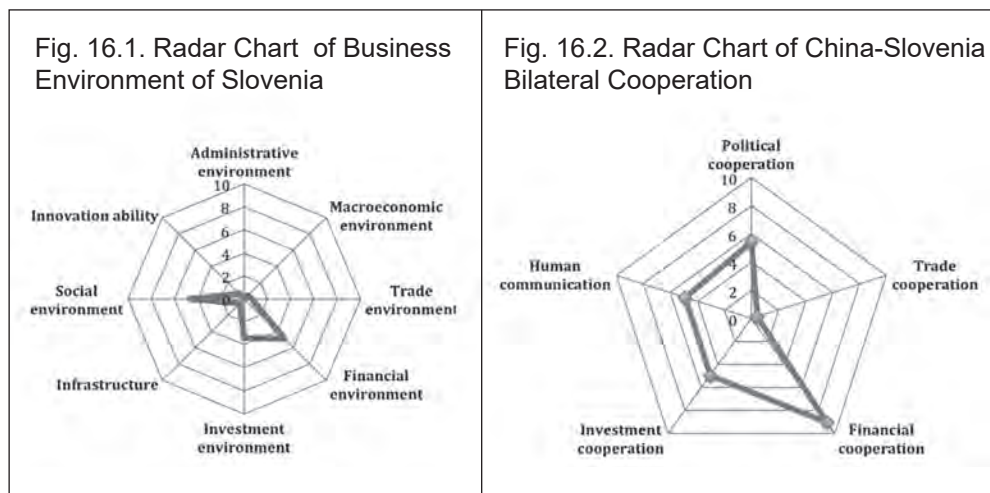
The big difference between official and actual figures for Chinese investment in Slovenia lies in investment of European daughter branches of Chinese companies, which usually invest in Slovenia as European companies from the Netherlands, Luxembourg etc. This Chinese branch companies are receiving more incentives for investment in Slovenia as they would get with direct investment from China.

Additionally, more and more Slovenian companies invest in China (Krka, Domel, Iskra, Kolektor, Sinoslo). The cumulative Slovenian investment in China in 2016 amounted to 43.7 million EUR.

Slovenia – China Economic and Trade Cooperation: A Quantitative Analyses

As shown in Figure 16.1 of the article on A Quantitative Analysis on China-CEEC Economic and Trade Cooperation⁶, Slovenia is in 2016 in the field of social environment doing well (7.41). The field of financial environment (4.90) and macro economy environment (3.72) are doing just fine, while the values of other modules are at the lowest point, especially the field of trade, investment and financing, infrastructure, and innovation ability (0.00).

Table 6. Quantitative analysis on China-Slovenia Economic and Trade Cooperation

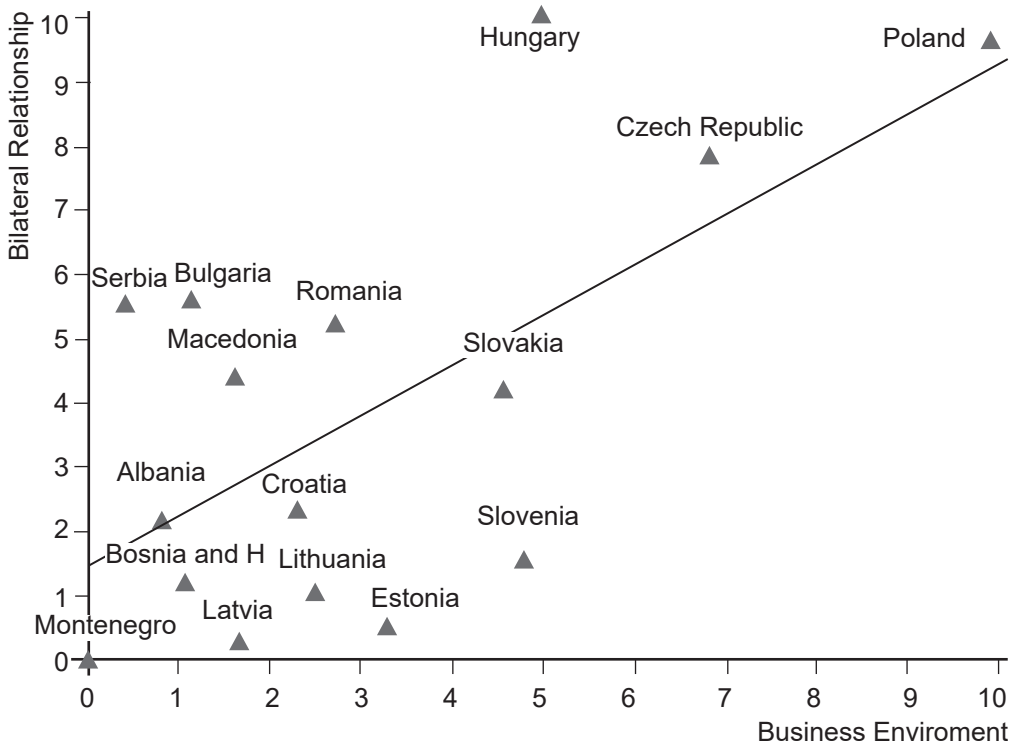

Source: PAGEO Geopolitikai⁷

The advanced stage of the Slovenian society and economy can be observed in the fields of social, financial, and macro-economic environment, in which

Slovenia excelled earlier, in the former Yugoslavia, as well as in comparison with other Central and South Eastern European countries during the period of socialism. Slovenia still possessed mentioned advantages. The reasons for such low scores in the field of trade, investment and financing, infrastructure and innovation ability lie mostly in the overall size of the Slovenian state with 2 million residents comparing Chinese economic cooperation with all other larger countries in the Central and South Eastern Europe. If we combine the official and unofficial data, and extend the analysis to include the year 2017 and first half of year 2018, these charts will be more advanced for Slovenia.

Table 7. Coordinate Chart of China-CEEC Cooperation Evaluation System in the Year 2016

Source: PAGEO Geopolitikai

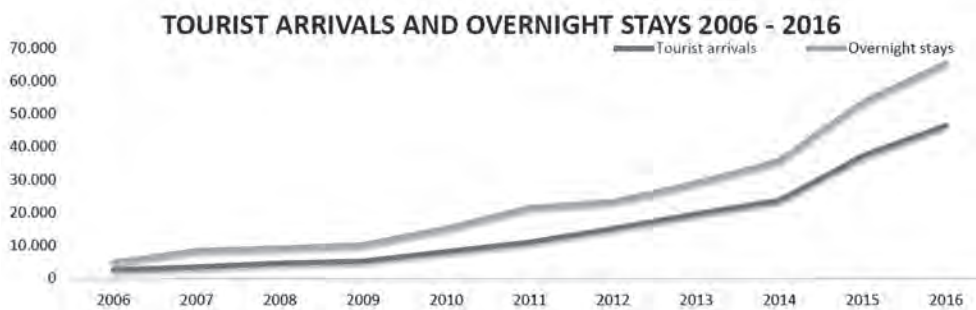
As shown in Figure 7, the Coordinate Chart of China-CEEC Cooperation Evaluation System in the year 2016 places Poland, Hungary and Czech Republic at the top-right area; Slovakia and Slovenia are in the central area, while the remaining countries are placed at the bottom-left area of the chart. We should note that the top-right area indicates that the business environment of the country and its cooperation with China are better, while the bottom-left area indicates otherwise.

This is just another reminder that Slovenian economy and society lie on a very healthy base.

We must continue with high speed of all economic and business relations with China on all levels. Once again, if we combine all official and unofficial data and extend the chart to 2017 and first half of 2018, this chart will be more advanced for Slovenia on the Bilateral Relationship side. This is especially so when keeping in mind the per capita achievement, and not per county achievement.

Slovenia-China tourism cooperation

Table 8: Tourist Arrivals and Overnight Stay from China to Slovenia 2006–2016

Source: Office of Statistic Republic of Slovenia

In 2016, the number of Chinese tourist surpassed 150 million. The main destinations are Asian countries and European countries with direct flight connections. In 2016, 44 464 Chinese tourists visited Slovenia, which included 63 560 overnights stays. The most important touristic project in Slovenia is in Maribor, undertaken by the company SHS Aviation. SHS Aviation plans to establish direct flights to Xian and other Chinese cities. Such direct flight are expected to increase the number of Chinese tourist visiting Slovenia to roughly 500 000 per year.

Slovenia-China cooperation within the 16+1 platform

China-CEEC Cooperation (or “16+1” Cooperation) was as a new cooperation platform established in 2012 by China and 16 Central and Eastern European Countries, including Albania, Bosnia and Herzegovina, Bulgaria, Croatia, the Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Macedonia, Montenegro, Poland, Romania, Serbia, Slovakia and Slovenia. Thanks to the joint efforts of all participants, the framework of “16+1” Cooperation established a summit mechanism and cooperation platforms on policy coordination, economy and trade, culture, education, agriculture, transportation, tourism, science and technology,

health, think tanks, local exchange, and youth. Remarkable achievements have been made, which resonated well with both China's and CEE countries' citizens and were accompanied by successes in cooperation on all platforms between Slovenia and China.

As seen from previous data, trade, investment, tourism and all other activities between Slovenia and China increased between 2012 and 2013, when active participation of the Republic of Slovenia in the framework of 16+1 and OBOR (One Belt One Road) first started. All three Slovenian Prime Ministers during the period participated in the 16+1 initiative throughout the period. Prime Minister Janez Janša represented Slovenian government in Warsaw, Prime Minister Alenka Bratušek in Bucharest, and Prime Minister Dr Miro Cerar in Belgrade, Suzhou, Riga, Budapest and Sofia.

On the governmental side, the Ministry of Agriculture was especially active in the sphere of cooperation with China. An exchange of visits was conducted between vice-premier of PRC, Wang Yang, and vice-premier of Slovenia and minister of agriculture Dejan Židan. The main focus of these visits was agriculture, food, wood processing industry and forestry. With a memorandum in 2015, Slovenia also became the coordinator for the forestry mechanism within 16+1 initiative. Subsequently, a protocol was signed by the Chinese and Slovenian side for high quality monitoring, inspection and quarantine for dairy products exported from Slovenia to China, with the export effectively starting in 2016. Increases of wine export from Slovenia to China can be observed as a direct outcome of these governmental activities.

Another priority of the Sino-Slovenian activity within the framework of the initiative was infrastructure, especially two important and mutually related projects – the building of the second track of the railway between Divača and Koper, as well as the potential Chinese investment in the Port of Koper. Both projects have for various reasons been brought to a standstill in the last years. Nevertheless, many delegations were exchanged to realize both two projects.

Apart from agriculture and infrastructure, the third priority was tourism. Several delegation exchanges and events were organized to establish better cooperation between Slovenia and China in this field, most notably a special tourism panel within the annual Bled Strategic Forum in August 2015. It brought together representatives of all 16 countries and the representative of Chinese National Tourism Administration (CNTA). A 50% increase in tourist numbers from China to Slovenia in the years 2017 and first half of 2018 is also directly linked to these activities.

Slovenian participation in BRI (Belt and Road Initiative)

Slovenia's activity in OBOR (Belt and Road Initiative) since 2013 has continued also in the BRI (Belt and Road Initiative), as the Initiative was renamed in the year 2016. A key milestone in the future development of Sino-Slovenian relations was achieved with the signing of the memorandum on the Slovenian

participation in the Belt and Road Initiative by Prime Minister Dr Miro Cerar. Minister of Economy Mr. Jakob Počivalšek actively participated in the BRI Summit in Beijing in May 2017.

People to People exchange

Slovenia and its citizens actively participate in local governments, think tanks, academics, universities, youth, cultural and other People to People activities of 16+1.

In 2014, Slovenia organized two high level symposiums of 16+1 Think Tanks in Bled with almost 200 high level participants. In 2016, Slovenia organized a regional conference of the 16+1 Think Tanks.

Slovenia's local governments attended the first meeting of local authorities of 16+1 countries that took place in Chongqing in 2014. As a direct outcome, Maribor and Chongqing initiated sister-city relations, which was followed by greater investment, tourism and delegations exchanged between the two cities. Maribor the second larger city in Slovenia on the eastern side of Slovenia, capital Ljubljana and Port of Koper on the western part of the country are the most active municipalities in collaboration with China.

Summarizing Slovenian participation in the 16+1 cooperation and BRI – Belt and Road Initiative

When examining figures and statistics of cooperation between Slovenia and China, a clear boost of cooperation can be observed in the last half a decade, which is surely a direct outcome of many Slovenian activities in the 16+1 cooperation, as well as in the Belt and Road Initiative. In addition to mere statistical numbers, we can also see that the quality of personal relations among high politicians, diplomats, business people, university professors, and mayors of local cities are now on higher, better and friendlier levels.

Geographically, Slovenia is situated at the end or at the beginning of the ancient Silk Road. The Port of Koper is together with the Port of Venice and Port of Trieste in Italy and the Port of Rijeka in Croatia very active in NAPA (Nord Adriatic Port Association). The transport of goods in both directions on the Maritime Silk Road between Europe and China must be increased, since it represents the fastest way in both directions. It is in fact more than 5 days faster in comparison with other ports in delivering goods to Central, Eastern and Southern Europe.

Moreover, we must strive to improve Silk Road Economic Belt through the construction of new high speed railways and highways. Only in this way can the new Marco Polo's caravans once again start their friendly journey to and from China.

---

¹ Dr. Stanislav Raščan, PhD., is a Head of Department for Strategic Studies and Analyses at the Ministry of Foreign Affairs of Slovenia and active member of the Network of the Think tanks 16+1. Part-time he works also as an Assistant Professor at the Faculty for European and Government Studies in Kranj. The views in this article are his own and are not official position of the Ministry of Foreign Affairs of Slovenia.

² Strategy on the Foreign Policy of Slovenia, 2015, http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zakonodaja_in_dokumenti/dokumenti/strategija_ZP_ang.pdf

³ <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/svn/#Exports>, 2017

⁴ <https://www.ceicdata.com/en/china/outward-direct-investment-by-country/outward-investment-accum-europe-slovenia>

⁵ <http://en.people.cn/n3/2017/1127/c90000-9297340.html>

⁶ A Quantitative Analysis on China-CEEC Economic and Trade Cooperation, 2016, <http://www.geopolitika.hu/en/2017/04/12/a-quantitative-analysis-on-china-ceec-economic-and-trade-cooperation/>

⁷ <http://www.geopolitika.hu/en/2017/04/12/a-quantitative-analysis-on-china-ceec-economic-and-trade-cooperation/>

Dr. Tamas Matura

Assistant Professor at Corvinus University of Budapest, Hungary

Dr. Matura reminded that the actual start of the 16+1 cooperation platform was in Budapest in 2011 where preliminary consultations were held on trade and economic cooperation between China and the CEE countries. Budapest China-CEEC meeting tested the ground for birth of the 16+1.

He shared his observations on a research project on the importance of Belt and Road Initiative (BRI), conducted jointly by experts from Hungary, Czech Republic and Slovakia. Despite certain reservations about BRI by the European political elites the initiative has assumed a significant place in the international arena recently. The geographic location of the CEE countries on the routes from East and Central Asia up to Western Europe serves as an important prerequisite for our region to participate in the BRI. The 16+1 which has been developing since 2011-2012 is about to be merged with the BRI. There are clear intentions on the leaderships of the CEE countries and China to develop a tangible cooperation based on both leading Chinese international initiatives. Expert and academic driven discussions limit understanding of how the BRI is perceived and understood. Therefore Dr. Matura stressed the importance of studying public perceptions in the CEE countries as a way of measuring future prospects of the BRI in the CEE countries.

The research team analyzed more than six thousand articles (on China related topics) between 2010 until the first half of 2017. The results show mixed reactions (positive and negative) towards the BRI among general publics in the countries of the Central and Eastern Europe (especially in Visegrad-4). The question was whether the BRI is turning in an expensive public relation exercise. Dr. Matura reiterated the significance of the 16+1 for Visegrad-4 despite different levels of support of the Chinese initiative in the political and economic elites of the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia. Visegrad-4 provides between 70-80% of the trade and economic relations of China with the CEE countries.

Warsaw is keen on forging relations with Beijing and in particular, in developing railway connectivity with China via Baltic states. The political environment has been a bit more complex in the Czech Republic with diverging views between the government and president on ways of developing relations with China. In Hungary, the entire political elite has expressed support for strengthening of the bilateral relations with China, with a particular emphasis on boosting trade and economic relations. Slovakia has registered a downturn shift in public and political support for development of relations with China after stepping down of the prime minister Robert Fico in March 2018. Slovakia has been geographically disadvantaged because of the use of the Northern route by Poland and is also by-passed by the proposed Southern route from the Greek port of Piraeus via

Belgrade to Budapest. Dr. Matura pointed out the lack of a major Belt and Road related project to be utilized by Slovakia so far.

Research results indicated that BRI has been mentioned in 2% in Slovakia and in 3% in Hungary's press articles related to China. Only every fifth article has mentioned China (and the BRI) in Slovakia. BRI's image has been decoded based on the negative, positive and neutral measurements. It seemed that the BRI has generated better image than the general perceptions about China in the Visegrad-4. For instance, in Hungary China's image has produced 9% disapproval against 5% approval, with the rest neutral. While 25% of the articles have perceived the BRI in a positive way and only 8% in a negative way. In Slovakia the picture has looked pretty similar with China's image gathering 26% approval and 6% disapproval, and the BRI with 25% approval and 16% disapproval. Dr. Matura believed that one of the potential reasons for these results was that in both countries the topic of BRI was mostly covered by the government side which tended to look positive. On the contrary the nongovernmental side and the opposition has not featured BRI broadly. This, in view of Dr. Matura, has produced another important observation: the media sources affiliated with the government tended to be both positive towards China and the BRI in general. Opposition media sources tended to be more negative on China and BRI.

In conclusion, Dr. Matura's set of takeaways based on the research findings were grouped as follows: Firstly, the BRI coverage should be increased both in terms of quality and quantity, because the initiative has been underestimated and misunderstood. It was high time to bring the BRI topic to higher of public discourse in Visegrad countries. Secondly, the domestic and political bias shaped the perceptions about the BRI. While media sources closed to the government, depicted the BRI and China in a more positive the opposition media outlets offered more negative understanding of China. Dr Matura presented this research result – when political bias had nothing to do with ideology – as the most striking one. For instance, in Hungary it was the left centered liberal political opposition that was critical of China. Meanwhile the political context of Slovakia offered a different picture with positively oriented towards China left government and right wing media outlets bashing the BRI and China.

Dr. Long Jing

**Deputy Director of the Center for European Studies,
Shanghai Institute for International Studies**

Dr. Long Jing commented on the political aspects of 16+1 cooperation and observed the 16+1 cooperation mechanism within three boarder frameworks/ contexts.

Firstly, the Belt and Road Initiative (BRI). The 16+1 can be regarded as part of the BRI, not only because geographically it is the junction region of Asia and Europe, and also because the Central and Eastern Europe is an emerging market with quite good economic performance in recent years. The synergy between 16+1 and BRI was well reflected upon by the panelists;

Secondly, the China-EU relations. For instance, during 11th high level visit of German Chancellor Angela Merkel to China in 2018 the topic of the 16+1 was discussed during her talks with the Chinese premier Li Keqiang. The topic of 16+1 is also often raised during China-EU summits. Li Keqiang has stated that the 16+1 is an important component of and beneficial complement to China-Europe relations. The 16+1 could be conducive to the EU internal development. However, what was needed according to Dr. Long Jing, was to put official statements into actions.

Thirdly, she stressed the importance of the 16+1 platform within the context of China's diplomatic agenda in the new era (also known as China's major country's diplomacy with Chinese characteristics). In a high profile conference related to China's foreign policy and diplomacy in June 2017 the Chinese leader Xi Jinping emphasized the comprehensive character of the Chinese diplomacy under the new domestic and international situation. When the 4th leaders meeting of the 16+1 was held in Suzhou (2015), Chinese President Xi provided a unique identification of the China-CEEC platform as one belonging to China's relations with developing countries, but with characteristics of developed countries because China has acknowledged that the CEE countries have achieved good economic performance and social development in order to catch up with the developed countries since the end of the Cold War.

China's relations with the developing countries have constituted the basis of China's overall diplomacy. Since this century, Beijing started to use innovative cooperation formats and mechanisms to develop relations with them (e.g. in 2000, a cooperation mechanism with the African states was established and in 2018 a major China-Africa forum took place; in 2004 a similar mechanism for China-Arab cooperation was created; China has also developed mechanisms for forging dialogues with ASEAN, Pacific Island States and Latin American and Caribbean states). Dr. Long Jing considered these regional cooperation mechanisms with

the developing countries as separate parts of one whole united puzzle in the context of which China puts forward its principle of win-win cooperation.

She presented the 16+1 as a unique platform with a very special role to play. It has been institutionalized at different levels and placed at the very high - 16+1 summit meetings of the heads of governments of China and the CEE countries during which action plans and implementation deadlines have been set. In the opinion of Dr. Long Jing, the 16+1 initiative serves as a guiding example for China in developing its relations with developing countries and regions. It provides experience and lessons learnt to be used by China in development of other regional cooperation mechanisms. Last but not least is that the 16+1 cooperation process is unique because of its interlinkage with the EU integration process. It is a complex model of triangular relationship between China, the CEE countries and the inclusive components of the EU.

Second Panel

**Economic Dimension
of the 16+1 Cooperation Platform**

Slavtcho Neykov
Chairman of the Board of Managers
at Energy Management Institute of Bulgaria

The non-governmental organisation represented by Mr. Slavcho Neykov at the think tank forum unites the four biggest foreign investors in the energy field in the country with overall investments in Bulgaria reaching more than six billion euros (app. 12 % of the current GDP of the country).

Mr. Neykov reviewed three levels of energy cooperation with China: the European, South East European and the national, Bulgarian level. The need for a realistic look at the energy developments was particularly underlined while considering some aspects of this cooperation. On this ground, several points were explicitly noted.

Firstly, the 16+1 format cannot be detached from the EU-China relations, although some of the 16 CEE countries are not EU members. Within the Energy Community process all non-EU countries, which are part of the 16+1 initiative, have committed themselves legally to implement the EU rules in the field of energy. This relates not only to legislation but also to strategic developments. Mr Neykov pointed out that the EU has intensified relations with China in the energy field. This has happened in the context of the EU energy policy becoming the energy policy the whole Europe. On 29th of June 2016 within the G20 energy Ministerial Council meeting in Beijing, the European Union and China agreed on an energy cooperation roadmap. The roadmap serves as a valid and very broad platform for cooperation in the energy field.

Secondly, when it comes to energy cooperation in the region of South East Europe then the ball, as Mr Neykov put it, is in the European, and not so much in the Chinese field. Countries of South East Europe should embrace more bravely concrete forms of regional cooperation because of the small size of the regional energy market. Investors in the energy field seek big markets for long term perspective. It is in this context that regional cooperation within 16+1 CEE countries looked inevitable if these countries wish to attract foreign, including Chinese investments, in the energy field. Within the 16+1 format, regional energy connectivity projects at the level of South East Europe should be strategized more carefully (e.g. connecting Bulgaria and Romania, or Bulgaria, Macedonia and Albania etc.). Mr. Neykov noted the need that the countries of the region be more proactive to pushing forward regionally viable energy projects to achieve tangible results.

Thirdly, when it comes to bilateral cooperation, the Bulgarian government's plans to resume the construction of Belene nuclear power plant were recalled – it was reminded that this has raised Chinese interest to take part in the realisation of this huge national energy project. Realistically, however, although it has been

conceived as a national project, if it comes to life, it will also have a clear regional dimension.

Mr. Neykov raised the question on how the strong energy linkage of South East Europe with the Russian Federation will impact China's energy cooperation with the region.

Dr. Liu Zuokui

Director of Central and Eastern European Studies Division at Institute of European Studies and Director of the Secretariat Office of 16+1 Think Tanks Network, Chinese Academy of Social Sciences

Tentative Analysis of the future development of “16+1 Cooperation”

Abstract: “16+1 Cooperation” has achieved a series of progresses during the last six years as a trans-regional cooperation platform. In the next five years, it must promote some measures to solve the problems and challenges ahead. The “16+1 Cooperation” in the coming years will be further promoted just based on: (1) the concerns of Central and Eastern European countries; (2) practical analysis of present key issues, and (3) learning experiences from other mechanisms and platforms.

In July 2018, the 7th Summit of China-Central and Eastern European Countries was held in Bulgaria. This meeting constitutes an important event for the current China and Central and Eastern Europe cooperation (hereinafter referred to as “16+1 Cooperation”). Initially designed and launched by China, “16+1 Cooperation” has achieved a series of progresses during the last six years as a trans-regional cooperation platform. In general, this platform, originally designed by China together with CEECs, is now facing both opportunities and challenges. However, just like flaws cannot obscure achievements, so will precious experience and accumulated strength contribute to the further development of the platform.

According to the author, the “16+1 Cooperation” in the coming years will be further promoted just based on:

(1) the concerns of Central and Eastern European countries;

(2) practical analysis of present key issues, and

(3) learning experiences from other mechanisms and platforms of cooperation as a key to promoting the development of the framework and turning it into a new engine of China-EU relations. Being proactive and enterprising will continue to be the theme of the entire design, with the concept of “extensive consultation, joint contribution and shared benefits” held as main principles.

I. Some main concerns from Central and Eastern European countries

The CEE countries have raised different concerns about “16+1 Cooperation” and have put forward their own demands for cooperation. In response, the “16+1 Cooperation” platform should also be concerned-orientated, advancing the platform by addressing concerns from CEE countries. In general, the main concerns of CEE countries are concentrated or prominently reflected in the following three aspects: **the trade imbalance between China and CEE countries, the asymmetry of the size of China and CEE countries, and also**

the heterogeneity inside the CEE regions which brings some difficulties to cooperation.

1. Imbalanced trade between China and CEE countries: expanding the scale and depth of opening-up

China have trade surpluses with all 16 CEE countries, which has caused deep concerns in their domestic societies. Countries with larger deficits, such as Poland, have issued this problem for many times and they hope that China could address it proactively.

Generally speaking, one should not put forward the complaint about trade imbalance to China because the brands influence and competitive advantage of the products in some CEECs are not so striking on the Chinese market. Despite that, China still tries to create some space to alleviate this just taking the precondition of the market-oriented trade.

In 2018, President Xi Jinping stated a series of measures at the Boao Forum to continue with opening-up to the outside world, including expanding market access, increasing imports, improving investment environment, and strengthening protection on intellectual properties. His speech also brought new opportunities and provided new solutions for the “16+1 Cooperation” in the future. In the next five years, China might strive to turn the CEE region to a landing area of new opening-up measures and invite CEE countries to be one of the regions to enjoy the dividends of China’s new opening-up policy.

On May 30, 2018, an executive meeting of the State Council of China adopted the *Circular on Several Measures for Actively and Effectively Utilizing Foreign Investment to Promote High-quality Economic Development*. It contains a wealth of content, including adoption of high-level policy on free convenient trade and investment, comprehensive implementation of the pre-entry national treatment and negative list management system, great expansion of market access, higher level of opening-up in the service sector, and protection of the legitimate rights and interests of foreign investors. For expansion on service sector, the circular requires the government to (1) steadily open the financial industry, (2) continue to promote the opening-up of industries such as transportation, trade and logistics, professional services, and (3) experiment pilot projects in industries like telecommunications, culture, and tourism. All of these measures will together create ideal conditions for powerful enterprises or companies with unique strengths from CEE countries to enter into China. At the same time, China is expanding the amount of imports and establishing platforms like China International Import Expo which further provides brand new opportunities for CEE countries to enter the Chinese market.

On the other hand, the accelerating opening-up should not be China’s unilateral action, that is to say, the increase of market access needs to be accompanied by the stronger product competitiveness of CEE countries. It also

requires CEE countries' effort to increase their market access too, enabling the entrance of Chinese capital to CEE market and then the EU market, promoting bilateral investment between China and the EU.

2. Asymmetry in size between China and CEE countries: promoting local-to-local cooperation

In the past six years, China's promotion of "16+1 Cooperation" mainly relied on the Central Government and its affiliates. However, since the beginning of this mechanism, the asymmetric size between China, a huge country and the world's second largest economy and small CEE countries has been a concern of the latter, and this asymmetry has also brought negative effects on the efficiency of cooperation between the two sides. Under such circumstances, local cooperation as an important form of China-CEE cooperation has gradually attracted attention. Especially with the efforts of cities such as Ningbo, Zhejiang which turn them into new engines to promote the "16+1 Cooperation", the "two-wheel driving" of central and local government has become a new model for development. Many local cities of China are roughly equal in size to one CEE country, therefore their diversity and enthusiasm will bring new space and extra options for "16+1 Cooperation".

It is worth noting that the local government is actually one of the beneficiaries that will gain profits and rights from China's new round of opening up. The local governments themselves have a strong will to respond positively to the call of the Central Committee of CPC. By expanding the scale of opening-up, they will be empowered with greater autonomy and are able to increase the city's influence. For example, they might win the opportunity to host major events, which is called city diplomacy, a phenomenon burgeoning in recent years. It enables local authorities to exploit favorable policies, and give full play to their subjective initiative. Through participating in "16+1 Cooperation", they are empowered to expand new trials for opening up, improve their investment environment, attract foreign investment, etc. Therefore, we should encourage local governments to open free trade zones, investment facilitation pilot or demonstration zone in order to form cooperation of equivalence with CEE countries.

3. Heterogeneity of the 16 CEE countries in Central and Eastern Europe: targeted cooperation based on bilateral relationships

One major doubt of CEE countries is that China has put together 16 very different countries that are inherently heterogeneous and hard to be integrated. Actually, the "16+1 Cooperation" aims to create a platform on which we could develop multilateral cooperation. In the future, bilateral, targeted, in-depth and professional cooperation will be the mainstream of the framework, where all countries are encouraged to demonstrate their own characteristics, and each can concentrate on one or more specific field to draw on their unique advantages. By proceeding the cooperation steadily and down-to-earth, we can upgrade

the multilateral “16+1 Cooperation” platform in a natural way. Now, within the framework of “16+1 Cooperation”, there are some specific cooperation institutions which could be further promoted.

Sub-Mechanism or platform	Secretariat location	Organizer	Progress
China-CEEC Tourism Coordination Center	Hungary	Hungarian National Tourism Agency	Constructed
China-CEEC Consortium Institute of Higher Education	Rotating Presidency	Ministry of Education of each country	Constructed
Contact Mechanism for the Investment Promotion Agencies of China-CEEC	Poland	Polish Information and Foreign Investment Agency	Constructed
China-CEEC Joint Chamber of Commerce	Poland (executing agency) China (Secretariat)	China Council for the Promotion of International Trade	Constructed
China-CEEC Association of Governors of Provinces and Regions	Czech	Ministry of Internal Affairs of Czech	Constructed
China-CEE Association for the Promotion of Agricultural Cooperation	Bulgaria	the Ministers of Agriculture and Food of Bulgaria	Constructed
China-CEEC Technology Transfer Center	Slovakia	Slovak Centre of Scientific and Technical Information	Constructed
China-CEEC Think Tanks Network	China	Chinese Academy of Social Sciences	Constructed
China-CEEC Association on Transport and Infrastructure Cooperation	Serbia	Ministry of Communications of Serbia	Constructed
China-CEEC Association on Logistics Cooperation	Latvia	Ministry of Communications of Latvia	Constructed
China-CEEC Association on Forestry Cooperation	Slovenia	Ministry of Agriculture of Slovenia	Constructed
China-CEEC Association on the Promotion of Health Cooperation	China	National Health and Family Planning Commission	Constructed
China-CEEC Center for Dialogue and Cooperation on Energy Projects	Romania	To be confirmed	To be constructed

Sub-Mechanism or platform	Secretariat location	Organizer	Progress
China-CEEC Maritime Secretariat	Poland	Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation of Poland	Constructed
China-CEEC Association of Small and Medium Enterprises	Croatia	To be confirmed	To be constructed
China-CEEC Cultural Cooperation Coordination Center	Macedonia	To be confirmed	To be constructed
China-CEEC Inter-Bank Association	China (Secretariat) Hungary (Coordinating Center)	China Development Bank Hungarian Development Bank	Constructed
China-CEEC Veterinary Science Cooperation Center	Bosnia and Herzegovina	To be continued	To be constructed
China-CEEC Environmental Protection Association	Montenegro	To be continued	To be constructed

(Resources: sorted by the author according to public information available)

Another self-contradictory query we need to respond to is that, if there are few or no landing projects in some CEE countries, complaints might arise from them saying that “16+1 Cooperation” is unsuccessful; if there are more projects in some other countries, the EU will stand out to criticize that this has threatened domestic industries, which is “erosion of industry chain”, “social dumping” or “creditor imperialism”. As a consequence, the development of bilateral cooperation should be based on actual conditions, and a good balance needs to be kept between the leading role of the platform and the focus on specialized design.

II. Judgements based on current problems and situations

To further develop the “16+1 Cooperation” framework, both sides should grasp major opportunities and challenges currently faced by China and the global society, while discovering the common problems in cooperation, and last but not least, continuously adjusting and optimizing our policy tools.

1. Maintaining the sustainability of “16+1 Cooperation”: the need to constantly explore new areas and points of growth

At present, one of the main problems faced by “16+1 cooperation” is the challenge of sustainability: it is hard to conclude large projects (especially those projects in EU Member States) in the short term, and at the same time the desire for cooperation is gradually fading in certain countries. Therefore, to search for new growth point becomes a necessity for sustainable cooperation.

To achieve this, we must consolidate the traditional fields and at the same time discover new areas, new technologies, and new growth points. Cooperation in the traditional advantageous fields such as agriculture, tourism, infrastructure, transportation, and energy are still the main focus of both parties. In the future, new growth points must be further explored, and the potential areas include e-commerce, new energy and high technologies, SME cooperation, and so on.

In the field of people-to-people communication, it is necessary to strengthen current cooperation and also upgrade institutional guarantee. One important factor is to attract high-end talented persons. We should make greater efforts to facilitate the mechanism for talents from CEE countries to come to work in China or enter and exit the country. We can try to simplify the procedures for foreign experts when they are applying for working permit. In particular, breakthroughs should be made in the communication of professional talents. There are an increasing number of international students from CEE countries studying in China, and many of them are looking for more job offers and opportunities for further study, but they are restricted by institutional obstacles, which is unfavorable for people-to-people communication. By creating a more open system, we would be able to construct a labor mobility platform of higher quality and more efficiency.

2. Upgrading and accelerating “16+1 Cooperation”: to coordinate and leverage other platforms

Apart from maintaining the sustainability of “16+1 Cooperation”, we can also pay attention to upgrading and accelerating the framework. Otherwise, with the increasingly diversified regional cooperation organizations, any platform that do not advance will face the risk of retrogress.

There are multiple options for CEE countries when they would like to cooperate with China, and each country has its own preference. For example, for Central European countries, they can choose the “V4+ China” cooperation platform, the China-EU cooperation framework, the “16+1 cooperation” platform, or the “One Belt and One Road” initiative. Opinions are differentiated on which one to favor, so we shall encourage and support the cooperation between platforms. By integrating all sorts of platforms, our cooperation will have a different momentum and in turn generate more opportunities for upgrading. Platforms established by third party can also be utilized, such as the Balkan Interconnection Platform, sub-regional cooperation in the Danube and Black Sea region, and the Three Seas Initiative. In order to achieve substantial progress, the “16+1 Cooperation” ought to get nutrition from them to make up for its own deficiencies.

3. Establish solid third-party cooperation to involve more beneficiaries

China-CEE cooperation would not operate smoothly without support from third parties, since they are helpful in complementing the disadvantages and bringing

new resources to the platform. At present, the system of observer countries is a good example of third-party cooperation, including Greece, Switzerland, Austria, Belarus, and the European Bank for Reconstruction and Development. In the future, we need to further consolidate and expand similar cooperation for the purpose of strengthening our platform, though how to normalize and standardize it remains a question to be discussed. At the same time, with third-party cooperation we can manage to resolve the concerns of other stakeholders like Germany and truly build a win-win platform. Currently, the potential of cooperation with third parties has not been well exploited yet, since how the third parties could play their role is still being discussed. Given these facts, more policy space needs to be reserved to see whether they would transform into a member of the “16+1 Cooperation” in the future, or remain an eternal observer.

III. Experiences learned from other cooperation platforms

1. Institutional innovation: a basic requirement for the future development of the “16+1 Cooperation” platform.

Institutional innovation is indispensable for constructing any regional platform. The founding of the “16+1 Cooperation” platform also combines various innovative elements together, but the “six-year itch” still exists. Whether it is the BRIC cooperation, China-Africa cooperation, or China and ASEAN cooperation, there needs to be continuous institutional innovation – by introducing new member states, optimizing the rules, upgrading the level of the platform, implementing new policy tools, or integrating new elements of cooperation, etc. In one word, there is a need to enhance the momentum and keep the vitality of the platform.

The “16+1 Cooperation” is featured by its loose mechanism. However, “loose” is not equal to “unorganized”. Instead, it is meant to be flexible and creative, which should be the goal of institutional innovation in the next five years. The most frequently discussed topic is how local and central level can coordinate, and how “16+1 cooperation” can synergize the B&R Initiative.

2. Policy tools: seek for balance between the plan and the market avoiding overdependence on the former

During the six-year “16+1 Cooperation”, the government to some extent has played a key guidance role, characterizing many of the unveiled policy tools. For example, the institutional constructions are mainly led by ministries and commissions, the financial instruments are usually sponsored by state-owned financial institutions, most of the investments are projects of state-owned enterprises, just like local governments are the ones to take the lead in local-level cooperation, and finally, policy planning and outline are undoubtedly elaborated by the government of China and CEE countries. In the next five years, a balance needs to be created between the planning and the marketing, and between the state and the people, laying greater emphasis on the role played

by market and civil society. With better conditions created, we will witness the participation of more small or medium-sized private enterprises in the projects of China-CEE cooperation. Civil exchange programs and people-to-people activities are encouraged to play their role as the foundation of cooperation, and market instruments will also have a greater say in financing. The above-mentioned factors are expected to generate a series of positive impacts on “16+1 Cooperation”: first, they can ease the burden of governments and decentralize the risks of decision-making; second, they might defuse the suspicions and doubts of related stakeholders; third, they enable us to organize the relationship between the plan and the market in a more scientific way.

3. Chinese overseas are also important forces to promote the “16+1 Cooperation”

When we talked about the China-ASEAM cooperation or China-Africa cooperation, you can find that the Chinese overseas are playing an important role. For China-CEEC cooperation, we should also take notice of this and inspire the Chinese overseas to play their role. The Chinese overseas in CEECs have some advantages for the local language, business environment in the host country and contact resources with the local elites, etc. If they could pool their resources to promote the 16+1 Cooperation, it will be another force to promote the China-CEEC Cooperation.

Chinese overseas in some CEECs

Country	Number	Main Occupations
Poland	about 2000	wholesales, catering and tourism, construction, agriculture, etc
Hungary	about 35,000	wholesales, catering and tourism, real estate, logistics, e-commerce, Chinese medicine, etc
Czech Republic	about 6000	international trade, catering and tourism, etc
Slovakia	about 3000	international trade, catering and tourism, etc
Slovenia	about 1000	international trade, catering and tourism, etc
Romania	about 7600	international trade, catering and tourism, etc
Bulgaria	about 2000	international trade, catering and tourism, etc
Serbia	about 5000	international trade, catering and tourism, etc

(According to the author’s own survey)

Dr. László Vasa

Deputy Director at the Hungarian Institute for Foreign Affairs and Trade

Dr. László Vasa began his presentation with highlighting the importance of the Visegrad-4 not only in the 16+1 China-CEEC cooperation platform, but also within the European Union.

Visegrad-4 has remained one of the most stable regions of the EU. V-4 has been predominantly pro-European, but with a realist narrative. The economic competitiveness of the region has been underpinned by infrastructure development. Visegrad-4 has demonstrated improved economic performance with economic growth figures about the EU average. Despite that, in view of Dr. László Vasa, the weight of Visegrad-4 in the EU has not been big enough in economic terms. Visegrad countries' GDP share is around 5% within the EU, but the voting weight in the EU decision-making bodies, especially in the EU Commission is around 15%. Even, as for the European Parliament, the number of MPs representation has been higher than expected (calculated on the basis on the economic weight or on the population ratio).

Visegrad regionalisation has been strengthened through cooperation in the field of infrastructure building, energy, digital economy, people-to-people exchange (most notably in the field of culture) and the European security and defence (e.g. V-4 battle group has been set up). Visegrad-4 has offered an extended cooperation format - V-4 Plus, for involving other neighbouring, to the region, EU countries.

Dr. László Vasa analysed the reasons on why Visegrad-4 was so important for foreign investors, including those from China. If currently membership in the EU is more politically motivated, before it was about the EU market access. The Central European Free Trade Agreement format helped a lot Visegrad-4 to prepare for EU membership. Obviously, within the European Single Market opportunities for nation-based cooperation are limited but somehow Visegrad countries are playing an important role.

Visegrad-4 has attracted substantial FDI investments for the past 20 years. The region's economic and political stability and predictability (incl. high standards of education) in the EU have been important prerequisites for increased Chinese investments. Visegrad-4 sees the economic cooperation with China as a way of geographical diversification of its economies (which currently are very much EU oriented with some 80% of exports heading for EU markets). In support of his argument Dr. László Vasa highlighted the Hungarian doctrine of opening to the East which included orienting country's exports towards countries of post-Soviet space, China and Japan.

On the Chinese side, the region of Central and Eastern Europe fits within Beijing's going out strategy (through the 16+1 and the Belt and Road Initiative). China has articulated a sincere interest to have the CEE countries in the stable

market and political union of the EU. Beijing's successful presence in the region is based upon maintaining a positive image (via active public diplomacy) and enhancing cooperation in the region at a macro level policy.

However, the Hungarian expert acknowledged the fact that only a few CEE countries have economically benefitted so far from the 16+1 cooperation platform. The difficulties arise from the differences among the CEE countries in terms of their market size and purchasing power per capita GDP and as a consequence of that, unevenness of the Chinese FDI in the CEE countries. It is a ratio of 50:50 when it comes to successful or failed Chinese investments projects in the CEE countries. The expectations of the CEE countries have been higher because as observations indicate the Chinese DFI are more directed towards acquiring companies than to making greenfield investments.

Hungary remains a leader in attracting Chinese DFI. However, amount of Chinese investments in the CEE countries, is incomparably lower in relation to the Chinese FDI in Western Europe. The question is on how the 16+1 cooperation could be filled with real content (realisation of real investment projects). One way of achieving that, according to Dr. László Vasa, is private capital flow, which in the end is not to be paid back (as is not the case with government-sponsored Chinese investments). Trade and investment liberalisation should be a two-way process, taking place both in the 16 CEE countries and in China on a reciprocate basis.

The CEEC-China economic relations can take advantage to develop at the face of current protectionist policies of the US. Technologic transfer is essential for China-CEEC relations. Dr. László Vasa pointed out that needed institutions and policies have been in place but there is an essential need to stimulate development of Small and Medium-sized enterprises [SME] (which are in a weak shape in V-4). Support for SME involves providing them with consultancy and training in order to be successful and competitive on the Chinese market.

Visegrad-4 needs to provide incentives for Chinese companies to utilize countries of the Central Europe as a logistics hub for their business operations in Europe. Dr. László Vasa proposed North-South infrastructure development within the CEE countries because of weak capital flows across the region. For instance, train connections between Poland and Hungary with the Balkans have remained underdeveloped.

People-to-people exchange is also essential. Hungary was mentioned as a CEE country with a positive perception of Chinese community/diaspora presence. Cultural and educational exchange (in form student exchange and scholarship programs) under the 16+1 can provide an additional boost.

In conclusion, Dr. László Vasa emphasized the importance of think tank and policy related exchange as examples of soft diplomacy. Think tanks are not in realm of decision-making, but provide valuable input for decision makers at political and economic levels. Think tanks policy and business driven consultancy can assist Chinese companies in making their investments plan and decisions in the region.

Ms. Patrycja Pendrakowska

**President of Poland-Asia Research Center
PhD Candidate of the University of Warsaw**

Ms. Pendrakowska examined the notion of sectoral coordination mechanisms (offices/secretariats) of the 16+1 platform in relation to recently opened 'Coordinating Secretariat for Maritime Issues 16+1', which was launched right in the Ministry of Maritime Economy and Inland Navigation of Poland in 2017.

Since 2012, discussions over the 16+1 Cooperation Platform have produced a set of question marks that remain unanswered or are changing, depending on the political and economic atmosphere. One of the main issues is related to the idea of institutionalization. The question is: whether the Chinese-led initiative was planned as an institutionalized cooperation platform. The other issue is connected to the question: why the Central and Eastern European countries are not proposing joint regional projects through the 16+1 sectoral coordination mechanisms. It could be because of inadequacy of the coordination mechanisms, that are not institutionalized nor flexible enough, to propose and implement regional collaboration projects. In the end, these sectoral coordination mechanisms only serve the wishful thinking of their initiators.

The inaugurations of coordination mechanisms dedicated to various sectors such as tourism, investment or infrastructure across Central and Eastern Europe have been closely observed by policymakers and experts. As a result, this was interpreted as a sign of willingness to institutionalize the coordination mechanisms that should govern the platform. On the other hand, when Western Europe related to the 16+1 as a mechanism that divides European Union, China began to distance itself from the initial idea of building influential and strong coordination offices/secretariats scattered across Central and Eastern Europe. According to Ms. Pendrakowska only two of three secretariats are currently working in Poland. Contact Mechanism for the Investment Promotion Agencies of China-CEEC and China-CEEC Joint Chamber of Commerce seem to be not operating at the moment.¹

One of the biggest challenges is lack of common ground for consolidation among Central Eastern and European countries. As a matter of fact, the region also experiences lack of willingness to present common projects to China. In the end, China remains the most important spiritus movens of the initiative.

In 2018, functioning of the sectoral cooperation offices of the 16+1 still remained an open question. An opening of the Coordinating Secretariat for Maritime Issues in Warsaw (2017) is not an exception. The inauguration ceremony was organized in a conference hall at the Polish National Stadium, with the Polish Prime Minister Beata Szydło delivering an opening speech to ministers and delegates from 17 countries participating in the event. The speech of the Polish

Prime Minister was followed by delegates presenting their own states and given opportunities thanks to their geographical location, economy, investment climate etc. However, a shared vision among the Central and Eastern European countries' representatives was absent. It seemed that countries separately promoted their own interests in order to attract potential Chinese infrastructural investments. Most striking was lack of common standpoint on the purpose and functions of the maritime secretariat. It seemed that the 16+1 has been lacking sub-regional coordination mechanisms. There was not a single joint proposal for regional seaport infrastructure development to be put forward by a group of countries from Central and Eastern Europe (i.e. between Poland, Latvia and Lithuania or between Bulgaria and Romania proposing common projects to China).

In conclusion, the Polish expert has currently observed a slight suspension in the functioning of the 16+1 sectoral coordination mechanisms. The idea of reviving of sectoral coordination offices/secretariats, would require the Central Eastern European countries debating on a possibility of presenting of a shared vision for concrete projects within the 16+1 platform. An initiative where China acts as a first violinist might not be that successful, as up-to-date experience has already shown. The 16 Central and Eastern European countries would need to find a consensus on what they want to achieve at the regional level, instead of being tempted to pursue exclusively national interests. It is also crucial for them to strengthen their economies and foreign investments regimes and offer China a participation in regionally driven projects, if they still wish to be a part of the initiative.

---

¹ This information was confirmed by professor Chen Xin during a conference dedicated to 16+1, which took place in November in Skopje, Macedonia.

Alexandru Georgescu

National Institute for Research and Development in Informatics (ICI)

Carmen Elena Cîrnu

National Institute for Research and Development in Informatics (ICI)

Industry 6.0 – new dimensions for industrial cooperation on the Belt and Road

Abstract: *The Belt and Road Initiative is often analyzed from a strategic perspective and as an exercise in multilateralism, with specific forays into economic and logistics issues. However, we can also view the BRI from the perspective of a wider shift towards new economic patterns, based on the development of infrastructures. Making use of the concept of Industry 6.0, we underscore the usefulness of the BRI and develop an example for a qualitative economic leap that could be fostered by BRI through the use application of the emerging technology of blockchain.*

The Belt and Road Initiative is a complicated and challenging project linking together multiple continents and also other regional cooperation and integration initiatives, such as the China-CEE 16+1 Initiative or the Danube Strategy. Current analyses of the initiative focus specifically on a state centered perspective, highlighting country motivations, especially those of China, as well as benefits and risks associated with such a massive undertaking. However, the development of the BRI is not just an exercise in the quantitative expansion of trade and investment, but also of qualitative transformations engendered by the multiplication of interactions among stakeholders in a period of rapid technological advancement. This presents significant opportunities for disruptive change. These changes may happen organically but, in the context of the evolving nature of the BRI as a long-term “project of the century”, it could be useful to consider the possibility that, through concerted multilateral action, one could utilize emerging technologies to develop the BRI itself, deepen its impact and contribute even more to its added value. This article argues that blockchain could be one such technology, though there are doubtlessly other examples in the same category.

Emerging technology

Blockchain is a technology most significantly associated with Bitcoin and cryptocurrencies in general in the public consciousness. Its applications are, however, much more extensive, since a blockchain is a distributed ledger for information of all kinds, thereby eliminating the need for a central repository and the trust required in the person administering it. Blockchain is at the basis of a wide variety of emerging applications in finance, logistics, database management which would benefit from disintermediation and the reduction of such costs. More

interesting still are the potential applications in social and political areas, such as data privacy or voting. While the cryptocurrency craze is ebbing and flowing, the application of blockchain to real world problems is just beginning and the breadth of the possible applications is stunning¹. Further adding to the complexity is the potential of the smart contracts enabled by trustless blockchain technology, involving the automation of complex contractual instructions without the need for the human infrastructure which has evolved to ensure trust in their fulfilment (banks, notaries etc.).

The figure below highlights some of these applications².

Fig. 1. A non-exhaustive list of blockchain applications
(Source: Grant Thornton Malta)

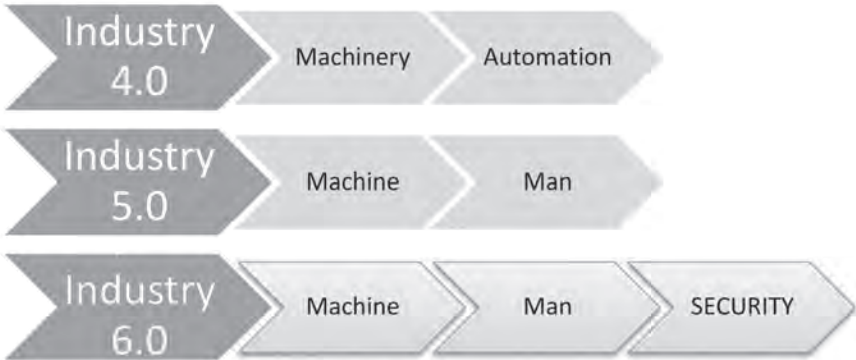
Industry 6.0

The current fashion is for people to speak of Industry 4.0, in which human labor is being replaced and new concepts of the “smart factory” are being explored. It relies on cyber-physical systems, the Internet of Things and cloud computing. Whether as rhetoric or more, specialists are discussing the advent

of Industry 5.0, in which the human worker is no longer marginalized, but works in concert with robots and AI for enhanced results, just like in chess. The “Made in China 2025” strategic initiative also takes these trends and transformations into account as it tries to chart a course towards the new sources of productivity growth for China³, synergizing with the Belt and Road Initiative.

Professor Adrian Gheorghe of Old Dominion University (Norfolk, VA, USA) proposed a further iteration of the concept – Industry 6.0; this time, new technologies and specifically blockchain would supply “trustless” interaction, enabling a new fluidity and the reorganization of relations between economic actors.

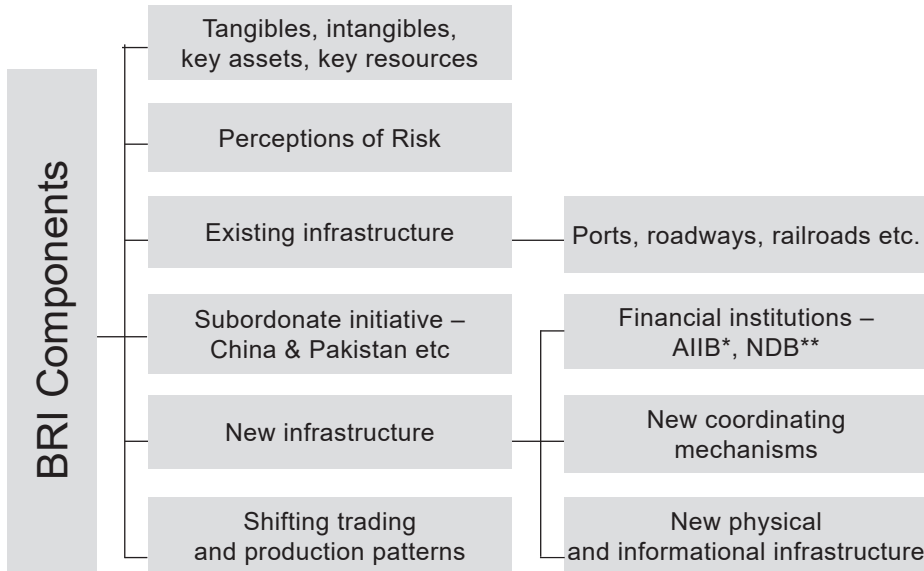
Fig. 2. Industry 6.0 illustrative chart
 (Source: presentation by Prof. Adrian Gheorghe)

Industry 6.0 is a natural reaction to the development of a globalized world, in which the interactions between stakeholders from different countries, different political and social systems, different jurisdictions and different cultures generates the need for a better mediating mechanism to ensure the trust that is the lubricant of commerce. Interconnected but independent agents like countries and businesses must ensure trust in complex systems-of-systems, across socio-political-economic systems. This is, first and foremost, a security issue that is at the heart of change within the industry value chain for services and goods. Ultimately, the complex networks engendered by today’s transformations and initiatives such as the BRI rely for their resilience on the security and trust invested in their critical nodes and processes.

The link to BRI

What does this have to do with BRI? Industry 6.0 and, by extension, the blockchain technology, facilitate the processes by which initiatives like the BRI become vectors for growth. The BRI can be understood as an accumulation of critical infrastructures, both existing and future ones, extending across borders and jurisdiction to facilitate trade, investment and new supply and production chains⁴.

The task of developing new infrastructures, particularly in transport, energy and finance runs into a series of risks, some of them due to the complex security environment and others due to the inherent risk of all long-term and complex projects. The trust element of Industry 6.0 facilitates the economic exploitation of the infrastructures of the BRI by promoting easier and more rapid growth through the mitigation of barriers related to complexity and distance.

Fig. 3. General elements of a critical infrastructure perspective on BRI (Georgescu, 2018)

The figure below illustrates the compatibilities between the goals of the Belt and Road Initiative and the application of blockchain technology in the context of Industry 6.0 concepts.

Table 1. Goals of BRI and features of blockchain use
(Source: presentation by Prof. Adrian Gheorghe)

Blockchain is compatible with BRI priorities	
Belt and Road Initiative	Blockchain
<u>Five Major Goals:</u> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Policy coordination ▪ Facility connectivity ▪ Unimpeded trade ▪ Financial integration ▪ People to people bonds 	<u>Five major Features:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Trust in trustless world • Supply chain management • Decentralized Network trade • Financial integration • Peer to peer transactions
Good Governance Smart Security Critical Infrastructure Protection	

Concretely, blockchain research, development, commercialization and implementation can be a vector for the deepening of cross-border ties through its impact on trust, thereby enhancing the BRI in addition to being a high value-added industry for the future. Just like in the field of AI, quantum computing, nanotechnology and biotechnology, China is also making strides in the fields of blockchain, even as it struggles from the governance perspective to properly integrate it into a complex economic system without a destabilizing effect through irrational exuberance and underregulation.

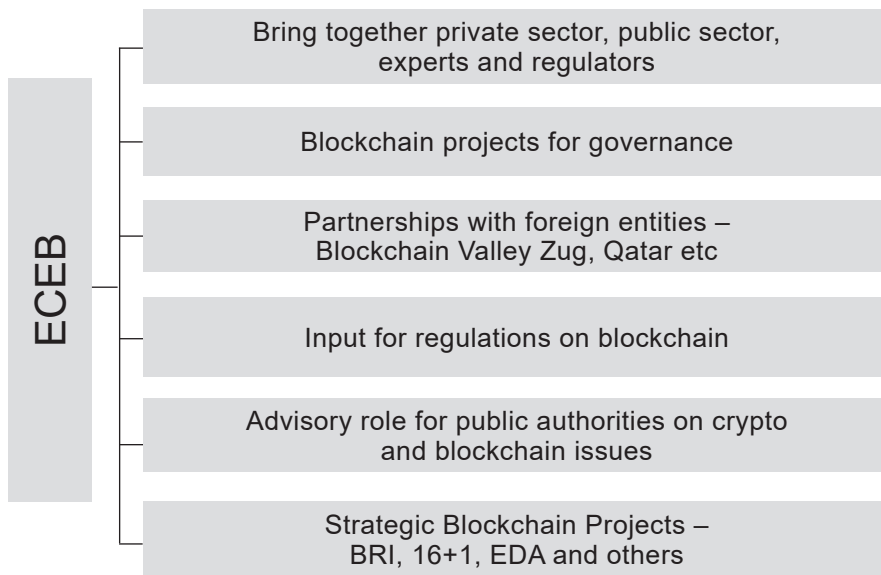
The way ahead

In its promotion of the BRI, China can and should discuss blockchain as one of the new technologies that can make the object of cross-border trade, investment and intra-group harmonization. While others may see the most fashionable buzzword or a new and profitable industry, blockchain is a transformational technology for the BRI through its impact on trust and the lowering of mediation costs between economic stakeholders.

Specific mechanisms can be created to promote blockchain advancement, in addition to other technologies. While China has its impressive technology and entrepreneurial base, other countries are also developing key capabilities at their own pace, especially in Eastern Europe, with its high levels of human capital and ingenuity. Connecting these industries and academic efforts and then coordinating industry-wide implementation (which is necessary for complex supply and production chains when it comes to logistics blockchain application) can be a way forward, as is the use of blockchain for data protection and critical infrastructure protection in general. Speaking of the latter and given the importance of the BRI as a growing network of critical infrastructures, multilateral cooperation in this field can be advanced through the experience of the Eastern EU members who are also involved in the 16+1. Multilateral cooperation on blockchain can also flow from such experience.

China must also leverage the assets and resources of other countries in this regard.

For instance, Romania now has a European Center for Excellence in Blockchain (ECEB)⁵ founded in Bucharest in 2017 by the National Institute for Research and Development in Informatics (ICI), the Idea Factory Think Tank and Old Dominion University (Norfolk, Virginia, USA). It seeks to foster an understanding of blockchain issues on the part of decision makers and to encourage the development of key applications for use in governance, such as that of critical infrastructures. It will cooperate with both public authorities and private actors to facilitate a sustainable exploitation of blockchain potential.

Fig. 4. Main goals of ECEB (Source: authors)

The figure above summarizes the key aspects of the Center’s activity, in which cooperation on blockchain with Chinese entities under the heading of the BRI and 16+1 could also be included. A BRI network of institutions with such interests could leverage their resources for more rapid advancement and, crucially, implementation at national and then cross-border levels, thereby serving the goals of the BRI. Crucially, the currently brewing EU conversation on blockchain regulation, making its way from the national capitals to Brussels, will involve input from such centers and strategic decisions regarding regulatory philosophy and content, an area in which China would benefit from consultation with European partners and coordination for advocacy of the option which maximizes opportunities for blockchain-led BRI growth and development.

Conclusion

The Belt and Road Initiative is a complex project aimed at generating and coordinating the means to increase transborder trade, investment and other contacts. We must view the new quantity and complexity of resulting interactions between economic and authoritative actors in light of the developing Industry 6.0 concept which places security and trust at the heart of a new transformation of industry. This will require new tools, in which we may count the Internet of Things, Artificial Intelligence and others. One of these is also blockchain, a technology with fundamental systemic reconfiguring capabilities, which is just now escaping the shadow of its main application, cryptocurrencies, in order to be developed to its full potential.

The BRI policy makers should create the premises for greater blockchain cooperation and adoption, as its trust feature will heighten the rate of development of the BRI as a system-of-systems by facilitating the creating of new economic links. There is already a significant interest in such technologies, and China will find no shortage of willing partners with experience and capabilities among the BRI-involved nations. Romania is one of these, through its European Center for Excellence for Blockchain. With the upcoming Romanian Presidency of the EU, there is also the possibility of promoting the subject of this topic of great interest also at EU levels.

---

¹ ***, "42 Big Industries Blockchain Could Transform", CB Insights report, 8 August 2018, <https://www.cbinsights.com/research/industries-disrupted-blockchain/>

² Wayne Pisani, "How blockchain could change the financial and legal industries and the world at large", Grant Thornton Malta, 2017, <http://www.grantthornton.com.mt/service/technology-advisory-services/blockchain-technology/>

³ ***, "Made in China 2025", Institute for Security and Development Policy, June 2018, <http://isdp.eu/publication/made-china-2025/>

⁴ Alexandru Georgescu, "Critical infrastructure protection – challenge and opportunity for the Belt and Road Initiative", in *Bulgarian Diplomatic Journal* 20/2018, pg 265-274, ISSN 1313-6437

⁵ Web address: <https://www.eceb.ro/> , Email: eceb@ici.ro eceb@eceb.ro

Wang Hongyu

Associate professor at University of International Business
and Economics PhD researcher at Institute for European Studies,
Chinese Academy of Social Science

Yang Furong,

Research assistant at Center for Economic Diplomacy, University
of International Business and Economics

Analysis of Trade Status and Tariff Policy Impact between China and Central and Eastern Europe

Abstract: *Central and Eastern Europe (CEE) is a crucial hub connecting Eurasia. After the “Belt and Road” initiative was proposed, CEE has become a key target for Chinese government and enterprises to trade. This paper first calculates the relevant indexes of trade between China and CEE countries, finding that there is strong complementarity in manufactured goods as well as machinery and transport equipment. Then the paper uses GTAP model to analyze the impact in economics under the policy of a tariff reduction between the two regions in these industries. It is found that China-CEE tariff reductions in their highly complementary industries can significantly improve the regional welfare and world welfare. Besides, their development in these industries will also be promoted. This, however, will also lead to factor redistribution between departments and the shrinking of other industries. Therefore, while promoting the development of complementary industries in the two regions, other industries should also be considered.*

Acknowledgement: National Social Science Fund (17BGJ0118), UIBE Excellent Scholars Award (18YQ17), UIBE Research Program of China Academy of Open Economy Studies(2018LL01), UIBE Innovation Research Group (CXTD8-05) and China Postdoctoral Research Foundation (2016M591337). Many thanks to Professor Yang Jun, University of International Business and Economics, for his guidance on GTAP.

Introduction

On Nov 27, 2017, the 6th Summit of China and Central and Eastern European countries was held in Budapest, Hungary. The Participants emphasized their willingness to cooperate within the “Belt and Road” initiative of China through 16+1 cooperation.¹

CEE countries have market potential and geographical advantages. From the perspective of global economic development and international trade, CEE is a “bridge” between the Chinese and European market. However, before the proposal of the “Belt and Road” initiative, CEE was a pretty weak part in the process of China’s economic internationalization. Of the 65 countries along the

Belt and Road, CEE countries account for about a quarter. CEE countries are important sectors of the global emerging markets. The development strategies of China and CEE are highly compatible and the potential for cooperation is huge.

Since the launch of the Belt and Road Initiative in 2013, the number of studies on trade cooperation between China and CEE has shown an upward trend. Dou Feifei (2014) focuses on the extrusion and transfer effects of trade competition between CEE and China, and concludes that the high similarity of commodity structure led to the increasing of the extrusion competition.² Liu Wei (2015) estimates the trade complementarity between China and CEEs, and studies the trade structure of the two sides.³ Ye Zuoyi and Cheng Yunpeng (2016) analyze the value added of China and CEE from the perspective of global value chain, and believe that the domestic value added by China's exports generally decreases.⁴ Long Haiwen and Shi Benzhi (2016) used the relative trade index, export market similarity index, and trade density index to analyze the trade competitiveness between China and CEE.⁵ Zhu Junxing (2017) empirically analyzes the trade development potential between China and CEE, and believes that the transformation of trade potential into actual flow requires the continuous advancement of the "Belt and Road" construction.⁶

The results of cooperation between China and CEE have emerged in an endless stream. More and more scholars have begun to pay attention to this issue and have conducted qualitative analysis, but quantitative analysis is still lacking. In this context, it is necessary to conduct further quantitative assessment and in-depth study of trade status and economic impact under policy changes between China and CEE.

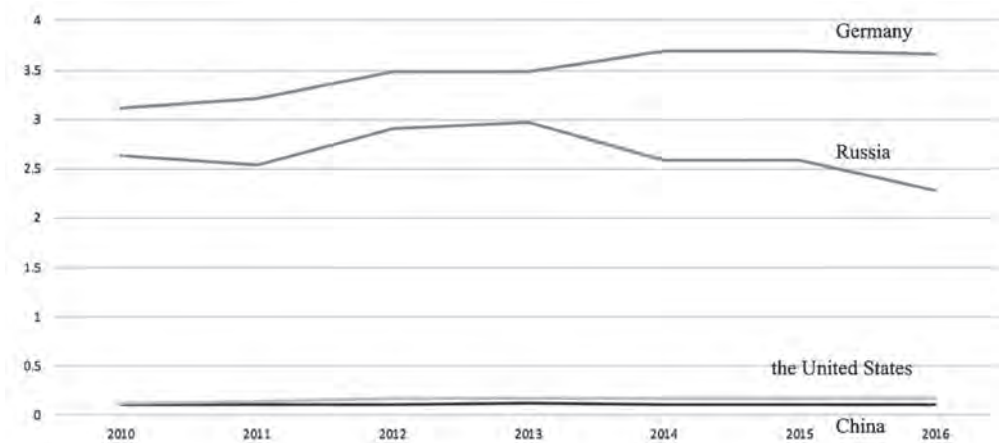
Characteristics of China-CEE Trade

1. CEE's trade dependence on China is weak

Trade Integration Index (TII) was proposed by the economist A.J. Brown, 1947, and was refined by the study of Kojima Kiyoshi (1958) and others. The index is a comprehensive indicator of the degree of trade dependence between countries or regions. The formula is:

$$TII_{ab}^t = \frac{X_{ab}^t / X_a^t}{M_b^t / M_w^t}$$

In the formula, X_{ab}^t is the export from country a to country b; X_a^t is the total export of country a; M_b^t the total import of country b; M_w^t is the total import of the world. If, $TII_{ab}^t > 1$ there are close trade links between the two countries; if $TII_{ab}^t < 1$ there are only loose trade links between the two countries.

Fig. 1 TII between CEE and Other 4 Countries

Source of Data: UN COMTRADE

As can be seen from the above figure, from 2010 to 2016, CEE's TII for Germany is basically between 3 or 4, and for Russia is between 2 or 3, but for China and the United States, the TII is always below 0.2. Both Germany and Russia are European countries. Compared with China and the United States, they have a strong geographical advantage. Therefore, the trade of CEE is far less dependent on China than Germany and Russia. In addition, the trade dependence of CEE on Germany and the United States has increased slightly from 2010 to 2016; the dependence on China is almost unchanged; while the dependence on Russia has decreased a little.

Table 1. TII Between China and CEE 16 Countries

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Albania	0.58	0.25	0.26	0.44	0.32	0.26	0.30
Bosnia and Herzegovina	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	0.03
Bulgaria	0.13	0.15	0.28	0.27	0.23	0.23	0.18
Croatia	0.03	0.04	0.04	0.06	0.05	0.06	0.06
Czech	0.10	0.10	0.10	0.11	0.11	0.11	0.12
Estonia	0.13	0.17	0.07	0.08	0.11	0.12	-
Hungary	0.17	0.15	0.17	0.17	0.18	0.17	0.21
Latvia	0.04	0.05	0.05	0.08	0.10	0.10	0.11
Lithuania	0.02	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.05

Macedonia	0.28	0.29	0.39	0.23	0.17	0.30	0.10
Montenegro	0.00	0.02	0.10	0.10	0.07	0.24	0.58
Poland	0.11	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10
Romania	0.09	0.09	0.08	0.09	0.10	0.09	0.11
Serbia	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.02
Slovakia	0.21	0.27	0.21	0.23	0.20	0.14	0.16
Slovenia	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.11

Source of Data: UN COMTRADE

As can be seen from TII between China and CEE 16 countries, from 2010-2016, no country has a TII of more than 0.60 for China, and most of them are between 0.00-0.20. This can further indicate that CEE's trade dependence on China is still weak.

2. Competitiveness and complementarity of trade coexist between CEE and China

The Export Similarity Index (ESI) was proposed by Finger and Kreinin (1979) to measure the degree of complementarity and competition between the two countries or regions for the structure of exports to a common target market. The formula is:

$$ESI_{cd,k}^t = \left\{ \sum_{p=1}^N \min(S_{cp,k}^t, S_{dp,k}^t) \right\} * 100$$

In the formula, $S_{cp,k}^t$, $S_{dp,k}^t$ are export percentage that country c, d make to market k on product p among their total export to market k. $ESI_{cd,k}^t$ ranges from 0-100, and the larger the ESI, the stronger the complementarity is.

Table 2. ESI between China and CEE

Year	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ESI	49.16	49.17	48.35	47.87	48.78	48.9	49.43	48.21

Source of Data: UN COMTRADE

It can be seen that China and CEE are both competitive and complementary in terms of trade. From 2010 to 2017, the overall competitiveness is slightly weakened.

3. There is strong complementarity in manufactured goods as well as machinery and transport equipment

The trade complementarity index is used to measure the structural complementarity of goods trade between the two countries. It was proposed by Petet Drysdale in 1967 that if the products exported by the exporting countries are consistent with the products imported by the importing countries, the two countries have complementarity in the bilateral trade of the product. The formula for calculating the trade complementarity index between country i and country j is as follows:

$$C_{ij} = \sum_k C_{ij}^k \frac{X_w^k}{X_w} = \sum_k RCA_{xi}^k * RCA_{mj}^k * \frac{X_w^k}{X_w}$$

in which,

$$RCA_{xi}^k = \frac{X_i^k / X_i}{X_w^k / X_w}$$

$$RCA_{mj}^k = \frac{M_j^k / M_j}{X_w^k / X_w}$$

C_{ij} is the trade complementarity index between country i and country j; RCA_{xi}^k is the export concentration of product k in country i; RCA_{mj}^k is the import concentration of product k in country j.

X_i^k and X_i are the export on product k and the total export from country i; X_w^k and X_w are the export on product k and the total export of the world; M_j^k and M_j are the import on product k and the total import from country j.

$C_{ij} > 1$ means that bilateral trade complementarity between the two countries is strong; $C_{ij} < 1$ means that bilateral complementarity between the two countries is weak. The calculation of SITC Revision 4 One-digit code is as the following table.

Table 3. C_{ij} Calculation Based on SITC Revision 4

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0	0.53	0.51	0.54	0.52	0.47	0.44	0.48
1	0.16	0.17	0.19	0.17	0.17	0.20	0.21
2	0.11	0.11	0.12	0.11	0.11	0.12	0.12
3	0.09	0.08	0.07	0.07	0.07	0.09	0.10
4	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04

5	0.49	0.56	0.55	0.54	0.55	0.51	0.52
6	1.71	1.86	1.95	2.00	1.99	1.96	2.00
7	1.48	1.52	1.48	1.48	1.39	1.31	1.26
8	1.82	2.01	2.16	2.19	2.19	1.94	1.94
9	0.02	0.03	0.01	0.01	0.02	0.01	0.03

Source of Data: UN COMTRADE

From the data in the table, it can be seen that from 2010-2016, the trade complementarity indexes of China and CEE are greater than 1 in SITC 6.7.8, while of other products are less than 1. Therefore, for industry 6 (manufactured foods classified chiefly by material), 7 (machinery and transport equipment), 8 (miscellaneous manufactured articles), China and CEE are highly complementary, while the trade complementarity is weaker in other industries.

Analysis Method and Simulation Scheme

This paper is based on the Global Trade Analysis Project (GTAP) developed by Purdue University. The GTAP 9 database used in this paper was released in 2015 and the base year is 2011, including 140 countries and regions, and 57 industrial sectors.

This paper divides 140 countries and regions into: China, Central and Eastern Europe, and Rest of World.⁷ 57 industrial departments are divided into 10 corresponding categories according to SITC one-digit code, as is shown in Table 4⁸.

Table 4. Reclassification of GTAP 57 industrial departments

Categories	Reclassification
0 Food and live animals	(1) Paddy rice (2) Wheat (3) Cereal grains nec (4) Vegetables, fruit, nuts (6) Sugar cane, sugar beet (7) Plant-based fibers (8) Crops nec (9) Cattle, sheep, goats, horses (10) Animal products nec (11) Raw milk (14) Fishing (22) Dairy products (23) Processed rice (24) Sugar
1 Beverages and tobacco	(25) Food products nec (26) Beverages and tobacco products
2 Crude materials, inedible, except fuels	(5) Oil seeds (12) Wool, silk-worm cocoons
3 Mineral fuels, lubricants and related materials	(13) Forestry (15) Coal (16) Oil (17) Gas (18) Minerals nec

4 Animal and vegetable oils, fats and waxes	(21) Vegetable oils and fats
5 Chemicals and related products, nec	(33) Chemical, rubber, plastic prods
6 Manufactured goods classified chiefly by material	(27) Textiles (28) Wearing apparel (29) Leather products (30) Wood products (31) Paper products, publishing (32) Petroleum, coal products (34) Mineral products nec (35) Ferrous metals (36) Metals nec (37) Metal products
7 Machinery and transport equipment	(38) Motor vehicles and parts (39) Transport equipment nec (40) Electronic equipment (41) Machinery and equipment nec
8 Miscellaneous manufactured articles	(19) Meat: cattle, sheep, goats, horse (20) Meat products nec (42) Manufactures nec
9 Others	(43) Electricity (44) Gas manufacture, distribution (45) Water (46) Construction (47) Trade (48) Transport nec (49) Sea transport (50) Air transport (51) Communication (52) Financial services nec (53) Insurance (54) Business services nec (55) Recreation and other services (56) Public Services (57) Dwellings

According to the trade complementarity analysis above, China and CEE have strong trade complementarity in SITC 6.7.8, for which, relevant trade policies should be formulated to further encourage their development. So we set up the following three simulation plans to quantitatively observe the impact of China-CEE tariff policy changes.

Table 5. Three Stimulation Plans

Stimulation Plans	Detailed Policy
Plan 1	China and CEE reduce their bilateral trade tariffs to 50% in the SITC 6.7.8 industry.
Plan 2	China and CEE reduce their bilateral trade tariffs to 0 in the SITC 6.7.8 industry.
Plan 3	China and CEE reduce their bilateral trade tariffs to 0 in all industries.

Analysis of Simulation Results

Given that China and CEE have not yet proposed the establishment of a free trade zone, the policy of reducing tariff levels to zero in Plan 2 and Plan 3 is difficult to achieve in the foreseeable short-term. Therefore, the following analysis of the simulation results is mainly based on Plan 1, after which Plan 2 and Plan 3 will also be compared.

1. Impact on China and CEE Macro Economy

Table 6. Changes in macroeconomic indicators (%)

	Plan 1		Plan 2		Plan 3	
	China	CEE	China	CEE	China	CEE
Real GDP	0.01	0.02	0.01	0.03	0.02	0.03
EV(billion dollars)	0.99	0.74	1.71	1.93	1.89	1.99
TOT	0.02	0.02	0.04	0.18	0.04	0.18
Investment	0.03	0.28	0.07	0.67	0.08	0.70
Rent of Land	0.02	-0.18	0.04	-0.48	0.09	-0.44
Wage_ Unskilled Labor	0.04	0.19	0.07	0.51	0.08	0.53
Wage_ Skilled Labor	0.04	0.2	0.08	0.53	0.09	0.55
Price_ Capital	0.04	0.2	0.07	0.51	0.08	0.54

Source of Data: Results of GTAP

The reduction of tariffs on manufactured goods and machinery transportation equipment in China and CEE can significantly promote economic growth and overall social welfare in the two regions. The relationship of trade between China and CEE will become closer, resulting in economies of scale and trade creation. As a result, the real GDP of China and CEE increases by 0.01% and 0.02% respectively. In addition, it also leads to an increase in national income in the two regions. The demand for SITC 6.7.8 products increases and the export prices goes up, resulting in a rise of 0.02% in terms of trade conditions in both regions. Moreover, consumers in both regions are able to purchase the same goods at a lower price, reducing deadweight losses, and consumer welfare rises 0.99, 0.74 billion dollars respectively.

For Plan 2 and Plan 3, all the above indicators change in the same direction as Plan 1. When the tariff level is further lowered, China and CEE's growth in economic and social welfare are more obvious, with trade conditions improving more and more investment attracted.

2. Impact on China's Trade

Table 7 China's Import and Export Changes (%)

	Plan 1		Plan 2		Plan 3	
	Import	Export	Import	Export	Import	Export
0 Food and live animals	0.08	-0.13	0.17	-0.27	0.3	0.2
1 Beverages and tobacco	0.05	-0.09	0.11	-0.19	0.28	0.45
2 Crude materials, inedible, except fuels	0.02	-0.10	0.05	-0.21	0.08	-0.28

3 Mineral fuels, lubricants and related materials	0.07	-0.15	0.15	-0.34	0.15	-0.34
4 Animal and vegetable oils, fats and waxes	0.07	-0.15	0.14	-0.31	0.19	-0.36
5 Chemicals and related products, nec	0.06	-0.14	0.12	-0.28	0.24	0.13
6 Manufactured goods classified chiefly by material	0.10	0.24	0.21	0.58	0.23	0.54
7 Machinery and transport equipment	0.36	0.12	1.00	0.31	1.01	0.27
8 Miscellaneous manufactured articles	0.20	-0.05	0.44	-0.08	0.47	-0.15
9 Others	0.07	-0.09	0.14	-0.17	0.16	-0.19

Source of Data: Results of GTAP

On the import side, the reduction of tariffs will significantly increase the purchasing power of Chinese consumers, and imports from various industries have increased. Among them, the largest increases are for SITC 6.7.8 industry, which are 0.10%, 0.36%, and 0.20%. After lowering the tariffs, the prices of SITC 6.7.8 products from CEE to Chinese consumers fall, and the demand increases, resulting in a significant increase in imports. Under the influence of the manufactured goods and machinery transportation equipment industry, imports of other industries such as food and live animals, beverages and tobacco have also risen.

In terms of exports, except for “manufactured goods by raw materials” and “machinery and transportation equipment”, the export volume decline. However, these two industries make up 87.5% of the total exports from China to CEE, so from the perspective of export volume, the increase of these two industries is far greater than the decline of other industries. This is because with the further expansion of these two industries, more labor and capital flow to these two industries, leading to the shrinking of other industries, showing a slight “Dutch disease” phenomenon.

3. Impact on Output

Table 8. Output changes in China and CEE

	Plan 1		Plan 2		Plan 3	
	China	CEE	China	CEE	China	CEE
0 Food and live animals	-0.0028	-0.09	-0.01	-0.25	0.01	-0.26
1 Beverages and tobacco	-0.0039	-0.13	-0.01	-0.35	0.03	-0.45
2 Crude materials, inedible, except fuels	-0.03	-0.16	-0.06	-0.42	-0.08	-0.26

3 Mineral fuels, lubricants and related materials	-0.01	-0.13	-0.02	-0.35	-0.03	-0.36
4 Animal and vegetable oils, fats and waxes	-0.02	-0.16	-0.04	-0.43	-0.03	-0.45
5 Chemicals and related products, n.e.s.	-0.04	-0.35	-0.09	-0.95	-0.04	-0.82
6 Manufactured goods classified chiefly by material	0.03	-0.35	0.08	-0.89	0.07	-0.91
7 Machinery and transport equipment	-0.05	0.73	-0.11	1.94	-0.13	1.92
8 Miscellaneous manufactured articles	-0.01	-0.2	-0.01	-0.49	-0.03	-0.47
9 Others	0.01	-0.0029	0.02	-0.02	0.02	-0.02

Source of Data: Results of GTAP

After the tariff concessions, China's output of "other products by raw materials" and "others" increases by 0.03% and 0.01% respectively, but the output of other industries decline. For CEE, only the output of "machinery and transport equipment" goes up by 0.73% while all the rest industries decline. It can be seen that the output of the two regions in SITC 6.7.8 is complementary. Compared with CEE, China's labor force is more intensive, so it has a comparative advantage in producing "manufactured products classified by raw materials." In contrast, the "machinery and transport equipment" industry is more capital intensive. Both China and CEE apply more elements to the production of industries with the greatest advantages, leading to the redistribution of factors among various industrial sectors.

In Plan 2, the trend of all industry changes is the same way as that of Plan 1 and the only difference is that the rise and fall of output are more obvious. In Plan 3, when the tariffs of all industries are reduced to zero, China's output in the two industries of food and live animals, beverages and tobacco changes from negative to positive.

The direction of changes in output of industries in China and CEE is basically consistent with the direction of export changes analyzed in the previous section, further confirming the expansion of key industries and the decline of other industries.

Conclusions and Policy Recommendations

The trade dependence between China and CEE is weak and CEE's trade dependence on China is far lower than that of Germany and Russia. The trade complementarity and competitiveness between CEE and China coexist, among which, trade in manufacturing, machinery and transportation equipment industries are strongly complementary.

The reduction of tariffs between China and CEE in their complementary

industries can significantly promote economic growth and overall social welfare in both regions, as well as the trade conditions.

The tariff reduction for complementary industries has led to the further expansion of the complementary industries in the two countries. More labor and capital flow to complementary industries, leading to shrinking of other industries, lower export volumes and lower output, showing a slight “Dutch disease” phenomenon.

Although this policy can improve the welfare of China and CEE, the welfare of rest countries is damaged. However, the world’s total economic welfare is still rising.

For the adjustment of the proportion of tariff reduction, whether at the macro level or the industrial level, the corresponding trend of variable change is almost identical, and the difference is only the magnitude of the change. When the tariff reduction is changed from the limited industries to all industries, the trend of the corresponding variables is mostly the same as the original.

Based on the above analysis, the policy recommendations are as follows:

1. Rely on the “Belt and Road” initiative, strengthen trade closeness between China and the 16 countries in CEE

China should fully recognize the importance of CEE market for the transformation and development of the Chinese market in the new era and strengthen cooperation at the government level. Modifying the mechanism of meeting between leaders, creating a smooth channel for mutual funds, technology and information exchanges, etc are all measures that can be taken.

2. China should actively promote trade cooperation in complementary industries with CEE

At present, there are some problems in trade between China and CEE, such as few single trade patterns and trade channels, which hinder the implementation of the trade cooperation strategy between the two sides. For the highly complementary products such as machinery transportation equipment, the scope and types of trade between the two sides are supposed to be expanded. More channels for these products in the other region to enter the domestic market should be provided.

3. While promoting complementary industry trade cooperation, other industries should not be ignored

A single emphasis on and promotion of certain industries will lead to the rapid expansion of their scale. Thus, other industries will certainly be affected under the premise of limited production factors. Therefore, in the China-CEE cooperation under the background of the “Belt and Road”, we can attach importance to trade cooperation in complementary industries, but at the same time, we should also pay attention to other industries, and also adopt matching incentives for other industries to ensure the smooth and rapid development of China’s economy.

---

¹ Ministry of Commerce of the People's Republic of China, Department of European Affairs <http://ozs.mofcom.gov.cn/article/hzcg/201712/20171202681862.shtml>

² Dou Feifei, Central and Eastern European Countries' Trade with China: Extrusion and Transfer Effects in Competition [J]. *International Economic Cooperation*, 2014(01):39-45.

³ Liu Wei, Research on Trade Complementarity between China and Central and Eastern European Countries under the Sight of the Belt and Road Initiative [J]. *Journal of Changchun Institute of Technology*, 2015,16(04):30-32.

⁴ Ye Zuoyi, Che Chunpeng, Analysis of the Added Value of Trade between China and Central and Eastern Europe from the Perspective of Global Value Chain [J]. *World Economy Studies*, 2016(07):87-97+137.

⁵ Long Haiwen, Shi Benzhi, Research on Trade Competitiveness, Complementarity and Trade Potential between China and Central and Eastern European Countries [J]. *Social Science in Guangxi*, 2016(02):78-84.

⁶ Zhu Junxing, An Empirical Analysis of the Trade Development Potential of China and Central and Eastern European Countries under the Background of the Belt and Road Initiative [D]. Liaoning University, 2017

⁷ The GTAP software does not contain independent data from Bosnia and Herzegovina, Macedonia, Montenegro and Serbia. Therefore, the data of "Central and Eastern Europe" in this paper only includes the other 12 countries, namely: Albania, Bulgaria, Croatia, Czech Republic, Estonia, Hungary, Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Slovakia, and Slovenia.

⁸ Service industry is classified into category 9: Others

Dr. Huang Mengmeng

Assistant Professor at the Institute of European Studies (IES)
at the Chinese Academy of Social Sciences
German Chancellor Fellow 2017-2018

EU Framework for Screening of Foreign Direct Investments and its Impact of “16+1” Cooperation

Abstract: *China's Investments in Europe has continuously increased since 2011, and the “Belt and Road initiative” has pushed the “16 +1 cooperation” to a new height. The major EU powers, as Germany and France have shown suspicion toward China's intention in the CEE countries. Echoing the Initiatives of Germany, France and Italy, the European Commission has announced the proposal of establishing EU framework for screening foreign direct investments into the EU. Though EU institutions and some EU powers would acquire more information of Chinese investments and acquisitions in the Central and Eastern European countries with the help of the EU screening mechanism of FDI, and the EU screening FDI would obstruct to some extent free flow of Chinese investment in Europe, the screening mechanism on EU-level may not reach desired outcomes as expected due to the vague definition of FDI screening, legal considerations and different voices among the member states. The EU FDI screening mechanism needs further evaluations.*

1. The Background of the EU framework for FDI Screening

China's Investments in Europe has continuously increased since 2011. The high-end production, intelligence manufacturing, smart factory and the robotics products in the area of “Industry 4.0” has emerged as new areas of China's investments in Europe. Meanwhile, the “Belt and Road initiative” has pushed the “16 +1 cooperation” to a new height. The Central and Eastern European countries are relatively more welcoming to the Chinese investment in the “16+1” framework. At the same time, together with some other EU major powers, Germany and France has shown suspicion and apprehension toward China's intention in the CEE countries. Affected by the suspicion of the EU major powers, the EU institutions have become increasingly alert towards the loss of key technologies, the data protection and the China state-owned enterprises' acquisition of the small and medium-sized enterprises with high-tech products and know-Hows in Europe. Though witnessing the opportunities brought by the Chinese investments, facing the imbalance of investments and acquisitions between China and Europe, the EU has been more concerned about China's state-owned high-tech enterprises and its competition of international rules, and many EU officials have identified China's acquisition of European technology as threat to EU strategic interest and public security.

The EU has restrained the policy on FDI screening. Germany adopted the ninth amendment of Foreign Trade Ordinance in July 2017 to restrict the

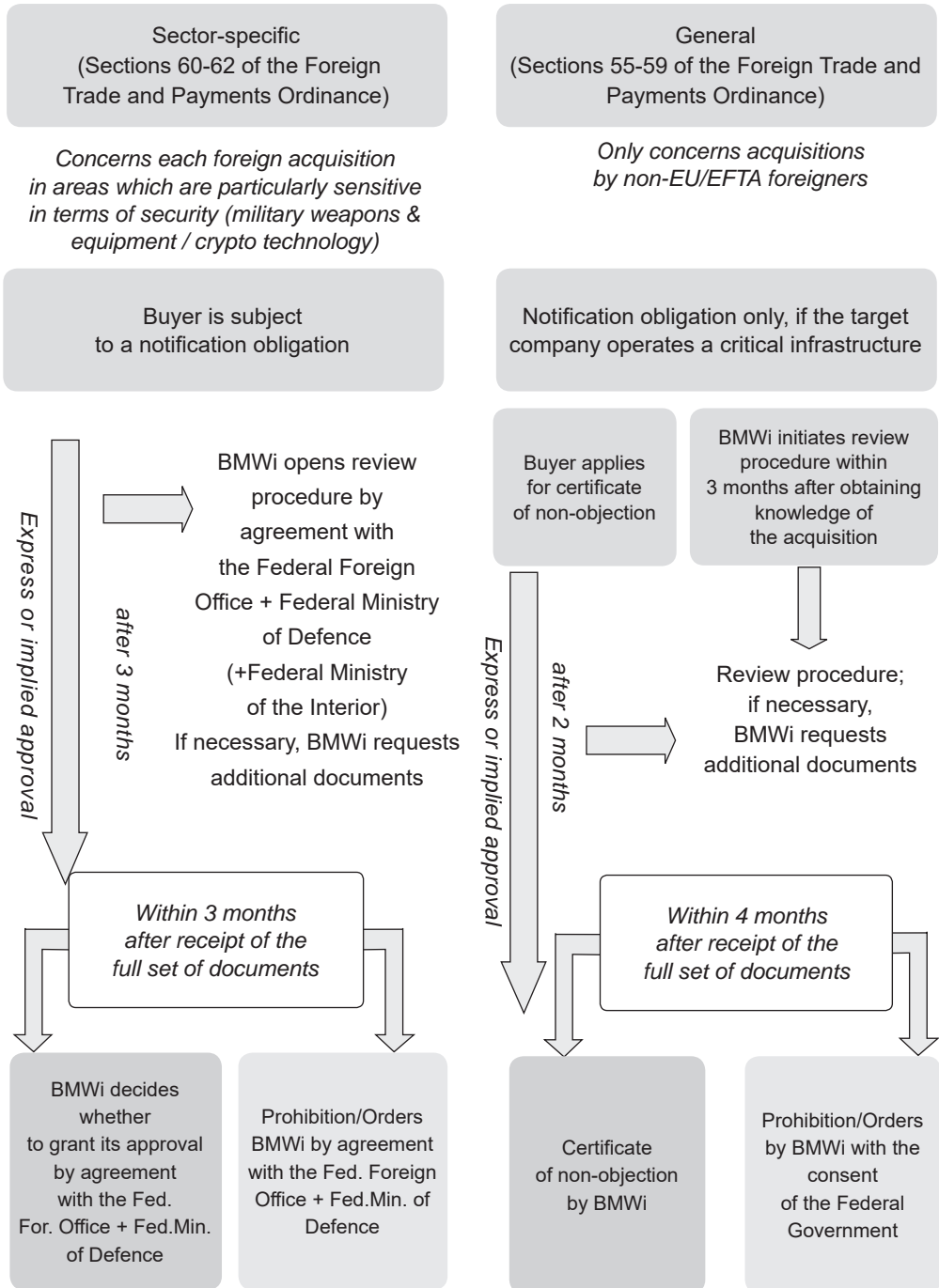
acquisition by non-EU members and the Non EFTA – Countries. Under the Ordinance, the German government can scrutinize, and eventually prohibit, an acquisition of a shareholding of at least 25 percent in a German company which holds key and security-related technology by a non-EU investor under the concerns in relation to “public order or security”. The German government has also extended the Review procedure from two to four months (see table 1).¹ French President Emmanuel Macron delivered address of “Relaunch the European Union” in Sorbonne University in September 2017, in which he called for the establishment of EU common framework to safeguard European employment market and screen foreign investments that disobey the EU regulations.² Meanwhile, echoing the Initiatives of Germany, France and Italy, Jean-Claude Juncker, the President of the European Commission, delivered his address of “State of the Union” to the European Parliament and announced the proposal of establishing EU framework, which has some similarity to the Committee on Foreign Investment in the United States (CFIUS), for screening foreign direct investments into the EU. Such proposal addresses concerns of potentially undermining the EU leading position in technology and security interest and public order in the EU and the member states by increasing acquisitions by state-owned enterprises from non-EU countries in strategic fields, especially in the area of key technology, sensitive information and infrastructure.³ EU powers including Germany and France keep on suggesting to formulate mechanism on EU level for FDI screening. At the second half year 2018, we may witness a series of restrictive regulations from the EU Institutions target on China’s investments in the area of critical infrastructure and key technologies in Europe.

At present, EU institutions hold positive attitude towards establishing such screening mechanism. Though it is claimed as non-discriminatory and transparent, its target on Chinese investments in Europe is obvious out of concerns for China’s acquisition of EU key technology and China’s active participation in infrastructure building in Southern Europe and the Balkan countries. The EU politician adopt the mechanism as a way to exert pressure on China for equally open markets, meanwhile, the EU also worries that China will take countermeasures in trade.

2. The legal considerations and the target of an EU-level FDI Screening mechanism

The EU is taking member states for reference which have established screening mechanisms, as well as some non-EU countries such as the United States, Australia, Canada, Russia and Japan. Based on the EU Law, the competence to screening FDI falls within the EU common commercial policy according the first clause of Article 207 and (e) in the first clause of Article 3 in the Treaty on the functioning of the European Union (TFEU). However, the Article 3 also restricts the EU competence to screening the foreign direct investment in the member states, which means the EU member states could make the ultimate

Table 1: Review of company acquisitions >25% in Germany

Source: Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, last accessed on 30.05.2018.
<https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Artikel/Aussenwirtschaft/investitionspruefung.html>

decision in this issue. When the FDI in one member states affects security interest and public order of the other member states or to the EU as a whole, the member state could take specific national conditions into consideration when adopting, maintaining or revising measures with regards to FDI screening. Moreover, the Article 6 of TFEU stipulates that the framework and timeline of FDI screening falls within the legal sovereignty of member states. Thus, EU member states enjoy the ultimate decision on FDI screening. While the EU institutions cannot impose the mechanism on member states. However, some EU major powers are deliberating on the transfer of some part of sovereignty on FDI screening to the EU.⁴

Based on the EU law, the EU institutions guarantee the diversity of their member states in the way they operate foreign investment screening. In the initial stage, the goal of the EU is to establish a standard framework for FDI screening, based on which member states can establish, maintain and revise the mechanism out of concerns for security interest or public order. Under the framework, the EU Commission will enjoy more jurisdiction and activate FDI screening on the EU level in the case of FDI in one EU member state affecting security interest and public order of EU and other members in the fields of key technology and critical infrastructure, such as research, aerospace, transportation and energy. In the next step, the EU can propose suggestions to member states, while its members are obliged to submit explanatory reports to the EU in reference to opinions of the EU and other members.⁵ The proposal is supported by the European Council, and the European Parliament has also called on the European Commission to work with EU member states to screening the foreign direct investment which targeted on the strategic industries, critical infrastructure, key technologies and other branches involving security interests and public order in the EU.⁶

3. The reactions of Member States toward the proposal of the EU framework for FDI Screening

At present, the FDI screening on EU level is in the process of hearing and establishing. It is faced with disagreements among member states and has to take rounds of debates before reaching to compromise.

EU major powers such as Germany, France, Italy support the EU in establishing the FDI screening mechanism, especially since the year of 2016 China's acquisition of key technologies, critical infrastructure and high-tech enterprises in Germany experienced sharp increase and aroused alert from the political and academic circle. The EU major powers hold that the mechanism should be followed through at an early date with no delay. The UK shows concern about the proposal of the EU Commission to establish FDI screening mechanism and considers it may prolong the existing screening process and increase burden on investors. The UK worries that it could undermine the UK reputation as a free and open destination for foreign investor and announces that it would be unacceptable to impose compulsory sharing of sensitive information with EU institutions and other member states.⁷ Countries in southern Europe and Central

and Eastern Europe which seem more supportive of China's "Belt and Road Initiative" have different views on the EU FDI screening mechanism. Among them, southern European countries see the mechanism as negative to bilateral relations with China. Taking Greece and Portugal as example, they expect China's high-price offer in bid for infrastructure such as electricity, energy and port, as well as real estate, culture and art, finance and insurance. These countries have suffered huge setbacks in the European debt crisis and expressed dissatisfaction with austerity measures in Germany and its refusal to establish EU union of transfer payment. As main cooperation partners of the "16+1" platform, Central and Eastern European countries show reservation towards the mechanism and attempt to circumvent the mechanism to attract Chinese investments. Though Central and Eastern European countries hold expectations for the "Belt and Road" Initiative, they are somehow disappointed. As newcomers to the EU which are dependent on EU structural funds, they perceive the EU funds and regulations as priority compared to Chinese economic model, financial instrument and investments. They express welcome to Chinese investments while emphasizing that Chinese enterprises shall follow the EU regulations and standard to avoid any trouble. Non-EU members in West Balkan such as Serbia are currently not bound by the EU regulations, but the EU plans to admit Serbia and Montenegro into the EU before 2025. Thus, these countries are cautious of Chinese investments to meet EU requirements.

4. Analysis of Social Factors on the EU Framework for FDI Screening: European academic and business views

The European academia holds differing positions towards FDI screening, from establishing screening mechanism to restrict the screening to the narrowly security fields, to questioning the mechanism. Since 2015, the European academic circle has paid more attention and become increasingly alert to Chinese investments in Europe. It called for the EU political circle to be more alert of China's increasing influence on international politics and economy and exert pressure on China to help European enterprises get equal market access in China. Below are the selected influential opinions in the European academia.

(1) Reports of The Mercator Institute for China Studies (Merics) and Global Public Policy Institute (GPPI) suggest the EU and member states establish a set of flexible FDI screening mechanisms to restrain acquisitions by Chinese state-owned enterprises of high-tech companies and critical infrastructure in Europe.⁸ European Council on Foreign Relations (ECFR) proposes to roll out new protection measures to adopt proposal of Germany, France and Italy to establish EU FDI screening mechanism. Meanwhile, it admits that due to lack of professionals and dependence of origins of intelligence, as well as lack of a concrete definition and list of EU key technologies, EU seems less prepared to put in place such mechanism.⁹

(2) Bruegel Research seems doubtful towards the mechanism and holds

that EU member states show varying preference of Chinese investments. The top priority for the EU is to clearly identify the scope of screening and balance the interests of EU and member states on the issue of FDI screening. It also worries that the mechanism on EU level may evolve into EU policy tools for trade protectionism.¹⁰

(3) EU business circle holds more positive attitude toward the Chinese investors compared to political and academic circles. For the European enterprises which has been running business in China for many years, they are quite acquainted with China's national conditions. Though they somehow complain about barriers to market entry, local requirements, protection of data and intellectual property in China, it would be too much loss for them to quit Chinese markets. China is vigorously boosting innovation on all levels. These enterprises are cautious of EU FDI screening mechanism out of their business interests and the considerations of EU law, they do not expect trade disputes between China and Europe. Notably, the European Chamber of Commerce and other European institutions in China enjoy close contacts with the EU political circle. The European Chamber of Commerce holds many conferences among academic and business circle of the EU and the US to discuss Chinese investments in the west. The US is opposed to Chinese investments out of concerns of national security and key technologies, especially those listed in the "Made in China 2025". The European Chamber of Commerce expresses neutral attitude in public, while it shows alert to Chinese investments in Europe and supports, in the European Parliament and other occasions, the EU screening of Chinese investments in Europe in key technology and critical infrastructure.¹¹

5. Assessment of the potential impact of the EU-level FDI Screening mechanism on the "16+1" cooperation

(1) The European Commission and EU powers would be more accessible to information of Chinese investments and acquisitions in the Central and Eastern European member states through the EU framework for screening of FDI.

The EU attempts to exert pressure on member states through the mechanism to require real-time exchange of information on Chinese state-owned enterprises investing in the key fields. In this way, the EU institutions and powers would have more access to information of Chinese investments in Central and Eastern Europe, especially in the fields of infrastructure, public facilities and transportation. The EU would be highly likely to interfere in the Chinese investments with fear of undermining EU security and public order. Thus, the EU powers cautious of Chinese investments in Europe would interfere under the mechanism and put pressure on the Central and Eastern European member states which receive Chinese investments. The EU also calls for the establishment of coordination group of FDI among member states and these states are required to submit FDI annual report.

(2) The screening mechanism would obstruct to some extent free flow of Chinese capital in Central and Eastern Europe.

The debate of whether the screening mechanism would contravene with the EU single market is ongoing. Though the EU Commission has clarified many times that the mechanism would not affect free flow of capital among member states and between member states and non-EU states, the FDI bearing on “EU security interests and public order” would be restrained. On one hand, though Chinese investments in Central and Eastern Europe go smoothly, it would be difficult for Chinese enterprises to enjoy EU common market, especially to access markets in Germany and France through investments or set up a company in Central and Eastern Europe. On other hand, Central and Eastern European countries, as dependent on EU structural funds and industry chain of EU powers, may opt for endorsement of the screening mechanism. This would allow EU and its major powers to have more access to information of Chinese investments in Central and Eastern Europe, while Central and Eastern European countries would take opinions from the EU and its powers into consideration, which would create potential obstacles to Chinese investments in the region.

(3) The mechanism may not reach desired outcomes as expected due to vague definition of FDI screening and implementation.

Due to lack of professionals and dependence of origins of intelligence, as well as varying definition of EU key technologies concerning “national security”, EU is faced with many challenges to put in place such mechanism. Thus, though in the short and mid-term, political and academic circles in the EU major powers call for many times the screening of Chinese investments in Europe and containing Chinese investments in Central and Eastern Europe, a coordinated EU FDI screening mechanism face many problems. First, it is within the jurisdiction of member states to define national interests, and the principle of reciprocity should be followed when disclosing national security information and data to other member states. In this regard, the EU powers as Germany, France and Italy call for the EU screening mechanism while they are reluctant to share these information. Second, the EU definition of the scope of key technologies touching upon “security interest and public order” needs to take specific national conditions of member states into consideration.

(4) The EU FDI screening mechanism would be non-binding, and it needs further evaluations.

EU member states have the competence to decide whether to establish or revise standards for FDI screening, and they enjoy flexibility in the issue of FDI screening. The EU initial plan is to roll out a “non-exhausted list” on the scope of FDI screening, according to which foreign state-owned or government-funded enterprises will be given special attention. The EU suggests member states follow EU standards on FDI screening in line with transparency, legal remedy and non-discrimination. While on practical level, EU can only provide non-binding

guidance and suggestions to Central and Eastern European member states on the restriction of Chinese investments. It is fair to say that in the short and mid-term, the effectiveness of the EU framework for screening of FDI still needs to be thoroughly evaluated.

---

¹ "Verordnung der Bundesregierung: Neunte Verordnung zur Änderung der Außenwirtschaftsverordnung", Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, April 16, 2018. <https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/V/neunte-aendvo-aww.html>.

² "Staatspräsident Macron: Initiative für Europa", Frankreich in Deutschland-Französische Botschaft, April 16, 2018. <https://de.ambafrance.org/Staatspraesident-Macron-Initiative-fur-Europa>.

³ "State of the Union 2017 - Trade Package: European Commission proposes framework for screening of foreign direct investments", European Commission - Press release, April 17, 2018. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3183_en.htm.

⁴ "Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council: establishing a framework for screening of foreign direct investments into the European Union", European Commission, Brussel 13.09.2017, pp.12-13.

⁵ "Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European economic and social committee and the committee of the Region - Welcoming Foreign Direct Investment while Protecting Essential Interests", European Commission, Brussels, 13.9.2017 COM(2017) 494 final, p.5.

⁶ "European Parliament Resolution of 5 July 2017 on building an ambitious EU industrial strategy as a strategic priority for growth, employment and innovation in the EU", European Parliament, April 27, 2018. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0305+0+DOC+XML+V0//EN>.

⁷ Grieger, Gisela: "EU framework for FDI screening", EPRS European Parliamentary Research Service, 01.2018, p. 4, <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-614667-EU-framework-FDI-screening-FINAL.pdf>.

⁸ Benner, Thorsten; Caspers, Jan; Ohlberg, Mareike; Poggetti, Lucerzia; Shi-Kupfer, Kristin: "Authoritarian Advance gppi.net REPORT February 2018 Responding to China's Growing Political Influence in Europe", Merics und Gppi, 02.2018, pp.2-3.

⁹ Godement, François; Vasselier, Abigaël: "China at the Gates: a new Power audit of EU-China Relations", ECFR, 12.2017, pp.7-8.

¹⁰ García-Herrero, Alicia; Sapir, André: "Should the EU have the power to vet foreign takeovers?", Bruegel Research May 01, 2018. <http://bruegel.org/2017/09/should-the-eu-have-the-power-to-vet-foreign-takeovers/>.

¹¹ Grieger, Gisela: "Foreign direct investment screening- A debate in light of China-EU FDI flows", EPRS | European Parliamentary Research Service, 05.2017, p.11.

Third Panel

**People-to-People Dimension
of the 16+1 Cooperation Platform**

Shi Zhiqin

**Executive Director of Institute of Belt and Road Initiative
Professor of International Relations at Tsinghua University, Beijing, China**

Keep China-Bulgaria relations more stable and longer by 16+1 Cooperative Platform

Bulgaria, in my mind, is a mysterious and kind country. However, this is the first time for me to visit this beautiful country before 7th summit meeting of Central-Eastern European countries. About thirty years ago when I was a master student at the Central Party School of CCP, I did a research about Bulgarian dramatic political transformation from a Soviet-style communist country to the Western European democracy. Then I was quite amazed about its stability and tranquility. And today although it has been an EU member for more than a decade, its characteristics of stability and tranquility remains unchanged. Since the Soviet blocs collapsed, Central and Eastern European countries incl. Bulgaria seem far away from China and Chinese Scholars research. It is China's Belt and Road Initiative (BRI) and its central and eastern version of the 16+1 which is once again taking them back. Many Chinese scholars started to focus again on this area. The BRI and the 16+1 platform are providing both Chinese scholars and scholars from the Central and Eastern European countries with opportunities for exchanges, discussing the cooperation and win-win.

Bulgaria has been friendly to China, being the first country within EU to establish the diplomatic relation with New China in 1949. So it is the 70th anniversary celebration in 2019. Although it is not the largest country within EU, it is the friendliest country to China, making a significant contribution to China-EU comprehensive strategic partnership. In January 2014, China and Bulgaria decided to establish a comprehensive partnership for friendship and cooperation, ushering the bilateral relation into the best period. Intense political dialogue and high level mutual visits are contributing to its mutual confidence and putting new energy to its relations.

Trade and Economic Co-operations

China is Bulgaria's most important strategic partner and the largest economic partner in Asia. In recent years, China and Bulgaria are keeping in a steady rise in terms of economy and trade. Delegations of government and enterprises from both sides had frequent visits and contacts. Economic co-operations vary in forms and the scopes are constantly widening. Most of cooperative items are developing smoothly.

In the past decade, trade volumes of the two countries are doubled and the Bulgarian export to China is increasing by six times. China is becoming the third

largest trade partner and the second largest export market of Bulgaria outside of EU. Trade volumes increase in general and its structures are getting reasonable. According to Chinese statistics for 2017, trade volume between Bulgaria and China amounts to 2.1 billion dollars, an increase by 29.8% on year-on-year basis, more than 1.17 billion of which are from China export, an increase by 10.6% on year-on-year basis, 90.7 million of which are from Bulgaria import, an increase by 64.1% on year-on-year basis. Trade deficit between them is decreasing in general. From January to August of 2018, their bilateral trade volume amounts to 1.7 billion dollars, an increase by 24% on year-on-year basis, ninety-five million of which are from China's export to Bulgaria, an increase by 31% on year-on-year basis, seventy-five million of which are from Bulgaria export to China, an increase by 17.5% on year-on-year basis. Chinese export products are mainly computers, air-conditioners and tele-communications while Bulgarian products are metal cores and non-ferrous metals. Some other Bulgarian products like wine and rose essential oil are extraordinary popular among the Chinese people.

With the establishment of the 16+1 platform, all kinds of cooperative mechanisms are launched, one of which is the 16+1 United Associations of Agricultural Cooperative Promotion located in Sofia. In future, much expectation is placed on the further cooperation in processing of agricultural products in future. Since China is targeting a society of high quality development and high quality of life. This is a bright field for future cooperation. Bulgarian businessmen hope China will import more and more of fine Bulgarian agriculture products.

Although Bulgaria has been affected by the series of European crisis in recent years, it remains stable in politics, economy and society. Bulgarian public debt and budget deficit are relatively low among EU countries. It is really a very good place for investment. More and more Chinese investment went to Bulgaria in automobile manufacturing, projecting, telecommunication and agricultural cooperation. The Great Wall Motorcar Company is now rooted in Bulgaria. The leading telecommunication company, China Hua Wei, is helping Bulgaria counterpart with the high standard Tel-network. Bulgaria welcomes Chinese more other investments in terms of infrastructures such as constructions, electricity and renewable powers. In 2012, Tianjin Agricultural Reclamation Group Started cooperation with Bulgaria, setting up a farm hacienda in Plovdiv, operating one hundred and fifty thousand acres of land by the way purchasing and renting, planting wheat and sunflower etc. which is bringing benefit to both sides.

People-to-People Exchange

Although Bulgaria and China are far distant each other, both governments value the importance of the people to people exchanges. There have always been exchange students studying each other's languages and cultures since the establishment of the bilateral relation. In 1990, both government signed

the agreement acknowledging their certificates, diploma and degrees. In 2002, both government had another agreement, strengthening and deepening the established co-operations in education, science and youth exchanges. According to the agreements, more and more exchange students pursuing degrees or doing research in each other country. In October, 2015, the Education Ministry of both government renewing their already established agreement committing the future co-operation. With the initiation of the 16+1 cooperation platform in 2012, Chinese government announced 5000 scholarships to Central and Eastern European countries in the coming five years, amounting to 25 scholarships for Bulgaria annually. According to Chinese Educational Ministry, currently there are more than 70 Chinese students in Bulgaria and 170 Bulgaria students in China, 35 of which are sponsored by Chinese government scholarship. Since 2006, two Confucius Institutes were established in Bulgaria, one in Sofia in June 2006 and the other in Veliko Tarnovo, October, 2012. In December 2014, the first secretariat of China-CEEC University Alliance was established in Sofia which will institutionalize the co-operations among the 16+1 countries. Within the framework, “Chinese Cultural Festival”, Presidents Forum of Universities and “China-CEEC Cultural Cooperation Forum” were frequently held in Bulgaria.

Bulgaria not only has a long centuries-old history and culture of great splendor but also has naturally beautiful scenery with 4200 historical sites and ski resorts throughout the country. This can provide a good opportunity for Chinese tourists. Nowadays, thousands of Chinese middle-class who are fond of shopping and travelling are going abroad for their vocations like National Day and traditional Spring Festival. This is a great chance for business. Many countries have become the target country of Chinese tourists. As far as I know, some Balkan countries are planning a tour map or tour alliance of Bulgaria-Turkey-Greece and Bulgaria-Romania-Serbia which will surely attract more and more Chinese tourists. Both governments should make an effort for the facilitation of visas, the improvement of hotel service (like providing power adaptors and banking service (like Ali Pay). Airport and transportation should be served in Bulgarian, English and Chinese like the other capitals of Paris and London in Europe.

Another important thing is that people to people exchange cannot successfully come true without close cooperation of media and journalism. We should encourage and train more correspondents who can speak both Chinese and Bulgarian so that our news resources could be got by the first hand, providing us a real picture of both countries.

During Chinese Premier Li Keqiang’s visit to Bulgaria in July 2018, both governments issued a joint declaration, stating that both countries will take the opportunity of the 70th anniversary in 2019 to consolidate mutual political confidence, to maintain dialogues and coordination in international and regional issues, to deepen cooperation in economy and trade, investment, infrastructure, agriculture, scientific innovation, health, humanities, education tourism etc.,

and enlarge people to people exchanges, working together to promote their partnership to a higher level.

Chinese policy towards EU has been unchanged. It supports a united, stable and prosperous EU. It values EU as a whole as well as its member states. But traditionally China put more of its efforts on EU's western part while neglected its eastern parts. Since the EU and China are comprehensive strategic partnership the 16+1 is a very useful complimentary component to this relationship. Meanwhile Central and Eastern European countries all have a great interest in a very close cooperation with China. They also have the urgent need of Chinese capital and investment to contribute to their infrastructures. So the 16+1 cooperative platform is emerging as the times require. Now it is going to the 7th year of this platform. We sincerely hope China-EU and China-Bulgaria are moving onto a new stage in the framework of comprehensive strategic partnership and the 16+1 platform.

Prof. D.Sc. Antoaneta Kirova

**Professor at Department of Economics and Accountancy in Transport,
Director of Business Planning and Project Management Centre,
'Todor Kableshkov' University of Transport of Bulgaria**

Prof. Kirova focused on the cooperation between Bulgaria and China in the field of higher education. She believes that Bulgarian-Chinese cooperation under the 16+1 platform has a very promising future, especially in the field of higher education. The cooperation could encompass setting of frameworks of education, conducting mutual research, exchanging academic staff and students.

The cooperation between 'Todor Kableshkov' Transport University of Bulgaria and Ningbo University of Technology began in 2014 during a conference organised by the Chinese university. The conference contributed to exchange of knowledge, know how, education practices between academic, business and technological communities from the CEE countries and China.

The academic cooperation went on to include exchange of professors and joint education of eight PhD researchers with two supervisors - one from each of the universities), implementation of research projects, reciprocal participation in conferences, joint publication of expert and research driven papers and monographs. The two universities developed a twinning program for exchange of students and professors based on 2+2 scheme.

The Bulgarian University of Transport has participated several times in education expo, with an aim of popularizing the country as a study and training destination for Chinese students (incl. as a destination for research driven trips). The potential travellers (from the students' community) have been briefed on visa and other requirements for visiting Bulgaria.

The Rector of University of Technology, Prof. Lyu Zhongda (DSc.) and Rector of 'Todor Kableshkov' University of Transport, Prof. Petar Kolev (DSc.) also agreed on development and implementation of future mutual educational Bachelor's and Master's programs. The cooperation agreement was followed by conclusion a MoU for an establishment of International Science and Technology Achievement Transfer Centre (Science and Technology Alliance of Universities and Scientific Research Institutes) with a high level participation of Ningbo University of Technology, 'Todor Kableshkov' University of Transport, University of Žilina, and the Space Research and Technology Institute of Bulgarian Academy of Sciences (BAS). Thus, the cooperative network expanded to include two new partners - privately funded university from Slovakia and an innovative institute from BAS.

The Rector Prof. Daniela Todorova has been elected as a member of the teaching staff of Ningbo University with a special certificate. Prof. Kirova emphasized the need for intensification of joint research in the field of transportation

infrastructure. The 16 CEE countries ought to follow China's example of setting benchmarks/standards in the field of transportation infrastructure. This includes innovative research on ways of designing, planning and building infrastructure.

Prof. Kirova went to describe 22nd November 2017 as a memorable day for 'Todor Kableshkov' University of Transport, when it was visited by a large high level Chinese delegation to sign a Memorandum on the Establishment of China-CEE Transportation Infrastructure Construction and Investment Cooperation Research Center. Prof. Kirova expressed her sincere hope that Ningbo University of Technology would assist 'Todor Kableshkov' University of Transport in developing this innovative technological centre.

In 2018 the University of Transport was a leading partner and co-organiser of the First Scientific Conference on China-CEE on Investments and Infrastructure Construction Cooperation.

The professors from the University of Transport took part in the events in the field of higher education held under the 16+1 cooperation platform in 2018 (e.g. in the 5th Conference China-CEEC in the Field of Higher Education and the 3rd Exhibition of Higher Education for Universities in Central and Eastern Europe organised in China with an aim of briefing potential students on the opportunities for training in Bulgaria). The Bulgarian experts used the academic forums to discuss with their Chinese academic and business communities' counterparts' possibilities for participation of leading Chinese companies in upgrading the Bulgarian transport network. It was noted that besides EU structural funds used for transport infrastructure development in Bulgaria, there are major pieces of national transportation network that are not eligible for EU funding. This, in the words of prof. Kirova, opens opportunities for China to step in.

Mr. Anastas Vangeli

**PhD candidate at the Polish Academy of Sciences
from the Republic of North Macedonia**

Mr. Vangeli presented his views on the role of think tanks within 16+1 China-CEEC cooperation based on empirical results of recent research related to his PhD project (covering think tanks from Serbia, Hungary and Czech Republic, and sharing some previous accumulated experience on the study of think tanks from Poland and the Republic of North Macedonia).

He discussed the term 'think tank' as a very catchy, slippery and semantically ambiguous one. Building upon the work of Thomas Medvetz, he referred to 'think tanks' to be a specific type of organisations existing in the space between the fields of politics, knowledge production, civil society, media, economics etc, which makes think tanks boundary organisations. This definition helps transcend other approaches that may have limitations.

For example, in view of the current conference, think tanks may appear as organisations with clear political role (placing them within the broader field of politics). But such an analytical approach limits the definition of a think tank. The main function of a think tank is production of knowledge, not necessarily political activism – despite the political and policy context of the work of think tanks. Seeing think tanks as belonging exclusively to the political/policy field is thus a definition that is too narrow. One way to overcome this reductionism, then could be to see think tanks as belonging to multiple fields simultaneously. From this perspective, think tanks appear to combine academic, political and other components; for example, some think tanks also provide consultancy for business structures and associations. Think tankers themselves have scholarly background but their work has much in common with the work of NGOs or the media. Nevertheless, if we define think tanks as organisations that belong to multiple fields, we somehow omit the essence of their work; in other words, this definition is too broad. To overcome both the narrow and the broad definitions, one can see think tanks belonging to their own original field (with distinct type of expertise and mission). But then again such approach might ignore the precisely the component of relationality, that is the linkages and interactions with actors belonging to a variety of fields, which constitutes the core of think tanks' work.

That was why Mr. Anastas Vangeli defined think tanks as organisations that exist and work on the existing boundaries of various fields, passing on knowledge and other resources (forms of capital in Bourdieu-sian sense) to different fields and in turn obtaining knowledge and resources/capital from other fields. This brings us to their specialty which, in the opinion of the Macedonian scholar, is the ability to synthesize the various experiences, knowledge, information, facts from politics, academia, business, media in order to produce authoritative meanings

and interpretations. From this position, then think tanks can mediate all those interpretations and frameworks of analysis to the respective fields, and set the agenda, terms and reference points of the debate.

In the context of the relations between China and Central, East and Southeast Europe (CESEE), think tanks and their transnational networks have been very useful for creation of communication infrastructure. Think tanks share, co-develop, disseminate data and ideas and build linkages. In fact, according to Mr. Vangeli, the interaction of think tanks resembles an important proxy to studying China's new diplomatic endeavors. The Belt and Road Initiative (BRI) itself can be understood using the tools of "space between fields" as it provides a venue for interaction between policy makers, academics, business people, without framing this interaction as belonging exclusively to either of these fields. Central to the BRI is thus the people-to-people dimension.

Based on above framework of analysis Mr. Anastas Vangeli went on to review the specific context of China and the CESEE countries with regard to think tanks' development and cooperation. Think tanks are very important facets of political development in China. There has been proliferation of think tanks in China on all levels. In the era of Xi Jinping's leadership, one of the important developments is the endeavor to develop influential think tanks with Chinese characteristics. However, the phenomenon of think tanks development is not new in China. Chinese think tanks such as the Chinese Academy of Social Sciences have conducted extensive research and contributed to the making of China's foreign policy. Chinese think tanks have been able to exercise a lot of influence thanks to their presence in policy making domain. The context in which think tanks develop in CESEE has been different. Think tanks in CESEE are by definition not government led or controlled think tanks; the common understanding is that in CESEE they act as nongovernmental and nonprofit organisations. They are related to the political development of post socialist transformation and have been associated with so called democratisation paradigm. In this sense they are not politically neutral; they promote a particular set of values (of liberal democracy) and collaborate actively with Western think tanks (incl. political foundations). For them, China is a new topic, and they are yet to establish an authentic discourse.

Mr. Vangeli pointed out (based on his research observations) that CESEE think tanks which work on China are often caught in competition and fragmentation. Thus, when it comes to the study of China, think tanks' competition as opposed to cooperation has emerged as a significant characteristic in the CESEE countries. This has prevented the formulation of a regional perspective on China. On a positive note, Mr. Vangeli believed that the most tangible success of the 16+1 China-CEEC Think Tanks Network has been the creation of a community of scholars and experts who meet in a repetitive basis several times a year. The network has provided a venue for sharing different viewpoints, perspectives and levels of analysis. This was something that would contribute to new forms of

expert and academic driven cooperation. The 16+1 Think Tanks Network has contributed to intensification of contacts between think tanks from the region of the CESEE through the topic of research interest - 16+1 cooperation platform.

In conclusion Mr. Anastas Vangeli stressed the need of think tanks to observe themselves from outside and to see what the challenges are ahead for them. It was not clear on how influential are CESEE think tanks in policy making domain (particularly when it comes to China) as compared to their Chinese counterparts (which have much greater say in the policy-making process). The Macedonian scholar's empirical observations indicated that CESEE think tanks have also contributed very little to the development of public discourse on China, as CESEE think tanks' voices have remained marginal in public debates. At the same time, CESEE think tanks now face a changing global discourse on China. Besides the reservations about the 16+1 coming from Brussels (which is a point often debated in the 16+1 circles), Mr. Vangeli highlighted the change of US policy approach towards China. Washington has started to openly regard China as a strategic competitor abroad and a challenge to the American national security at home. The consequences of these developments, in his view, may affect China-CESEE cooperation, including the people-to-people exchange and think tanks cooperation. The change in US-China relations may turn out to become a very burning question for China-CESEE relations that think tankers from both sides need to be address sooner rather than later.

Fourth Panel

**Local Cooperation Dimension
of the 16+1 Cooperation Platform**

Prof. Dominik Mierzejewski

Chair of the Centre for Asian Studies, University of Lodz, Poland

Prof. Mierzejewski began his presentation with a general observation on how cities and regions operate in a global arena. Prof. Dominik Mierzejewski expressed his fascination with the activities of the Chinese city of Guangzhou on the international arena. The Chinese city has not gone to a 'sister cities' bilateral format of cooperation, but has established triangular multilateral cooperation with cities across the globe. The first example of such kind of innovative cooperation was Guangzhou-Los Angeles-Oakland City Economic Association. It was followed by a second example of Birmingham-Lyon—Frankfurt Economic Association.

Prof. Mierzejewski defined Chinese cities and regions as a very important component in conduct of Chinese foreign policy. It has been from this perspective that he described this situation as one resembling the Medieval Europe. At that historical times the cities were the ones to shape norms and foreign trade regulations. To a certain extent, at times when Trump's administration launched trade war with Mainland China, city-to-city relations might be playing a crucial role in shaping relations between countries. For instance, the relations between government of the State of California with the central government in Beijing has been a very important element in the overall US-China relations. The Governor of California has been opposing President Trump and has signed the climate agreement with the State Council in Beijing.

A visible example of city-to-city cooperation was C40 (the Global Climate Change). From all 16 CEE countries only Poland is a member in C40. Prof. Mierzejewski considered it a challenge on how to find a common ground for cooperation within the 16+1 in relation to C40 Cities Climate Leadership Group format. What has currently been seen as a double edged sword is the possibility for an international organization to exert pressure on the central governments through the set norms and regulations passed by the city. The problem with the 16+1 format is the lack of a leading subject. In case of C40, Global Climate Change has been the leading subject with city-to-city cooperation.

Prof. Mierzejewski pointed out that the 16+1 Local Leaders Forum seemed too standardized (for instance, during Tangshan meeting in 2016 [a sub-prefecture-level city in Hebei Province] a purely political declaration was delivered). The importance of local governance cooperation based on mutual learning, training experience, trade and investment culture exchange was recognized such as. However, the local governments of the 16+1 format have not picked up a particular subject to focus on (a truly crucial problem to address).

In the 16+1 Riga Summit Declaration the significance of local cooperation has been emphasized with scheduling the next local leaders' meeting. But the lack of any concrete substance in this cooperation format has not been visible.

As a member of the Polish delegation prof. Dominik Mierzejewski mentioned the difficulties in wording 'Tangshan Declaration' which Poland threaten not to sign because of overcapacity issue and absence of concreteness.

The case of Lodz city has been different in a sense because all cities in the 16+1 have been in the Belt and Road umbrella and strategic partnership. In case of Lodz, the 16+1 local cooperation started from the bottom and was driven initially by business people, followed the local and finally by central governments.

Prof. Mierzejewski believed more lasting cooperation can only be stimulated through people-to-people exchange. Top-down had not worked in case of the European countries.

He pointed out the existence of asymmetry in two-way train freight traffic between Poland and China (the ratio of the trains: 900 trains per year [some 3 per day] arriving to Lodz from China with only 2 per week traveling back to from Poland). It was said that China Railway Express had being operating the railway freight line since 2012. The local cooperation brought national railway companies to sign an agreement. Importantly, the decision was encouraged not by the governments but by the people. In April 2017 national railway companies from China, Belarus, Germany, Kazakhstan, Mongolia, Poland and Russia signed an agreement on deepening rail freight cooperation. The agreement provided a certain set of division of labor incl. a hub, a distribution center and representatives' offices. Prof. Mierzejewski founds such format of cooperation relevant and efficient to use.

The Polish scholar has currently been working on evaluation of processes in Mainland China. Defining ways of evaluating local-to-local based cooperation looks as the most important to him. In view of existent disparities between China and the 16 CEE countries it was proposed that further evaluation had to include assessment criteria. Prof. Mierzejewski provided an example of how it had worked in Mainland Chinese in terms of central-to-local government relations. In conclusion the Polish expert emphasized the importance of setting common evaluation criteria in order to avoid growing disappointment that had been noticed in the 16 CEE countries.

Irina Beleva

**Founder of Bulgarian-Chinese Association for Business Development
Council-General of the Republic of Bulgaria in Shanghai during 2011-2015)**

Prospects for Bulgaria's given its participation in the 16+1 Cooperation Platform and Belt and Road Initiative (BRI)

With development of the 16+1 China-CEEC cooperation platform (since 2012) and the BRI (since 2013) the Chinese government launched a nation-wide program to boost its relations with eleven EU Member States and five aspiring for EU membership countries in the current completely different geopolitical context (with whom it has long maintained traditionally friendly relations).

Strong economic performers (Poland, the Czech Republic, Hungary, Serbia) have become Beijing's priority partners and have gradually reached a status of strategic partners. These countries are quick decision-makers in the context of rapidly developing their relations with China. On the contrary, Bulgaria (a EU Member State since 2007) which was the second to establish diplomatic relations with the People's Republic of China on 4th Oct 1949 (de facto now the first country since the Soviet Union's ceased to exist) at the onset the 16+1 cooperation platform and the BRI, has appeared to be less known country to China in terms trade and investments, training of Chinese students (on Bachelor's, Master's and Ph.D. programs). For a long time, the land of roses has remained an unfamiliar tourist destination for generations of Chinese.

For half a century the bilateral relations were developing slowly (incl. existence of cumbersome procedures for free visa issuance and predominantly bilateral barter trade exchange administered at level of economic ministries until 1990). It was then followed up by 20 years of episodic maintenance of ties. Thanks to enthusiasm of the private sector the relations kept progressing but with little support from the Bulgarian state. The shortage of qualified specialists proficient in Chinese language (for over 25 years the Bulgarian sinologists were trained not in China, but in the Soviet Union, in the University of Leningrad) made it difficult to take relevant decisions on matters of strategic importance to many spheres of bilateral cooperation. During the state visit of the Bulgarian President Petar Stoyanov to Beijing in 1998, Bulgaria missed a golden opportunity to be among the first countries to sign a tourism agreement with the China National Tourism Administration (CNTA) under which so called „Approved Destination Status“(ADS) in the field of tourism was to be granted by the Chinese side. By comparison, the West European countries had their agreements with CNTA and ADS finalised after 2004. They, then, were quick to open several consulate-generals in major Chinese cities, visa centres for speedy visa issuance and promotion of tourism, all of which generated increase of revenues for them.

It is only after the global financial crisis in 2008, with the launch of the 16+1 China-CEEC cooperation platform (from 2012 onwards) and the BRI (from 2013) that new horizons for Bulgarian-Chinese cooperation have emerged.

The region of Plovdiv is a case in point. Plovdiv is the first Bulgarian town following twinning in the 1980s of the Plovdiv region with Tianjin (one of the largest municipalities in North China, just about 100 km from the capital Beijing), to start actively promoting bilateral ties and to contribute to implementation of the first Bulgarian production investment in China (production and assembly of electric trucks in Tianjin city). In 1987, following memorandum for educational cooperation the first Bulgarian-Chinese students' exchange took place. Not very successful policy of privatization of state run companies (in particular, their induced bankruptcy after the democratic changes in Bulgaria in the 90-s), negatively affected the first Bulgarian-Chinese electric trucks' production enterprise (it had to close down). However, thanks to well-established traditions and sustainable institutional ties between the two nations, a Bulgarian-Chinese Business Development Association (BCBDA) was set up. A comprehensive project for investments in Trakia Economic Zone (TEZ) was triggered by encompassing nine municipalities from the Plovdiv region.

In 2012 with the financial support of the Chinese companies, the Invest Bulgaria Agency (IBA) and BCBDA, Consulate-General of the Republic of Bulgaria to Shanghai (GC-Shanghai) initiated and held the first investment forum "Invest in Bulgaria" with participation of more than 600 companies. The forum brought together state institutions, entrepreneurs, non-governmental sector from both countries for the purpose of familiarization with the investment climate in Bulgaria. Under the initiative the Bulgarian GC-Shanghai in 2013 (together with Bulgaria's Ministry of Economy, Energy and Tourism, BCBDA and TEZ in Plovdiv), the first Bulgarian-Chinese Forum for Investment and Trade „Discover and Invest in Bulgaria“, with more than 150 Chinese participants took place. The Chinese participants, upon the receipt of their Bulgarian entry visas), went through a traveling ordeal of flying for over eighteen hours (with two flight transfers) in order to take part in the investment forum in the Country of Roses. According to statistics, several participants from this forum still keep on coming to Bulgaria again and again for business purposes (some of them importing Bulgarian products back to China). Thanks to these business driven gatherings and forums that the company 'Tianjin State Farms Agribusiness Group' from the twinned Chinese municipality decided to invest in Plovdiv region (brining agromachines from Germany) by starting to grow not exclusively alfalfa for export but also cultivate new Chinese varieties, crops and develop organic farming. Thus, Plovdiv, the industrial heart of Bulgaria, has positioned itself as a regional strategic investment partner to China, with an ambition (being the European Capital of Culture for 2019) to attract Chinese tourists thanks to its rich cultural and historical heritage.

Bulgaria should no longer miss its chances. In 2015, the country was among the first five Central and Eastern European countries to sign a MoU for promotion of the BRI (the Silk Road Economic Belt and 21st Century Maritime Silk Road initiative). It was a high level governmental delegation led by the Bulgarian Prime Minister Boyko Borisov (accompanied by key sectoral ministers and regional governors) that took part in the 4th 16+1 China-CEEC Summit in the city of Suzhou in China that year.

With support of the Chinese embassy in Sofia in 2016, the Center for the Promotion of Agricultural Cooperation between China and the Central and Eastern European Countries was officially agreed and inaugurated. Bulgaria is a leading country in development of the 16+1 agricultural cooperation format. The country can attract more Chinese investments by the adoption of wise and consistent policy. Further, the construction, under the 16+1, a Logistical Hub for e-Commerce and Pavilion for Agricultural and Other Products in Plovdiv at TEZ and the Electronic Platform in 2018 to consolidate producers from China and the CEE countries (www.16plus1cloud.org) serve as good background for export expansion of Bulgarian goods with a higher added value.

In practice, the above mentioned initiatives, alongside the Presidency of Bulgaria of the Council of the EU in the period 1st January – 30th June 2018, the 16+1 China-CEEC Summit in Sofia and the other 16+1 regional events (in particular, the 16+1 Mayors of the Capitals in 2016, Sofia; the 16+1 Meeting of Regional Governors in 2017 in Plovdiv; the 16+1 Local Leaders' Meeting in 2018 in Sofia) pulled our country out from the lethargic sleep it had fallen when it comes to its relations with China. Favourable conditions appeared for Bulgaria's inclusion in the competition with other the CEE countries for attraction of Chinese investments under the 16+1 and the BRI. At the beginning of the XXI century China is a global economic, financial, educational, cultural, investment centre with a dynamic and mature market driven by new needs and financial potential. It is in this context that the 16 CEE countries and Bulgaria in particular, have become increasingly aware of the need for prioritizing cooperation with immense China within the global market framework. Underfunding, outdated infrastructure, lack of direct flight connection, scarcity of qualified labour force (given shrinking and aging population), insufficient number of China-proficient specialists, sluggish thinking and slow decision-making are major obstacles to Bulgaria's full participation in the 16+1 China-CEEC cooperation platform.

The Chinese diplomacy makes consistent efforts to integrate the China-CEEC regional format of cooperation within the EU-China cooperation platforms/initiatives: Comprehensive Strategic Partnership for Peace, Growth, Reform, and Civilization; EU-China Agenda 2020. Beijing actively encourages pragmatic cooperation through pilot projects within the framework of the EU-China Connectivity Platform, the European Investment Plan, the extended Trans-European Network [TEN-T] and the EU-China Investment Agreement.

For increased importance of the 16+1 cooperation format is indicative of the fact that countries such as Austria, Greece, Switzerland, Belarus as well as the European Bank for Reconstruction and Development have attended as observers 16+1 summit meetings. Under EU- China Connectivity Platform, infrastructure projects could be planned and implemented and an emphasis may be put on development of new area of technological cooperation where China can demonstrate its new partner's image. The one, that is ready to respect the protection of intellectual property and work for joint EU-China unification of standards. The 16+1 format can be used for establishment of reciprocity and equal participation in tenders in both continents.

The 16+1 initiative opens new opportunities for the 16 CEE countries to expand their trade and investment relations with China. In the established free economic duty-free zones in Shanghai, Tianjin, Qingdao, Xiamen, Shenzhen, Hainan and others, there are expo exhibition areas with preferential conditions for the 16 CEE countries to trade their goods and services. A faster procedure for import of goods from the EU (incl. the CEE countries) has been introduced and the first expo of imported goods took place in Shanghai in Nov 2018, all of which contributed to the CEE countries' export growth on the Chinese market.

In the city of Shenyang (Liaoning Province), the first exhibition area centre for display of goods from the 16 CEE countries was constructed via private financing. The Chinese government plans to set up demonstration areas for agricultural products in Plovdiv under the 16+1 format. In order for the 16 CEE countries to meet the consumption needs of the vast Chinese market, Beijing has also put an emphasis on development of land, air and maritime infrastructure (incl. the launching of container block train services), customs cooperation facilitating fast movement of goods, and finally, digitalization of trade. Here, we should note Bulgaria's not sufficient push to obtain permits for import of agricultural goods to China, to secure China's investments for strategically essential for our country infrastructure projects, to develop customs cooperation, and to seek inclusion of an expo stand for trading Bulgarian goods in digital platforms. We hope, that placing the Balkan region high on the EU integration agenda during the Bulgarian Presidency of the Council of the EU, would push forward the realisation of major regional infrastructure projects. In comparison, following the launch of the first Chongqing-Europe rail route in 2011, there have already been operational rail cargo transportation routes from China to 15 cities in 10 countries across Europe (which takes 15-18 days, compared to 35-45 days of transportation by sea for export/import of goods from/to the Balkan region).

Significant results of the 16+1 China-China Summit in Sofia included: placing the regional cooperation under the 16+1 format in the context of overall the EU-China relations; development of cooperation between banking institutions of China and the CEE countries; the decision for the establishment of the China-CEEC Global Partnership Centre in Bulgaria (which will familiarize the Chinese

business community with the European rules and regulations thus assisting Chinese companies' successful operations on the Single European Market); the prioritization of technological cooperation through the China-CEEC Science, Technology and Innovation Partnership; holding of an annual the China-CEEC Conference on Innovation Cooperation; setting up the 16+1 Innovation Capacity Building Working Group in Serbia. The 16+1 Transfer of Technology Centres will provide new cooperation opportunities. Bulgaria should actively get involved in the 16+1 China-CEEC Partnership for Science, Technology and Innovation, by announcing its readiness to host the next Innovation Cooperation Conference and initiatives on development of joint labs, scientific and technological exchange, testing of patents, e-cars, drones, production and services driven robots.

The digitalization is the new engine for economic growth in the CEE countries. According to the McKinsey survey, the CEE countries can add 16% to their GDP by 2030 if they upgrade their management, economic and educational systems in line with the technological realities of the 21 century. It is an enormous advantage for us that the European Commission's portfolio for digital economy and digital society is led by the Bulgarian commissioner Ms. Maria Gabriel, who actively, through European programs, encourages internet based education, digitalization of companies in Bulgaria and setting up clusters for scientific research, bio-technologies etc. Digitalization and robotization of production processes in Bulgaria is an absolute necessity given lack of labour, declining and aging population and an ever growing need for staying competitive on the global markets. In comparison, according to the Chinese Academy of Information of Information and Communication Technologies, China's digital economy is \$ 2.3 trillion for the first half of 2018, which is 38.2% of the total GDP growth in the country, while for the CEE countries, this indicator fails to reach even 5%.

In conclusion, I would like to emphasize that Bulgaria's active policy in the 16+1 format and the BRI will be conducive to development of country's strategic sectors of the economy (incl. agriculture, transport infrastructure, energy, education, innovative technologies). Bulgaria's growing role in the Balkans and in the EU will provide China with opportunities to assess more clearly our country's strategic advantages in the Balkan region. The decision, taken during the 16+1 China-CEEC Leaders Summit in Sofia, for Bulgaria to host the establishment of China-CEEC Global Partnership Centre is a recognition for our country and I hope for the Centre to be functional by the celebration of the 70th anniversary of establishing diplomatic ties between Bulgaria and China in October this year.

Dr. Xu Gang

**Associate Researcher at the Institute of Russian, Eastern European and Central Asian Studies, Chinese Academy of Social Sciences
Employee at the Chinese Embassy in Sarajevo (2015–2017)**

Dr. Xu Gang presented his views on the local cooperation between China and the 16 CEE countries from a historical perspective.

In the first part of the CASS researcher also analysed the importance of local cooperation in the development of the 16+1 China-CEEC cooperation. China and the CEE countries had developed fruitful diplomatic ties with almost 70 years of historical experience, although relations between China and some CEE countries had been fluctuating during the Cold War due to the Soviet Union's influence on their dynamics and content, and some setbacks in the relationship right after the end of the Cold War, especially in the previous decade before the 21 century. Starting from 2012 China's relationship with the CEE countries received new impetus as 16+1 cooperation.

Dr. Xu Gang went on to review historical accomplishments in local cooperation between China and the CEE countries. During the Cold war or socialist period, local cooperation was an important component of the relations between China and Eastern European countries. In other words, Eastern European countries were to a large extent very important for China's development of local government's foreign exchanges at the initial stage.

The Chinese scholar provided three examples in support of his argument: Firstly, a Chinese-Polish Joint Stock Shipping Company 'Chipolbrok', founded in 1951, had become the first joint venture in New China (it is already a company with ocean shipping experience of over 60 years, specialised in heavy lift, project and break-bulk cargo transportation). Secondly, the Czechoslovak government presented 670 sets of farming machines to Chinese government (the announcement was made after vice chairman of China Mr. Zhu De's visit to Prague in January 1955). The place of receipt of the farming machines was "Zhongjie Friendship Farm" in July 1956 (Sino-Czech-Slovak Friendship Farm) which had been operating even today. Sixty-two years later, China's Central and Eastern Europe Small and Medium Sized Enterprises Cooperation Zone (Changzhou) was established in June 2018. The Chinese scholar described the creation of this cooperation zone under the 16+1 cooperation format as more of a destiny than a mere coincidence. Thirdly, in June 1980, cities of Shanghai and Zagreb established friendship relations. Yugoslavia had been the third European country to establish friendship driven city-to-city relationships after Italy and the Netherlands. Dr. Xu Gang pointed out that the above-mentioned examples were an illustration of a long history of achievements in China-CEEC local cooperation.

After 2012 China's local cooperation with CEE countries expanded to new fields. There had been plenty of platforms under the 16+1 local cooperation format, with most visible among them - Local Leaders' Meeting, Capital Mayors' Forum, China-Europe Railway Express, and Sister-City Cooperation. A great number of Chinese cities (incl. Ningbo [Zhejiang province] and Changzhou city [Hebei province]) together with Prague city (in Czech Republic) as well Warsaw and Lodz cities (in Poland) had become exemplary models of China-CEEC local cooperation.

In the second part of his presentation Dr. Xu Gang reviewed ways of advancing the 16+1 cooperation platform. In this respect, he highlighted two aspects:

Firstly, imbalance between China and the CEE countries and lack of complementarity needed to be changed. The local cooperation needed to be developed in flexible and autonomous hubs as the size of the economies, relations or conditions, the development plans, fields of foreign economic and trade cooperation differed in respective CEE countries. Complementarity in the level of 16+1 cooperation had been enhanced by establishment of cooperation around 20 field centers, or coordination mechanisms. However, these centers had been mostly concentrated in the 16 CEE countries' capitals. The 16+1 centers outside capitals, such as setting up of the Association for Small and Medium Sized Enterprises in Croatia was still in progress and the Veterinary Science Cooperation Centre in Bosnia and Herzegovina was still to be considered. In addition, no sectoral cooperation centers had not been on the agenda in Albania, Montenegro, Lithuania, Estonia. Meanwhile, from cities in the CEE countries with more than 1 million population (e.g. Warsaw, Budapest, Prague, Bucharest and Sofia) only Warsaw, Budapest and Prague had reached the top 150 of global GDP. Therefore, the difference in development's pace, potential and demand had been the reason for focusing the 16+1 cooperation more on promoting accurate local cooperation.

Secondly, there had been a need for other countries and international organisations outside the framework of 17 countries to understand the 16+1 initiative and to take part in the cooperation as well. The 16+1 initiative had not been an exclusively Chinese driven initiative. On the contrary it was proposed and shared by China and CEE countries for the aim of mutual consultation, joint construction and shared benefits. Despite that, some outsiders had doubts with regard to the 16+1 initiative due to incomprehension, bias and prejudice. Deepening local cooperation can downplay the role of central government and increase the relevance of local governments, markets and enterprises. In the long future, the local cooperation would develop into cooperative and win-win platform not only for 17 countries but also for any other countries and international organisations.

In view of the CASS scholar, any regional international initiative needed to be established core pillars of development. For instance, the Belt and Road Initiative

had been based on five goals: policy coordination; facilitation of connectivity; unimpeded trade; financial integration; people-to-people bonds. China-Africa Cooperation Forum had rested on politics, economics, civilisation, security and international affairs. China-EU had been relations by building around four major partnerships: peace, growth, reform and progress of civilization. Shanghai Cooperation Organisation had been based on three pillars: security, economic, and cultural cooperation.

With regard to the 16+1 Initiative Dr. Xu Gang put forward the local cooperation as one of the key elements in development of the initiative. However, a systemic approach to promote local cooperation had been needed. Local cooperation within the 16+1 Initiative opened new opportunities for China to develop relations with the CEE countries and Europe as well.

Mr. Ivan Jovetić

**Professor at University of Donja Gorica and think-tank researcher
President of the Council of RTCG – national public broadcasting company**

Mr. Jovetić presented a case study of UDG's cooperation with Chinese academic and business partners. University of Donja Gorica (UDG) is a private university and entrepreneurial project founded in 2007 whose philosophic and organizational roots can be found in Entrepreneurial Economy Postgraduate studies founded in 1992. UDG is envisaged as entrepreneurial, research and sport university. It is a modern campus style university with main building (17000 sq. m) and adjacent facilities including sport facilities.

The university is offering a different study model comprised of knowledge acquisition elements as well as experience and life intensity elements acquisition. The study model is based on Professor's equation $S=Z*I^2$ where Z stands for knowledge and I^2 for experience and life intensity. The core reason behind such approach is the idea of increasing each student's capabilities in changing world. UDG is oriented towards globalization and internationalization. Primary driver of such approach is the notion that student is the key UDG's product. Therefore, openness, cooperation and exchange are crucial and are building stones of founding and developing of own professional community network. Respective attempts are spread beyond national and even regional borders. Due to its I^2 UDG has intensive cooperation with universities, institutions and stakeholders in the EU, US, India etc. In addition, UDG has started extensive cooperation with China. It is important to emphasize that cooperation with China has been initiated and executed on its own without any support from the government, including financial one. UDG has been invited to have own representatives in government-initiated visits to China but established cooperation, students and lecturers exchange as well as corporate internships had been achieved by own initiative occasionally followed by assistance of Chinese embassy in Montenegro.

Mr. Ivan Jovetić provided his experience-based conclusions regarding the cooperation with China. UDG had intensive and rather tough negotiation with the Chinese partners as both parties have been rigorous negotiators. However, upon agreement everything went smoothly and all aspects agreed and finalized have been fulfilled. That is something UDG really respects and represents corner stone for future cooperation.

In compliance with the adopted study model the essential part of the curriculum is project Ideas & Character. The notion of the project is to present the given theme/case study and simulate future professional environment of the team work. The respective project has been acknowledged as important, different and highly beneficial for students by EUA-European University Association during evaluation of UDG within Institutional Evaluation Program.

During the previous semester the project's topic was focused on China. Students could have present China in the manner and with sub-topic they deemed appropriate. The Chinese ambassador to Montenegro has attended the final event, but also awarded the best themes and teams.

Mr. Ivan Jovetić has also mentioned the importance of cooperation with Chinese universities framed by signed MoU's. UDG has currently cooperation with Xihua University, Beijing Union University, Xidian University, South West University of Finance and Economics and Changsha University of Science and Technology. The essential component of the cooperation is exchange of lecturers and students and at the respective moment more than 30 students of the UDG have been part of students' exchange programs at all three levels - undergraduate, graduate and post-graduate studies (three doctoral students had been currently studying in Chengdu).

China has been the key topic at Milocer Development Forum (MDF) 2017 – one of the most important economic conferences and events which is co-organized by UDG. The events subtitle was Globalization & Belt and Road Initiative and it has been devoted to the Chinese culture, education, economy and investments.

UDG is part of the “Belt and Road University President's Forum on Innovation and Entrepreneurial Education” as well as participant in China-CEEC SMEs matchmaking events. Cooperation with Chinese companies comprehends CRBC (China Road and Bridge Corporation part of CCCC), SRBG – Sichuan Road and Bridge Group, CSII – China Sichuan International Investment and CCPIP – China Council for Promotion of International Trade.¹ SRBG provided an opportunity for 5 UDG students to do internship with the company. UDG has been the signatory of the Declaration for establishment of 16+1 Tourism Colleges Union.

UDG has introduced Chinese language as one the elective subjects, with a native Chinese lecturer at the UDG (as part of the educational exchange program). It has also been running a Regional summer school as well as “Camp for Talents” with participation of Chinese students (during the last two years). UDG had begun a series called “Young and Belt & Road” in which students and early career researches write on China-EU related political and economic topics through Montenegrin perspective.

UDG's task is also to change the perspective of students' reasoning and the way of thinking. The idea is to broaden their minds and enable them to look beyond the Eurocentric way of thinking. In compliance to that, UDG positioned Pacific-centered map of the world and challenged the different view and perspective. UDG's future cooperation with Chinese partners revolved around an initiation of joint research centers, chamber, entrepreneurial initiatives etc. Based on UDG's business management model UDG had set up a business group which has been currently negotiating with Chinese partners about seven potential investments related to the areas of production, tourism, infrastructure and agriculture. In

conclusion, Mr. Ivan Jovetić outlined the main UDG's cooperation platform premises: (i) people-to-people exchange in the field of education and research (exchange of students and lecturers); (ii) fostering economic cooperation and (iii) fostering cooperation on innovation.

---

¹ CRBC is the leading Chinese company in Montenegro which has also been present at the Milocer Development Forum 2017 devoted to the China and Belt & Road Initiative. Company is the constructor of the highway in Montenegro, the country's largest infrastructure investment.

Международна конференция
на научноизследователските институти
и информационно-аналитични центрове
към платформата за сътрудничество '16+1'

**„Усъвършенстване на платформата
за сътрудничество '16+1': пътят напред“**

съорганизирана от

*Дипломатическия институт към министъра
на външните работи на Република България,*

*Института за европейски изследвания
към Китайската академия за обществени науки
и Китайския център за изучаване на съвременния свят*

със съдействието на

*Министерството на външните работи
на Република България*

*Мрежата от научноизследователски институти
и информационно-аналитични центрове
към платформата за сътрудничество '16+1'*

Централен военен клуб
София, 29 юни 2018 г.

Съдържание

Увод / 133

Официално откриване / 142

Първи панел

Политическо измерение на платформата
за сътрудничество „16+1“ / 155

Втори панел

Икономическо измерение на платформата
за сътрудничество „16+1“ / 199

Трети панел

Измерение на сътрудничеството в хуманитарната сфера
(сферата на контактите между хората) в рамките
на платформата „16+1“ / 249

Четвърти панел

Измерение на сътрудничеството на местно равнище
(на ниво общини и региони) в рамките
на платформата „16+1“ / 261

УВОД

На 29 юни 2018 г. Дипломатическият институт към министъра на външните работи на Република България (ДИ), в сътрудничество с Института за европейски изследвания при Китайската академия за обществени науки, Мрежата от научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове (представени още като „тинк-танкове“/„мозъчни тръстове“) към платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ), и Китайският център за изучаване на съвременния свят, организираха еднодневна международна конференция под мотото: **„Усъвършенстването на платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от Централна и Източна Европа: пътят напред.“** Високопоставеното научноизследователско и експертно събитие се проведе като част от официалния календар от мероприятия, свързани със 7-та среща на върха с участието на премиерите на Китай и страните от ЦИЕ по линия на платформата за сътрудничество „16+1“. Домакин на конференцията беше Министерството на външните работи на Република България.

Форумът на научноизследователските институти и информационно-аналитични центрове на Китай и страните от ЦИЕ в София допринесе за консолидиране на общността от учени, изследователи и политически експерти от водещи университети и „мозъчни тръстове“ на Китай и страните на ЦИЕ, които съвместно работят в рамките на „тинк-танк“ мрежата към „16+1“. Форумът послужи като академична и интелектуална платформа за преглед на резултатите и очертаване на бъдещите перспективи на механизмите и измеренията на сътрудничество по линия на платформата „16+1“. Тя беше оползотворена за утвърждаване на нови иновативни идеи в рамките на експертния и академичен дебат на „16+1“. Софийската конференция на „мозъчните тръстове“ към „16+1“ също предложи открита и откровена дискусия относно ограниченията и предизвикателствата, пред които е изправена инициативата „16+1“ и набеляза пътища за разрешаване им.

Дипломатическият институт е един от водещите български информационно-аналитични центрове, който генерира специализирана експертиза за българската дипломатическа служба по въпросите на инициативата „16+1“ и инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП). Експертизата се формира чрез собствени задълбочено проучвания и чрез организирането на приложно-изследователски и експертни форуми под егидата на ДИ. Във връзка с това през септември 2017 г. Дипломатическият институт проведе международна конференция за очертаване на потенциала на Черноморския регион като пресечна точка на инициативите „16+1“ и ЕПЕП.

Освен с голяма и авторитетна китайска делегация, включваща представители на водещи китайски университети, институти и информационно-аналитични центрове конференцията беше обогатена и с участието на солидна

група утвърдени със своята експертиза учени и изследователи от 9 (от всичко 16) страни от Централна и Източна Европа – Чешката Република, Унгария, Република Северна Македония, Черна Гора, Полша, Румъния, Сърбия, Словакия и Словения.

Във встъпителното си слово заместник-министърът на външните работи на Република България г-н Георг Георгиев изрази високите очаквания за „16+1“ като платформа за сътрудничество в полза на икономическото развитие на страните от Централна и Източна Европа чрез инвестиции, търговия и реализация на разнообразни проекти. Мотото на софийската среща на високо равнище на министър-председателите на Китай и страните от ЦИЕ по линия на „16+1“ – „Задълбочаване на откритото и прагматично сътрудничество за общото благо“ отново затвърди виждането, че успехът на инициативата „16+1“ зависи от приобщаването, прагматизма, достигане до практически и постижими и резултати.

От своя страна директорът на Дипломатически институт г-жа Михайлова постави ударението върху активната ангажираност на института в дейността на Мрежата от „тинк-танкове“ към „платформата 16+1“ Китай-ЦИЕ. Тя също благодари на китайското посолство и лично на китайския посланик Н.Пр. г-н Джан Хайджоу за оказаното съдействие на Дипломатическия институт в задълбочаването и разширяването на мрежата от контакти с китайските научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове.

Ключови встъпителни слова на откриването произнесоха генералният директор на Института за европейски изследвания при Китайската академия за обществени науки (КАОН) и секретар на Мрежата на научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1“ проф. д. н. Хуан Пин и зам.-генералният директор на Китайския център за изучаване на съвременния свят д-р Уан Лиюн.

Според проф. Хуан Пин естеството на сътрудничеството в рамките на платформата „16+1“ произтича от съвместното синхронизиране на правилата, осъществяването на проекти в конкретни области и в крайна сметка споделяне на резултатите от това сътрудничество. Той също обърна внимание на растящата роля на Мрежата от „тинк-танкове“ към платформата „16+1“, в качеството ѝ на международна мрежа за сътрудничество (включваща в момента над сто нейни членове). Научноизследователското и информационно-аналитично сътрудничество между 17 страни – партньори почива върху съвместното инициране на проекти, съвместното организиране на конференции и симпозиуми и накрая върху съвместни публикации на резултатите от изследванията.

От своя страна зам.-генералният директор на КЦИСС д-р Уан Лиюн представи „16+1“, като платформа, основава върху идеята за взаимно печелившо сътрудничество без губещи (*win-win*). Той разясни, че в периода на „новата ера“ за Китай вътрешните реформи са обвързани с разширяването

на пазарен си достъп за чуждестранни инвеститори и търговци (в т.ч. създаването на благоприятна среда за чуждестранните инвестиции и укрепване режима на защита правата на интелектуалната собственост). Това би имало положително въздействие върху отношенията на Китай със страните от ЦИЕ. Д-р Уан Лиюн предложи включването на проекти за свързаност между Китай и страните от ЦИЕ в рамката за инфраструктурно сътрудничество на Китай-ЕС (като начин за преодоляване на загрижеността на Брюксел по отношение на инициативата „16+1“).

Посланикът на КНР в Република България, Н.Пр. г-н Джан Хайджоу, изрази подкрепата на неговата страна за софийската конференция на научно-изследователските и информационно-аналитичните центрове към „16+1“ и благодарността си към Министерството на външните работи на Р България и към Дипломатическия институт за положените усилия по организацията на събитието. Според него през изтеклия шестгодишен период „16+1“ се е превърна във влиятелна платформа за сътрудничество. Положителна тенденция се забелязва в икономическите, търговските и инвестиционните отношения на Китай със страните от ЦИЕ (например, китайският износ за страните от ЦИЕ се е увеличил с 16%, а износът на страните от ЦИЕ за Китай се е увеличил с 24%). В прегледа на сътрудничеството по отрасли посланик Джан Хайджоу обърна внимание на нарасналата популярност на българския мед и продукти от розово масло на китайските пазари. Той оцени положително броя на завършените проекти и онези, които са в ход в ключови области в рамките на инициативата „16+1“: *транспортна инфраструктура* (строителството на ж .п. линията Белград – Будапеща; завършването на магистрален участък в Черна гора); *енергетика* (топлоцентраля, работеща на въглища в Сърбия и вече произвежда електричество); *селско стопанство* (създаването на първата демонстрационна зона в България за сътрудничество в рамките на „16+1“ на Китай и страните от ЦИЕ). Хуманитарният обмен (контактите между хората) в контекста на платформата „16+1“ дава добри резултати с увеличението на преките въздушни полети от Китай за страните от ЦИЕ и обратно (седем града от региона на ЦИЕ имат преки въздушни връзки с Китай), а туристическият обмен се е удвоил за да стигне близо един милион души. Културата служи като мост за двустранно разбирателство и опознаване (спектакли на китайски артисти са били посрещнати радушно и с голям интерес в София). Китайският посланик характеризира отношенията между Китай и ЕС като открити и взаимно плодотворни и потвърди ангажираността на своята страна да развива отношенията си със страните от Централна и Източна Европа (в различни области) в съответствие с правилата и регулациите в ЕС. Той също покани други европейски страни и международни организации (вкл. финансови, като Европейската банка за възстановяване и развитие) да се включи като трета страна партньор за съвместно придвижване напред на сътрудничеството в рамките на платформата „16+1“.

Софийската конференция на научноизследователските институти и информационно-аналитични центрове беше структурирана в **четири панела**:

Първият панел спря вниманието си върху политическите аспекти на платформата за сътрудничество „16+1“. Експертите разгледаха лансираната от Китай инициатива от регионална, европейска и глобална гледна точка. Беше отбелязано, че преходният етап на сегашния глобален ред не само е предизвикателство, но и предлага редки възможности за отношенията на Китай със страните от ЦИЕ в контекста на стратегическото партньорство на ЕС и Китай. Очаква се ЕС да си остане мощен играч в международната система дори след Брекзит .

Беше изтъкнато, че инициативата „16+1“ е била възприета през три нива на приемане (или отхвърляне). *Първо*, платформата „16+1“ стана обект на значителна критика от страна на Брюксел и от водещи западноевропейски страни; *Второ*, имаше страни, които гледаха на платформата (особено сред страните от ЦИЕ) като такава, която укрепва взаимодействието между ЕС и Китай; *Трето*, има много страни които разглеждат „16+1“ като проект, който нито укрепва нито подкопава динамиката на отношенията ЕС-Китай. Експертите разглеждат сътрудничеството във формата „16+1“ през призмата на нейната взаимозависимост с инициативата „Един пояс, един път“. Изследователите от Вишеградската група (Вишеград-4) споделиха резултатите от тяхно изследване за това в каква степен инициативите „16+1“ и „Един пояс, един път“ влияят на вътрешната политика в техните страни и на нивото на интензивност на отношенията им с Китай.

Панелът също изследва и особеностите на инициативата „Един пояс, един път“ в контекста на сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ. Беше подчертано, че регионът на ЦИЕ представлява важен елемент от инициативата „Един пояс, един път“, защото осигурява свързващите маршрути в един по-широк Евро-азиатски контекст. Оказва се, че Евро-азиатското пространство е от критично значение за преследване на стратегическите инвестиционни цели и търговски интереси на Пекин в глобална перспектива. Беше подчертано, че страните от ЦИЕ предлагат нови инвестиционни и търговски възможности за Китай, като се има предвид прекомерната наситеност на икономическите отношения на Китай със страните от Западна Европа.

В някои от изказаните съждения в панела бяха подчертани геостратегическите последици от планираните транспортни инфраструктурни проекти в страните от ЦИЕ, в контекста на „Един пояс, един път“ и „16+1“ за развитието на отношенията между Европа и Азия.

В панелната дискусия главното внимание беше отделено на платформата „16+1“ като модел за отношенията „Юг-Юг“. Тази гледна точка, която се споделя от част от китайските „мозъчни тръстове“ центрове, бе подложена на критичен анализ от страна на експертите от страните от ЦИЕ. Страните

от ЦИЕ в момента се борят срещу двойните стандарти и неравноправното отношение към тях в рамките на ЕС. В този контекст включването на 11 от страните от ЦИЕ (членки на ЕС) в категорията на Глобалния юг би могло да засили социално-икономическите разделения в рамките на ЕС и да легитимира изоставането на по-малко развитите от по-развитите региони в евро-съюза. Представянето на платформата „16+1“ като модел за сътрудничество „Юг – Юг“ (такъв какъвто Пекин предлага на страните от Азия, Африка и Латинска Америка) ще бетонира представата за ЕС (като ядро и периферия и ще насърчи визията за Европа на различни скорости). Подобно виждане би работило едновременно, както против интересите на страните от ЦИЕ, така и не е в интерес на Китай. Нещо повече, трябва да се имат предвид и разликите в индустриалните структури между Централна Европа и развиващият се Юг.

Вторият панел се занимава с икономическото измерение на инициативата „16+1“.

Беше обсъдено мястото на Вишеград-4 (като суб-регион в ЦИЕ) в изходящата стратегия на Пекин (чрез „16+1“ и „Един пояс, един път“). Успешното присъствие на Китай във Вишеград-4 идва от позитивния образ (генериран чрез активна публична дипломация и разширен в последствие в политика на макро ниво). В рамките на страните от ЦИЕ Вишеград-4 винаги е имал икономическа тежест благодарение на индустриалната и икономическата си база. Беше подчертано, че икономическата и политическата стабилност (вкл. високите стандарти в образованието) във Вишеград-4 (в рамките на ЕС) е било важно предимство за увеличаване на китайските инвестиции. Независимо от това, китайските инвестиции в страните от ЦИЕ си остават несравнимо по-малко в сравнение с китайските преки чуждестранни инвестиции в Западна Европа.

Беше отбелязано, че независимо от сериозния напредък, постигнат в рамките на „16+1“ в качеството на платформа за транс-регионално икономическо сътрудничество, тя е изправена пред серия от структурни предизвикателства, които следва да бъдат преодолени за да може сътрудничеството между Китай и страните от ЦИЕ да се развива напред.

В панела бяха също анализирани проблемите на функционирането на центровете за отраслово сътрудничество в рамките на „16+1“. Например, беше посочено, че на страните от ЦИЕ към „16+1“ им липсва споделяно виждане за функциите на новоучредения секретариат за морските въпроси.

В национален план страните от ЦИЕ се конкурират в привличането на китайски инвестиции в сферата на инфраструктурата. Вместо това, биха могли да се инициират съвместни предложения от групи държави в рамките на „16+1“ за развитие на пристанищна инфраструктура (т. е. между Полша, Латвия и Литва или между България и Румъния, предлагащи за реализи-

ране общи проекти на Китай). Центровете за отраслово сътрудничество по линия на „16+1“ са били неефективни в комуникацията си с широката общественост относно съдържанието, дневния ред и резултатите от тяхната дейност (в т.ч. популяризирането на проектите).

Беше подчертано, че компаниите от страните от Централна и Източна Европа изпитват трудности, защото били принудени да преминат през дълъг период на позициониране на своите продукти на китайския пазар (например, млечните продукти, зърнените храни и продуктите за закуска), през който не могат да генерират необходимите приходи за своя бизнес. Същите компании намират за по-лесно да оперират на европейския пазар, защото циклите за генериране на приходи са били по-кратки от тези в Китай. Само големи корпоративни гиганти могат да си позволят да инвестират за продължителен период от време в пазар без да очакват от него възвращаемост на своите инвестиции. В този аспект участващите в панела експерти излязоха с практически предложения как да се преодолеят натрупаните проблеми и да се придвижи платформата „16+1“ напред.

Сериозните предизвикателства пред „16+1“ произтичат от растящите дисбаланси в търговията между Китай и страните от ЦИЕ, от асиметрията в размера на икономиките, хетерогенността на региона Централна и Източна Европа (в политически, исторически и културен смисъл).

Дискусията в панела също включваше стратегически анализ на „Едит пояс, Един път“ като проява на многостранен подход със специфичен акцент върху икономическите и логистичните въпроси. Инициативата „Един пояс, един път“ беше интерпретирана като по-мощна промяна на икономическите модели на развитие. В контекста на търговията и индустриалното сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ, беше предложено: Първо, предприятията да могат да се възползват от създаването на индустриални зони за сътрудничество, където да могат да се прилагат общи преференциални политики и правила; Второ, Китай и страните от ЦИЕ имат нужда да използват конкурентните предимства на продуктите, които произвеждат (в селското стопанство, промишлеността, транспорта и пр.) и да гарантират взаимен достъп до пазарите си; Трето, при формулирането на търговската политика към страните от ЦИЕ Пекин трябва да разработи диференцирана търговска стратегия (която да отчита специфичните национални условия на всяка отделна страна в ЦИЕ).

Един от китайските участници в панела оцени въздействието върху отношенията ЕС – Китай и на Китай и страните от ЦИЕ от наскоро предложения в ЕС механизъм за скрининг на преките чуждестранни инвестиции. Според експерта, предложените мерки ще създадат пречки за свободното навлизане на китайски инвестиции в Европа. Механизмът за скрининг на преките чуждестранни инвестиции може да попречи на постигане на желаните резултати поради неговата неясна формулировка и евентуално правното му приложение в контекста на единния европейски пазар.

В панела също бяха оценени нивата на сътрудничество на страните от ЦИЕ с Китай в сферата на енергетиката (Европа, Югоизточна Европа и на национално ниво). Беше направена реалистичната оценка на динамиката на енергийния сектор в Югоизточна Европа.

Третият панел беше посветен на между-цивилизационния, културния (духовния), научния, образователния, хуманитарен обмен (сферата на контактите между хората) като фундамент за развитие на пълноценни отношения на Китай със страните от ЦИЕ.

Бяха представени примери на българо-китайското сътрудничество в сферата на висшето образование (например, обмен на знания, изследвания, ноу-хау, образователни методики и практики между българските и китайските академични, бизнес и технологично ориентирани общности: от българска страна – Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“, Университетът по архитектура, строителство и геодезия, Университет по химия и металургия; и от китайска страна - Технологическият университет „Нинбо“, Университетът за наука и технологии от Ухан, Университетът за химически технологии от Шънджън, споменавайки само няколко от тях). Беше признато положителното влияние на платформата „16+1“ за засилване на българо-китайските културни, научни и образователни отношения.

Хуманитарният обмен (контактите между хората) допринася в значителна степен също и за увеличаване на обмена в сферите на туризма и спорта. Редовният обмен между българските и китайските академични среди, между представители на общините, провинциите и градовете се превръща в общоприета практика.

Бяха представени емпиричните резултати от едно наскоро завършено изследване за ролята на „тинк-танковете“ в рамките на платформата „16+1“. Предмет на изследването са били „мозъчни тръстове“ от Сърбия, Унгария, Чешката република и Република Северна Македония. В представянето се отбелязва, че най-значителното постижение от работата на мрежата от научноизследователски и информационно-аналитични центрове в рамките на „16+1“ е създаването на „споделена общност“ от учени и експерти. Чрез дискусиите в мрежата е станало възможно споделяне на наличните знания, информация и данни, и техният синтез в знания с добавена стойност. По този начин мрежата е допринесла за въвеждането на нови форми на експертно и академично насочено сътрудничество. Не е ясна тежестта на „мозъчните тръстове“ в страните от ЦИЕ в процеса на формулирането и правенето на политики (в т.ч. и по отношение на Китай) в сравнение с възможностите на техните китайски колеги, които са тясно обвързани с държавната власт и участват активно в политическия процес на вземане на решения.

Четвъртият панел предложи съществен прочит и дискусия на проблемите на сътрудничеството на местно равнище в рамките на платформата „16+1“.

Проучен беше въпросът за взаимодействието между местните и централните нива на управление по линия на формулирането и осъществяването на политики. Беше посочено, че сътрудничеството на ниво общини представлява квинтесенцията на сътрудничеството между страните и културите. Във връзка с това бяха разгледани начините и форматите на опериране на един мегаполис (или по-малък град) на международната арена.

Побратимяването на градове не само в двустранен, но и в тристранен формат се разглежда като иновативна форма на сътрудничество между градовете. Предполага се, че градските (в допълнение към общински и регионални) власти се превръщат в незаменим елемент от осъществяването на китайската външна политика. С оглед на това, сътрудничеството между големи мегаполиси (и по-малки градове) би могло да започне да играе важна роля във формирането на отношенията между Китай и страните от ЦИЕ. В хода на дискусиата беше посочено, че форумът на лидерите на местно равнище към формата „16+1“ е станал твърде шаблонизиран. Беше потвърдена важността на сътрудничеството между местните/общински власти в контекста на платформата „16+1“ (такива като съвместно обучение, обмен на опит по линия на обучението в сферата на културата на търговското и инвестиционното опериране). Участващите в конференцията експерти от страните от ЦИЕ, обаче установиха липсата на достатъчно съдържание в това измерение на сътрудничеството. Препоръчано беше прилагането на целеви подход (чрез насочване на вниманието към решаване само на няколко, но наистина съществени въпроса, вместо разводняване на сътрудничеството в множество направления). Експертите също признаха провала на подхода отгоре-надолу и предложиха „16+1“ да тръгне от долните нива (от нивото на гражданските, културните и бизнес общности), след което да се поеме от общините и накрая да се развие на централно ниво.

Китайските експерти внесоха елемент на историческа ретроспекция в дискусиата, напомняйки, че сътрудничеството на местно равнище между Китай и отделните страни от ЦИЕ води началото си много преди да бъде стартирана инициативата „16+1“. Успешните примери от миналото като съвместното Китайско-полското спедиторско акционерно дружество „Шиполброк“ АД (1951), Китайско-чехословашката ферма „Жонджие“ (в превод на български език „приятелство“, 1956) служат като добри примери за развитието на икономическото и търговското сътрудничество на местно/общинско равнище в настоящия момент. През 2018 г. беше създадена Зоната за сътрудничество в областта на малките и средните предприятия „Жонджие“. Създаването на тази зона за сътрудничество в контекста на формата „16+1“ за сътрудничество на местно равнище е била логична последица от седемдесет годишно съзряване на отношенията между Китай и страните от Централна и Източна Европа.

Бяха разгледани иновативни идеи и практики в сферата на образованието. В панела беше представен интересен казус на сътрудничество от

черногорския университет „Доня Горица“ с китайски партньори. Учреден и управляван като частна академична институция, университетът „Доня Горица“ е развил предприемачески дух за въвеждане на бизнес ориентирани учебни програми с участието на заинтересовани академичните и бизнес общности от Китай. Моделът на бизнес базираното управление на черногорския университет е довело до създаването на експертни групи по отрасли, с цел подготовка за преговори с китайски компании за потенциални инвестиции, свързани с производството, туризма, инфраструктурата, селското стопанство. В заключение, университетът „Доня Горица“ е станал координатор на провеждането на бизнес форуми, насърчаващи връзките на малки и средни предприятия (МПС) от Китай със МПС от страните от Централна и Източна Европа.

По време на дискусиата в последния панел бяха обобщени резултатите от сътрудничеството на местно ниво между Китай и страните от ЦИЕ. Наблюдавало се увеличаване на побратимяването на градове, откриването на преки въздушни връзки, създаването на преки маршрути за превози между китайски и европейски градове. Беше обсъдено нивото на взаимодействие между местните и централните власти (до каква степен регионалните и местни власти зависят от политиката на централното политическо ръководство при развитието на взаимоотношенията с колегите [на ниво общини и региони] от противоположната страна). Беше потвърдено, че моделът на вертикално централно-регионално/местно ниво на зависимост в Китай се различава от модела на местно-централно управление, практикуван в страните от ЦИЕ. В заключение беше отбелязано, че общините (особено на големите градове) в качеството им на суб-национални субекти биха могли наравно с централните правителства да участват в създаването на нужните норми и регулации.

д-р Валентин Катранджиев

София, 14.03.2019 г.

Таня Михайлова

директор на Дипломатическия институт
при министъра на външните работи на Република България

Уважаеми участници в Софийския форум на научноизследователските институти и аналитично-информационните центрове („мозъчни тръстове“) към платформата „16+1“ за сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа,

Уважаеми г-н Георг Георгиев, заместник-министър на външните работи на Република България,

Уважаеми д-р Хуан Пин, Генерален директор на Института за европейски изследвания към Китайската академия за обществени науки и Генерален секретар на Мрежата от научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1“,

Уважаеми г-н Уан Лиюн, Заместник-генерален директор на Китайския център за изследвания на съвременния свят към Международния отдел на ЦК на ККП

Ваши Превъзходителства,
Драги приятели,
Дами и господа,

За мен е чест и привилегия да открия Софийския форум на „мозъчни тръстове“ към платформата „16+1“ под мотото „**Усъвършенстването на платформата 16+1“ за сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа: пътят напред**“, с домакини Министерството на външните работи на България и Мрежата от научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1“ на Китай и страните от Централна и Източна Европа.

Нашата конференция се открива в последния работен ден от Българското председателство на Съвета на ЕС. Същевременно тя е част от официалния календар от събития в рамките на срещата на високо равнище Китай и страните от ЦИЕ по линия на „16+1“ (която ще се състои на 5-7 юли тази година в София, България). Настоящият форум на „тинк-танковете“ следва установената традиция на осъществяване на високо експертен, академично-изследователски обмен, всяка година, една седмица преди провеждане на срещите на високо равнище между правителствените ръководители на Китай и страните от Централна и Източна Европа към платформата 16+1“.

Много сме доволни, че наши основни партньори са Институтът за европейски изследвания на Китайската академия на обществените науки и Китайският център за изследвания на съвременния свят към Международния

отдел на ЦК на ККП, в качеството на съорганизатори на тази високопоставена научна конференция.

Радостни сме да отбележим, че конференцията се провежда с участието на авторитетна и многобройна китайска делегация, съставена от водещи китайски университети, институти и информационно-аналитични центрове. Успяхме също да привлечем на форума изследователи и експерти от 9 (от общо 16) страни от Централна и Източна Европа – Чешката република, Унгария, Република Северна Македония, Черна гора, Полша, Румъния, Сърбия, Словакия и Словения.

Ние се надяваме, че Софийският форум на Мрежата от научноизследователски и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1“ ще послужи като аналитична платформа за експертен обмен. Надяваме се също, че той ще създаде добра работна среда за преглед на достиганите резултати и набелязване на бъдещите перспективни направления и сектори на сътрудничество в рамките на „16+1“, както и за представяне на нови иновативни идеи в контекста на платформата „16+1.“ Темите на конференцията, според мен, са добре балансирани и отразяват текущите тенденции в развитието на платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай и страните от Централна и Източна Европа. В заключение, тази конференция следва да се разглежда в гравивния контекст на консолидиране на формиралата се експертна общност около мрежата от „тинк-танковете“/„мозъчните тръстове“ към платформата „16+1“.

Дами и господа,

През септември 2017 г. под патронажа на българския премиер Бойко Борисов Дипломатическият институт организира международна конференция с особен акцент върху потенциала на Черноморското измерение на инициативата „Един пояс, един път“. Вниманието на конференцията беше насочено главно към Черноморския регион, защото той притежава значителен потенциал да стане част от китайската стратегия за глобална свързаност и споделено развитие. В допълнение, Черноморският регион се превръща в пресечна точка на инициативата „Един пояс, един път“ и платформата „16+1“.

Китай заема едно от водещите направления в приложно-изследователската работа на нашия институт. През последните няколко години в рамките на института бяха проведени задълбочени изследвания и анализи на платформата „16+1“ и на инициативата „Един пояс, един път“. В хода на тази работа ние тясно си сътрудничим с Института за Европейски изследвания на КАОН и Центъра за европейски изследвания към Шанхайските институти за международни изследвания.

С цел систематизиране на нашите усилия в това направление, ние създадохме специално изследователско звено за изучаване на инициативите „16+1“ и „Един пояс, един път“ в рамките на Дипломатическия институт.

Възнамеряваме да използваме звеното за засилване на нашия експертен и изследователски принос към мрежата от „тинк-танкове“ към платформата „16+1“.

Сега е моментът да се възползвам от възможността да изразя нашата благодарност към посолството на Китайската народна република в България и лично към китайския посланик, Негово Превъзходителство, г-н Джан Хайджоу за оказаната ни подкрепа и съдействие по линия на задълбочаване на нашите контакти с китайски институти и университети.

В заключение, позволете ми да Ви приветствам, отново, приятели, колеги и партньори на Софийския форум на мрежата от научноизследователски институти и аналитични центрове към „16+1“. Наистина се надявам, че това отворено към експертната общност събитие ще ни предложи познавателни презентации и предизвикващи размисъл дискусии.

Георг Георгиев

заместник-министър на външните работи на Република България

Ваше превъзходителство посланик Джан Хайджоу,
Уважаеми господин Хуан Пин,
Уважаеми господин Уан Лиюн,
Уважаема госпожо Таня Михайлова,
Дами и господа,
Драги гости,

От името на Министерството на външните работи на Република България бих желал да приветствам всички вас на днешната конференция на научноизследователските институти и информационно-аналитичните центрове („мозъчни тръстовете“/„тинк-танковете“) в контекста на отношенията на Китай със страните от ЦИЕ под мотото **„Усъвършенстването на платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от Централна и Източна Европа: пътят напред“** и да Ви пожелаая успешна и ползотворна дискусия.

За мен е удоволствие за приветствам представителите на „тинк-танковете“ от 17-те страни само седмица преди 7-та среща на високо равнище на Китай със страните от Централна и Източна Европа, която ще се състои на 7-ми юли 2018 г., тук в София.

България отдава голямо значение на ролята и приноса на Мрежата от „мозъчните тръстовете“ към платформата „16+1“ по линия на отношенията на Китай и Централна и Източна Европа в качеството на движеща сила в цялостното сътрудничество в рамките на „16+1“, и сме щастливи да бъдем част от тази мрежа, чрез нашия Дипломатически институт. За Министерството на външните работи е чест да бъде домакин на днешното събитие на научноизследователската и аналитичната мрежа към платформата „16+1“ на сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ.

Бих желал да приветствам сърдечно и съорганизаторите на днешното събитие – Института за европейски изследвания към Китайската академия за обществени науки и Китайския център за изследвания на съвременния свят на Международния отдел на ЦК на ККП – две много важни китайски институции. Бих желал да Ви уверя, че българският Дипломатически институт и неговият директор г-жа Таня Михайлова имат солиден опит в организацията и участието в множество събития по линия на „16+1“ и са придобили задълбочени познания в тематиката и ценно ноу-хау. Така че, вие сте в много добри ръце днес и аз съм убеден, че конференцията ще постигне добри резултати в интерес на всички участници и гости.

България е силен поддръжник на платформата „16+1“ от самото нейно възникване – Инициатива „16+1“ (предварителната среща в Будапеща през

2011 г.; срещата на високо равнище „16+1“ във Варшава през 2012 г.). Бидейки твърдо обвързана с инициативата, България участва в много форуми и беше домакин на множество събития във формата „16+1“ в областта на селското стопанство, културата, местните власти и т.н.

Бих желал да ви уверя, че са положени всички усилия за подготовката на Софийската среща на високо равнище във формата Китай-ЦИЕ. Нашата цел е тя да протече колкото се може по-ефективно, прагматично и резултатно. Тя ще премине под мотото: **„Задълбочаване на откритото и прагматично сътрудничество за общото благо“**. Тази тема сама за себе си говори твърде много за желанията и намеренията на участниците. Те всички желаят да видят конкретни практически резултати от сътрудничеството с Китай, основано на открито и прагматично взаимодействие.

Мрежата от „тинк-танкове“ към платформата „16+1“ в рамките на отношенията на Китай с ЦИЕ заема важно място в анализа на реалистичните и осезателни резултати от сътрудничеството във формата „16+1“ и разчитаме на вашата подкрепа за да изпълним тази инициатива с богато съдържание. Ние вярваме, че „16+1“ е много полезна и важна платформа за сътрудничество между страните от Централна и Източна Европа и Китай от една страна и между страните от Централна и Източна Европа помежду им, от друга.

България оценява положително възможностите и новите хоризонти, които се откриват пред платформата за сътрудничество „16+1“ и е убедена, че тя носи изгода за всички страни, които са включени в нея. България споделя разбирането, че е важно да се работи съвместно по координиране на действията между платформата „16+1“, инициативата „Един пояс, един път“, Платформата за свързаност „ЕС – Китай“ и Транс-европейската транспортна мрежа. Ние сме убедени, че сътрудничеството в съответствие с платформата „16+1“ би могло да подпомогне икономическото развитие на страните от Централна и Източна Европа чрез инвестиции и реализация на различни проекти.

Във всички свои дейности българската страна се придържа към европейското законодателство и смята за важно сътрудничеството между страните от ЦИЕ и Китай във формата „16+1“ да е съобразено със стандартите и ценностите на ЕС, включително с принципа на откритост и прозрачност. Като държава членка на ЕС България би желала да подкрепи имиджа на „16+1“ като платформа за сътрудничество в глобализирания свят, т.е. една модерно организирана структура за всеобхватна съвместна работа и партньорство.

Българското председателство на Съвета на Европейския съюз е към своя край и аз бих желал да благодаря на всички наши партньори за съвместната работа с България, в името на успешното изпълнение на неговия дневен ред.

Беше постигнато много в рамките на платформата „16+1“, но предстои да се направи още много. Ние сме удовлетворени от активното сътрудни-

чество в селскостопанския сектор, в който България играе много важна роля. Бихме желали да засилим нашата дейност не само в тази област, но също и в области като инфраструктура, финанси, информационни технологии, наука и здравеопазване. Ние ще участваме с удоволствие в проекти, свързани с тези сектори. И ние вече го правим. България ще продължи да работи за по-плодотворно и насочено към постигане на резултати сътрудничество, заедно с всички участници в „16+1“.

Ваши Превъзходительства,

Ние сме в очакване на предстоящата 7-ма среща на високо равнище на платформата „16+1“, и разбира се, на следващото събитие, на което България е домакин, Срещата на местните лидери по линия на платформата „16+1“, която ще се състои в Пловдив, вероятно през септември т.г. Така че засега ние сме твърде много ангажирани с тези прояви, след края на Българското председателство на Съвета на Европейския съюз.

Благодаря на всички, че сте тук и ви желая една много успешна и приятна среща днес.

Проф. д-р Хуан Пин

Генерален директор на Института за европейски изследвания
към Китайската академия за обществени науки (КАОН),
Генерален секретар на Мрежата от научноизследователски институти
и информационно-аналитични центрове
(„тинк-танкове“/„мозъчни тръстове“) към „16+1“.

Уважаема г-жо Михайлова,
Уважаеми г-н Заместник-министър на външните работи Георгиев,
Ваше Превъзходителство посланик Джан,
Колеги, приятели,
Драги партньори, които вече взаимодействате в Мрежата от „тинк-танкове“ към „16+1“,

За мен е голяма чест самата възможност да бъда съорганизатор на тази конференция на научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове, заедно с нашия партньор Българския дипломатически институт със силната подкрепа на Министерството на външните работи на Р България, както и на китайското посолство в България.

Платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ), заедно с инициативата „Един пояс, един път“ към днешна дата функционират всяка самостоятелно шест и пет години. Организирането на този форум е много навременно, точно преди срещата на министър-председателите следващата седмица. Ние също разглеждаме България, като една от страните, които най-рано са установили дипломатически отношения с Китайската народна република преди близо 70 години. Имаме също готовност да отбележим 40-та годишнина от реформите и откриването на Китай към света през тази година. У нас си даваме сметка, че ролята на Китай в глобалното управление, наред с нашето сътрудничество с ЕС и 16-те страни от ЦИЕ, се превръщат днес в едни от най-важните въпроси, обсъждани в целия свят.

Платформата „16+1“, въпреки че е твърде млада помогна на нашите двустранни отношения с 16-те страни от Централна и Източна Европа. Тя също подпомага китайското сътрудничество с целия регион в тази важна част на Европа. Това от своя страна наистина съдейства за уравнивяване на вече разгърнатото, всеобхватно партньорство на Китай с ЕС. Срещата на лидерите на ЕС и Китай също ще се проведе в Китай през следващия месец.

Платформата „16+1“ заедно с инициативата „Един пояс, един път“ постепенно и с нарастващ темп произведеха следните три свързващи елемента:

Първо, съвместно обсъждане на правилата от самото начало, заедно

с всички партньори сред правителствата, деловите среди и местните власти и общности;

Второ, съвместно осъществяване на проектите във всяка една област – търговия, инвестиции, инфраструктура, образование, наука, технологии и международен обмен на хора; *В заключение, последно*, но не на последно място по важност, съвместно споделяне на резултатите от нашето съвместно сътрудничество.

Мрежата от „тинк-танкове“ от Китай и страните от ЦИЕ към „16+1“ беше предложена от нашия премиер Ли Къцян, а седемнадесетте правителствени ръководители определиха съответните насоки за нейната работа с цел разработване на капацитет за съвместни приложни изследвания за нуждите на сътрудничеството по линия на „16+1“ на ниво правителства, местни власти и бизнеси.

Научноизследователската и аналитичната мрежа се разрасна и след първоначалните 17 вече наброява 100 членове и действа като международна мрежа за изследване на сътрудничеството. На това се дължи и оказаната ми чест да бъда и секретар на тази мрежа. Както Китайската академия за обществени науки, така и Министерството на външните работи на Китай подкрепят енергично нашето научноизследователско сътрудничество с партньорите от страните от Централна и Източна Европа. Нашето сътрудничество се развива в три съвместни дейности:

Първо, инициране на изследователски проекти от самото начало на функциониране на мрежата от „мозъчни тръстове“ с всички нейни членове, било на индивидуална или на институционална основа;

Второ, съвместно организиране на съответни научно-практически семинари, конференции/форуми, симпозиуми, било преди, по време или след срещи на лидерите на платформата „16+1“ (или преди, по време или след официални посещения на нашия президент в страните от Централна и Източна Европа, или по време на посещение на премиер от страна от Централна или Източна Европа в Китай); *Трето*, съвместни публикации на резултатите от изследвания на китайски, английски или на езиците на страните от ЦИЕ.

При структуриране на този нов вид сътрудничество на Мрежата от „тинк-танкове“, ние в Института за европейски изследвания към КАОН съчетахме нашите придобити знания за ЕС (чрез разгръщане на нашата дейност през последните четиринадесет години) с нашите изследвания за региона на Централна и Източна Европа. Според мен мрежата от „мозъчни тръстове“ трябва да допринесе за разширяване на взаимоотношенията на Китай със страните от ЦИЕ, да представя постигнатите резултати и да очертава нови възможности за сътрудничество, да се справя с многобройните предизвикателства (от регионален, европейски и глобален характер), с които се сблъскваме по пътя на по-нататъшното развитие на платформата „16+1“. Сътрудничеството следва да се разгръща постепенно с нарастващ темп и да напредва стъпка по стъпка.

Аз силно вярвам, че чрез съвместно организирани форуми на научноизследователските институти и информационно-аналитичните центрове, нашата интелектуална дискусия по линия на платформата „16+1“ ще се отрази ползотворно на стратегическия диалог Китай – ЕС, и на реализацията на инициативата „Един пояс, един път“.

Много ви благодаря, отново!

Уан Лиюн

заместник-генерален директор на Китайския център за изследвания
на съвременния свят, Международен отдел на ЦК на ККП

Ваше Превъзходителство г-н Георг Георгиев, зам.-министър на външните работи на Р България,

Ваше Превъзходителство Джан Хайджоу, посланик на КНР,

Високо уважаема г-жо директор Михайлова,

Високо уважаеми проф. Хуан Пин,

Драги колеги, Добро утро!

Още от самото начало, от името на Китайския център за изследвания на съвременния свят (КЦИСС) бих желал да изразя нашите горещи поздравления към всички вас, преди предстоящата 7-ма Среща на високо равнище на Китай и страните от ЦИЕ в София. КЦИСС има удоволствието да бъде съвместно домакин на този важен симпозиум. Ползвайки се от тази възможност искам да изразя искрена благодарност на Института за европейски изследвания към Китайската академия за обществени науки и на Дипломатическия институт при Министъра на външните работи на Република България, наши партньори в провеждането на това събитие.

През последните години КЦИСС беше ангажиран с важната задача за създаване на благоприятни условия за сътрудничество по линия на „Един пояс, един път“, като обръщаше особено внимание на укрепването на връзките по линия на хуманитарния обмен (сферата на връзките между хората). През февруари 2015 г. КЦИСС заедно с Китайската академия за обществени науки и други институти учреди Асоциация на научноизследователските институти и информационно-аналитични центрове („тинк-танковете“/„мозъчни тръстове“) на инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП). Тази асоциация има за цел да спомага за обмена и сътрудничеството на научноизследователски и информационно-аналитични центрове на Китай с „тинк-танковете“ в други страни. Към настоящия момент в асоциацията членуват 138 китайски институции и е във връзка с 112 важни чуждестранни „мозъчни тръстове“.

Точно в духа на това, което предишните оратори справедливо отбелязаха, от първата среща на високо равнище на Китай със страните от ЦИЕ през 2012 г. сътрудничеството по линия на „16+1“ измина дълъг път, постигайки значими резултати. То съдържа важни изводи за възможността по изграждането на нов тип международни отношения, в центъра на които се предлага формат на взаимно изгодно сътрудничество, в който да няма губещи (*win-win*). Пред нас сега се очертават нови перспективи за задълбочаване на сътрудничеството. Китай работи за осъществяване на вътрешните си реформи и на своето откриване към света, главно чрез разширяване на пазарния достъп, чрез укрепване на интелектуалната собственост, защита-

та и изграждането на по-приемлива инвестиционна среда. Китай планира да увеличи вноса от други страни. Прогнозира се, че Китай ще внесе стоки и услуги на стойност 10 трилиона щ.д. и ще инвестира близо 800 милиарда щ.д. зад граница през следващите пет години.

Очевидно е, че съвместното сътрудничество в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ е важен елемент от задълбочаване на сътрудничеството в платформата „16+1“. Инициативата ЕПЕП има за цел да възстанови равновесието в процеса на икономическата глобализация. Стремешът е да придаде нова импулс на икономическото развитие на света, усъвършенствайки свързаността в търговията, инфраструктурата, инвестициите и т.н. След нейното стартиране през 2013 г. Китай подписа съответни договори за сътрудничество с над 90 страни и международни организации. През последните няколко години нарасна обемът на търговията между Китай и страните партньори от ЦИЕ. Китай направи инвестиции за 70 млрд. щ. долара в чужбина и учреди 75 икономически и търговски зони в тези страни, генерирайки над 1 млрд. щ.д. доходи от данъци и възможности за над 200 000 работни места за тях. Азиатската банка за инфраструктурни инвестиции е предоставила заеми за над 4 млрд. щ.д.

От моя гледна точка много страни от ЦИЕ се превърнаха във важни партньори в рамките на инициативата „Един пояс, един път“. Например, Китай, Сърбия, Унгария и Република Северна Македония изграждат съвместно експресната линия земя-море Китай-Европа, която включва ж. п. линията Белград – Будапеща. Полша откри линия за редовни международни влакови превози за да стимулира своя експорт за Китай. През 2017 г. ж. п. връзката в двете посоки Китай-Полша генерира стокооборот на стойност 21.3 млрд. щ.д., ръст от 20% в сравнение с 2016 г.

Освен това Китай развива сътрудничество със страни като Чешката република в съответни нейни водещи индустрии, като гражданската авиация, новите енергии и фармацевтиката. България е важен партньор на Китай в сътрудничеството по линия на инициативата „Един пояс, един път“ с модерно селско стопанство, което заема значително място в двустранното сътрудничество.

Беше вече отбелязано, че сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ не е напълно гладко и безпроблемно. Например, ЕС и някои от неговите държави членки като Германия и Франция имат резерви и съмнения относно текущите връзки на Китай със страните от ЦИЕ. Всъщност, Китай поддържа Плана „Юнкер“ и работи за тясно обвързване на инициативата „Един пояс, един път“ с този план. Механизмите като Съвместния инвестиционен фонд „Китай-ЕС“ и Платформата за свързаност между ЕС и Китай сега функционират гладко.

В отговор на безпокойството на ЕС Китай предложи включването на съответни проекти за свързаност в рамките на инфраструктурното сътрудничество между ЕС и Китай.

Освен това, през януари 2016 г. Китай се присъедини към Европейската банка за възстановяване и развитие, като по този начин съдейства за укрепване на финансовото и инвестиционното сътрудничество. Следва да се отбележи, че Китай работи за усилване на своите конкурентни производствени способности с оглед на потребностите за развитие на страните от ЦИЕ и на нуждата от ключовите технологии, придобивани от развитите западноевропейски страни. От всичко това следва, че в сътрудничеството между Китай и страните от ЦИЕ и ЕС няма губещи и, че Пекин не преследва свой геополитически дневен ред в района на Централна и Източна Европа.

В заключение, аз съм убеден, че инициативата „Един пояс, един път“ може да изиграе важна роля за напредъка на сътрудничеството по линия на „16+1“. Ние се надяваме, че „мозъчните тръстове“ и експертите могат и занапред да внесат своя принос за разбирателството и сътрудничеството между Китай и страните от ЦИЕ чрез споделяне на повече конструктивни и реализуеми предложения.

Благодаря!

Първи панел

**Политическо измерение на платформата
за сътрудничество „16+1“**

Д-р Кун Тиенпин

Старши научен сътрудник, Институт за европейски изследвания
към Китайска академия за обществени науки

Д-р Кун Тиенпин обърна внимание в своята презентация на „илюзията за глобален ред“ и на необходимостта от сътрудничество между Китай и Европейския съюз.

Вникването в същността на съвременния свят представлява огромно интелектуално предизвикателство. Не спират дискусиите относно характеристиките на текущия световен ред. Някои експерти твърдят, че сме навлезли в период на нов глобален ред, други пък мислят, че човечеството е изпаднало в глобален безпорядък. Съществуват и различни интерпретации на термините. Някои учени използват термина „глобален ред“, докато други са убедени, че ние живеем в многополюсен свят. Има експерти, които описват текущото състояние, като „свят, в състояние на търговски войни“, включващ Китай, САЩ и ЕС (като пример за сблъсък на сила срещу сила). Някои експерти представят света като многополюсен с доминиращи участници – САЩ, Китай, Русия и ЕС. Д-р Кун Тиенпин отбелязва тектоничната промяна, през която светът преминава в настоящия момент. Световният ред е в процес на преобразуване, като годината 2016 е повратна точка в този процес.

Друга характерна черта на този свят е неговото състояние на несигурност и липса на ясна перспектива за бъдещето. Периодът, който започна от 2016 г. е сравняван със системната трансформация на Централна и Източна Европа през 1989 г., който също оказва съществено влияние на глобалния ред. Понастоящем, САЩ си остават най-могъщият фактор в световните дела (все още с характеристиките на свръхдържава). На този фон се наблюдава отслабен ЕС, засегнат от разнородна криза, след голямото разширяване на ЕС през 2004 г. – конституционната криза в ЕС, глобалната икономическа и финансовата криза, кризите в Украйна и Сирия. Независимо от това, д-р Кун Тиенпин смята, че ЕС ще остане мощен играч на международната арена дори и след Брекзит.

Русия остава основен играч в Евразия, опитвайки се да възстанови своето влияние в пост-съветското пространство.

И последно, но не на последно място по важност, възходът на Китай се разглежда като един от ключовите фактори във формирането на новия глобален ред през последните две десетилетия. Трендът към промяна в световните дела е възможно да поражда страх поради следната тенденция. Налице е тенденция към възход на икономически национализъм, протекционизъм и популизъм и връщане към политиката на идентичност в световните дела. Най-важното нещо за Китай е как разумно да навигира отношенията си със САЩ, които за момента остават единствената свръхдържава.

Развитието на отношенията с ЕС и Русия са също важни за Китай. Д-р Кун Тиенпин е убеден, че на несигурността в световните дела можем да се противопоставим с повече призови за сътрудничество с ЕС и страните от ЦИЕ.

Сред предизвикателствата в отношенията на Китай със страните от ЦИЕ на преден план изпъкна въпросът, как да се интегрират те в по-голямата картина на отношенията на Китай с Европа. Според китайския учен от Китайската академия за обществени науки, Китай и Централна и Източна Европа видимо са укрепили своя политически диалог и икономически връзки. Механизмът на „16+1“ по линия на развитието на връзките между хората (сферата на хуманитарния обмен) е регистрирал най-осезаем успех чрез генерирането на устойчив, политически и експертен диалог между „тинк-танкове“/“мозъчни тръстове“ на Китай и ЦИЕ.

Най-изразително постижение през последните шест години, според Д-р Кун Тиенпин, представлява учредяването на редица платформи за сътрудничество в конкретни области (например, образование, култура, горско стопанство, логистика, развитие на индустриални способности, изграждането на инфраструктура и н. т).

Последните шест години свидетелстват за голяма промяна в историята на отношенията на Китай със страните от ЦИЕ. Сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ не трябва, според Д-р Кун Тиенпин да бъде предмет на загриженост от страна на Брюксел, защото от самото начало това сътрудничество е било неразделна част от отношенията на Китай с ЕС. Китай винаги е подкрепял интеграцията на ЕС. Визията за процъфтяваща, единна и силна Европа винаги е била в интерес на страните от ЦИЕ и на Китай.

Д-р Валентин Катранджиев

Ръководител на Изследователското звено по въпросите на „16+1“ и „Един пояс, един път“ в Дипломатически институт

Валентин Катранджиев анализира двете китайски стратегически инициативи в рамките на конкурентния контекст на отношенията ЕС - Китай.

Развитието на платформата за сътрудничество „16+1“ между Китай и страните от ЦИЕ и инициативата „Един пояс, един път“ е изправена пред сериозни предизвикателства в широк европейски контекст. ЕС преминава през период на вътрешни геополитически размествания. Брекзит ще доведе до загуба на Великобритания като един от водещите фактори в политическата система на ЕС и ще увеличи ролята на франко-германската ос при правенето на политиките на ЕС. Миграционните въпроси си остават предмет на нарастващи вътрешни разногласия, които раздират вътрешната спойка на евросъюза. Предстоящите избори за Европейски парламент могат да породят значителна трансформация на политическия пейзаж в ЕС (при възможно засилване на несистемни и консервативни партии в него и респективно увеличаване на тяхната тежест при формирането на външната политика на ЕС след изборите). Изборите ще представляват сблъсък между консервативния и неолиберален модел на управление в Европа. Глобалната стратегия за ЕС за външната политика и политиката за сигурност пряко упоменава екзистенциалния характер на кризата, пред която е изправен ЕС напоследък. Това е криза на идентичността, на ролята и визията на ЕС в системата на международните отношения.

Допълнително беше потвърдено в насоките за сътрудничество по линия на „16+1“ между Китай и страните от ЦИЕ, че Пекин лансира своите стратегически инициативи („16+1“ и „Един пояс, един път“) на фона на растяща нестабилност и несигурност в глобалната система. Икономическата глобализация е подкопавана от протекционистката политика на САЩ (известна също и като политика на икономически национализъм). Иницирираните от САЩ търговски войни поставят под въпрос издръжливостта на установената от Световната търговска организация международна търговско-икономическа система.

Д-р Катранджиев обърна внимание на нарастващия натиск от страна на колективния Запад по отношение на платформата „16+1“ и инициативата „Един пояс, един път“. Западните лидери определят двете инициативи като инструменти за китайско геополитическо позициониране. Твърде наивно би било, твърдят те, да разглеждаме „16+1“ и „Един пояс, един път“ само в рамката на търговското, инвестиционното и културното сътрудничество. Бившият германски външен министър Зигмар Габриел призовава ЕС да се заеме с изработването на интегрирана стратегия на ЕС за Китай за да избегне разцеплението си от страна на външни фактори. Френският

президент Макрон, от своя страна, е намеква, че някои европейски страни са по-открити към китайските интереси, загърбвайки по-този начин общоевропейските интереси.

Институциите на ЕС се присъединиха към хора от критични гласове. Висшият представител на ЕС за външна политика и политика по сигурността Федерика Могерини е предупредила, че ЕС губи битката си за Балканите (ключов регион за интересите на ЕС) спрямо други външни сили. Няколко месеца преди 7-та среща на високо равнище на лидерите на Китай и страните от ЦИЕ в София през 2018 г. България в качеството ѝ на страна-домакин, беше представена в статия, публикувана във в. „Файненшъл Тайм“, като „троянския кон на Китай“, а пък платформата за сътрудничество „16+1“ беше изтълкувана като средство за подкопаване на съюзния интегритет в чувствителни сфери, от единия европейски пазар до чуждестранните инвестиции.

Отговорът на китайското ръководство бил спокоен и рационален. Пекин призова Европейската комисия да се ангажира като трета страна партньор на формата „16+1“. Насоките, приети на срещата на високо равнище в София подчертаха отново нуждата Секретариата на „16+1“ да засили комуникацията с европейските институции.

Западните приложно-изследователски институти и информационно-аналитични центрове („тинк-танкове“/„мозъчни тръстове“) зададоха интелектуалната и стратегическата рамка на анализа по китайската проблематика в един по-широк европейски контекст. Техният критичен подход и към двете китайски инициативи е подсилва конкурентния контекст на отношенията между ЕС и Китай. В изследване на Европейския съвет за външни отношения (водещ паневропейски „мозъчен тръст“) се твърди, че независимо от краткосрочното икономическо ускорение, което китайският проект „Пътят на коприната“ може да предложи, в по-далечна перспектива той би торпилрал дневния ред на реформата на ЕС на Балканите. Вернер Фаслабанд, изследовател от Австрийския институт за европейска политика и политика на сигурността характеризира „Пътя на коприната“ като концепция за политически маркетинг за доминиране в света. Институтът „Меркатор“ за китайски изследвания (*MERICIS*, водещ германски аналитичен център и най-значимия в ЕС по линия на ексклузивен изследователски капацитет по Китай) набързо представи китайската платформа „16+1“ като „високопарна реторика, която се сблъсква с отрезвяващата реалност“ и призовава за изработване на всеобхватна стратегия на ЕС за противопоставяне на инициативата „Един пояс, един път“. Според Андрю Уийтхоф, лобист в институциите на ЕС в Брюксел (съветник в международна консултантска фирма) Пекин се стремял да инвестира в сектори, които са от ключово значение за националната сигурност за страните от Централна и Източна Европа (като транспорт и енергийната инфраструктура).

Д-р Катранджиев изтъкна, че публичните изказвания от страна на ключови западни ръководители и официални лица от институциите на ЕС по отношение на двете китайски инициативи са прелели в конкретни действия, насочени към ограничаване на китайската търговска и инвестиционна експанзия в Европа.

Така например, президентът Макрон настоявал да бъде предоставена повече власт на европейските институции за да могат да следят и контролират придобиванията на китайските компании в ЕС (в чувствителни области, такива като придобиването на западноевропейски високотехнологични компании от китайски международни корпорации, характеризирани от него като политически мотивирани сделки, финансово подпомагани от държавни китайски фондове). От своя страна германското правителство е издало нова директива, даваща право на министрите да извършват скрининг на сделки по придобиване на активи от критичната инфраструктура. Председателят на Европейската комисия г-н Жан-Клод Юнкер обяви решение за разработването на наръчник с указания за справяне проблема относно придобиването на европейски компании от китайска страна. Всеобхватните мерки на ЕС за скрининг на китайските инвестиции, обаче са се натъкнали на опозицията на някои държави-членки (по-конкретно Испания, Гърция и Португалия), докато други, сред които Швеция, са поставили под съмнение пазарната логика на предприемането на подобен род мерки.

Експертът от Дипломатическия институт лансира няколко препоръки за това как страните от ЦИЕ биха могли да противодействат на западната антикитайска реторика в рамките на ЕС, тъй като растящите антикитайски настроения могат да окажат негативно въздействие както върху платформата за сътрудничеството „16+1“ на Китай със страните от ЦИЕ, така върху развитието на стратегическото партньорство на ЕС с Китай.

Първо, документите от срещите на високо равнище на платформата „16+1“ (насоки и декларации) трябва да продължат да утвърждават тезата за допълващия характер на сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ в контекста на отношенията ЕС-Китай, а именно, че „16+1“ допълва европейско-китайското стратегическо партньорство, а не разделя ЕС.

Второ, излизане в публичното пространство със съвместни изявления на ръководителите от формата „16+1“ Китай-ЦИЕ за погрешността на западните интерпретации на европейската политика на Китай.

Трето, широкият интелектуален дискурс в ЕС, за ролята на Китай в европейските и световните дела, трябва да се води също и с участието на научноизследователски институти и информационно-аналитични центрове от страните от ЦИЕ [в настоящия момент този дискурс, се направлява от Брюксел и е доминиран от вижданията на западните „мозъчни тръстове“ и консултантски агенции (действащи често като лобисти на специални интереси) и поради това отразява непълно и безпристрастно китайската политика и намерения]. „Тинк-танковете“ на страните от ЦИЕ биха могли да

предложат гледната точка на Централна и Източна Европа по отношение на двете китайски инициативи. Работата на Мрежата от научноизследователските институти и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1“ на Китай със страните от ЦИЕ е добър пример за това. И не на последно място, формирането на алтернативно на западното, отразяване на китайската проблематика в медийното пространство, може да изкристализира чрез споделяне на новинарско съдържание за Китай между медийно-информационните агенции на Китай и страните от ЦИЕ по линия на сътрудничеството в рамките на „16+1“.

В заключение, д-р Катранджиев очерта сходствата между дневния ред на „16+1“ и приоритетите на Българското председателство на Съвета на ЕС (януари-юни 2018 г.). Повечето от приоритетите на Българското председателство по линия на ЕС са и споделени приоритети в рамките на платформата за сътрудничеството „16+1“ на Китай и страните от ЦИЕ (в т.ч. европейска перспектива и свързаност на Западните Балкани; икономически растеж и обществена кохезия за Европа, развитие на дигиталната икономика; насърчаване на регионалното сътрудничество в областта на енергетиката, транспортната инфраструктура, регионалната свързаност и дори социалната икономика).

Проф. Бранислав Джорджевич

**директор на сръбския Институт
по международна политика и икономика**

„16+1“: Пет години по-късно

Уважаеми г-н Председател,
Дами и господа,
Скъпи колеги,

Република Сърбия има честта да бъде активен участник в платформата за сътрудничество „16+1“. Чрез проектите, които са или вече завършени, или са още в процес на изпълнение, моята страна показва пълната си ангажираност към това изключително важно сътрудничество, което ще обсъдим днес заедно тук.

В продължение на дълги години моята страна бе изправена пред икономически проблеми в резултат на огромните човешки загуби в двете световни войни, гражданската война в Югославия в края на миналия век, годините на международни санкции срещу Сърбия, както и глобалната икономическа криза. И точно по тези причини ние приехме с огромно задоволство и ангажираност поканата от страна на Китай да включи Сърбия в инициативата „16+1“.

Институтът по международна политика и икономика бе основан през 1947 г. Това е най-старият научен институт в Сърбия в областта на социалните науки, както и един от най-старите институти в тази част на Европа. По време на 71-годишната си история този институт действа и продължава да действа в подкрепа на правителството, но най-вече в подкрепа на Министерството на външните работи по линия на научноизследователското мислене в областта на международните отношения.

В качеството си на водеща държавна научноизследователска институция, ползваща се от подкрепата на сръбското правителство, както и на Министерството на външните работи, Институтът заделва част от своите ресурси за проекта „16+1“, или, казано с други думи – за стратегическата инициатива „Един пояс, един път“.

През 2017 г., по време на своята подготовка за предстоящия бъдещ период, Институтът по международна политика и икономика и Институтът по европейски изследвания към Китайската академия за обществени науки подписаха Споразумение за създаване на Регионален център за управление на проекти в рамките на формата за сътрудничество „16+1“. От самото си създаване този център вече изпълни успешно няколко проекта в сътрудничество с Института „Китай – Централна и Източна Европа“.

От гледна точка на страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ), обявеното от страна на китайския президент Си Дзинпин намерение за въз-

обновяване на някогашния важен и световно известен „Път на коприната“, както и за включването в него на вече съществуващия формат за сътрудничество „16+1“, не можеше да бъде по-навременно.

Това беше изключително мъдър ход, имайки предвид, че голяма част от страните от ЦИЕ са и държави членки на ЕС, както и че по това време всички те бяха силно застрашени от глобалната икономическа криза, която удари първо финансовия сектор на Съединените щати, а след това се разпространи по света, без естествено да подмине и континента Европа.

В същото това време няколко страни от ЦИЕ, които все още не се бяха присъединили към ЕС поради своите вътрешни обстоятелства, но имаха силното желание да направят това, се намираха в още по-лошо положение. Затова няма да бъде пресилено, ако кажем, че посоченият по-горе нов формат на сътрудничество не можеше да се появи в по-подходящ момент, като помощ на приятел в беда.

Така перспективите на тези страни неочаквано станаха доста по-обнадеждаващи, тъй като чрез участието си в инициативата „16+1“ целият регион, който така или иначе е част от по-мощния проект „Един пояс, един път“, получи възможност да превъзмогне взаимните предразсъдъци и да започне да гради отношения, основани предимно на партньорство, а не само на конкуренция.

Това беше голямо предизвикателство, имайки предвид различията между тези 16 държави, както и индивидуалните им слабости, произтичащи от сложните обстоятелства във всяка една от тях, но така също и поради външните заплахи, включващи мигрантската криза, терористичните заплахи и т.н.

Оттук следва, че политическите елити на участващите в това сътрудничество страни би трябвало да бъдат наясно, че могат да постигнат успех само ако започнат да изграждат взаимните си отношения съгласно принципите на „Един пояс, един път“: принципи на взаимен диалог и сътрудничество, работа за създаване на една открита, приобщаваща и балансирана рамка за регионално сътрудничество за благо на всички чрез въвеждане на практиката на сътрудничеството, основано на справедливост, равенство и разпределение на отговорностите. И всичко това за постигане на общото благо.

Въз основа на координацията в рамките на платформата за сътрудничество „16+1“ официалните институции и местните власти в Китай и страните от ЦИЕ успяха да изградят система за политическа комуникация на бизнес равнище, включваща министър-председателите, ресорните министри, отделните министерства и държавните агенции. Политическите инструменти и ресурсите на всички участващи страни се считат за „силнови фактори“, които могат да спомогнат за постигането на нови творчески решения, както и инструменти за подкрепа. Освен всичко останало, платформата за сътрудничество „16+1“ насърчава активното участие на отделните предприятия,

финансови институции и граждански организации; спомага за сложното взаимодействие между различните интереси на всички участници; подобрява изцяло движението или интеграцията в рамките на промишлената верига, финансовите продукти и колективните или индивидуални фактори в посока към пазарите в Централна и Източна Европа; и накрая засилва доверието на „Един пояс, един път“ в тези пазари.

И тъй като „16+1“ представлява формат, който осигурява институционалната рамка за инициативите – както в отделните програми и проекти, така и в икономиката, инвестициите и финансите, в отделните области на научните изследвания, науката, образованието и културата, до този момент Китай и страните от ЦИЕ вече са създали най-малко 15 механизма или платформи за координация в областта на икономиката и търговията, инвестициите, туризма, сътрудничеството на местно равнище, транспорта, логистиката, техническото сътрудничество, мозъчните тръстове и пр. Подобни механизми или платформи за комуникация представляват новост в областта на политическата комуникация. Те са практични, гъвкави и целенасочени.

Ако обобщим съществуващите до момента и реализирани проекти, може лесно да се създаде впечатлението, че броят на инфраструктурните проекти е преобладаващ. Несъмнено завършените до този момент мащабни инфраструктурни проекти първоначално проправиха пътя на сътрудничеството, но понастоящем най-важно остава създаването на комуникация между страните от ЦИЕ и предприемачите и иноваторите от Китай, което ще доведе до цялостно използване на вече посочените проекти. Естествено значението на отделните пътища, железници, мостове и пр. не може да бъде поставено под въпрос, но успехът на сътрудничеството в рамките на „16+1“ и „Един пояс, един път“ ще бъде измервано въз основа на обема транспортирани стоки, броя пътували граждани и потока финансови трансакции, разменени между отделните страни.

Заинтересованите страни от Централна и Източна Европа трябва да имат предвид, че техните китайски партньори са широко отворени за изключителни бизнес идеи. Това налага необходимостта от местна промишлена трансформация и модернизация, както и нуждата от преминаване от състояние на обикновен потребител в роля на иноватори и производители. Съвсем естествено такава промяна ще доведе до едно много по-отворено, приобщаващо и разнообразно сътрудничество, гарантиращо по-лесно стабилни финанси, както и евентуалното включване на трети страни.

Благодаря за вниманието!

Валериу Зgonea

Завеждащ отдел „Международни отношения“, Национален институт
за изследвания в областта на информатиката в Румъния

Приоритети за насърчаване на сътрудничеството в рамките на „Един пояс, един път“

***Резюме:** Инициативата „Един пояс, един път“ бе наречена „проект на века“, в който могат да се включат и други регионални инициативи. Сътрудничеството между Китай и страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) представлява важен елемент от свързаността в евразийското пространство. В същото време източното пространство предоставя на Китай нови възможности за растеж, инвестиции и търговия предвид насищането на икономическите отношения на тази страна със страните от Запада. Настоящото изследване някои предложения за това как да бъде подобро това сътрудничество. В него са събрани както прозрения, натрупани от личен опит, така и вижданията на румънски експерти с дългогодишен опит, които са обсъждали различни въпроси със своите китайски и европейски колеги.*

Известният класически китайски роман „Романтичната история на трите кралства“ започва със следното изречение:

話說天下大勢, 分久必合, 合久必分 – „За всичко под Небето е казано, че това, що дълго е било разделено, трябва да бъде събрано, а това, що дълго е било събрано, да бъде разделено.“

В това изречение е обобщена цялата натрупана през различните цикли на историята мъдрост, която се оказва изключително важна и по отношение на сегашното състояние на нещата. В момента се намираме на етап на регионализация и глобализация, а технологиите, капиталът и новите начини на комуникация и разбирателство стимулират все по-близки отношения. И единствено от нас зависи да се възползваме от всичко това по най-добрия начин. Основната идея в този анализ е, че инициативата „Един пояс, един път“ и платформата за сътрудничество „16+1“ са изправени пред множество предизвикателства, произтичащи както от сложността на техните задачи, така и от редица външни фактори. А всичко това трябва да бъде съгласувано. Днешната среда на сигурност, която се променя всеки ден, е предизвикателна, противоречаща на прогнозите и засилваща идеята за един многополюсен свят с množащи се взаимовръзки, които са географски, секторни и стратегически. Някои от тези предизвикателства произтичат от политическите реакции на Запада, но не само; те са породени и от вътрешната политика на отделните страни, която води до потенциални търговски конфликти и други катаклизми. Направените в изложението предложения биха могли да облекчат някои от тези проблеми, да спомогнат за по-доброто

разбирателство, както и да укрепят взаимните връзки. Всяка криза предлага и известни възможности, поради което бихме могли да задълбочим сътрудничеството в рамките на „Един пояс, един път“ и „16+1“ по начин, по който да бъде използван целият техен потенциал. Тук са разгледани на едно място и двете инициативи, тъй като „16+1“ представлява една от многобройните китайски под-инициативи, допринасящи за реализирането на „Един пояс, един път“, добавяща кохерентност към този проект и моделираща го съобразно неизменните регионални условия и динамика.

Предложение 1: „Централа на китайските мозъчни тръстове“ в Брюксел

Китай трябва да осигури постоянно присъствие на своите научноизследователски институти и аналитични центрове („тинк-танкове“/„мозъчни тръстове“) в Брюксел, тъй като мозъчните тръстове се превръщат в ключов инструмент за изработване и прилагане на успешна държавна политика, както и за предлагане на значителни предимства в сравнение с предишния модел. Както отбелязва румънският изследовател Александру Джорджеску в своя статия от 2015 г., публикувана от Шанхайския институт за международни изследвания¹, „Самите мозъчни тръстове се превръщат в полезни агенти на собствените си страни или техни поддръжници на международната сцена – и то не само като произвеждат анализи, а като активни участници в обмена, който следва да бъде основна характеристика на комуникацията в многополюсния и взаимно зависим свят. Като различни от държавата институции, с най-разнообразни специалисти и технократско ръководство, което не се поддава на политически крамоли, мозъчните тръстове имат потенциал за несравнима мобилност, т.е. да мислят извън определените граници и да комуникират без какъвто и да е политически натиск. Един мозъчен тръст може да бъде поканен в друга държава за колегиален разговор с (не) правителствени институции, на който да бъдат разменени идеи, противоречията и недоразуменията да бъдат разсеяни, а предложенията да намерят практическо приложение. Всичко това може да се постигне без предварителната подготовка, публичност или символика, характерни за визитата на една официална делегация, с нейните протоколни дискусии и политически съображения, които неминуемо изникват при такива обстоятелства“. В публикация на Дойон и сътр. (2016), изготвена за Европейския съвет за външни отношения, се отбелязва „бум на стотина мозъчни тръста в Китай“², като се пояснява размерът на инвестираните ресурси и техният резултат до момента, както и неудачите при порива на Китай да развие потенциала на същите тези тръстове. Казва се също, че „призивът на Си Дзинпин за създаване на „мозъчни тръстове с китайски характеристики“ е довел до нарояването на десетки институти, както и до разширяването на тяхното портфолио от дейности, международни мрежи и публични профили.“ След като опознах и станах свидетел на нарастващите възможности, визия и влияние на китайските мозъчни тръстове от рода на Китайската академия за обществени

науки, Шанхайските институти за международни изследвания, Китайските институти за съвременни международни отношения или пък Китайските институти за международни изследвания, мога да твърдят, че такива резултати се постигат единствено благодарение на една постоянна подкрепа, която предполага фокусирана визия.

Всичко това прави още по-озадачаваща липсата на постоянно присъствие на китайски мозъчни тръстове в Брюксел – средище на многобройни институции с правомощия за определяне на политики и вземане на решения, както и на редица други подструктури. Несъмнено, китайски делегации посещават редовно европейската столица, гостуващи учени също пребивават по-продължително време, а някои китайски институции са отворили представителства в градове като Берлин, Дийсбург (Китайска комисия по външните и отвъдморските работи на Чунцин) или Будапеща (Център за сътрудничество и обмен на изследователската мрежа на „16+1“). И все пак, би имало далеч по-голяма полза от създаването на постоянна „Централа на китайските мозъчни тръстове“ в Брюксел – с персонал от изследователи, командироваани от различни мозъчни тръстове за по-дълъг период от време, които да контактуват както помежду си, така и с европейските изследователи.

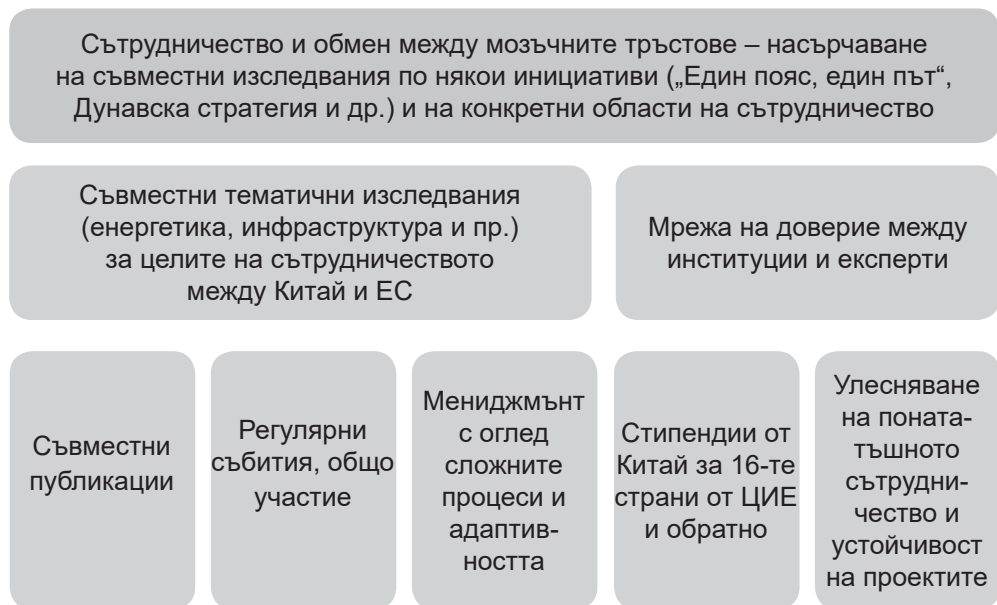
Предлагам всичко това като отчитам влиянието на „меката сила“, на базата на която например Германия откри в Румъния след 1989 г. на представителства на няколко германски мозъчни тръста. Това беше отлична възможност за научаване на нови неща, за постоянни контакти с изследователи от Румъния, както и от други страни, където беше приложен същият модел (напоследък и в Китай), за изграждане на мрежи от неформални отношения и естествено общуване. Преките публикации и редовно организиране на събития от страна на постоянно пребиваващи изследователи в Брюксел са възможност за Китай да представи своята гледна точка по начина, по който го правят останалите. Изпращането на делегации за официален обмен за няколко дни си остава полезен модел, но не е достатъчен. А така китайските мозъчни тръстове ще се научат да правят анализи и политически предложения, насочени към европейската публика – нещо, което досега са правили изцяло спорадично. И до днес си спомням откровената забележка, която направи председателят на Съвета за академична дейност и бивш президент на Шанхайските институти за международни изследвания Ян Дзъмин, по време на свое посещение в Румъния по покана на румънския Дипломатически институт. Негово Превъзходителство каза, че китайските мозъчни тръстове (подобно на оглавявания от него), трябва да публикуват повече на английски език, представяйки визията на Китай, и така да оказат влияние върху глобалния дискурс, както го прави Западът. По мое мнение, това не е нещо, без което не може да мине мирният възход на Китай. Той каза също, че „вятърът брули само извисяващите се дървета“, и точно това се случва и в Европа. Защото не само отделни страни като Германия издигат прегради пред китайския капитал, но и Брюксел като Берлин също гледа подозрително на

инициативата „16+1“ по отношение на Централна и Източна Европа. Взаимодействието в резултат на създаването на една централа на китайските мозъчни тръстове в столицата на Европа би могло да противодейства на тревогите на Брюксел и на други западни страни по отношение на китайските инициативи и намерения чрез подход „отдолу-нагоре“ и посредством последователно взаимодействие с европейските мозъчни тръстове. Това ще даде възможност и на нас да се запознаваме пряко с мнението на китайските експерти, а не само въз основа на цитати от западните мозъчни тръстове.

Предложение 2: Засилване на Мрежата за сътрудничество и обмен между мозъчните тръстове

Второто ми предложение е свързано с продължаване на добрата работа на Мрежата за сътрудничество и обмен между мозъчните тръстове, едновременно с укрепването ѝ. Виждайки класацията, публикувана от Китайската академия за обществени науки в годишните доклади относно тази мрежа, останах доволен, че някои румънски организации, като например Европейския институт за управление на риска, сигурността и комуникациите (EURISC) и Румънската академия, се нареждат на едни от първите места. Може обаче да се направи много повече не само по отношение на „16+1“, но и във връзка с други китайски инициативи, които са възприели този модел на „мрежово“ сътрудничество между мозъчните тръстове. Тази идея е представена по-долу:

Фигура 1. Основни елементи на идеята за укрепване на Мрежата за сътрудничество и обмен между мозъчните тръстове (с благодарности към Ливиу Муресан от EURISC)

Вземащите решения в Пекин, Източна Европа и Брюксел, както и в рамките на отделните компании, следва да се позовават на анализи, предложения за конкретни политики, тематични изследвания на различни въпроси, включващи и информацията относно процесите на управление. Всичко това може да се предоставя от мозъчните тръстове въз основа на реализирания в рамките на мрежата обмен и би могло да разшири системата на Секретариата в рамките на „16+1“, при която има отделен център по енергийните въпроси в Румъния, такъв по логистичните въпроси в Латвия и пр. Такъв вид работа, която ще продължи за неопределено време като част от процеса на устойчиво сътрудничество, ще създаде **мрежа на доверие** между институциите и експертите – с неполитизирани контакти и обмен, както и с важна добавена стойност в интелектуално и икономическо отношение. Естествено ще има нужда и от конкретни предложения – въз основа на редовния обмен между изследователите, както и на съвместните публикации, предназначени и за по-широката публика и подпомагащи устойчивостта на изследователската дейност. Компаниите могат и следва да поръчват подобни изследвания на мултидисциплинарните и многонационални екипи, тъй като това представлява един вид бизнес разузнаване, което е твърде важно, за да бъде оставено на „капризите“ на държавните процеси на финансиране.

Предложение 3: Публикуване на „истории на успеха“

Третото предложение има за цел да насърчи публикуването на „истории на успеха“, насочени както към обществеността, така и към политиците, като така се стимулира допълнително инициативата „16+1“. Това е само едно от възможните решения на постоянните проблеми, произтичащи от несъответствията между вижданията на Китай и 16-те партньора от Централна и Източна Европа.

По принцип Китай и китайските компании поставят акцент върху големите проекти. Това е едновременно икономическо решение, както и може би решение, свързано с бизнес културата и начина, по който се възприема съотношението разходи/ползи и рискове/ползи. В региона на ЦИЕ обаче проектите не са задължително големи, а освен това често са и силно политизирани. Една магистрала например може да бъде разделена на множество сегменти, като всеки сегмент се възложи за изпълнение на отделна фирма – според стриктните и отнемащи доста време процеси на обществените поръчки в ЕС. От гледна точка на Китай това е неефективно – с оглед изпълнението на работата по един интегриран начин, но всичко това е резултат от местния натиск и местните стимули, както и от вече споменатите правила и разпоредби.

Ето защо успехът на „16+1“ ще зависи от това доколко Китай ще се адаптира към местните изисквания, или по-точно – към трудовото законодателство и правилата за обществените поръчки. На състоялия се през 2017 г. в Пекин симпозиум на мозъчните тръстове (в рамките на мрежата от науч-

ноизследователски институти и аналитични центрове към „16+1“) бяха вече представени подобни проучвания – относно пречките, които този регулаторен проблем създава за проектите на китайските компании. Това също ще наложи частично адаптиране на Китай към европейския начин на „правене на нещата“, като започне да се търси стойност в по-многобройни, но индивидуално по-малко привлекателни възможности. И в крайна сметка това ще даде възможност на китайските компании да имат по-голям успех при достъпа до по-големите проекти.

Самата платформа за сътрудничество „16+1“ обаче също се нуждае от „истории на успеха“. Затова нека реализираме по-малки, но по-многобройни и по-управляеми проекти, за да се подсигуририм с един „инвентар“ за успех и да покажем на Запада и на обществеността в Централна и Източна Европа, че „16+1“ създава добавена стойност, както и печеливши решения за всички страни – и то тук и сега, а не в бъдеще време. Този успех означава също и компаниите от ЦИЕ да навлязат на китайския пазар в сферата на инвестициите и износа.

Предложение 4: Повече възможности чрез синергия с Дунавската стратегия

Четвъртото предложение е свързано с използването на потенциала на Дунавската стратегия като част от инициативата „16+1“. Река Дунав, която се простира от областта на Шварцвалд в Германия до Черно море, минава през 14 страни, 9 от които са държави членки на ЕС – с общ брой население от 115 милиона души и представляващи 1/5 от територията на Европейския съюз. Целта на Дунавската стратегия е да подобри живота на европейските граждани в смисъл на мобилност, свързаност, опазване на околната среда, енергийна ефективност, икономическо и социално развитие и пр. В тази стратегия се признава изключителното значение на река Дунав за живота на европейците, както и огромното ѝ въздействие върху икономическите, екологичните и политическите въпроси.

Фигура 2 представя Дунавската стратегия и големия брой участници в „16+1“, които в същото време са част и от Стратегията на ЕС за Дунавския регион (EUSDR).

Постигането на синергия между „16+1“, „Един пояс, един път“ и Дунавската стратегия е идея, предлагана и преди, при търсенето на различни предложения за провеждане на политики, но самата Дунавска стратегия премина през бавно и трудно изпълнение поради сложните процеси в региона, както и поради огромните различия между отделните нейни членове.

Целта на тази стратегия е да реорганизира европейското мислене в областта на инвестициите и стратегиите за цялостно развитие, което може да се види от посочените по-долу четири стълба, дефинирани в официални документи на Европейската комисия.

Фигура 2. Участници в Стратегията на ЕС за Дунавския регион

THE FOUR PILLARS

Connecting the Region			Protecting the Environment			Building Prosperity			Strengthening the Region	
Mobility and multimodality	Sustainable energy	Culture and tourist, People to People	Water quality	Environmental risks	Biodiversity, landscapes, air and soil quality	Knowledge society	Competitiveness	People and skills	Institutional capacity and cooperation	Security

11 priority areas, coordinated by a priority area coordinator

Actions	Projects
----------------	-----------------

Фигура 3. Стълбове и приоритетни области на Дунавската стратегия

Четирите стълба включват 11 приоритетни области, координирани от координатори по приоритетни области:

1. Регионална свързаност
  - Мобилност и мултимодалност
  - Устойчива енергия
  - Култура и туризъм, контакти между хората

2. Опазване на околната среда
  - *Качество на водите*
  - *Екологични рискове*
  - *Биоразнообразие, ландшафт, качество на въздуха и почвата*
3. Изграждане на просперитет
  - *Общество на знанието*
  - *Конкурентоспособност*
  - *Хора и умения*
4. Укрепване на региона
  - *Институционален капацитет и сътрудничество*
  - *Сигурност*

Няма да бъде пресилено да кажем, че тези инициативи, ведно с придружаващата ги документация, са не само възможности за сътрудничество и нови синергии, но представляват за Китай и китайските компании и един вид актуална и приложима разумаващелна информация.

Анализът на референтната документация разкрива целите, които Дунавската стратегия си е поставила да осъществи в този регион до 2020 година. Постигането на голяма част от тях ще бъде забавено, но всички те показват ясният акцент, поставен върху европейското финансиране и европейските приоритети в областта на инфраструктурата, енергетиката, науката и иновациите, околната среда, туризма и пр. Един пример в рамките на първата приоритетна област „Регионална свързаност”, където имаме следните цели³ за 2020 г., дефинирани в референтните документи:

- Приоритетна област 1А: „Подобряване на мобилността и интермодалността на вътрешните водни пътища“
  - Увеличаване с 20% на товарния транспорт по реката до 2020 г. в сравнение с 2010 г.;
  - Премахване на пречките пред корабоплаването въз основа на конкретните характеристики на всеки участък от р. Дунав и на нейните плавателни притоци; въвеждане на ефективно управление на инфраструктурата на водните пътища до 2020 г.;
  - Изграждане на ефективни мултимодални терминали на речните пристанища по протежението на р. Дунав и нейните плавателни притоци, които да свържат вътрешните морски пътища с автомобилния и железопътния транспорт до 2020 г.;
  - Въвеждане на хармонизирани речни информационни услуги по р. Дунав и нейните плавателни притоци, както и осигуряване на международен обмен на информацията – за предпочитане до 2020 г.;
  - Разрешаване на проблема с недостига на квалифициран персонал и хармонизиране на образователните стандарти във вътрешната навигация в Дунавския регион до 2020 г., вземайки надлежно предвид социалното измерение на съответните мерки.

- Приоритетна област 1Б: „Подобряване на мобилността и интермодалността – железопътен, автомобилен и въздушен транспорт „
  - Подкрепа за ефективни железопътни услуги за товарни превози, както и подобрени разписания за осигуряване на конкурентоспособни железопътни пътнически връзки между големите градове в Дунавския регион до 2030 г.;
  - Подкрепа за напълно функционална мултимодална мрежа TEN-T Core Network Corridors до 2030 г.;
  - Подкрепа за развитието на ефективни мултимодални терминали на морските, речните и наземни пристанища в Дунавския регион; осигуряване на тяхната взаимосвързаност и достъп чрез интегриране на всички видове транспорт, както и на логистичните услуги до 2030 г.;
  - Подкрепа за подобренията в регионалната въздушна свързаност; изпълнение на инициативата „Единно европейско небе“;
  - Улесняване на подобренията във вторичните и третични пътища в Дунавския регион;
  - Подкрепа за безопасен и устойчив транспорт и мобилност в Дунавския регион.

Предложение 5: Достъп до потенциала на макро-регионалните стратегии

Макро-регионалното сътрудничество е нова форма на европейско управление,⁴ с акцент върху областите, които включват (изцяло или частично) териториите на повече от една страна, групирани въз основа на общи предизвикателства и характеристики, обща идентичност, общи исторически или културни характеристики – като дискурсивно основание за функционалното сътрудничество и териториално сближаване в области, включващи например транспорт, инфраструктура и политика за околната среда. Макро-регионите представляват нов подход към под-регионалното сътрудничество в ЕС. Те оказват влияние върху архитектурата на района, като включват взаимоотношенията между националните, регионалните и местните играчи, като имат също потенциал да се превърнат в междинен слой на управление между ЕС, държавите членки и страните партньори. Европейският съюз твърди, че неговите стратегии за макро-регионите на Балтийско море и река Дунав няма да се характеризират с въвеждане на нови институции, ново законодателство и нов тип финансиране (трите „не“), а че всъщност ще окажат влияние върху вече наличните институции и прилагането на законодателството на ЕС, поради което ще се изисква привеждане в съответствие на проектите, финансирани от Структурните фондове на ЕС. Казано накратко, за външния наблюдател макро-регионалните стратегии представляват „пътна карта“ за това как ЕС ще признае съществуващите си дейности с цел акцентирание върху основните приоритети.

Първата макро-регионална стратегия бе създадена за Балтийския регион, а следващата – за Дунавския регион. Оттогава насам бяха получени доста предложения за нови стратегии, обединени най-вече около развитите държави членки и привилегированите партньори – с различни нива на напредък:

- Стратегия на ЕС за Йонийско-Адриатическия регион (EUSAIR) (2014)
- Стратегия на ЕС за Алпийския регион (EUSAR) (2015)
- Стратегия на ЕС за региона на Северно море (все още само като предложение); и
- Стратегия на ЕС за региона на Карпатите (която е може би единствената за региона на Източна Европа) (все още само като предложение)

Фигурата по-долу ясно изобразява това множество на подобни стратегии в резултат на интереса на отделни, или на групи страни, както и добрите резултати, регистрирани в рамките на съществуващите стратегии.

Фигура 4. Актуална карта на макро-регионалните стратегии (източник: DG-REGIO)

Имайки предвид краткото предложение в предишната част, тези макро-регионални стратегии би трябвало да бъдат разглеждани от Китай и китай-

ските компании по същия начин – като източник на бизнес разузнавателна информация, на координация и синергия.

В същото време идеята за макро-регионите е приложима навсякъде другаде в непрекъснато глобализиращия се свят, и то не само между отделните държави, но така също в рамките на самите страни, тъй като не са задължително основани на административен принцип, а на функционални области, които се определят от реките, инфраструктурата и пр. Това е полезно за вътрешното развитие на Китай, за сътрудничеството на тази страна в рамките на Централна и Югоизточна Азия, както и навсякъде другаде по света – като механизъм за аполитично сътрудничество, с пълно зачитане на вътрешните работи. Всъщност китайските инициативи за регионално сътрудничество, макар да не се развиват на същия фон на правителствена координация, каквато има в ЕС, все пак напомнят за схемите на макро-регионално развитие, като в основната си логика представляват точно това. Известно е, че Китай обмисля проект „5+1“ за скандинавските страни, както и средиземноморска формула – в допълнение към един вероятен проект „10+3“ в Тихоокеанския регион, извън рамките на Проекта за транс-тихоокеанско партньорство. Полезният европейски опит може да бъде използван от китайските партньори посредством специални механизми, като например Мрежата за сътрудничество и обмен между мозъчните тръстове.

И накрая, има и някои други забележителни проекти, с които може да бъде установено взаимодействие, като например инициативата „Три морета“, която е ориентирана към развитие на инфраструктурата в Централна и Източна Европа в посока север-юг. Това също е тема, която би заинтригувала силно нашите китайски партньори.

Предложение 6: Тристранно сътрудничество в рамките на „16+1“

Последното предложение в това изследване е свързано с проучване на възможностите за лансиране на тристранно сътрудничество в рамките на инициативата „16+1“. От моя гледна точка, в момента има такова сътрудничество или в рамките на цялата група от страни, или на двустранна основа – между Китай и отделните държави. Но, както признава и самият Европейски съюз, напредъкът в регионалната координация и свързаност се дължи на сътрудничеството между съседни държави. Например между Румъния и България вече има установено двустранно трансгранично сътрудничество. А крайната цел – да бъдат свързани страните по двете оси – север-юг и изток-запад, може да бъде осъществена и чрез тристранно сътрудничество. Това вече се е случило на практика между Китай, Сърбия и Унгария посредством железопътния проект Будапеща-Белград. В този контекст можем също да разгледаме сътрудничеството Китай-Румъния-България или Китай-Полша-Литва като формули за взаимодействие и обмен между институциите, най-вече по отношение на проектите с високо въздействие, като например проектите за транспортиране на стоки и енергия.

Заклучение

Китай разполага с ресурсите и волята да продължи с така наречения „проект на века“, важна част от който е „16+1“. В това изследване бяха направени някои предложения за засилване на сътрудничеството в рамките на инициативата „16+1“, които имат потенциал да бъдат използвани и по отношение на други китайски инициативи. Те представляват пътища за по-нататъшно обсъждане и обмен, тъй като несигурността и трудностите в глобалната среда налагат многостранно сътрудничество между заинтересованите страни, участващи на равнище, на което разполагат с достатъчно възможности и знание, а глобални сили като Китай и международните институции могат само да осигуряват спойката, както и координиращия капацитет за постигане на глобални резултати.

Фигура 5: Предложения за засилване на сътрудничеството в рамките на „16+1“ и „Един пояс, един път“ (източник: авторът)

Накрая ще завърша, като обобща направените вече предложения в тази статия:

- Създаване на Централа на мозъчните тръстове в Брюксел с цел постоянно присъствие и сътрудничество, така че да се намалят опасенията и информационната асиметрия;
- Насърчаване на изследванията и обмена в рамките на Мрежата за координация и обмен между мозъчните тръстове;
- Истории на успеха, популяризиращи допълнително инициативата „16+1“;
- Координация с Дунавската стратегия, за да бъде намерена синергия между „16+1“ и целите на Дунавската стратегия до 2020 г.;
- Популяризиране на различните форми на под-регионално сътрудничество, заимствайки от Дунавската стратегия, за да се търси синергия и в други области;
- Насърчаване на тристранното сътрудничество в рамките на „16+1“.

---

¹ Александру Джорджеску, „Поглед към мозъчните тръстове в променящия се глобален контекст“, Институт за международни изследвания, Шанхай, август 2015 г., <http://en.siiis.org.cn/En/Research/2187>

² Жером Дойон, Франсоа Годеман, Анжела Станцел, Абигейл Васелиер, „Бум на 100 мозъчни тръста в Китай“, Европейски съвет за външни отношения, август 2016 г., https://www.ecfr.eu/publications/summary/a_hundred_think_tanks_bloom_in_china_7104

³ Списък на целите на Дунавската стратегия на ЕС, потвърдени по време на Срещата на националните координатори и координаторите на приоритетни области, проведена в Братислава на 23 май 2016 г., EUSDR website, <http://www.danube-region.eu/about/our-targets>

⁴ Щефан Ганзле, Кристине Керн, „Макро-регионалното сътрудничество като нова форма на европейско управление: Стратегиите на ЕС за регионите на Балтийско море и река Дунав“, https://www.danube-region.eu/attachments/article/616542/DSRN_Conference_Proceedings_2015.pdf

Д-р Ричард Турксани

Заместник-директор на Институт за азиатски изследвания в Словакия

Д-р Ричард Турксани предложи гледната точка на експерт и изследовател от неправителствения сектор, работещ в словашки приложно-изследователски институт. Настоящата му академична дейност е свързана с преподаване и научна изследвания в Университета Оломоуц в гр. Палацки и Университета Мендел в гр. Бърно.

Той представи предварителни резултати от негов изследователски проект, изготвен съвместно с бившия дипломат в ЕС, Джефри Харис. В проекта се изследва влиянието на платформата „16+1“ върху отношенията на Китай с ЕС в по-широк контекст. Целта на проекта е да изследва връзката между дипломатическото взаимодействие на Китай с ЕС и на онази част от него, която се осъществява в контекста на платформата „16+1“.

От една страна, инициативата „16+1“ за сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ е обект на голяма доза критики в Западна Европа за това, че едва ли не подкопава единството на ЕС. От друга страна се чували гласове (особено в Китай и в страните от ЦИЕ), които разглеждали платформата като средство за укрепване на взаимодействието между ЕС и Китай. Имало и трета гледна точка, според която „16+1“ нито укрепвала, нито отслабвала динамиката на взаимоотношенията Китай-ЕС. Това би означавало, че платформата „16+1“ до голяма степен не влияела върху текущото състояние на отношенията Китай - ЕС. Според д-р Турксани, резултатите от изследването подкрепяли в голяма степен тази гледна точка. Китайското и европейското виждания се различавали концептуално по отношение възможностите за реализация на платформата „16+1“.

Д-р Турксани застъпи тезата, според която първоначалният китайски подход за развитието на отношенията със страните от ЦИЕ е сходен с този, който Пекин прилага към страните от Африка и Латинска Америка (т.н. подход Юг – Юг) не е подходящ за страните от Централна и Източна Европа (които като част от ЕС не желаят да бъдат свеждани до категорията на страни от „третия свят“). Друго предизвикателство представлявала очевидната асиметрия в отношенията между ЦИЕ и Китай. Срещите на високо равнище ЕС-Китай били разговори между равни, докато при срещите на високо равнище в рамките на „16+1“ Китай играел ролята на движеща сила при определяне на дневния ред на сътрудничеството, като давал и окончателните насоки на срещите на лидерите. Нещо повече, 16-те страни не участвали като единна група в преговорите.

В сравнителното изследване на документите на отношенията ЕС – Китай и на платформата „16+1“ (изготвен анализ чрез машинен прочит) д-р Турксани направи сравнителен анализ на използвани ключови формулировки: „развитие“ се явява четвърта използвана дума в документите на сре-

щите на високо равнище ЕС-Китай, след „Китай“, „ЕС“ и „сътрудничество“. По-нататък те са последвани от конкретни области на сътрудничеството като „енергетика“, „Търговия“, „устойчиво и глобално развитие“.

Докато при „16+1“ ключовата дума е „обмен“, което определял характера на китайските отношения с региона на Централна и Източна Европа. Архитектурата на сътрудничеството между ЕС и Китай почивала върху отраслови диалози, които са в повечето случаи икономически (за търговия, инвестиции, транспорт, свързаност, селско стопанство), политически (за човешките права) и културни (контакти и обмен на „хора с хора“), докато „16+1“ е платформа, която се задвижвала от събития с ключова фраза „състоя се/ проведе се“ (индикация за важноста на организацията на събитията от всяка от 16-те страни, в съответствие със съответната област на отговорност в рамките на платформата на сътрудничество). Например, Словакия организира събитие в рамките на „16+1“ по трансфер на технологии. Документите на „16+1“ (насоките на срещите на най-високо равнище) не съдържали никакви критерии за планирането и организацията на събитията под егидата на „16+1“. Д-р Турксани смята, че в рамките на платформата „16+1“ ключов бил процесът, а не крайната цел на взаимоотношенията. Това се наблюдавало в използването на „платформата“ като ключова дума. В насоките от срещите на високо равнище в рамките на „16+1“ се правело рекапитулация на обмена по линия на сътрудничеството в съответните области (какво е било направено и какво трябва да се направи по-нататък с оглед на организиране на събитията). Главен акцент се поставял, например, върху мястото и времето на свикване на следващия бизнес форум, Експо-изложение или панаир, но с малко конкретика, за това, например, как инвестициите и търговията биха могли да се разширят. Поради това, главно внимание трябвало да се обърне на това как платформата „16+1“ можела да постигне практически резултати в смисъл на търговски обмен и инвестиции, развитие на инфраструктурата и т.н. „Търговията“ се намирала високо в дневния ред на ЕС-Китай, но е била сведена до едва 20-то място като използван термин в документите на „16+1“ – „Средносрочен дневен ред“ и „Насоките от Суджоу“. Д-р Турксани предполага, например, че рекламирането и насърчаването на селскостопански продукти изглежда символично и маргинално, ако не бъде свързано с достъп до пазара. По тази причина повече дискусии относно начините на осигуряване на пазарен достъп били необходими в рамките на диалога Китай – ЦИЕ, чрез които „16+1“ щял да придобие политическа значимост особено в контекста на отношенията между ЕС и Китай. До този момент въпросът за достъп до пазарите не бил третиран сериозно в документите на най-високо равнище на платформата „16+1“.

В заключение д-р Турксани застъпи виждането, че Брюксел трябва да бъде по-малко загрижен от евентуалното „изкупуване“ на Централна и Източна Европа от страна на Китай (така както този процес бива представян в европейските медии). Това е много далеч от истината, независимо че са

налице значителни китайски кредитни линии и планове за инфраструктурно развитие на региона на ЦИЕ. Това, от което ЕС се безпокои, обаче, в контекста на скромните икономически резултати на „16+1“ е, че Китай възможно има друга геополитическа мотивация за навлизане в региона на Централна и Източна Европа.

В настоящия момент Западна Европа е еднакво важна както за китайските интереси, така и за Централна и Източна Европа (като фактор за европейската им интеграция). Поради това, страните от ЦИЕ трябва да осигурят развитието на техните отношения с Китай по начин, който няма да е за сметка на отношенията им със Западна Европа. Политически декларации от рода на това, че „Китай е самолетноносач за Европа“ или приказки за налагане на вето върху обща позиция на ЕС по Китай от правителство на държава членка на ЕС от Централна Европа е раздразнило брюкселските институции и водещи държави членки от Западна Европа. Във връзка с това, д-р Турксани смята, че има нужда от цялостно подобряване на стратегическата комуникация вътре в ЕС по отношение на Китай.

Регионът на Централна и Източна Европа представлява част от евроатлантическото пространство (в което повечето страни от ЦИЕ са членки на НАТО или на ЕС или и на двете международни организации). С оглед на това, китайския призив към Германия за съвместни действия за икономическо развитие на региона на Централна и Източна Европа, не се приемал добре в Берлин. По тази причина, според д-р Турксани, Централна и Източна Европа не може технически да бъде разглеждана като отделен регион извън ЕС, в който се срещат конкурентните интереси на ЕС, Китай и Русия. Поради това в интерес на Китай е да развива отношенията си с региона на ЦИЕ през призмата на своите отношения с Брюксел.

Д-р Станислав Рашкан

Министерство на външните работи на Словения¹

Разширени възможности за сътрудничество на Словения с Китай в рамките на инициативата „Един пояс, един път“ и платформата „16+1“ през първите пет години

Словения участва активно в инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП) и платформата 16+1 за сътрудничество на Китай със страните от ЦИЕ от началото на тяхното учредяване, съответно през 2012 и 2013 г. г. Този тип сътрудничество се подкрепя от Външнополитическата стратегия на Република Словения, която по отношение на страните от Азия гласи: *Водещите азиатски партньори на Словения включват Индия, Япония и Китай в качеството му на световна икономическа свръхдържава. Икономическите интереси на Словения по отношение на азиатските страни са тясно свързани с пристанището Копер, словенските железопътни линии, словенската автомобилна индустрия и сътрудничеството в сферата на високите технологии. Твърде важни сегменти от сътрудничеството на Словения с Азия се съдържат в областта на науката, развитието и иновациите. Насърчавайки развитието на контактите с азиатските си партньори, Словения ще си запази силна позиция в различните инициативи, чрез които азиатските партньори установяват сътрудничество с Централна, Източна и Югоизточна Европа, както и в инициативите, насърчаващи стратегическо сътрудничество между Европейския съюз и азиатските партньори².*

Както е посочено във втора глава на Стратегията, Словения си поставя за цел да запази силна позиция в различните инициативи, чрез които нашите азиатски партньори развиват сътрудничество в цяла Централна и Югоизточна Европа. Такава силна и активна позиция в рамките на инициативата ЕПЕП, както и платформата „16+1“, ще бъде разгледана подробно в настоящето есе през призмата на политическото, историческото, икономическото и междуличностното сътрудничество между Словения и Китай.

Историческите връзки между Словения и Китай

Словения установява дипломатически отношения с Китай много преди своята независимост през 1991 г. Бихме желали да представим някои исторически постижения и личности, за да ви запознаем с това сътрудничество.

Фердинанд Августин Халерстейн – Лиу Сунлин (1703 – 1774) е бил известен астроном, йезуитски мисионер, учен, изобретател, математик, картограф и дипломат, който е роден в Любляна и по-късно живее в Китай в продължение на 36 години. Той се установява в Пекин през 1739 г., където е бил нает на работа в Императорската астрономическа лаборатория и е удостоен с титлата *Мандарин трета степен*.

В допълнение към наблюдаването на звездите и създаването на календар, под негово ръководство е изобретен астрономически инструмент или „сфера за демонстриране на звездното небе“, както и на „голяма армиларна сфера“, която е била завършена в 1754 г. Тя е представлявала най-големият по рода си инструмент в старата Пекинска астрономическа обсерватория. Нещо повече, в 1748 г. Сунлин открил нова комета.

Друг словенски гражданин Янец Джагър, роден във Врњника, известен със значителния си принос за развитието на по-тесни връзки между двете страни, завършва средното си образование в Любляна и постъпва в Колежа по архитектура към Виенската политехника в 1892 г. В 1901 г. същият е назначен за капитан на инженерите в Императорската кралска правителствена служба на Австрия в Пекин, Китай за да окаже съдействие при възстановяването на сградата на легацията на Австро-Унгария, разрушена по време на Боксерското въстание. През 1902 г. Джагър пристига в САЩ за да се срещне с баща си и да открие архитектурен офис в Минеаполис. Джагър започва работа по изготвянето на план за гр. Минеаполис в 1904 г., който е бил представен на изложението за покупки в гр. Сейнт Луис, щат Луизиана, и е бил публикуван в 1906 г. Той се пенсионира след края на трудовата си дейност през 1943 г. и посвещава остатъка от живота си на изучаване на ориенталското изкуство, езици и природа, както и да поддържа силния си интерес към архитектурата. Той закупува голяма колекция от китайско изкуство и след неговата смърт, съпругата му Селма Джагър дарява тази художествена колекция на Словенската академия на науките.

Най-известният словенски католически мисионер в Китай у бил Салезиан Йозеф Керец от 1921 г. до 1952 г. През 1936 г. го последват четири училищни сестри: *Михаела Рус*, *Вирджиния Шилер*, *Имакулата Маршич* и *Константина Серяш*. В Жаотон те изграждат болница от европейски тип и през 1948 г. младият лекар Янец Янеш се присъединява към тях.

По-късно, по време на Социалистическа федеративна република Югославия много словенци са били част от югославската дипломация на постоянна работа в Китай (например, посланик Звоне Драган и военния аташе Мирко Циглер). В допълнение към техните задължения, те са съдействали за изграждането на сътрудничеството със Социалистическа република Словения. Последователно столицата на Социалистическа република Словения гр. Любляна се побратими с гр. Ченду през 1981 г. В допълнение, Словенската компютърна компания „Искра Делта“ е оказала съдействие за технологичното развитие на китайски компютърни компании през втората половина на 80-те години.

Политическо сътрудничество между Словения и Китай

Политическото сътрудничество между Словения и Китай има традиционно добра, приятелска и открита основа. Политическите визити са чести и също на високо равнище.

Китай призна независимостта на Словения на 27 април 1992 г. и установи в последствие дипломатически отношения с нея на 12 май 1992 г. По това време д-р Рупел и Дай Бингуо, специален пратеник на китайското правителство, подписват необходимите документи. Китай открива посолство в Любляна през август 1992 г., докато Словения открива посолство в Пекин през февруари 1993 г. През 2010 г. по време на ЕКСПО 2010 Словения открива също Генерално консулство в Шанхай. От 1993 г. насам Словения има Почетно консулство в Хонконг, което допълнително покрива Макао и се ръководи от много активния почетен консул г-н Бернхард Лау.

Няколко посещения бяха разменени на взаимна основа. От страна на Словения, посещение в 1994 г. от заместник министър-председателя и министър на външните работи г-н Лойзе Петерле, посещение в 1995 г. от министър-председателя д-р Янец Дръновшек, както и визитата през 1996 г. на президента Милан Кучан, се разглеждат като най-важните посещения от първото десетилетие на дипломатическите отношения между двете страни. Сред най-висшите китайски представители, които са били на посещение в Словения са: заместник-премиерът Чан Чичен (1993 г.), председателят на националния нареден конгрес Ли Пън (2000 г.), държавният съветник, отговарящ за икономиката Ву И (2001 г.), и председателя на Китайската народна политическа консултативна конференция Ли Руйхуан (2002 г.).

По време на второто десетилетие на сътрудничеството между двете страни, министър-председателите г-н Тоне Роп (2003 г.), г-н Янец Янша (2007 г.), г-н Борут Пахор (2010 г.) и д-р Миро Церар (2015 г.) бяха на посещения в Китай. В 2008 г. президентът на Словения д-р Данило Турк беше на официално посещение в Китай на най-високо равнище, а същото направи през 2011 г. председателят на Словенския парламент (Националното събрание) д-р Павле Гантар в 2011 г. и съответно, президентите на Националния съвет г-н Блаш Кавчич (2011 г.) и г-н Митя Бервар (2011 г.).

От китайска страна визити в Словения са осъществили: държавният съветник г-н Тан Джахуан (2006 г.), министърът на външните работи г-н Ян Чиечи (2008 г.), министърът на отбраната г-н Лян Гуанлие (2013 г.), и зам.-премиерите г-н Ван Ян (2014 г.) и г-н Жан Гаоли (2017 г.).

Словения и Китай сключиха всички най-важни споразумения, които формират солидна правна основа за развитие на сътрудничеството в икономическата, културната, образователната, научната, технологичната и здравата области. Нашето сътрудничество се радва на особен успех в сферата на науката и технологиите. Проектите за възраждане на КАРСТ, за част от които словенски експерти предложиха помощ в развитието на източни провинции на Китай с карстови извори, представлява голям интерес. Възможно е това сътрудничество да се пренесе в икономическата сфера.

Търговията на Словения с Китай

Най-успешният резултат през първите две десетилетия на икономическо сътрудничество между Словения и Китай беше обемът на търговския

обмен. През последните години се наблюдава увеличаване броя на китайските туристи в Словения; годишният ръст е почти 50%. Като пряка последица от интензификацията на дейността в туризма, е нарасналият обмен на услуги, които характеризират нашето икономическо сътрудничество. В допълнение, се увеличава и потокът от преки чуждестранни инвестиции в посока и на двете страни.

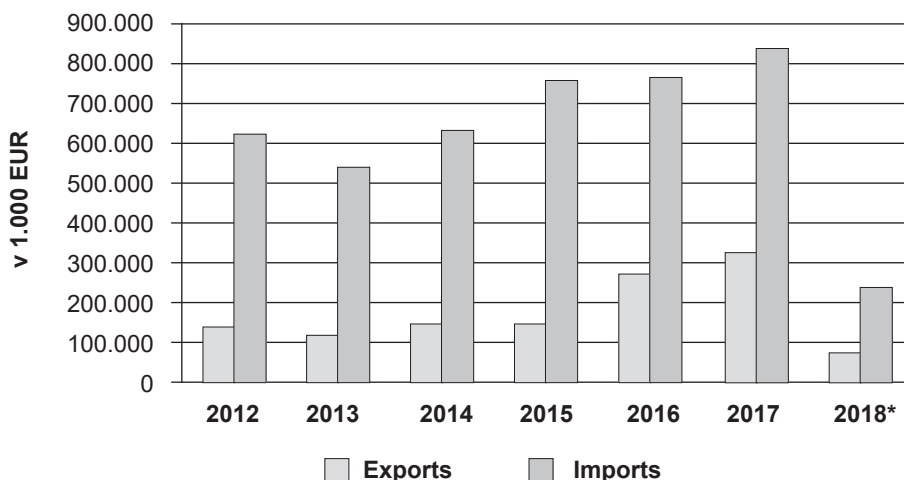
**Таблица 1. Търговията на Словения с Китай,
2012 – 2018 (в 1 000 евро)**

Година	Износ за Китай	Внос от Китай	Общо	Нето
2012	135.589	618.202	753.791	-482.613
2013	126.850	538.678	665.528	-411.828
2014	139.405	621.365	760.770	-481.960
2015	147.715	758.526	906.241	-610.811
2016	270.610	763.363	1.033.973	-492.753
2017	320.286	854.913	1.175.199	-534.627
2018*	81.546	241.946	323.492	-160.400

Забележка: Данните са от януари – март 2018 г.

Източник: „Спирит“ – публична агенция за предприемачество, интернационализация, чуждестранни инвестиции и технологии на Словения (www.izvoznookno.si, 4 юли 2018)

Таблица 2. Търговия на Словения с Китай – 2018 г. (в 1000 евро)

Китай е най-големият търговски партньор на Словения в Азия. Китайският внос в Словения е достигнал рекордно високи цифри. Словенският износ за Китай обаче расте бавно, поради това че много стоки и услуги, подходящи за китайския пазар, трябва да се идентифицират.

Когато се сравнят словенските и международните цифри, свързани с търговията, могат да се посочат определени трудности. Словенските данни за китайския внос в Словения са почти 50% по-ниски, отколкото е посочено в международната статистика. През 2016 г. статистиката на „Спирит“ – публичната агенция за предприемачество, интернационализация, чуждестранни инвестиции и технологии на Словения определи стойността на словенския внос от Китай на близо 763 млн. евро (таблица 1). От друга страна статистическите данни от „Атлас медия“ сочат, че стойността на вноса от Китай в Словения възлиза за същата година на 1.33 млрд. евро (1.57 млрд. щ.д.), както е посочено в таблица 4.

Такива разлики възникват поради различните статистически критерии. В Словения в статистическия регистър се записват само продукти, които се използват в Словения, докато международната и китайската статистика включват също всички китайски стоки, които стигат до пристанището Копер. Повечето стоки, които се превозват до Копер, в последствие се доставят в Унгария, Словакия, северна Италия, южна Германия, България, Чешката Република и Полша.

**Таблица 3. Словенският износ за Китай (2016 г.):
общ износ 565 милиона щ.д.**

Ред	Пропорция	Продукт	Стойност (USD)
1.	24%	Леки коли	135 million
2.	22%	Разтваряне на сортове дървесна целулоза	125 million
3.	4,2%	Части на електромотори	23,8 million
4.	3,8%	Електрически светкавици и сигнално оборудване	21,6 million
5.	3,1%	Части за моторни превозни средства	17,6 million
6.	1,7%	Скрап от мед	9,65 million
7.	1,4%	Електромотори	8,14 million
8.	1,3%	Медицински инструменти	7,22 million

9.	1,1%	Трансмисии	6,08 million
10.	1%	Обработка на дървесна целулоза със сярна киселина	8,92 million
11.	1%	Други стоманени пръти	5,64 million

Източник: „Атлас медия“, 2017

**Таблица 4. Словенски внос от Китай (2016 г.):
общ внос – 1.57 млрд. щ.д.**

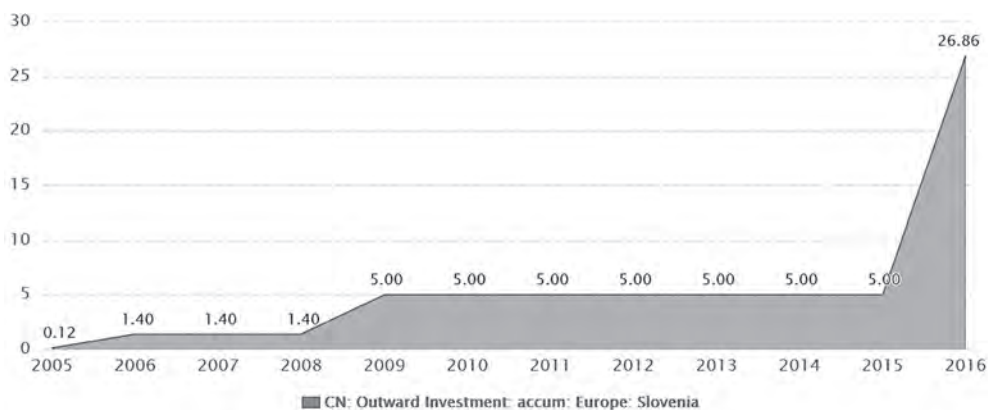
Ред	Пропорция	Продукт	Стойност (USD)
1.	4,7%	Акcesoари за радиоразпръскване	73,5 million
2.	4,2%	Азотни ХЕТЕРОЦИКЛИЧНИ съединения	65,8 million
3.	3,3%	Компютри	51,7 million
4.	2,6%	Осветителни тела	41,2 million
5.	2,2%	Видео-екрани	34,4 million
6.	2,1%	Електрически нагреватели	33 million
7.	2%	Други домакински електроуреди	31,8 million
8.	1,9%	Електромотори	30,2 million
9.	1,6%	Магнезий	24,7 million
10.	1,5%	Телефони	23,6 million

Източник: „Атлас Медия“, 2017³

Инвестиции между Словения и Китай

Както следва от официалните данни на Министерството на търговията на Китай (таблица 5) и от публични източници, китайските инвестиции в Словения са се увеличили през последните пет години. Официалната статистика сочи, че общите китайски инвестиции в Словения са достигнали приблизително 24.5 млн. евро (26.86 милиона щ. дол.) в края на 2016 г.

**Таблица 5. Общи изходящи инвестиции на Китай:
Европа – Словения от 2005 до 2016**

Източник: Министерство на търговията на Китай⁴

Неофициални медийни източници определят приблизително китайските инвестиции в Словения на 1.7 млрд. евро (2 млрд. щ. дол.).⁵ Те базират своите данни на последното придобиване на словенската софтуерна компания „Аутфит-7“ за смайващата сума от 1 млрд. евро, „Пипстрел“ (фабрика за електрически самолети) за 300 млн. евро, както и най-интересната китайска инвестиция в Словения – на групата SHS за летището в Марибор. Беше подписан Меморандум за разбирателство за летището в Марибор на стойност над 600 млн. щ.д. Има вече китайска инвестиция във фабриката *Tat-Eurobus* в Марибор, която произвежда електрически и летищни автобуси. В гр. Веленье китайската компания „Хайсенс“, чрез своя дъщерна компания в Люксембург, направи предложение през 2018 г. за покупка на словенската фирма „Горенье“ за 347 млн. щ.д.

Голямата разлика между официалните и действителните цифри за китайските инвестиции в Словения се дължи на това, че инвестициите преминават през европейски дъщерни браншови предприятия на китайски компании, които обикновено инвестират в Словения като европейски компании от Нидерландия, Люксембург и т.н. Тези китайски браншови компании получават по-големи стимули за инвестиране в Словения, отколкото ако трябваше да инвестират пряко от Китай.

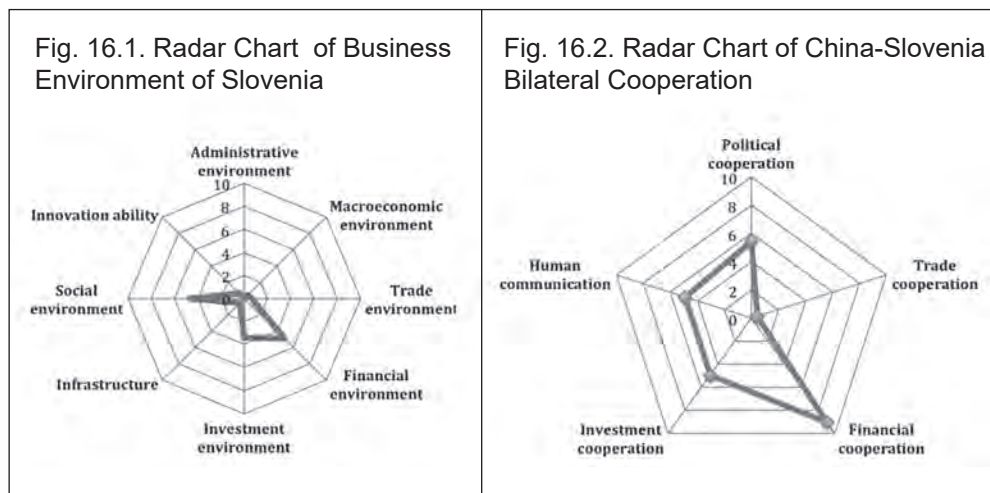
Освен това, все повече словенски компании инвестират в Китай (КРКА, Домел, Искра, Колектор, Синосло). Сумарните словенски инвестиции в Китай през 2016 г. възлизат на 43.7 млн. евро.

Икономическо и търговско сътрудничество между Словения и Китай: Количествен анализ

Както е посочено във фиг. 16.1 в статията „Количествен анализ на икономическото и търговско сътрудничество между Словения и Китай“⁶,

Словения през 2016 г. е постигнала много добри резултати в социалната сфера (7.41). Постиженията във финансовата ситуация в страната (4.90) и в макроикономическата област (3.72) са също добри, докато стойностите в другите модули са останали в най-ниската си точка, особено в сферата на търговията, инвестирането и финансирането, инфраструктурата и иновационните способности (0.00).

Таблица 6. Количествен анализ на икономическото и търговско сътрудничество между Словения и Китай

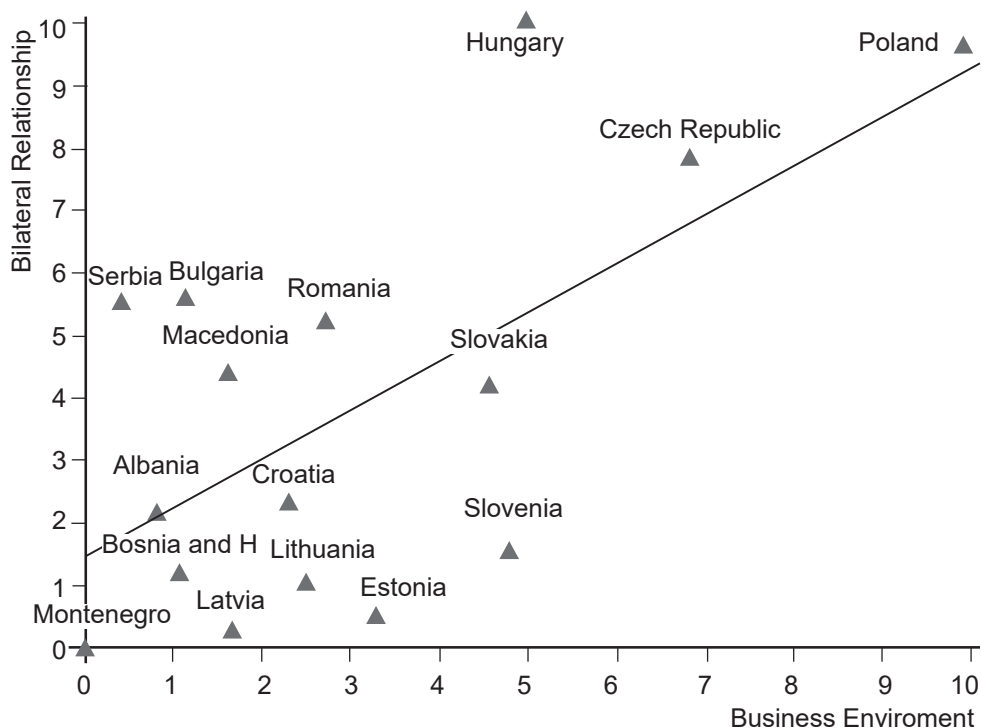

Източник: PDGEO Geopolitikai⁷

Напредналият етап, в който се намира словенското общество и икономика са забележими в социалната сфера, във финансовата и макроикономическата ситуация, където Словения е постигнала високи резултати по-рано, по времето на бивша Югославия, както в сравнение с други страни от Централна и Югоизточна Европа в периода на социализма. Словения все още разполага със споменатите предимства.

Причините за толкова ниските показатели в областта на търговията, инвестициите, финансирането, инфраструктурата и иновационните способности се крият главно в мащабите на словенската държава, наброяваща милиона жители, в сравнение с икономическото сътрудничество на Китай с други по-големи страни в Централна и Югоизточна Европа. Ако обобщим официалните и неофициалните данни и разширим анализа, включвайки 2017 г. и първата половина на 2018 г. ,в тези таблици ще бъдат отбелязвани по-внушителни показатели за Словения.

Таблица 7. Координатна таблица на системата за оценка на икономическото сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа

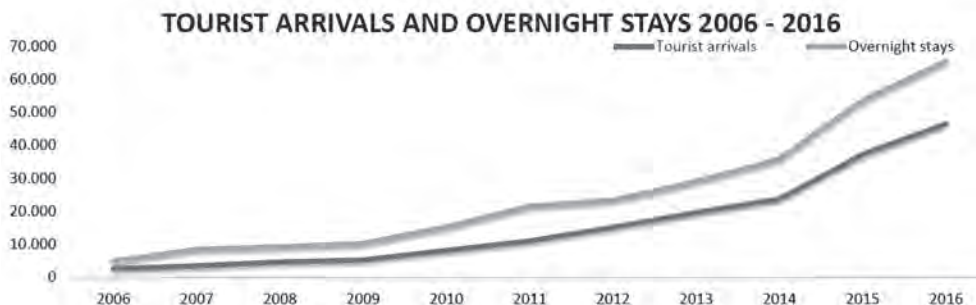

Източник: PAGEO Geopolitikai

Както е посочено във фиг. 7, координатна таблица на системата за оценка на икономическото сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа през 2016 г. поставя Полша, Унгария и Чешката Република в зона „горе - вдясно“; Словакия и Словения се намират в централната зона, докато страни са поставени в зона „долу - вляво“ на таблицата. Трябва да отбележим, че зоната „горе - вдясно“ показва, че бизнес условията в страната и нейното сътрудничество с Китай са по-добри, докато зоната „долу – вляво“ свидетелства за точно обратното.

Това е само още едно напомняне, че словенската икономика и общество се развиват върху един много здрав фундамент. Ние трябва да продължим да осъществяваме на висока скорост всички икономически и бизнес начинания с Китай на всички равнища. Още веднъж, ако съберем в едно всички официални и неофициални данни и включим в таблицата 2017 г. и първата половина на 2018 г., подобна таблица ще бъде с по-високи показатели за Словения в сферата на двустранните отношения с Китай. Това е така, особено ако се има предвид постигнатото на глава от населението, а не в държавен мащаб.

Таблица 8. Туристически посещения и нощувки от Китай в Словения за периода 2006–2016 г.

Източник: Статистическа служба на Република Словения

През 2016 г. броят на китайските туристи надхвърли 150 милиона души. Главни дестинации са страните от Азия и Европа, които имат преки въздушни връзки. През 2016 г. 44, 464 китайски туристи посетиха Словения, което включва и 63,560 нощувки. Най-важният туристически проект в Словения е в Марибор, който е инициран от компанията „SHS Aviation“. Същата компания планира установяването на пряка въздушна линия до Сиан и други китайски градове. Подобен пряк полет се очаква да увеличи броя на китайските туристи, посещаващи Словения до приблизително 500,000 годишно.

Сътрудничеството между Словения и Китай в рамките на платформата „16+1“

Сътрудничеството на Китай със страните от Централна и Източна Европа (или платформа „16+1“) е една нова платформа за сътрудничество, чието начало бе поставено през 2012 г. от Китай и 16 страни от Централна и Източна Европа, включващи: Албания, Босна и Херцеговина, България, Хърватска, Чешката Република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Република Северна Македония, Черна гора, Полша, Румъния, Сърбия, Словакия и Словения. Благодарение на общите усилия на всички участници, платформата „16+1“ учреди механизъм за сътрудничество на срещи на високо равнище по въпроси на политическата координация, икономиката и търговията, културата, образованието, селското стопанство, транспорта, туризма, науката и технологиите, здравеопазването, научноизследователските институти и аналитични центрове, и по линия на обмена между местни организации и управленски структури и младежта. Бяха постигнати забележителни резултати, които откликнаха в сърцата, както на китайските граждани, така и на гражданите от страните от Централна и Източна Европа. Те бяха последвани от успехи в сътрудничеството на всички платформи между Словения и Китай.

Както се видя от предишните данни, търговията, инвестициите, туризмът и всички други дейности между Словения и Китай нарастват в периода между 2012 и 2013 г., когато започна активното участие на Република Словения в рамките на сътрудничеството в платформата „16+1“ и инициативата ЕПЕП. И тримата словенски министър-председатели участваха в платформата „16+1“ през този период. Министър-председателят Янец Янша представляваше словенското правителство във Варшава, министър-председателят Аленка Братушек и министър-председателят д-р Миро Церар в Белград, Суджоу, Рига, Будапеща и София.

От страна на правителството министърът на селското стопанство беше особено активен в сферата на сътрудничеството с Китай. Беше осъществена размяна на визити между вице-премиера на КНР Ван Ян и вице-премиера на Словения и министър на селското стопанство Деян Жидан. Основно внимание по време на тези визити беше отделено на селското стопанство, прехраната, дървообработвателната промишленост и горското стопанство. С подписан меморандум от 2015 г. Словения също стана координатор на механизъм за горското стопанство в рамките на платформата „16+1“. След това беше подписан протокол от китайска и словенска страна за висококачествен мониторинг, инспекция и гаранция за млечните продукти, изнасяни от Словения в Китай, с износ ефективно започнат в 2016 г. Ръстът на износа на вино от Словения в Китай може да се разглежда като пряк резултат от тази правителствена дейност.

Друг приоритет на съвместната китайско-словенска дейност в рамките на платформата „16+ 1“ беше инфраструктурата, особено двата важни и взаимосвързани проекта – изграждането на второ трасе на ж. п. линията между Дивача и Копер, както и потенциалната китайска инвестиция за пристанището в Копер. И двата проекта по различни причини бяха замразени през изминалите години. Независимо от това имаше размяна делегации с цел реализацията на тези два проекта.

Освен селското стопанство и инфраструктурата третият приоритет беше туризмът. Няколко разменени делегации и събития бяха организирани за установяването на по-добро сътрудничество между Словения и Китай в тази област, най-забележителното от които беше специален панел за туризъм в рамките на годишния стратегически форум в Блед през август 2015 г. Той събра заедно представители на всички 16 страни и представител на Китайската национална туристическа администрация (КНТА). Петдесетпроцентното увеличение на китайските туристи от Китай в Словения през 2017 г. и първата половина на 2018 г., е също пряко свързано с тези дейности.

Словенско участие в инициативата ЕПЕП

Словенската дейност в инициативата ЕПЕП от 2013 г. продължи също и през следващите години. Ключов етап в бъдещото развитие на китайско-

словенските отношения беше достигнат с подписването на меморандум за словенското участие в инициативата ЕПЕП от министър-председателя д-р Миро Церар. Министърът на икономиката г-н Якоб Почивалчек взе активно участие в срещата на върха в Пекин във връзка с инициативата ЕПЕП през май 2017 г.

Международен обмен

Словения и нейните граждани участват активно в сътрудничеството по линия на органите на местното управление, на мрежата от научноизследователски институти и аналитични центрове (“тинк-танкове”/“мозъчни тръстове”), на академичния (университетски), младежки и културен обмен в рамките на платформата „16+1“.

През 2014 г. Словения организира втория симпозиум на мрежата от „тинк-танкове“ към платформата „16+1“ в Блед с над 200 високопоставени участници. През 2016 г. Словения организира и регионална конференция на аналитични центрове („мозъчни тръстове“) пак по линия на платформата „16+1“.

Органи на местното управление на Словения участват в първата среща на представители на местното управление на страните от платформата „16+1“, която се състоя в Чончин през 2014 г. Като пряк резултат от събитието в Марибор и Чончин, беше побратимяването на двата града, довело до повече инвестиции, туризъм и обмен на делегации между двата града.

Марибор е вторият по големина град в Словения и е разположен в източната част на страната, столицата Любляна и пристанището Копер, които се намират в западната част на страната, са най-активните общини, осъществяващи сътрудничество с Китай.

Резюме на словенското участие в сътрудничеството по линия на платформата 16+1 и инициативата „Един пояс, един път“

Анализът на статистическите данни на сътрудничеството между Словения и Китай показва очевиден ръст през последната половина на десетилетието, което със сигурност е резултат на редица инициативи от словенска страна в рамките на „16+1“ и на ЕПЕП. В допълнение към чисто статистическите показатели можем също да отбележим, че нивото на взаимоотношения между високопоставени политици, дипломати, бизнесмени, университетски професори и кметове на градове сега е по по-високо, по-добро и по-приятелско.

Географски Словения е разположена в края или в началото на древния „Път на коприната“. Пристанището Копер, наред с пристанищата Венеция и Триест в Италия, и пристанището Риека в Хърватия са много активни в АПСА (Асоциацията на пристанищата от Северна Адриатика). Транспортирането на стоки в двете направления по морската съставна част на иници-

ативата ЕПЕП между Европа и Китай трябва да се увеличи, тъй като представлява най-бързия път в двете направления. Факт е че този път е с пет дни по-бърз в сравнение с други пристанища при доставката на стоки до Централна, Източна и Югоизточна Европа.

Освен това трябва да се полагаме усилия да подобрим инициативата ЕПЕП чрез изграждането на нови високоскоростни ж. п. линии и автомагистрала. Само по този начин караваните на новия Марко Поло ще могат отново да стартират тяхното приятелско пътешествие до и от Китай.

---

¹ Д-р Станислав Рашчан е началник отдел "Стратегически проучвания и анализи" в Министерството на външните работи на Словения и активен член на Мрежата от научноизследователски институти и аналитични центрове към платформата „16+1“. Той също така работи като доцент на непълнен работен ден във Факултета за европейски и управленски изследвания в Кран. Изложените възгледи в настоящата статия са само на автора и не представляват официалната позиция на Министерството на външните работи на Словения.

² Strategy on the Foreign Policy of Slovenia ,2015, http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Zakonodaja_in_dokumenti/dokumenti/strategija_ZP_ang.pdf

³ <https://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/svn/#Exports>, 2017

⁴ <https://www.ceicdata.com/en/china/outward-direct-investment-by-country/outward-investment-accum-europe-slovenia>

⁵ <http://en.people.cn/n3/2017/1127/c90000-9297340.html>

⁶ Количествен анализ на икономическото и търговското сътрудничество между Китай и страните от Централна и Източна Европа, 2016, <http://www.geopolitika.hu/en/2017/04/12/a-quantitative-analysis-on-china-ceec-economic-and-trade-cooperation/>

⁷ <http://www.geopolitika.hu/en/2017/04/12/a-quantitative-analysis-on-china-ceec-economic-and-trade-cooperation/>

Д-р Тамаш Матура

Доцент в Университета Корвинус в Будапеща, Унгария

Д-р Тамаш Матура напомни, че действителното начало на платформата „16+1“ за сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ е било поставено в Будапеща през 2011 г., когато са проведени предварителните консултации по въпроси на търговията и икономическото сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ. Срещата в Будапеща във формата Китай-ЦИЕ тества основата за раждането на „16+1“.

Д-р Тамаш Матура споделя своите наблюдения върху изследователски проект за важността на инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП), реализиран от него съвместно с експерти от Унгария, Чешката Република и Словакия. Въпреки определените резерви относно ЕПЕП, изразени от европейските политически елити, инициативата си е извоювала напоследък значително място на международната арена. Географското местоположение на страните от ЦИЕ върху транспортните артерии от Източна и Централна Азия до Западна Европа служат като главна предпоставка за нашия регион да участва в инициативата ЕПЕП. Платформата „16+1“, която се развива от периода 2011–2012 г. цели да бъде свързана с инициативата ЕПЕП. Ясни са намеренията на ръководителите на страните от ЦИЕ и Китай да развият осезаемо сътрудничество на основата на тези две китайски международни инициативи. Водените в експертната и академичната общност дискусии рамкират разбирането за начина, по който се възприема и осъзнава инициативата ЕПЕП. Поради това д-р Матура обръща внимание на важността от изучаване на обществените нагласи в страните от ЦИЕ, като начин за измерване на бъдещите перспективи на ЕПЕП в тях.

Изследователският екип е анализирал повече от шест хиляди статии (по теми, свързани с Китай) между 2010 до първата половина на 2017 г. Резултатите показват смесена реакция (положителна и отрицателна) към ЕПЕП след широката общественост в страните от Централна и Източна Европа (особено във Вишеградската група – 4). Въпросът е бил в каква степен инициативата ЕПЕП се превръщала в скъпо пиар упражнение. Д-р Матура потвърди значението на платформата „16+1“ за Вишеград - 4, въпреки различните нива на подкрепа на китайската инициатива в политическите и икономическите елити на Чешката Република, Унгария, Полша и Словакия. Вишеград – 4 осигурява между 70-80% от търговията и икономическите отношения на Китай със страните от ЦИЕ.

Варшава има голямо желание да развива отношенията си с Пекин и особено да осъществява железопътна свързаност с Китай през балтийските страни. Политическата ситуация е малко по-различна в Чешката Република с различаващи се виждания между правителство и президент, за моделите на развитие на отношенията с Китай. В Унгария цялата политическа елита

подкрепяла укрепването на двустранните отношения с Китай с особен акцент върху разширяването на търговията и икономическите отношения.

Словакия регистрирала спад в обществената си и политическа подкрепа за развитие на отношенията си с Китай, след слизането от власт на министър-председателя Роберт Фицо през март 2018 г.

Словакия е оцетена от географска гледна точка, защото северният маршрут се оползотворявал от Полша, а южният също я заобикалял, тъй като преминавал направо от Гърция през Белград за Будапеща. Д-р Матура отчете липсата на голям проект за момента, който да е свързан с ЕПЕП и да е оползотворен от Словакия.

Резултатите от изследването сочат, че печатните статии за Китай, в които се говори за ЕПЕП заемат 2% в Словакия и 3% в Унгария. Само във всяка пета статия се споменавал Китай (и ЕПЕП). Нагласите по отношение на ЕПЕП били степенувани по линия на отрицателни, положителни и неутрални оценки. Изглежда, че инициативата ЕПЕП си е извоювала по-добър имидж в страните от Вишеградската група, отколкото общите нагласи за Китай в същите страни. Например, имиджът на Китай получава 9% неодобрение срещу 5% одобрение, с неутрално отношение на останалите участници в проучването. В същото време в 25% от статиите ЕПЕП се възприемал положително и в 8% отрицателно. В Словакия картината с имиджа на Китай е твърде сходна с тази в Унгария – 26% одобрение и 6% неодобрение, а ЕПЕП има 25% одобрение и 16% неодобрение. Д-р Матура е убеден, че една от възможните причини за тези резултати е обстоятелството, че и в двете държави темата за ЕПЕП е била отразявана предимно в държавните медии и печатни издания, които се стремели да представят нещата в положителна светлина. Точно обратното, неправителствените организации и опозицията не дават подробно и широко описание на ЕПЕП. Според д-р Матура от това произтича друго важно наблюдение: медийните източници, които симпатизират на правителството имат тенденцията да са настроени като цяло позитивно както към Китай, така и към ЕПЕП. Обратно, опозиционните медии имат по-негативно отношение както към Китай, така и към ЕПЕП.

В заключение, д-р Матура групира своя набор от обобщения на базата на резултатите от направеното изследване както следва:

Първо, информацията за инициативата ЕПЕП трябва да се увеличи, както с оглед на нейното качество, така и по отношение количеството ѝ, тъй като инициативата е подценена и погрешно разбрана. Крайно време е темата за ЕПЕП да се изведе на по-предно място в обществения дебат на страните от Вишеградската четворка.

Второ, нагласите по отношение на ЕПЕП се формирали на основата на вътрешна предубеденост и предразсъдъци. Докато медиите близки до правителствата, характеризират ЕПЕП и Китай в по-благоприятна светлина, опозиционните средства за масова информация дават по-негативна представа за Китай. Най-шокиращият резултат от проведеното изследване

според д-р Матура е, че политическите пристрастия не са идеологически детерминирани. Например, в Унгария, лявоцентристката либерална политическа опозиция е била тази, която критично гледала на Китай. В същото време политическия контекст на Словакия предлагал по-различна картина, с позитивно настроено към Китай лявоцентристко правителство и медии с десноцентристки уклон, хулещи всичко, отнасящо се до ЕПЕП и Китай.

Д-р Лун Дзин

**Заместник-директор на Центъра за европейски изследвания
към Шанхайските институти за международни изследвания**

Д-р Лун Дзин коментира политическите аспекти на платформата „16+1“, за сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ, описвайки неговия механизъм в рамките на три гранични конструкции/контекста:

Първо, инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП). Платформата „16+1“ може да се разглежда като част от инициативата „Един пояс, един път“, не само защото географски тя е преходен регион между Азия и Европа, но и поради това, че Централна и Източна Европа представляват нововъзникващ пазар с твърде добри икономически постижения през последните години. Идеята за тясното взаимодействие между „16+1“ и ЕПЕП намери добър отзвук в изказванията на участниците в панела;

Второ, отношенията Китай – ЕС. Например, по време на 11-та официална визита на германския канцлер Ангела Меркел в Китай през 2008 г. темата за „16+1“ е била обсъдена на разговорите с китайския премиер Ли Къцян. Същата тема често е повдигана и по време на срещите на най-високо равнище между Китай и ЕС. Ли Къцян е заявил, че платформата „16+1“ е важен компонент и ценно допълнение към отношенията на Китай и Европа. Тази платформа може да насърчи вътрешното развитие на ЕС. Но това, от което се нуждаем, според д-р Лун Дзин, е да бъдат приведени в действие заявените официални позиции.

Трето, инициативата ЕПЕП подчерта важността на платформата „16+1“ в контекста на дипломатическия дневен ред на Китай в новата ера (също известна като водеща направление на китайската дипломация с китайска специфика). По време на високопоставена конференция, свързана с външната политика и дипломация на Китай през юни 2017 г. китайският лидер Си Цзинпин акцентира върху всеобхватния характер на китайската дипломация в условията на новата вътрешна и международна обстановка. На състоялата се Четвърта среща върха на лидерите на страните-участнички в платформата „16+1“ в Суджоу (2015 г.), китайският президент Си Цзинпин представи платформата за сътрудничество Китай-ЦИЕ като уникален модел на отношения, такива каквито Китай изгражда с развиващите се страни, но и имащи определена специфика на отношения като с развити страни, защото Китай признава, че страните от ЦИЕ са постигнали добри икономически резултати и социален напредък за да догонят развитите страни след края на Студената война.

Отношенията на Китай с развиващите се страни са фундаментът, върху който се осъществява цялостната дипломация на Китай. В началото на този век Пекин започва да използва формати и механизми на иновационно сътрудничество за развитие на отношенията си с тях (например, в 2000 г.

бе установен механизъм за сътрудничество с африканските страни и през 2018 г. се състоя значим Китайско-Африкански форум; през 2004 г. бе създаден сходен Механизъм за китайско-арабско сътрудничество; Китай е разработил също механизми за активизиране на диалога с АСЕАН, островните държави в Тихия океан, латиноамериканските и карибските държави).

Д-р Лун Дзин разглежда тези механизми за регионално сътрудничество с развиващите се страни като отделни части от един цялостен единен пъзъл, в контекста на който Китай провежда своя принцип за взаимноизгодно (без губещи) сътрудничество (*win-win*).

Тя разглежда „16+1“ като уникална платформа с много специално предназначение. „16+1“ е институционализирана на различни нива и е изведена на високо равнище чрез срещите на върха на премиерите на Китай и на страните от ЦИЕ, където се изготвят планове за действия и се определят срокове за тяхното изпълнение. Според мнението на д-р Лун Дзин, инициативата „16+1“ е показателна за модела на развитие на отношения на Китай с развиващи се страни и региони. Платформата осигурява натрупване на опит и извличане на поуки за Китай в развитието на други механизми на регионално сътрудничество. И не на последно място е, че процесът на сътрудничество по линия на „16+1“ е уникален, защото е вътрешно свързан процеса на европейската интеграция. Той представлява комплексен модел на тристранни отношения между Китай, страните от ЦИЕ и ЕС с неговите взаимно проникващи съставни компоненти.

Втори панел

**Икономическо измерение на платформата
за сътрудничество „16+1“**

Славчо Нейков

Председател на Управителния съвет
на Института за енергиен мениджмънт в България

Г-н Нейков представи ръководената от него неправителствена организация на форума на мозъчните тръстове като обединение на четирите най-големи чуждестранни инвеститора в енергийната сфера в България с общи инвестиции в страната в размер близо шест милиарда евро, което приблизително 12% от текущия БВП на страната.

Основният акцент в презентацията бяха трите нива на енергийно сътрудничество с Китай: европейско, югоизточно европейско и национално/българско равнище. Нуждата от реалистичен поглед върху енергийното развитие беше подчертана при разглеждането на някои аспекти от това сътрудничество. На тази основа няколко момента бяха отчетливо изтъкнати:

Първо, платформата „16+1“ не може да бъде отделена от отношението ЕС-Китай, макар че някои от 16 страни от ЦИЕ не са членки на ЕС. В рамките на процеса на Енергийната общност всички държави, които не са членки на ЕС, но са част от инициативата „16+1“ са се обвързали законово с изпълнението на правилата на ЕС в енергийната сфера. Това касае както законодателството, така и решенията, свързани със стратегическото развитие. Г-н Нейков подчерта, че ЕС е засилил своите отношения с Китай в енергийната сфера. Това се случвало в контекста на енергийната политика на ЕС, превърнала се в енергийна политика на цяла Европа. На 29 юни 2016 г. в рамките на срещата на Съвета на енергийните министри от Г-20 в Пекин, Европейският съюз и Китай постигнаха договореност по пътната карта на сътрудничеството в енергийната област. Пътната карта представлява валидна и много широка платформа за сътрудничество в енергийната област.

Второ, когато става дума за енергийно сътрудничество в района на Югоизточна Европа, тогава топката, както посочи г-н Нейков, е повече в европейското, а не в китайското поле. Страните от Югоизточна Европа трябва да възприемат по-смело конкретни форми на регионално сътрудничество, поради незначителния мащаб на регионалния енергиен пазар. Инвеститорите в енергийната сфера търсят големи пазари с дългосрочна перспектива. В този контекст регионалното сътрудничество на страните от ЦИЕ в платформата „16+1“ изглежда неизбежно, ако тези страни желаят да привлекат чуждестранни, включително китайски инвестиции в сферата на енергетиката. В платформата „16+1“ регионалните проекти за енергийна свързаност в Югоизточна Европа следва да се оформят много внимателно първо на ниво стратегия (например свързване на България и Румъния или България, Македония и Албания и т.н.). Г-н Нейков отбеляза необходимостта страните от региона да проявят по-голяма активност за да дадат път и възможности

на регионално целесъобразните енергийни проекти да постигнат конкретни резултати.

Трето, когато става дума за двустранното сътрудничество, плановете на българското правителство за възобновяване на изграждането на атомната електроцентрала „Белене“ са били отново изведени на преден план. Беше напомнено, че този въпрос е предизвикал интереса на Китай да участва в реализацията на този огромен национален енергиен проект. Реалистично погледнато, обаче, той е бил замислен като национален проект, но ако бъде осъществен, той ще има също и ясно изразено регионално измерение.

Г-н Нейков разгледа въпроса за това как силната енергийна връзка на Югоизточна Европа с Руската федерация би повлияла върху енергийното сътрудничество на Китай с региона.

Проф. д-р Лиу Дзуокуей

Директор на Отдела за изследвания на страните от ЦИЕ
в Института за европейски изследвания към Китайската академия
за обществени науки

Директор на Секретариата на Мрежата
от изследователски центрове „16+1“ към КАОН

Примерен анализ на бъдещото развитие на сътрудничеството във формата „16+1“

Резюме: През последните 6 години сътрудничеството във формата „16+1“ постигна значителен напредък като платформа за междурегионално сътрудничество. През следващите 5 години то трябва да популяризира някои мерки за решаване на бъдещите проблеми и предизвикателства. В обзиримо бъдеще обаче то ще бъде допълнително популяризирано единствено въз основа на: (1) загрижеността и опасенията на страните от Централна и Източна Европа; (2) практическия анализ на основните проблеми в момента; и (3) натрупания опит от други механизми и платформи.

През месец юли 2018 г. в България се състоя 7-та Среца на най-високо равнище между Китай и страните от ЦИЕ. Тази среща се смята за важно събитие в областта на настоящото сътрудничество между Китай и тези страни (наричано по-долу „Сътрудничеството 16+1“). Първоначално замишлено и въведено от Китай, през последните 6 години „Сътрудничеството 16+1“ постигна значителен напредък като платформа за междурегионално сътрудничество. Най-общо казано, тази платформа, проектирана от Китай съвместно със страните от ЦИЕ, в момента е изправена както пред определени възможности, така и пред някои предизвикателства. Обаче точно както грешките не могат да засенчат успеха, така и ценният опит и завоюваните силни страни ще спомогнат за по-нататъшното развитие на тази платформа.

Според автора, през следващите няколко години „Сътрудничеството 16+1“ ще бъде популяризирано допълнително най-вече въз основа на:

(1) загрижеността и опасенията на страните от Централна и Източна Европа;

(2) практическия анализ на основните проблеми в момента; и

(3) натрупания опит от други механизми и платформи на сътрудничество като ключ към популяризиране на развитието на мрежата и нейното превръщане в нов двигател на взаимоотношенията между Китай и ЕС. Проактивните и предприемчиви действия ще продължат да бъдат в основата на цялостния дизайн, а основните принципи ще включват „обширни консултации, съвместен принос и споделени ползи“.

I. Някои основни опасения и загриженост на страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ)

Страните от ЦИЕ изразяват различни опасения по отношение на „Сътрудничеството 16+1“, като заявяват и собствените си искания. От своя страна, платформата за „Сътрудничество 16+1“ трябва да вземе под внимание всичко това, като го разгледа конкретно и внимателно. В общи линии, загрижеността и опасенията на страните от ЦИЕ са съсредоточени и отразени ясно в следните три направления: **търговският дисбаланс между Китай и страните от ЦИЕ, асиметрията в „големината“ на Китай и страните от ЦИЕ, както и хетерогенността на регионите в Централна и Източна Европа**, която прави това сътрудничество доста по-трудно.

1. Търговският дисбаланс между Китай и страните от ЦИЕ: увеличаване на мащаба и дълбочината на отваряне

Китай има търговски излишък по отношение и на 16-те държави от ЦИЕ, който излишък предизвиква дълбока загриженост сред обществата на тези страни. Някои държави с по-голям дефицит, като например Полша, вече повдигнаха този въпрос на няколко пъти, надявайки се, че Китай ще се заеме с него и ще реагира проактивно.

Най-общо казано, проблемът с търговския дисбаланс не може да бъде приписан на Китай, тъй като влиянието на търговските марки и конкурентното предимство на продуктите от някои страни от ЦИЕ не са чак толкова очебийни на китайския пазар. Но въпреки всичко, Китай продължава да се стреми да облекчи този проблем, вземайки предвид и предпоставките за пазарната ориентация.

През 2018 г. по време на форума в Боао президентът Си Дзинпин обяви редица мерки за по-нататъшно отваряне на Китай към света, включващи разширяване на достъпа до пазара, увеличаване на вноса, подобряване на инвестиционната среда и засилване на защитата на интелектуалната собственост. В своето слово той обеща също нови възможности, наблягайки на някои нови решения за бъдещето на „Сътрудничеството 16+1“. Възможно е през следващите 5 години Китай да се опита да превърне Централна и Източна Европа в регион на нови мерки за отваряне, като покани страните от този регион да се възползват от дивидентите на новата китайска „политика на отваряне“.

На изпълнителна среща на китайския Държавен съвет, състояла се на 30 май 2018 г., бе прието *„Циркулярно писмо относно мерки за активно и ефективно използване на чуждестранните инвестиции за висококачествено икономическо развитие“*. Това писмо е наситено със съдържание, включващо приемане на политика на високо равнище за удобна свободна търговия и инвестиции, цялостно прилагане на националното третиране преди влизане, система за управление въз основа на отрицателни списъци, по-нататъшно разширяване на достъпа до пазара, по-високо равнище на

отваряне в сектор услуги, както и защита на легитимните права и интереси на чуждестранните инвеститори. В областта на разширяването на сектор услуги, циркулярното писмо ще изисква от правителството: (1) да отваря все по-широко финансовата индустрия; (2) да продължи да популяризира отварянето на други промишлени клонове, включващи телекомуникации, търговия и логистика, професионални услуги; и (3) да експериментира с пилотни проекти в някои сектори, като например телекомуникации, култура и туризъм. Всички тези мерки имат за цел да осигурят идеални условия за навлизането в Китай на мощни предприятия и компании от държавите в Централна и Източна Европа, притежаващи уникални силни страни. В същото време обаче увеличаването на размера на вноса от страна на Китай, както и създаването на платформи от рода на „Китайско международно изложение за внос“, ще предоставят нови възможности за страните от ЦИЕ да навлязат на китайския пазар.

От друга страна, това бързо „отваряне“ не трябва да бъде единствено от страна на Китай, тъй като увеличаването на достъпа до пазара трябва да бъде придружено от по-силна конкурентоспособност на продуктите от страните от ЦИЕ. Което налага известни усилия от страна на тези държави да увеличат също достъпа до пазарите си, като дадат възможност на китайските капитали да навлязат в пазарите на страните от ЦИЕ, а оттам – и на пазара на ЕС. Това би подпомогнало и двустранните инвестиции между Китай и Европейския съюз.

2. Асиметрия в „големината“ на Китай и страните от ЦИЕ: насърчаване на сътрудничеството на местно равнище

През последните 6 години насърчаването на „Сътрудничеството 16+1“ от страна на Китай разчиташе предимно на централното правителство и на неговите структури. Обаче от въвеждането на този механизъм, асиметрията между Китай – огромна държава и втора по големина икономика в света, от една страна, и малките в сравнение с нея държави от ЦИЕ, от друга, се превърна в загриженост за последните, като оказа отрицателно влияние върху ефективността на сътрудничеството между двете страни. При тези обстоятелства сътрудничеството на местно равнище като важна форма на сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ започна да привлича постепенно вниманието. Най-вече благодарение на усилията на големи китайски градове, като Нинбо и Джъдзян, които се превърнаха в нови, мощни двигатели за насърчаване на „Сътрудничеството 16+1“. Така „шофирането на две колела“, т.е. на колелата на централното правителство и на местното управление, се превърна в нов модел за развитие. Редица големи китайски градове са някъде с размера на някои от по-малките държави в ЦИЕ, поради което тяхното разнообразие и ентузиазъм ще добавят ново пространство, както и допълнителни варианти за развитието на „Сътрудничеството 16+1“.

Тук трябва да отбележим, че местните правителства са едни от бенефициентите, които ще получат печалба, както и права от новия етап на отваряне на Китай. Тъй като самите местни правителства имат силното желание да отговорят положително на призива на Централния комитет на ККП. Защото в резултат на увеличаването на мащаба от своето „отваряне”, те ще получат по-голяма автономия и така ще имат възможност да засилят влиянието на собствените си градове. Те могат например да си извоюват възможности да бъдат домакини на важни събития чрез т.нар. „градска дипломация” – едно явление, което процъфтява през последните години. Това дава възможност на местните власти да използват благоприятни политики за осъществяване на собствените си инициативи. А чрез участието си в „Сътрудничеството 16+1” те получават допълнителни възможности за по-нататъшно „отваряне”, чрез което да подобрят инвестиционната си среда, да привлекат чужди инвестиции и т.н. Затова ние трябва да насърчаваме местните правителства да създават зони за свободна търговия, да изпълняват пилотни проекти за подпомагане на инвестициите, както и демонстрационни зони за създаване на сътрудничество, еквивалентно на това на страните от Централна и Източна Европа.

3. Хетерогенност на 16-те държави от Централна и Източна Европа: целенасочено сътрудничество, основано на двустранни взаимоотношения

Едно от основните опасения на страните от ЦИЕ е, че Китай е събрал на едно място 16 напълно разнородни държави, хетерогенни по своята същност и трудни за интегриране. Но всъщност целта на „Сътрудничеството 16+1” е да предостави платформа, на която да се развива многостранно сътрудничество. За в бъдеще двустранното, целенасочено, задълбочено и професионално сътрудничество ще бъде основен елемент на тази рамка, в която всички страни ще бъдат насърчавани да покажат своите основни характеристики, като всяка една от тях ще може да се съсредоточи върху една или повече конкретни области, в които да се възползва от своите уникални предимства. Така чрез развиване на едно стабилно и практически сътрудничество ние ще можем да модернизираме многостранното „Сътрудничеството 16+1” по съвсем естествен начин. Но в рамките на това сътрудничество има и няколко конкретни институции, които биха могли да бъдат насърчени допълнително.

Под-механизъм или платформа	Местонахождение на секретариата	Организатор	Етап на завършеност
Координационен център на туризма между Китай и ЦИЕ	Унгария	Унгарска национална агенция по туризъм	Завършен
Консорциум Китай-ЦИЕ Институт за висше образование	Ротационно председателство	Министерство на образованието на всяка отделна страна	Завършен

Под-механизъм или платформа	Местонахождение на секретариата	Организатор	Етап на завършеност
Механизъм за връзка между агенциите за насърчаване на инвестициите между Китай и страните от ЦИЕ	Полша	Полска информационна агенция за чуждестранни инвестиции	Завършен
Съвместа Търговска палата между Китай и страните от ЦИЕ	Полша (изпълнителна агенция) Китай (Секретариат)	Китайски съвет за насърчаване на международната търговия	Завършена
Съвместна асоциация на управителите на провинции и региони между Китай и страните от ЦИЕ	Чехия	Министерство на вътрешните работи	Завършена
Съвместна асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за насърчаване на сътрудничеството в областта на селското стопанство	България	Министерство на земеделието и храните	Завършена
Център за трансфер на технологии между Китай и страните от ЦИЕ	Словакия	Словашки център за научна и техническа информация	Завършен
Мрежа на мозъчните тръстове на Китай и страните от ЦИЕ	Китай	Китайска академия на социалните науки	Завършена
Асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за сътрудничество в областта на транспорта и инфраструктурата	Сърбия	Министерство на комуникациите	Завършена
Асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за сътрудничество в областта на логистиката	Латвия	Министерство на комуникациите	Завършена
Асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за сътрудничество в областта на горското стопанство	Словения	Министерство на земеделието	Завършена
Асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за насърчаване на сътрудничеството в областта на здравеопазването	Китай	Национална комисия по здравеопазване и семейно планиране	Завършена
Център за диалог и сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ по енергийните проекти	Румъния	Очаква се потвърждение	Предстои създаване

Под-механизъм или платформа	Местонахождение на секретариата	Организатор	Етап на завършеност
Морски секретариат между Китай и страните от ЦИЕ	Полша	Министерство на морската икономика и вътрешното корабоплаване	Завършен
Съвместна асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за малките и средни предприятия	Хърватия	Очаква се потвърждение	Предстои създаване
Координационен център за културно сътрудничество между Китай и страните от ЦИЕ	Македония	Очаква се потвърждение	Предстои създаване
Междубанкова асоциация между Китай и страните от ЦИЕ	Китай (Секретариат) Унгария (Координационен център)	Китайска банка за развитие Унгарска банка за развитие	Завършена
Център за сътрудничество в областта на ветеринарните науки между Китай и страните от ЦИЕ	Босна и Херцеговина	Незавършена	Предстои създаване
Съвместна асоциация между Китай и страните от ЦИЕ за опазване на околната среда	Черна гора	Незавършена	Предстои

(Ресурси: подредени от автора въз основа на наличната публична информация)

Друг вътрешно противоречащ си въпрос, на който трябва да бъде намерен отговор, е следният: ако в някои страни от ЦИЕ има предвидени много малко или никакви проекти, тези страни могат да възразят, твърдейки че „Сътрудничеството 16+1“ е неуспешно; а ако в някои други страни има повече проекти, от ЕС могат да се чуят критики, че това застрашава вътрешната промишленост на тези страни, което представлява „ерозия на промишлената верига“, „социален дъмпинг“ или „кредиторски империализъм“. Затова развитието на двустранното сътрудничество трябва да се основава на фактическите условия, както и да се поддържа добър баланс между водещата роля на платформата и акцента върху специализирания дизайн.

II. Преценка, основана на актуалните проблеми и ситуации

За да бъде развита по-нататък рамката на „Сътрудничеството 16+1“, и двете страни трябва да осъзнаят основните възможности и предизвикателства, пред които са изправени Китай и глобалното общество, за да могат да открият общите проблеми в това сътрудничество, като едновременно с това се стремят да коригират и оптимизират инструментите на нашата политика.

1. Поддържане на устойчивостта на „Сътрудничеството 16+1“: необходимост от непрекъснато проучване на нови области и точки на растеж

В момента един от основните проблеми на „Сътрудничеството 16+1“ е предизвикателството, свързано с устойчивостта: много трудно е да се договорят в кратък срок големи проекти (най-вече в държавите членки на ЕС), докато в същото време в някои от тези страни желанието за сътрудничество постепенно намалява. По тази причина непрекъснатото търсене на нови точки на растеж се превръща в необходимост за устойчивото сътрудничество.

За да бъде постигнато всичко това, трябва да консолидираме нашите традиционни области, като в същото време откриваме нови такива, заедно с нови технологии и нови точки на растеж. Сътрудничеството в традиционните полезни области, като например земеделие, туризъм, инфраструктура, транспорт и енергетика все още остават в центъра на вниманието и на двете страни. Но за в бъдеще трябва да се проучат допълнително новите точки на растеж, както и потенциалните области, включващи електронна търговия, нови енергийни източници и високи технологии, сътрудничество в областта на малките и средни предприятия и пр.

В областта на комуникацията между народите трябва да се укрепи съществуващото сътрудничество, както и да се модернизира институционалната гаранция. Един от важните фактори е да бъдат привлечени интелигентни и талантиливи хора. Трябва да положим допълнителни усилия за улесняване на механизма, позволяващ на талантиливи хора от страните от ЦИЕ да идват да работят в Китай, както и да могат да влизат свободно в страната и да излизат от нея. Да се опитаме да опростим процедурите за чуждестранните експерти, които кандидатстват за разрешително за работа. И по-конкретно, трябва да се направи пробив при комуникацията с талантиливите специалисти. В Китай вече се обучават все по-голям брой чуждестранни студенти от страните от Централна и Източна Европа. Много от тях търсят повече предложения за работа или възможности за по-нататъшно обучение. Те обаче са ограничени от институционалните пречки, което е в ущърб на хуманитарните контакти. Ако отворим още повече тази система, ние ще можем да създадем и платформа за трудова мобилност – от по-високо качество и по-ефективна.

2. Модернизиране и ускоряване на „Сътрудничеството 16+1“: координация и използване на други платформи

В допълнение към поддържане на устойчивостта на „Сътрудничеството 16+1“, можем също да обърнем внимание на усъвършенстването и ускоряването на самата рамка. Защото в противен случай – при наличието на все повече и по-различни организации за регионално сътрудничество,

всяка платформа, която не се развива, е изправена пред опасността да се провали.

При желанието им да си сътрудничат с Китай, страните от ЦИЕ получават редица възможности, като всяка отделна страна може да направи своя собствен избор. Страните от Централна Европа например могат да избират между платформата за сътрудничество „V4+ Китай“, рамката за сътрудничество „Китай-ЕС“, платформата за сътрудничество „16+1“, или инициативата „Един пояс, един път“. И тъй като ще има колебание коя точно платформа трябва да бъде избрана, ние трябва да насърчаваме подкрепата и сътрудничеството между отделните платформи. И ако интегрираме всички наши платформи, нашето сътрудничество ще има вече различна динамика, като едновременно с това предложи повече възможности за усъвършенстване. Ще могат да се използват и платформи на трети страни, като например „Платформата за взаимосвързаност на Балканите“, под-регионалното сътрудничество в региона на река Дунав и Черно море, както и инициативата „Три морета“. С цел постигане на още по-голям напредък, „Сътрудничеството 16+1“ трябва да се възползва и от тях, за да преодолее собствените си недостатъци.

3. Създаване на солидно сътрудничество с трети страни за привличане на повече бенефициенти

Сътрудничеството между Китай и страните от Централна и Източна Европа няма да може да се развива гладко без подкрепата на трети страни, тъй като тези страни биха могли да помогнат за преодоляване на недостатъците и биха внесли нови ресурси в самата платформа. Съществуващата в момента система със страни наблюдателки е добър пример за сътрудничество с трети страни, включващи Гърция, Швейцария, Австрия, Беларус и Европейската банка за възстановяване и развитие. За в бъдеще обаче ще трябва да консолидираме допълнително и разширим подобно сътрудничество, за да можем да укрепим нашата платформа, въпреки че въпросът за нейното нормализиране и стандартизиране остава да бъде обсъден допълнително. В същото време, чрез едно сътрудничество с трети страни бихме могли да преодолеем загрижеността на някои други заинтересовани страни, като например Германия, като постигнем в крайна сметка една платформа, печеливша за всички. В този момент обаче потенциалът на нашето сътрудничество с трети страни все още не е използван напълно, а това как тези трети страни биха могли да поемат своята роля, все още подлежи на обсъждане. Имайки предвид всички тези факти, трябва да запазим повече политическо пространство, за да видим дали в бъдеще тези трети страни няма да станат членове на „Сътрудничеството 16+1“ или ще останат вечни страни наблюдателки.

III. Опит, натрупан от други платформи за сътрудничество

1. Институционални иновации: основно изискване за бъдещото развитие на платформата „Сътрудничество 16+1“.

Институционалните иновации са неотменима част от създаването на която и да е регионална платформа. Самото основаване на платформата „Сътрудничество 16+1“ също съчетава различни иновативни елементи, като дори и след 6 години съществуване този устрем не е замрял. И независимо дали става въпрос за сътрудничество в рамките на БРИКС, сътрудничество между Китай и Африка или сътрудничество между Китай и АСЕАН, във всички тях трябва да има непрекъсната институционална иновация – чрез въвеждане на нови държави членки, оптимизиране на правилата, усъвършенстване нивото на платформата, използване на нови политически инструменти или интегриране на нови елементи на сътрудничество. Казано накратко, целта на всичко това е да се повишава натрупаната инерция и да се запази жизнеността на самата платформа.

Основна характеристика на платформата „Сътрудничество 16+1“ е нейният „хлабав“ механизъм. „Хлабав“ обаче не означава „дезорганизиран“. Напротив, целта е този механизъм да се поддържа гъвкав и „креативен“, което трябва да е целта и на институционалната иновация през следващите 5 години. Най-често обсъжданата тема е как може да се поддържа координацията между местното и централно равнище, както и как „Сътрудничество 16+1“ да работи в синергия с инициативата „Един пояс, един път“.

2. Политически инструменти: търсене на баланс между планирането и пазара, за да се избегне прекалена зависимост от планирането

През тези 6 години от съществуването на „Сътрудничество 16+1“, правителствата играеха донякъде ключова напътстваща роля, превъплъщавайки в себе си редица от все още неразкритите политически инструменти. Например, институционалните структури са оглавявани най-вече от ресорни министерства и комисии, финансовите инструменти са основно спонсорирани от държавни финансови институции, голяма част от инвестициите се правят по проекти на държавни предприятия – така както местните правителства играят водеща роля в сътрудничеството на местно равнище; и накрая, планирането и очертаването на политиката несъмнено се извършват от правителствата на Китай и на страните от ЦИЕ. През следващите 5 години обаче трябва да бъде намерен баланс между планирането и маркетинга, както и между държавата и хората, като се постави акцент върху ролята на пазара и гражданското общество. Чрез създаването на все по-добри условия ще станем свидетели на навлизането на все повече малки и средни частни предприятия в проектите на сътрудничеството на Китай и страните от ЦИЕ. Програмите за граждански обмен следва да се насърчават, за да поемат своята роля като основа на сътрудничеството, а пазарните инструменти пък

ще имат по-голяма роля във финансирането. Очаква се всички тези фактори да имат все повече положителни въздействия върху „Сътрудничество 16+1“: на първо място, те биха намалили бремето на правителствата и децентрализирали риска при вземането на решения; второ, биха могли да разсеят подозренията и съмненията от страна на заинтересованите страни; и трето, ще ни позволят да организираме взаимовръзката между планирането и пазара на една по-научна основа.

3. Китайските диаспори също имат ключов потенциал за насърчаване на „Сътрудничество 16+1“

Когато говорим за сътрудничеството между Китай и АСЕАН или китайско-африканското сътрудничество, е видна важната роля на китайските диаспори. Тяхната роля следва да се отчита и по отношение на сътрудничеството между Китай и страните от ЦИЕ, като биват насърчавани да участват активно в него. Китайската диаспора в страните от ЦИЕ има някои ползи за местния език, за бизнес средата в страната домакин, за мрежата от контакти по отношение на местните елити и пр. И ако нейните представители впрегнат тези свои ресурси, за да насърчат „Сътрудничество 16+1“, това ще е още една движеща сила за насърчаването на сътрудничеството между Китай и страните от ЦИЕ.

Китайски диаспори в някои страни от ЦИЕ

Страна	Брой	Основна област на действие
Полша	Около 2000	Търговия на едро, кейтъринг и туризъм, строителство, земеделие и пр.
Унгария	Около 35,000	Търговия на едро, кейтъринг и туризъм, недвижими имоти, логистика, електронна търговия, китайска медицина и пр.
Чехия	Около 6000	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.
Словакия	Около 3000	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.
Словения	Около 1000	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.
Румъния	Около 7600	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.
България	Около 2000	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.
Сърбия	Около 5000	Международна търговия, кейтъринг и туризъм и пр.

(Според изследване на автора)

Д-р Ласло Васа

**Заместник-директор на Института за външна политика и търговия
към МВНР на Унгария**

Д-р Ласло Васа започна своята презентация, като изтъкна важноста на Вишеградската група (В-4) не само по линия на платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай и страните от ЦИЕ, но също и в рамките на Европейския съюз.

Вишеградската група остава един от най-стабилните региони на Европейския съюз. В-4 винаги е бил преимуществено про-европейски, но с реалистичен наратив. Икономическата конкурентоспособност на региона се опира на инфраструктурното развитие. В-4 показва подобрени икономически резултати, отбелязвайки икономически растеж сравним със средните показатели в ЕС. Независимо от това, според д-р Ласло Васа, тежестта на В-4 в ЕС не е достатъчно голяма в икономическо отношение. Делът на БВП на страните от Вишеград - 4 е около 5% в рамките на ЕС, но тежестта на гласуване в институциите, които вземат решенията в ЕС, особено в Европейската комисия е около 15%. Дори по отношение на Европейския парламент, броят на евродепутатите е по-високо от очакваното (изчислено въз основа на икономическата тежест или на съотношението на населението).

Регионалното измерение на Вишеград е укрепено чрез сътрудничество в сферата на инфраструктурното строителство, енергетиката, дигиталната икономика, в сферата на контактите между хората (най-забележимо в областта на културата) и на европейската сигурност и отбраната (например, била е създадена бойна група на страните от В-4). В-4 е предложил формат на разширено сътрудничество В-4 плюс, за включване на други съседни на региона страни от ЕС.

Д-р Ласло Васа анализира причините, поради които В-4 е толкова важен за чуждестранните инвеститори (в т.ч. и китайските инвеститори). Ако текущото членство в ЕС е повече политически мотивирано, то преди мотивацията е била свързана с достъпа до пазара на ЕС. Формата на Споразумението за свободна търговия на Централна Европа помага в голяма степен на В-4 да се подготви за членство в ЕС. Очевидно в рамките на единния европейски пазар възможностите за национално-ориентирано сътрудничество са ограничени, но по някакъв начин страните от Вишеградската група играят важна роля.

В-4 е привлякла преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) за последните 20 години. Икономическата и политическа стабилност и предсказуемост на региона (включително високият стандарт в сферата на образованието) в рамките на ЕС, са се очертали като важни предпоставки за увеличението на китайските инвестиции.

В-4 разглежда икономическото сътрудничество с Китай като начин за географска диверсификация на нейните икономики (които в момента са

твърде много ориентирани към ЕС, като 80% от експорта им отива за пазарите на ЕС). В подкрепа на своя аргумент д-р Ласло Васа изтъкна унгарската доктрина за откриване на Изток, което включва насочване на износа на страната към страните от пост-съветското пространство, Китай и Япония.

От китайска гледна точка регионът на ЦИЕ се вписва в стратегията на Пекин за „излизане навън“ чрез инициативите „16+1“ и „Един пояс, един път“. Китай изразява искрен интерес да гради отношенията си със страните от ЦИЕ, които споделят стабилния пазар и политическото единство на Европейския съюз. Успешното присъствие на Пекин в региона се основава на поддържането на положителен имидж (чрез активна публична дипломация) и разширяване на сътрудничеството в региона на основата на политика на макро ниво.

Унгарският експерт, обаче, признава факта, че само няколко ЦИЕ страни са получили икономическа изгода, за сега, от платформата за сътрудничество „16+1“. Трудностите възникват от разликите между страните от ЦИЕ в смисъл на техния пазарен размер и покупателната способност на БВП на глава от населението и като последица от това идва неравномерността на китайските преки чуждестранни инвестиции в страните от ЦИЕ. Съотношението е 50:50, когато става дума за успешни и провалени китайски инвестиционни проекти в страните от ЦИЕ. Очакванията на страните от ЦИЕ бяха по-високи, защото както показват наблюденията, китайските ПЧИ са в по-голяма степен насочени към придобиване на компании, отколкото инвестиции на зелено.

Унгария остава лидер в привличането на преки чуждестранни китайски инвестиции. Обемът на китайските инвестиции в страните от ЦИЕ, обаче, е несравнимо по-малка в сравнение с вложенията ПЧИ от Китай в Западна Европа. Въпросът е как сътрудничеството във формата „16+1“ би могло да се изпълни с действително съдържание (реализация на реални инвестиционни проекти). Единият начин това да бъде постигнато, според д-р Ласло Васа е, привличането на частен капитал, който в края на краищата не трябва да се изплаща обратно (каквато не е практиката с китайските инвестиции, спонсорирани от държавата). Търговската и инвестиционната либерализация трябва да бъде двупосочен процес, който да е валиден в еднаква степен както за страните от ЦИЕ, така за Китай (на реципрочна основа).

Икономическите отношения между Китай и страните от ЦИЕ могат да получат предимство за развитие на фона на настоящите протекционистки политики на САЩ. Трансферът на технологии е от жизнено значение за отношенията на Китай със страните от ЦИЕ.

Д-р Ласло Васа изтъкна, че нужните институции и политики са налице, но има съществена нужда от стимулиране на развитието на малките и средни предприятия (МСП), които са в слаби и неразвити във В-4. Подкрепата за МПС включва предоставянето на консултации и обучение за да бъдат същите успешни и конкурентоспособни на китайския пазар.

В-4 следва да осигури стимули за китайските компании, чрез които те да оползотворят страните от Централна Европа в качеството им на логистичен хъбове за китайските бизнес операции в Европа. Д-р Ласло Васа предложи инфраструктурно развитие по направление „север-юг“ в рамките на страните от ЦИЕ поради слабите капиталови потоци, които преминават през региона. Например, железопътните връзки между Полша и Унгария с Балканите са останали неразвити.

Хуманитарният обмен (сферата на развитие на контактите между хората) е също от съществено значение. Сред страните от ЦИЕ, Унгария е посочена като страна, която се възприема положително от живеещата там китайската общност/диаспора. Културният и образователен обмен (във формата на студентски обмен и стипендиантски програми) по линия на „16+1“ могат да гарантират неговото допълнителен импулс.

В заключение, д-р Ласло Васа обърна внимание на важността на информационно-аналитичния обмен между „тинк-танкове“/„мозъчни тръстове“ като пример за сътрудничество в сферата на „меката дипломация“. Аналитичните центрове („мозъчни тръстове“) не принадлежат към сферата на вземане на решения, но предлагат ценна информация на отговорните лица, които вземат решенията на политическо и икономическо равнище. Информационно-аналитичното и бизнес консултиране може да подпомогне китайските компании в осъществяването на техните инвестиционни планове и решения в региона.

Патрисия Пендраковска

Президент на Полско-азиатския изследователски център
Докторант във Варшавския университет

Г-жа Пендраковска направи преглед на модела на отрасловите механизми на сътрудничество между Китай и ЦИЕ в рамките на „16+1“ чрез изграждането на механизми за координация (центрове/офиси/секретариати) и взе отношение относно открития наскоро Секретариат за координация по морските въпроси към платформата „16+1“ (учреден точно в Министерството на морското стопанство и речното корабоплаване на Полша през 2017 г.).

От 2012 г. насам дискусиите относно сътрудничеството по линия на платформата „16+1“ породиха редица въпросителни, на които не е даден отговор или пък търпят промени, в зависимост от политическата и икономическата атмосфера. Един от главните въпроси е свързан с идеята за институционализиране. Въпросът се състои в това: дали водената от Китай инициатива е била планирана като институционализирана платформа за сътрудничество. Другият аспект е свързан с въпроса: защо страните от Централна и Източна Европа не предлагат съвместни регионални проекти чрез отрасловите механизми за сътрудничество в рамките на „16+1“. Причината може да се крие в неадекватност на отрасловите механизми за сътрудничество, които не са нито институционализирани, нито са достатъчно гъвкави за да предложат и осъществяват съвместни регионални проекти. В общи линии, подобни отраслови механизми за сътрудничество единствено самозалъгвали техните инициатори.

Учредяването на механизмите за координация в такива области като туризъм, инвестиции или инфраструктура по цяла Централна и Източна Европа се следяло отблизо от политици и експерти. От една страна, подобно действие се интерпретираше като израз на желание да се институционализират механизмите на сътрудничество, чрез които да се направлява платформата „16+1“. От друга страна, в момента, когато Западна Европа започва да разглежда свързаните с „16+1“ механизми като средство за разединяване на Европейския съюз, Китай се е дистанцирал от първоначалната идея за изграждане на влиятелни и силни офиси/секретариати за координация, разпръснати из цяла Централна и Източна Европа. Според г-жа Пендраковска само два от трите позиционирани в Полша секретариати са приведени в режим на работа - Контактният механизъм между Китай и страните ЦИЕ по линия на агенциите за насърчаване на инвестициите и Съвместната търговска камара на Китай и страните от ЦИЕ (като изглеждало, че все още и двата реално не функционират)¹.

Едно от големите предизвикателства е липсата на обща консолидирана позиция сред страните от Централна и Източна Европа. На практика регионът също изпитвал липса на желание да представи общи проекти за реал-

лизация на Китай. В края на краищата Китай си остава най-важният вдъхновител на инициативата.

През 2018 г. функционирането на офисите на отраслово сътрудничество по линия на платформата „16+1“ все още оставал под въпрос. Откриването на Секретариата за координация по морските въпроси във Варшава (2017 г.) не било изключение. Церемонията по официалното откриване беше организирана в конферентната зала на Полския национален стадион с участието на полския премиер Беата Шидло, която се обърна с встъпително слово към министрите и делегатите от 17-те страни-участнички в събитието. Словото на полския премиер беше последвано от изказвания на делегатите, които представиха вижданията на своите страни и възможностите за участие, които произтичат от геополитическото ми местоположение, икономическия и инвестиционен климат и т.н. Липсваше обаче консолидирано виждане сред представителите на страните от Централна и Източна Европа. По всичко личи, че страните по отделно отстояват свои собствени интереси по привличане на потенциални китайски инвестиции в инфраструктурата. Най-поразителното е липсата на обща гледна точка за целта и функциите на Секретариата за координация по морските въпроси. Усеца се, че на платформата „16+1“ ѝ липсват суб-регионални механизми за сътрудничество. Няма нито едно съвместно предложение за изграждане на регионална морска инфраструктура, което да бъде издигнато от група страни от Централна и Източна Европа (т.е. между Полша, Латвия, и Литва или между България и Румъния, които да предложат общи проекти на Китай).

В заключение, според полският експерт, се наблюдавал известен застои в дейността на офисите за отраслова координация в рамките на „16+1“. Идеята за вдъхване на нов живот в тяхното функциониране ще изисква от страните от Централна и Източна Европа да обсъдят възможностите за лансиране на конкретни споделени проекти в рамките на платформата „16+1“. Инициатива, в която Китай изпълнява ролята на първа цигулка е възможно да не бъде толкова успешна, което съвременният опит вече го е показвал. 16-те страни от Централна и Източна Европа се нуждаели от постигане на консенсус за това, какво искат да постигнат в общ регионален план (в рамките на ЦИЕ), вместо да бъдат съблазнявани да преследват изключително национални интереси. За тях също е от голямо значение да укрепват своите икономики и условия на привличане на чуждестранни инвестиции, и да предложат на Китай участие общи регионални проекти, ако те все още желаят да са част от инициативата.

---

¹ Настоящата информация е потвърдена от проф. Чън Син по време на конференция посветена на „16+1“, която се състоя през ноември м.г. в Скопие, Македония.

Александру Джорджеску и Кармен Елена Чирну

Национален институт за изследвания и развитие
в областта на информатиката, Румъния

Индустрия 6.0 – нови измерения за промишленото сътрудничество в рамките на „Един пояс, един път“

***Резюме:** Често анализите на инициативата „Един пояс, един път“ я разглеждат от стратегическа гледна точка и от гледна точка на многостранното сътрудничество, залитайки конкретно към икономически и логистични въпроси. Бихме могли обаче да я разглеждаме и в перспективата на една по-обширна промяна в посока на нови икономически модели, основани на развитието на инфраструктурата. Тук ще подчертаем ползите от „Един пояс, един път“ въз основа на концепцията Индустрия 6.0, разработвайки пример за качествен икономически скок, който може да бъде насърчен допълнително от тази инициатива чрез нововъзникващата технология на блоковите вериги.*

Инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП) е сложен и предизвикателен проект, тъй като свързва няколко континента и включва в себе си и други инициативи за регионално сътрудничество и интеграция, като например съвместната инициатива на Китай и страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) „16+1“ или Дунавската стратегия. Днешните анализи на тази инициатива се съсредоточават най-вече върху визията на отделните държави, като подчертават тяхната мотивация – но най-вече мотивацията на Китай, както и ползите и рисковете при подобно мащабно начинание. Разгръщането на ЕПЕП обаче не включва само количествено увеличение на търговията и инвестициите, а и качествени трансформации, породени от все по-тясното взаимодействие между отделните заинтересовани страни в един период на бързо технологично развитие. А всичко това предоставя значителни възможности за революционни промени. Такива промени могат да се случат и от само себе си, но с оглед непрекъснатото развитие на инициативата като дългосрочен „проект на века“, би било полезно да се обмисли възможността чрез съгласувани многостранни действия да се използват нововъзникващите технологии с цел по-нататъшно развитие на самата инициатива, задълбочаване на нейното въздействие и увеличаване на принадлежната ѝ стойност. В тази статия твърдим, че една такава технология са блоковите вериги, макар да съществуват и други примери от същата категория.

Нововъзникващата технология

Най-често в общественото съзнание технологията на блоковите вериги се свързва с „Биткойн“ и криптовалутите. Тя обаче се използва на много по-широка основа, тъй като самите блокови вериги представляват разпределителни регистри за всякакъв вид информация, а това елиминира необхо-

димостта от централни хранилища, както и въпроса за доверието в лицето, което ги администрира. Блоквите вериги са в основата на широка гама от нововъзникващи приложения в областта на финансите, логистиката и управлението на базите данни, които биха имали полза от съответната липса на посредничество, а оттам и от намаляването на разходите. Още по-интригуващи са възможните приложения в социалната и политическата сфера, като например при защитата на личните данни или гласуването. И докато манията по криптовалутите вече отслабва и затихва, то използването на блоквите вериги за решаване на реални световни проблеми едва сега започва, а обхватът на възможните приложения е зашеметяващ¹. Цялата тази палитра се допълва и от потенциала на интелигентните договори, възможни благодарение на надеждната блокова технология и включващи автоматизиране на сложните договорни инструкции, без необходимост от човешка намеса, което успя да гарантира доверие в тяхното изпълнение (напр. при банките, нотариусите и пр.).

Фигурата по-долу дава представа за някои от тези приложения².

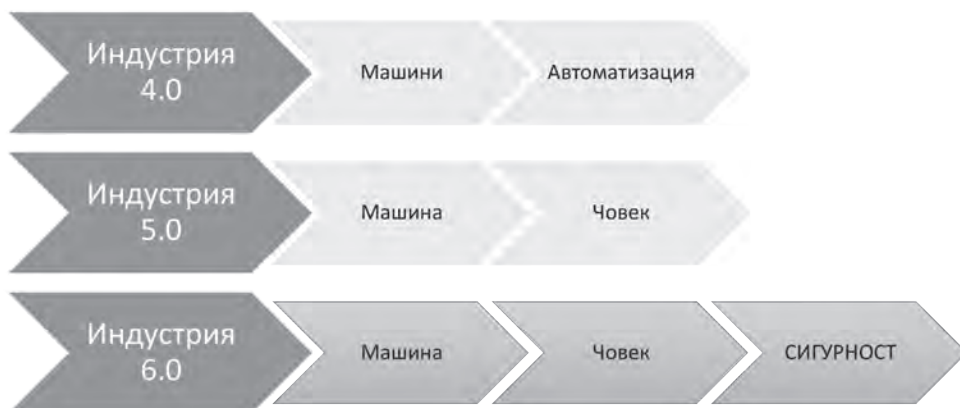
© 2017 Grant Thornton Malta

Фиг. 1. Непълен списък на някои приложения на блоквата верига
(Източник: Грант Торнтън Малта)

Индустрия 6.0

В момента е модерно да се говори за Индустрия 4.0, при която човешкият труд е заменен и се проучват нови понятия от рода на „интелигентната фабрика“. Индустрия 4.0 разчита на кибер-физичните системи, Интернет на нещата и изчислителните облаци. Също така, дали само в кръга на реториката или не, специалистите вече обсъждат и появата на Индустрия 5.0, при която човекът-работник няма да бъде повече маргинализиран, а ще работи с цел по-добри резултати съвместно с роботи и изкуствен интелект – както е вече при играта на шах. Стратегическата инициатива „Произведено в Китай 2025“ също взема предвид тези тенденции и трансформации, в опитите да посочи курс към нови източници на растеж на производителността в Китай³ чрез взаимодействие с инициативата „Един пояс, един път“.

Проф. Ейдриън Джорджи от университета „Олд Доминиън“ в Норфолк, Вирджиния, в САЩ предложи още по-развита реплика на тази концепция – под името Индустрия 6.0. При нея новите технологии, и най-вече блоковите вериги, ще предоставят взаимодействие „без нуждата от доверие“, осигурявайки по този начин по-голяма плавност на процесите и реорганизация на взаимоотношенията между икономическите участници.

Фиг. 2. Индустрия 6.0, илюстративна графика
(Източник: презентация на проф. Ейдриан Джорджи)

Индустрия 6.0 представлява естествена реакция на развитието на глобализирания свят, в който взаимодействието между заинтересованите страни от различни държави, различни политически и социални системи, както и различни юрисдикции и култури налага необходимостта от един по-добър механизъм за посредничество, който да осигури доверие, считано за най-добрата „смазка“ в търговията. Взаимосвързаните, но независими агенти, т.е. отделните държави и бизнеси, трябва да осигурят доверие в цялата сложна система на системите, както и в отделните социални, политически и икономически системи. На първо място това е въпрос, свързан със сигурността, който лежи в основата на промяната в рамките на индустриалната

верига за услуги и стоки. В крайна сметка, сложните мрежи, създадени в резултат на днешните трансформации и инициативи, като например инициативата „Един пояс, един път“, разчитат за своята устойчивост на сигурността и доверието, инвестирани в техните критични възли и процеси.

Връзката с инициативата „Един пояс, един път“

Какво общо има всичко това с „Един пояс, един път“? Индустрия 6.0, а и нейното разширение – технологията на блоковите вериги, улесняват процесите, в резултат на които инициативи от рода на ЕПЕП се превръщат във вектори на успех. Самата инициатива „Един пояс, един път“ може да бъде тълкувана като натрупване на критична инфраструктура – както наличната, така и очакваната в бъдеще, която инфраструктура прекосява различни граници и юрисдикции с цел улесняване на търговията, инвестициите и новите вериги за доставка и производство⁴.

Развитието на нови инфраструктури задача – най-вече в областта на транспорта, енергетиката и финансите, е изправено пред множество рискове: някои от тях произтичащи от сложната среда на сигурност, а други, дължащи се на риска, присъщ на дългосрочните и сложни проекти. При Индустрия 6.0 обаче елементът „доверие“ улеснява експлоатацията на инфраструктурите в рамките на „Един пояс, един път“, като осигурява по-лесен и по-бърз растеж чрез отслабване на бариерите, свързани със сложността на процесите и с разстоянията.

Фиг. 3. Основни елементи на бъдещата критична инфраструктура в рамките на „Един пояс, един път“ (Георгеску, 2018)

*AIIB – Азиатска банка за инфраструктурни инвестиции

**NDB – Национална банка за развитие на Шри Ланка

Фигурата по-долу показва съвместимостта между целите на „Един пояс, един път“ и прилагането на блоковите вериги в рамките на същността на Индустрия 6.0.

Технологията на блоковите вериги е съвместима с приоритетите на ЕПЕП	
Инициатива „Един пояс, един път“	Технология на блоковите вериги
<p><u>Пет основни цели:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Координация на политиките ▪ Свързаност на съоръженията ▪ Безпрепятствена търговия ▪ Финансова интеграция ▪ Връзки между хората 	<p><u>Пет основни характеристики:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Доверие в свят без доверие ▪ Управление на веригата за доставки ▪ Децентрализирана търговия в рамките на мрежа ▪ Финансова интеграция ▪ Партньорски сделки
<p>Добро управление Интелигентна сигурност Защита на критичната инфраструктура</p>	

Таблица 1. Цели на ЕПЕП и характеристики на приложението на блоковите вериги (Източник: презентация на проф. Ейдриън Джорджи)

Казано по-конкретно, изследванията в областта на блоковите вериги, тяхното развитие, комерсиализация и практическа употреба могат да бъдат вектор на задълбочаване на трансграничните връзки въз основа на тяхното въздействие върху доверието, като така, освен че се считат за технология на бъдещето с висока добавена стойност, те ще дадат нов тласък на „Един пояс, един път“. Както при изкуствения интелект, квантовите изчисления, нанотехнологията и биотехнологията, Китай продължава да върви твърдо напред и в областта на блоковите вериги, независимо от това, че се бори в съответствие с правителствената визия да интегрира тази технология в една сложна икономическа система без дестабилизиращия ефект, произтичащ от излишен разкош или пренебрегване на регулациите.

Пътят напред

При популяризирането на „Един пояс, един път“ Китай може и трябва да наблегне на блоковите вериги като на една от новите технологии, която би могла да внесе елемент на съгласуваност в трансграничната търговия и инвестициите, както и между отделните групи. Докато за някои тази технология е просто модерна фраза или нова рентабилна индустрия, то за „Един пояс, един път“ тя е всъщност трансформационна технология заради своето въздействие върху доверието и намаляването на разходите за посредничество между икономически заинтересованите лица.

За насърчаване развитието на технологията на блоковите вериги могат да бъдат създадени специални механизми, в допълнение към други технологии. Докато Китай разполага с тази своя впечатляваща технология и с пре-

дприемаческа база, някои други страни също развиват ключови възможности със свое собствено темпо – най-вече в Източна Европа, която е известна с високото равнище на човешки капитал и със своята изобретателност. Свързването в едно на всички тези индустрии и академични усилия, с последващо координиране на приложенията в целия сектор (необходимо по отношение на сложните вериги на производство и доставки при използването на блоковите вериги за логистични цели) може да даде тласък напред – така, както при използването на блоковите вериги за защитата на данни и на критична инфраструктура. Споменавайки критичната инфраструктура и предвид значението на „Един пояс, един път“ като разрастваща се мрежа от критични инфраструктури, многостранното сътрудничество в тази област може да бъде насърчено и въз основа на натрупания опит от страна на държавите членки от Източна Европа, които участват също и в проекта „16+1“. Този опит може да допринесе и за многостранното сътрудничество в областта на блоковите вериги.

В тази връзка, Китай също би трябвало да използва активите и ресурсите на други държави.

В Румъния, например, вече има Европейски център за върхови постижения в областта на блоковите вериги (ECEB)⁵, създаден в Букурещ през 2017 г. от Националния институт за изследвания и развитие в областта на информатиката (ICI), от мозъчния тръст Idea Factory и университета „Олд Доминиън“ в Норфолк, Вирджиния, САЩ. Целта му е да популяризира разбирателството между вземащите решения в областта на блоковите вериги, както и да насърчи развитието на ключови приложения за използване в държавното управление, като например критичната инфраструктура. Този център ще си сътрудничи както с публичните органи, така и с частния сектор, за да се улесни устойчивото използване на блоковите вериги и техния потенциал.

Фиг. 4. Основни цели на Европейския център за върхови постижения в областта на блоковите вериги (Източник: авторите)

В горната фигура са обобщени основните аспекти на дейността на Центъра, в която може да бъде включено и сътрудничеството в областта на блоковите вериги с китайски субекти в рамките на „Един пояс, един път“ и платформата за сътрудничество „16+1“. Една мрежа на ЕПЕП от институции с подобни интереси би могла да обедини ресурсите с цел по-бърз напредък, но най-важното – с цел приложение на блоковите вериги на национално, а след това и на трансгранично ниво, като това също би обслужвало и целите на самата инициатива „Един пояс, един път“. Най-важното от всичко, обаче, е следното: все по-честите разговори в Брюксел на тема регулация на блоковите вериги, които се пренасят от националните столици в столицата на Европа, ще имат нужда от експертното мнение на подобни центрове, както и от стратегически решения, свързани с философията и съдържанието на регулаторната рамка. Това е област, в която Китай би имал реална полза от консултациите с европейските си партньори, както и от координацията при вземане на онова решение, което би предоставило максимални възможности за по-нататъшен растеж и развитие на „Един пояс, един път“ именно въз основа на блоковите вериги.

Заклучение

Инициативата „Един пояс, един път“ е сложен проект, който има за цел да генерира и координира средствата, необходими за засилване на трансграничната търговия, инвестиции и контакти. Произтичащите от това повече на брой и по-сложни взаимодействия между икономическите и управленските субекти следва да се разглеждат в светлината на развиващата се концепция за Индустрия 6.0, която поставя сигурността и доверието в центъра на една нова трансформация на индустрията. Това обаче ще наложи използването на нови инструменти, сред които можем да посочим Интернет на нещата, изкуствения интелект и пр. Един такъв инструмент са и блоковите вериги – технология с фундаментални възможности за преконфигуриране на системите, която започва да излиза от сянката на своето основно приложение, криптовалутите, за да развие пълния си потенциал.

Политическите стратегии в рамките на „Един пояс, един път“ следва да осигуряват предпоставки за по-мощно сътрудничество по отношение на блоковите вериги и за възприемането на тази технология, тъй като характерното за нея наличие на доверие ще ускори развитието на ЕПЕП като система на системите чрез улесняване създаването на нови икономически връзки. Днес вече има значителен интерес към подобни технологии, поради което Китай би намерил сред участващите в ЕПЕП страни достатъчно сериозни партньори, с нужния опит и възможности в тази сфера. Румъния е една от тези страни – със своя Европейски център за върхови постижения в областта на блоковите вериги. А с предстоящото румънско председателство на Съвета на ЕС се отварят възможности за популяризирането на тази тема от такъв голям интерес и на европейско ниво.

---

¹***, “42 големи индустрии, които блоковите вериги могат да променят”, доклад на CB Insights, 8 август 2018, <https://www.cbinsights.com/research/industries-disrupted-blockchain/>

² Уейн Писани, “Как блоковата технология може да промени финансовата и правната индустрия, както и целия свят”, Грант Торнтон Малта, 2017, <http://www.grantthornton.com.mt/service/technology-advisory-services/blockchain-technology/>

³***, “Произведено в Китай 2025”, Институт за сигурност и политика за развитие, юни 2018, <http://isdpr.eu/publication/made-china-2025/>

⁴ Александру Джорджеску, “Защита на критичната инфраструктура – предизвикателства и възможности за инициативата „Един пояс, един път”, сп. „Дипломация”, България, № 20/2018, стр. 265-274, ISSN 1313-6437

⁵ Интернет адрес: <https://www.eceb.ro/>, Email: eceb@ici.ro eceb@eceb.ro

Уан Хуню

Доцент в Университета за международен бизнес и икономика
Научен сътрудник в Института за европейски изследвания
към Китайската академия за обществени науки

Ян Фурон

Младши научен сътрудник в Центъра за икономическа дипломация
към Университета за международен бизнес и икономика

Анализ на състоянието на търговията и влиянието на тарифната политика между Китай и Централна и Източна Европа

Резюме: Централна и Източна Европа представлява разпределителен център от решаващо значение, свързващ Евразия. След като беше предложена инициативата „Един пояс, един път“ ЦИЕ се превърна в ключова цел за китайското правителство и предприятия за осъществяване на търговия. Настоящият документ на първо място калкулира съответните индекси на търговията между Китай и страните от ЦИЕ, отчитайки голямо допълване при произведените стоки, в т.ч. на машини и транспортно оборудване. По-нататък документът използва модела на Проекта за анализ на глобалната търговия (ПАГТ) за анализ на влиянието на икономиката на базата на политиката за намаляване на тарифите между двата региона в тези производства. Установено е, че намаляването на тарифите в търговския обмен между Китай и страните от ЦИЕ в сферата на производствата, които в голяма степен се допълват, може значително да подобри регионалното благосъстояние и благосъстоянието на света. Освен това, ще бъде стимулирано и развитието на самите производствени отрасли. Това обаче също ще бъде фактор за преразпределение на дейността между департаменти и до свиване на други производства. Поради това, насърчаване развитието на допълващи производствени отрасли в двата региона, следва да е съпроводено с оценката и други отрасли.

Изразена признателност към: Националния фонд за обществени науки (17BGJ0118), UIBE Високопоставена научна награда (18YQ17), UIBE Изследователска програма на Китайската академия за открити икономически изследвания (2018LL01); UIBE Група за иновационни изследвания (СХТД8-05); Китайската фондация за изследвания с участието на научни сътрудници с научни степени (2016M591337). Благодарност на проф. Ян Джун, Университет за международен бизнес и икономика, за неговите консултации във връзка с ПАГТ (GТАР).

Увод

На 27 ноември 2017 г. в Будапеща, Унгария, се проведе 6-та среща на високо равнище на Китай и страните от Централна и Източна Европа. Учасниците изразиха желанието си за сътрудничество в рамките на китайската

инициатива „Един пояс, един път“, чрез платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от ЦИЕ.¹

Страните от ЦИЕ имат пазарен потенциал и географски предимства. От гледна точка на глобалното икономическо развитие и международната търговия ЦИЕ представлява „мост“ между китайския и европейския пазар. Преди да възникне предложението за инициативата „Един пояс, един път“, обаче, ЦИЕ заемаше твърде малка част от процеса на китайската икономическа интернационализация. От 65-те страни по линия на „Един пояс, един път“ страните от ЦИЕ заемат около една четвърт. Страните от Централна и Източна Европа са важна част от глобалните нововъзникващи пазари. Стратегиите за развитие на Китай и ЦИЕ са сходни и твърде съвместими и потенциалът за сътрудничество е огромен.

След старта на инициативата „Един пояс, един път“ през 2013 г. броят на изследванията за търговското сътрудничество между Китай и ЦИЕ отчете възходяща тенденция. Доу Фейфей (2014) фокусира вниманието върху това как изтласкването от пазара и трансферите въздейства на търговската конкурентоспособност на страните от ЦИЕ и Китай и стигна до заключението, че голямото сходство в стоковата структура води до нарастване на конкуренцията по изтласкване от пазара.² Лиу Уей (2015) прави оценка на степента на търговското допълване между Китай и страните от ЦИЕ и изследва търговската структура на двете страни.³ Йе Дзуои и Чън Юнпън (2016) анализират добавената стойност на Китай и ЦИЕ от гледна точка на глобалната стойностна верига и във връзка с това смятат, че националната добавена стойност в износното перо на Китай като цяло намалявала.⁴ Лун Хайуън и Шъ Бънджъ използват индекса на относителната търговия, индекса за сходство износния пазар, индекса за търговска наситеност при анализа търговската конкурентоспособност между Китай и ЦИЕ.⁵ Джу Дзюнсин (2017) емпирично анализира развитието на търговския потенциал между Китай и ЦИЕ и изразява убеждението, че трансформацията на търговския потенциал в действителен търговски поток изисква продължителен напредък в изграждането на „Един пояс, един път“.⁶

Резултатите от сътрудничеството между Китай и ЦИЕ преливат в безкрайно движение. Все повече учени започват да обръщат внимание на този въпрос и извършват качествени анализи, но количествените анализи все още са недостатъчни. В този контекст е необходимо да се извършат допълнителни количествени оценки и задълбочени изследвания за търговския статут и търговското въздействие върху промените в политиката на Китай и ЦИЕ.

Характеристика на търговията между Китай и ЦИЕ

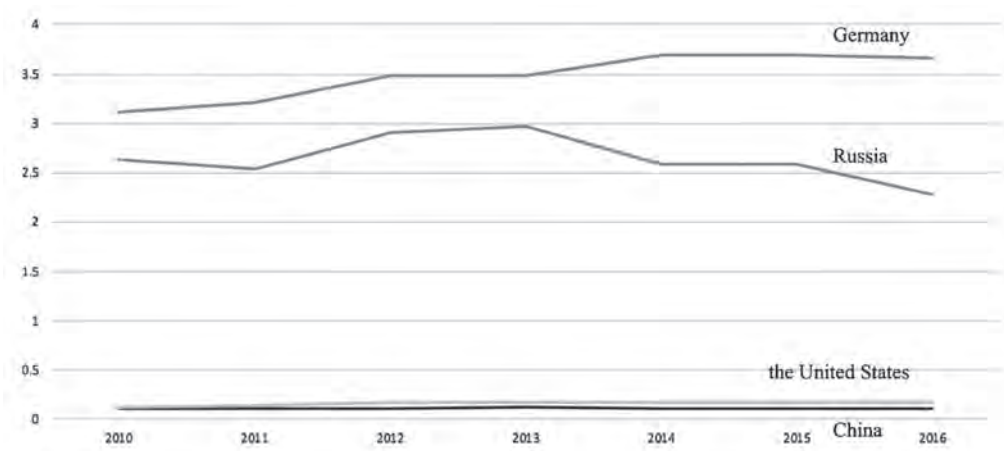
1. Търговската зависимост на страните от ЦИЕ от Китай е слаба.

Търговският интеграционен индекс (ТИИ) беше предложен от икономиста А. Дж. Браун, 1947 г. и беше усъвършенстван от проучването на Коджи-

ма Киоши (1958) и други учени. Индексът представлява цялостен показател на степента на търговската зависимост между страните или регионите. Формулата гласи:

$$TII_{ab}^t = \frac{X_{ab}^t / X_a^t}{M_b^t / M_w^t}$$

Във формулата, X_{ab}^t представлява износ от страна в страна b; X_a^t представлява общия износ от страна a; M_b^t представлява общия внос от страна b; M_w^t представлява общия внос на света. $TII_{ab}^t > 1$ има тесни търговски връзки между двете страни; $TII_{ab}^t < 1$ ако налице са само хлабави търговски връзки между двете страни.

Фигура 1. ТИИ Между ЦИЕ и други 4 страни

Източник на данните: UN COMTRADE

Както е видно от горната фигура, от 2010 до 2016 г., ТИИ на страните от ЦИЕ за Германия е основно между 3-4, за Русия е между 2-3, а за Китай и САЩ. ТИИ е винаги под 0.2. Както Германия, така и Русия са европейски страни. В сравнение с Китай и САЩ те имат силно географско предимство. Поради това, търговията на страните от ЦИЕ е далеч по-малко зависима от Китай, отколкото от Германия и Русия. В допълнение, търговската зависимост на ЦИЕ от Германия и САЩ леко се увеличи от 2010 до 2016 г.; зависимостта от Китай е почти непроменена; докато зависимостта от Русия малко е спаднала.

Таблица 1. ТИИ между Китай и 16 страни от ЦИЕ

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Албания	0.58	0.25	0.26	0.44	0.32	0.26	0.30
Босна и Херцеговина	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03	0.03
България	0.13	0.15	0.28	0.27	0.23	0.23	0.18
Хърватска	0.03	0.04	0.04	0.06	0.05	0.06	0.06
Чехия	0.10	0.10	0.10	0.11	0.11	0.11	0.12
Естония	0.13	0.17	0.07	0.08	0.11	0.12	-
Унгария	0.17	0.15	0.17	0.17	0.18	0.17	0.21
Латвия	0.04	0.05	0.05	0.08	0.10	0.10	0.11
Литва	0.02	0.03	0.03	0.03	0.04	0.04	0.05
Македония	0.28	0.29	0.39	0.23	0.17	0.30	0.10
Черна гора	0.00	0.02	0.10	0.10	0.07	0.24	0.58
Полша	0.11	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10	0.10
Румъния	0.09	0.09	0.08	0.09	0.10	0.09	0.11
Сърбия	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.02
Словакия	0.21	0.27	0.21	0.23	0.20	0.14	0.16
Словения	0.05	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06	0.11

Източник на данните: UN COMTRADE

Както е видно от ТИИ между Китай и 16 страни от ЦИЕ от 2010 до 2016 г. нито една страна няма ТИИ по-голям от 0.60 за Китай, а за повечето от тях показателите са между 0.00 и 0.20. Това може да е показателно това, че търговската зависимост на страните от ЦИЕ от Китай е още слаба.

2. Съществува конкурентоспособност и взаимно допълване в търговията между ЦИЕ и Китай

Индексът за експортно сходство (ИЕС) е бил предложен от Фингър и Крейнин (1979) за определяне на степента на допълване и конкурентоспособност между двете страни и региони по отношение на структурата на износа за общ целеви пазар. Формулата е:

$$ESI_{cd,k}^t = \left\{ \sum_{p=1}^N \min(S_{cp,k}^t, S_{dp,k}^t) \right\} * 100$$

Във формулата, $S_{cp,k}^t$, $S_{dp,k}^t$ представлява експортния процент, който страната с, d реализира на пазара k за продукта p сред нейния общ износ на пазара k. $ES_{cd,k}^t$ се колебае от до 0-100, и колкото е по-голям ИЕС, толкова по-силна е способността за взаимно допълване.

Таблица 2. ТИИ между Китай и ЦИЕ

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ТИИ	49.16	49.17	48.35	47.87	48.78	48.9	49.43	48.21

Източник на данните: UN COMTRADE

Видно е, че Китай и ЦИЕ са в еднаква степен конкурентоспособни и взаимно допълващи се по отношение на търговията. От 2010 до 2017 г. цялостната конкурентоспособност леко е отслабнала.

3. Налице е силно взаимно допълване в сферата на производството на стоки, както и в машиностроенето и транспортното оборудване.

Индексът за взаимно допълване се използва за измерване на конкурентоспособността и структурното взаимно допълване на търговията със стоки между двете страни. Беше предложено от Питър Драйсдейл през 1967 г., че ако изнесените продукти от страните износители, съответстват на продуктите, внесени от страните вносителки, двете страни имат взаимно допълване в двустранната търговия на продукта. Формулата за изчисляване на индекса на търговско взаимно допълване между страна i и страна j е както следва:

$$C_{ij} = \sum_k C_{ij}^k \frac{X_w^k}{X_w} = \sum_k RCA_{xi}^k * RCA_{mj}^k * \frac{X_w^k}{X_w}$$

при което,

$$RCA_{xi}^k = \frac{X_i^k / X_i}{X_w^k / X_w}$$

$$RCA_{mj}^k = \frac{M_j^k / M_j}{X_w^k / X_w}$$

C_{ij} представлява индекса за търговско взаимно допълване между страна i и страна j; RCA_{xi}^k представлява експортната концентрация на продукта k в страната i; RCA_{mj}^k представлява вносната концентрация на продукта k в страната j.

X_i^k и X_i представляват експорта за продукта k и общия експорт от страната i; X_w^k и X_w представляват експорта за продукта k и общия експорт на света; и X_j представляват вноса за продукта k и общия внос от страна j.

$C_{ij} > 1$ означава, че взаимното допълване в двустранната търговия между двете страни е силно; $C_{ij} < 1$ означава, че двустранното взаимно допълване между двете страни е слабо.

Изчисленията съгласно едноцифрения Код за стандартна международна търговска класификация (SITC), ревизия – 4, са посочени на следната таблица:

Таблица 3. C_{ij} Изчисления въз основа на SITC Revision 4

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
0	0.53	0.51	0.54	0.52	0.47	0.44	0.48
1	0.16	0.17	0.19	0.17	0.17	0.20	0.21
2	0.11	0.11	0.12	0.11	0.11	0.12	0.12
3	0.09	0.08	0.07	0.07	0.07	0.09	0.10
4	0.03	0.03	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04
5	0.49	0.56	0.55	0.54	0.55	0.51	0.52
6	1.71	1.86	1.95	2.00	1.99	1.96	2.00
7	1.48	1.52	1.48	1.48	1.39	1.31	1.26
8	1.82	2.01	2.16	2.19	2.19	1.94	1.94
9	0.02	0.03	0.01	0.01	0.02	0.01	0.03

Източник на данните: UN COMTRADE

От данните в таблицата е видно, че в периода 2010–2016 индексите на търговско взаимно допълване на Китай и ЦИЕ са по-големи от 1 (единица) от едноцифрения Код за стандартна международна търговска класификация (SITC) 6.7.8, докато по отношение на други продукти са по-малки от 1 (единица). Поради това в производствен отрасъл 6 (произведени хранителни продукти класифицирани главно по материали), 7 (машини и транспортно оборудване), 8 (разнообразни стоки и продукти) Китай и ЦИЕ се силно се допълват, докато търговското взаимно допълване е по-слабо в други производствени отрасли.

Метод за анализ и схема за симулация

Настоящият доклад се основава на Проекта за анализ на глобалната търговия (ПАГТ), разработен от Университета „ПЪРДЮ“. Използваните база данни от ПАГТ 9 в настоящия документ бяха оповестени в 2015 г. и за основната година в 2011 г., включвайки 140 страни и региони и 57 промишлени сектора.

В настоящия доклад 140-те държави и региони са разделени както следва: Китай, ЦИЕ и останалата част от света.⁷ Индустриалните департаменти са групирани в 10 съответстващи категории според едноцифрния Код за стандартна международна търговска класификация (SITC), както е показано в Таблица 4.⁸

Таблица 4. Прегрупиране на ПАГТ 57 промишлени отдели

Категории	Прегрупиране
0 Храна и живи животни	(1) Неолющен ориз (2) Пшеница (3) Зърнени храни (4) Зеленчуци, плодове, орехи (6) Захарна тръстика, захарно цвекло (7) Влакна на растителна основа (8) Посевни култури н. к. (9) Говеда, овце, кози, коне (10) Животински продукти н. к. (11) Сурово мляко (14) Риволов (22) Млечни продукти (23) Обработен ориз (24) Захар
1 Напитки и тютюн	(25) Хранителни продукти н. к. (26) Напитки и тютюневи изделия
2 Сурови материали, неядивни, освен горива	(5) Маслодайни семена (12) Вълна, копринени буби
3 Минерални горива, масла и свързани с тях смазочни материали	(13) Горско стопанство (15) Каменни въглища (16) Нефт (17) Газ (18) Полезни изкопаеми н. к.
4 Животински и растителни масла, мазнини и восъци	(21) Зеленчукови масла и мазнини
5 Химикали и свързани с тях продукти н. к.	(33) Химически, гумени и пластмасови изделия
6 Произведени стоки, класифицирани главно по материал	(27) Текстил (28) Готово облекло (29) Кожени изделия (30) Изделия от дърво (31) Хартиени изделия, издателска дейност (32) Петрол, въглищни продукти (34) Минерални продукти н. к. (35) Черни метали (36) Метали н. к. (37) Метални изделия
7 Машини и транспортно оборудване	(38) Моторни превозни средства и резервни части (39) Транспортно оборудване н. к. (40) Електронно оборудване (41) Машини и съоръжения н. к.
8 Разни изделия	(19) Месо: говеждо, овче, козе, конско (20) Месни продукти н. к. (42) Производство н. к. другаде.
9 Други	(43) Електричество (44) Производство на газ и дистрибуция (45) Вода (46) Строителство (47) Търговия (48) Транспорт н. к. (49) Морски транспорт (50) Въздушен транспорт (51) Комуникации (52) Финансови услуги н. к. (53) Осигуряване (54) Бизнес услуги н. к. (55) Развлечения и други услуги (56) Обществени услуги (57) Жилища

Според горепосочения анализ за взаимното допълване в търговията Китай и ЦИЕ имат силно взаимно допълване в SITC 6.7.8., заради което трябва да се формулират съответни търговски политики за по-нататъшно насърчаване на тяхното развитие. Така че ние изготвихме следните три симулационни модели за количествено наблюдение на въздействието върху промените в тарифната политика между Китай и ЦИЕ.

Таблица 5. Три симулационни модела

Симулационни модели	Детайлна политика
Модел-1	Китай и ЦИЕ намаляват своите двустранни търговски тарифи до 50% в SITC 6.7.8 стопански отрасъла.
Модел-2	Китай и ЦИЕ намаляват своите двустранни търговски тарифи до 0 в SITC 6.7.8 стопански отрасъла.
Модел-3	Китай и ЦИЕ намаляват своите двустранни търговски тарифи до 0 във всички стопански отрасъла.

Анализ на резултатите от моделирането

При условие, че Китай и ЦИЕ са предложили създаването на зона за свободна търговия, политиката за намаляване на тарифните нива до нула в Модел-2 и Модел-3 е трудно постижимо в краткосрочно обозримо бъдеще. Така, следващият анализ на резултатите от моделирането се основават главно на Модел-1, след който Модел-2 и Модел-3 ще бъдат сравнени.

1. Въздействие върху макроикономиките на Китай и ЦИЕ

Таблица 6. Промени в макроикономическите показатели (%)

	Модел-1		Модел-2		Модел-3	
	Китай	ЦИЕ	Китай	ЦИЕ	Китай	ЦИЕ
Реален БВП	0.01	0.02	0.01	0.03	0.02	0.03
Експортна стойност (щ. д.)	0.99	0.74	1.71	1.93	1.89	1.99
ТОТ	0.02	0.02	0.04	0.18	0.04	0.18
Инвестиции	0.03	0.28	0.07	0.67	0.08	0.70
Наем на земя	0.02	-0.18	0.04	-0.48	0.09	-0.44
Работна заплата на неквалифицирана работна ръка	0.04	0.19	0.07	0.51	0.08	0.53
Работна заплата на квалифицирана работна ръка	0.04	0.2	0.08	0.53	0.09	0.55
Цена_ Капитал	0.04	0.2	0.07	0.51	0.08	0.54

Източник на данните: Резултати на ПАГТ

Намаляването на тарифите на промишлените стоки и транспортирането на машинно оборудване в Китай и ЦИЕ може значително да насърчи икономическия растеж и цялостното благосъстояние на двата региона. Търговските взаимоотношения между Китай и ЦИЕ се задълбочават, разширявайки мащаба на икономиките и разгръщане на взаимната търговия. В резултат на това реалният БВП на Китай и ЦИЕ нараства съответно с 0.01% и 0.02%. В допълнение, това също води до увеличение на националния доход в двата региона. Търсенето на продуктите от отраслите SITC 6.7.8. нараства и износните цени показват ръст от 0.02% в контекста на търговските условия в двата региона. Освен това потребителите в двата региона могат да купуват едни и същи стоки на по-ниски цени, намалявайки загубите от неефективно разпределение на ресурсите, и съответно благосъстоянието на потребителите нараства съответно с 0.99, 0.74 млрд. щ.д.

При Модел-2 и Модел-3 всички посочени по-горе показатели се променят в същата посока при Модел-1. Когато тарифните нива продължат да намаляват икономическият растеж и социалното благополучие на Китай и ЦИЕ стават по-очевидни, а с подобряването на търговските условия става възможно привличането на повече инвестиции.

2. Въздействие върху китайската търговия

Таблица 7. Промени в китайския внос и износ (%)

	Модел-1		Модел-2		Модел-3	
	Внос	Износ	Внос	Износ	Внос	Износ
0 Храна и живи животни	0.08	-0.13	0.17	-0.27	0.3	0.2
1 Напитки и тютюн	0.05	-0.09	0.11	-0.19	0.28	0.45
2 Сурови материали, неядивни, освен горива	0.02	-0.10	0.05	-0.21	0.08	-0.28
3 Минерални горива, масла и свързани с тях смазочни материали	0.07	-0.15	0.15	-0.34	0.15	-0.34
4 Животински и растителни масла, мазнини и восъци	0.07	-0.15	0.14	-0.31	0.19	-0.36
5 Химикали и свързани с тях продукти н. к.	0.06	-0.14	0.12	-0.28	0.24	0.13
6 Произведени стоки, класифицирани главно по материал	0.10	0.24	0.21	0.58	0.23	0.54
7 Машини и транспортно оборудване	0.36	0.12	1.00	0.31	1.01	0.27
8 Машини и транспортно оборудване	0.20	-0.05	0.44	-0.08	0.47	-0.15
9 Други	0.07	-0.09	0.14	-0.17	0.16	-0.19

Източник на данните: Резултати на ПАГТ

По линия на вноса намалението на тарифите ще увеличи значително покупателната способност на китайските потребители, а вносът от различните отрасли се е увеличил. Сред тях, с най-голямо увеличение са SITC 6.7.8 отрасли, които съответно са: 0.10%; 0.36%; 0.20%. След намалението на тарифите цените на продуктите от SITC 6.7.8 отрасли от ЦИЕ към Китай бяха намалени, а търсенето се увеличи, което доведе до значително увеличение на вноса. Под въздействие на отрасъла, произвеждащ промишлени стоки, машини и транспортно оборудване вносът от други производствени отрасли, като за храни и живи животни, напитки и тютюн също отчетоха увеличение.

По отношение на износа с изключение на „промишлени стоки от суровини“ и на „машини и транспортно оборудване“ експортният обем намаля. Тези два производствени отрасли, обаче, осигуряват 87.5% от общия износ на Китай в ЦИЕ, така че от гледна точка на експортния обем увеличението в тези два индустриални отрасли е много по-голямо от спада в други отрасли. Това е така, защото при по-нататъшното разширяване на двата промишлени отрасли повече трудови ресурси и капитал навлизат в тези две производства, което води до свиване на другите производствени отрасли, демонстрирайки феномена на леко „холандско заболяване“.

3. Въздействие върху производството

Таблица-8 Промени в производството на Китай и ЦИЕ

	План 1		План 2		План 3	
	Китай	ЦИЕ	Китай	ЦИЕ	Китайа	ЦИЕ
0 Храна и живи животни	-0.0028	-0.09	-0.01	-0.25	0.01	-0.26
1 Напитки и тютюн	-0.0039	-0.13	-0.01	-0.35	0.03	-0.45
2 Сурови материали, неядивни, освен горива	-0.03	-0.16	-0.06	-0.42	-0.08	-0.26
3 Минерални горива, масла и свързани с тях смазочни материали	-0.01	-0.13	-0.02	-0.35	-0.03	-0.36
4 Животински и растителни масла, мазнини и восъци	-0.02	-0.16	-0.04	-0.43	-0.03	-0.45
5 Химикали и свързани с тях продукти н. к.	-0.04	-0.35	-0.09	-0.95	-0.04	-0.82
6 Произведени стоки, класифицирани главно по материал	0.03	-0.35	0.08	-0.89	0.07	-0.91
7 Машини и транспортно оборудване	-0.05	0.73	-0.11	1.94	-0.13	1.92
8 Машини и транспортно оборудване	-0.01	-0.2	-0.01	-0.49	-0.03	-0.47
9 Други	0.01	-0.0029	0.02	-0.02	0.02	-0.02

Източник на данните: Резултати на ПАГТ

След тарифните отстъпки китайското производство на „други продукти от сурови материали“ и „други“ се увеличи съответно с 0.03% и 0.01%, но производството в други промишлени отрасли намаля. За ЦИЕ само „производството на машини и транспортно оборудване“ се увеличи с 0.73% докато във всички останали сектори беше отбелязан спад. Може да се види, че производството на двата региона в отраслите по SITC 6.7.8. взаимно се допълва. В сравнение с ЦИЕ китайският трудов пазар е по-интензивен, така че той има сравнително предимство в производството на „промишлени продукти от сурови материали“. За разлика от това дейността на промишления отрасъл „машини и транспортно оборудване“ е повече свързана с влагане на капитали. Както Китай, така и ЦИЕ прилагат повече елементи в производството на промишлените отрасли с по-голяма изгода, което води до преразпределение на факторите сред различните индустриални отрасли.

В Модел-2 тенденцията на всички индустриални промени е същата както и в Модел-1 като единствената разлика се състои в това, че възходът и падението на производството са по-очевидни. В Модел-3, когато тарифите във всички индустриални отрасли ще бъдат сведени до „0“ (нула) векторът на китайското производство в двата отрасъла „храна и живи животни“ и „напитки и тютюн“ се променя от отрицателен към положителен.

Посоката на промени в производството на промишлените отрасли в Китай и ЦИЕ е в основни линии сходна с посоката на експортните промени, анализирана в предишния раздел и представлява допълнително потвърждение за развитието на ключовите промишлени отрасли и за упадък на други стопански отрасли.

Заклучения и препоръки за правене на политики

Търговската зависимост между Китай и ЦИЕ е слаба, като търговската зависимост на ЦИЕ от Китай е далеч по-слаба отколкото от Германия и Русия. Търговското взаимно допълване и конкурентоспособност между ЦИЕ и Китай съществуват съвместно, сред които търговията в сферата на промишленото производство, машини и транспортно оборудване са силно взаимно допълващи се. Съкращаването на тарифите между Китай и ЦИЕ в промишлените отрасли, отличаващи се с взаимно допълване, може значително да насърчи икономическия растеж и общото социално благополучие в двата региона, както и търговските условия.

Съкращаването на тарифите във взаимно допълващите се промишлени отрасли съдейства за по-нататъшното разширяване на взаимно допълващите се промишлени отрасли в двете страни.

Вливането на повече трудови и капиталови потоци към взаимно допълващите се стопански отрасли води до свиване на други отрасли, по-ниски експортни обеми и по-ниско производство, демонстрирайки лек вариант на феномена на „холандска болест“.

Въпреки че тази политика може да подобри благосъстоянието на Китай

и ЦИЕ благосъстоянието на останалите страни е ощетенo. Общото икономическо благосъстояние на света, обаче продължава да расте.

По отношение на коригиране размера на намалението на тарифите, било на макро ниво или на промишлено ниво, съответният тренд на променливата промяна е почти идентичен и разликата е единствено във величината на промяната. Когато намалението на тарифите се промени от ограничен до целия брой от промишлени отрасли, тенденцията на съответните променливи величини ще остане почти същата, както в автентичния вариант.

Въз основа на горния анализ препоръките са следните:

1. Разчитай на инициативата „Един пояс, един път“ и укрепвай търговската близост между Китай и 16 страни от ЦИЕ

Китай трябва изцяло да признае важността на пазара на ЦИЕ за трансформиране и развитие на китайския пазар в новата ера и да укрепи сътрудничеството на правителствено ниво. Модифицирането на механизмите на срещите между лидерите, чрез създаване на регламентиран канал за взаимни фондове, технологичен и информационен обмен и др., представлява възможния кръг от мерки, които могат да се вземат.

2. Китай трябва активно да насърчава търговското сътрудничество и допълващите се стопански отрасли с ЦИЕ.

В настоящия момент има някои проблеми в търговията между Китай и ЦИЕ, такива като няколкото отделни търговски партньори и търговски канали, които пречат на осъществяването на стратегията за търговско сътрудничество между двете страни. За твърде взаимно допълващите се стоки, като оборудване за транспортиране на машини, обхватът и видовете търговия между двете страни предстои да бъде разширени. За тези стоки следва да се осигурят повече канали за навлизане във вътрешния пазар на другия регион.

3. При насърчаване на взаимно допълващо се търговското-индустриално сътрудничество, другите отрасли не трябва да бъдат пренебрегвани

Поставянето на единичен акцент върху насърчаване на определени индустриални отрасли ще доведе до бързо разширяване на техния мащаб. Това със сигурност ще засегне други индустриални отрасли заради ограничени производствени фактори. Следователно, при сътрудничеството между Китай и ЦИЕ в рамките на „Един пояс, един път“ можем да наблегнем върху търговското сътрудничество по линия на допълващите се индустриални отрасли. Но и да обърнем внимание на другите отрасли и като също така въведем стимули на реципрочна основа за да се осигури безпроблемно и бързо развитие на китайската икономика.

---

¹ Ministry of Commerce of the People's Republic of China, Department of European Affairs <http://ozs.mofcom.gov.cn/article/hzcg/201712/20171202681862.shtml>

² Dou Feifei, Central and Eastern European Countries' Trade with China: Extrusion and Transfer Effects in Competition [J]. *International Economic Cooperation*, 2014(01):39-45.

³ Liu Wei, Research on Trade Complementarity between China and Central and Eastern European Countries under the Sight of the Belt and Road Initiative [J]. *Journal of Changchun Institute of Technology*, 2015, 16(04):30-32.

⁴ Ye Zuoyi, Che Chunpeng, Analysis of the Added Value of Trade between China and Central and Eastern Europe from the Perspective of Global Value Chain [J]. *World Economy Studies*, 2016(07):87-97+137.

⁵ Long Haiwen, Shi Benzhi, Research on Trade Competitiveness, Complementarity and Trade Potential between China and Central and Eastern European Countries [J]. *Social Science in Guangxi*, 2016(02):78-84.

⁶ Zhu Junxing, An Empirical Analysis of the Trade Development Potential of China and Central and Eastern European Countries under the Background of the Belt and Road Initiative [D]. Liaoning University, 2017

⁷ Софтуерът на ПАГТ не съдържа независими данни от Босна и Херцеговина, Македония, Черна Гора и Сърбия. Поради това данните от „Централна и Източна Европа“ в този документ съдържат данни само от другите 12 страни, а именно: Албания, България, Хърватска, Чешка Република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Румъния, Словакия, и Словения.

⁸ Секторът на услугите е класифициран в категория 9: Други

Д-р Хуан Мънмън

Асистент в Института по европейски изследвания
към Китайската академия за обществени науки

Рамката на ЕС за скрининг на преките чужди инвестиции и нейното въздействие върху сътрудничеството във формата на „16+1“

Резюме: От 2011 г. насам китайските инвестиции в Европа непрекъснато нарастват, а инициативата „Един пояс, един път“ издигна сътрудничеството във формата „16+1“ на ново равнище. Най-влиятелните държави в Европа обаче – Германия и Франция, изпитват подозрение към намеренията на Китай в страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ). В отговор на инициативите на Германия, Франция и Италия, Европейската комисия обяви свое собствено предложение за създаване на европейска рамка за скрининг на преките чужди инвестиции (ПЧИ), които навлизат в Европейския съюз. И въпреки че благодарение на този механизъм институциите на ЕС, както и по-големите държави членки ще получават повече информация относно китайските инвестиции и придобивания в страните от ЦИЕ, а самият скрининг ще възпрепятства донякъде свободното движение на китайски капитал в Европа, то този скрининг на ниво ЕС може и да не постигне желаните резултати поради неясната дефиниция на механизма, различни правни съображения и разнопосочните мнения сред самите държави членки. Затова механизмът на ЕС за скрининг на ПЧИ се нуждае от допълнителни оценки.

1. Контекст на европейската рамка за скрининг на ПЧИ

От 2011 г. насам китайските инвестиции в Европа се увеличават непрекъснато. Високотехнологичните продукти, производството на данни, интелигентните фабрики и роботизираните продукти в областта на „Индустрия 4.0“ се превърнаха в нова област на китайските инвестиции в Европа. Също така инициативата „Един пояс, един път“ издигна сътрудничеството във формата „16+1“ на ново равнище. Страните от Централна и Източна Европа вече сравнително по-добре приемат китайските инвестиции в рамките на „16+1“. В същото време обаче, наред с някои други влиятелни европейски държави, Германия и Франция имат известни опасения по отношение намеренията на Китай в страните от ЦИЕ. Повлияни от тези опасения, европейските институции стават все по-бдителни при загубата на ключови технологии, защитата на данни и придобиването от страна на китайски държавни предприятия в Европа на малки и средни предприятия с високотехнологични продукти и ноу-хау. И макар да осъзнава възможностите, които носят китайските инвестиции, от една страна, но изправен пред дисбаланса на инвестициите и придобиванията между Китай и Европа, от друга, Европейският съюз проявява все по-голяма загриженост по отношение на китайските държавни високотехнологични предприятия и тяхната конкуренция спрямо международните

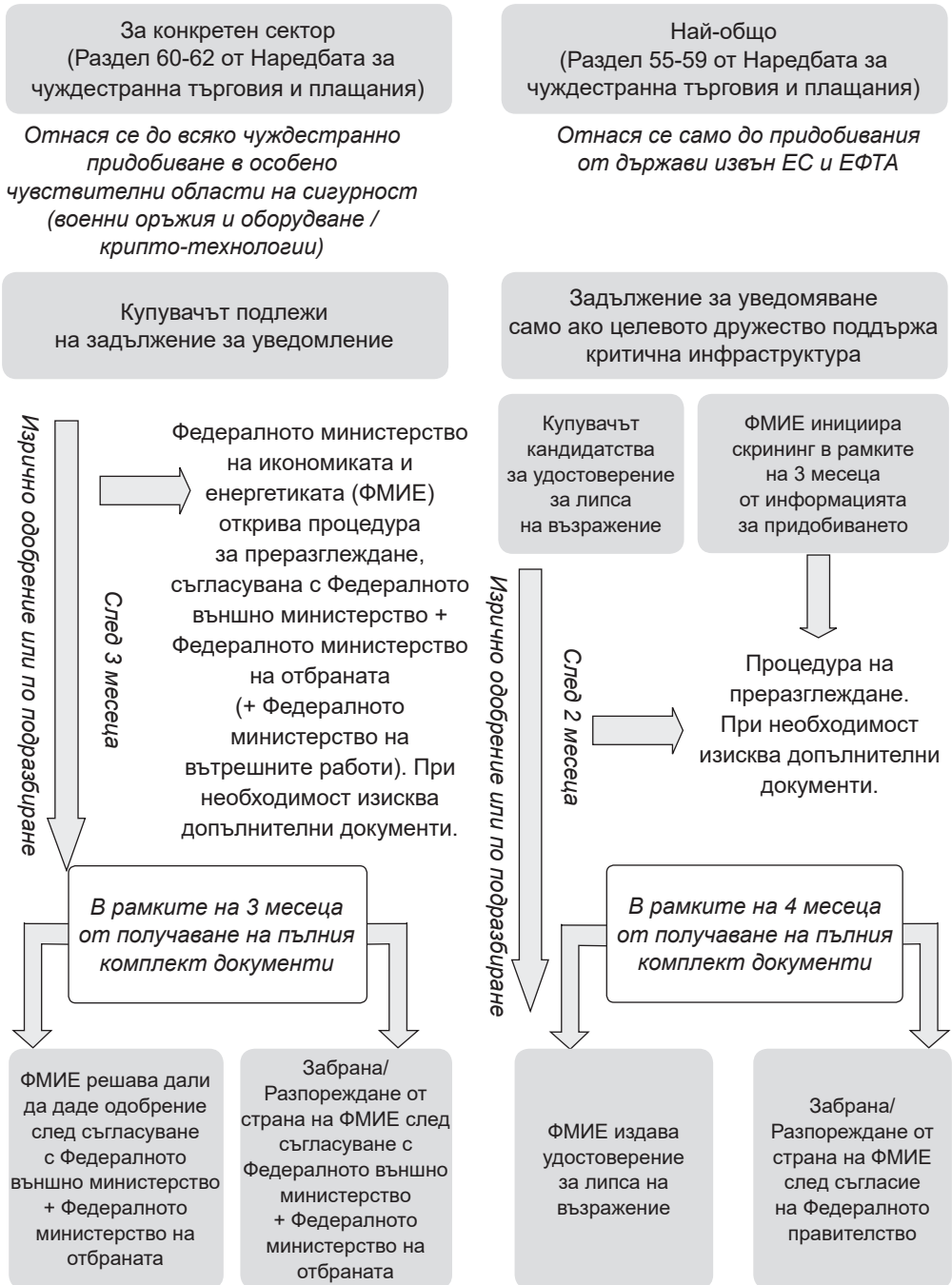
правила. Затова някои европейски чиновници определиха придобиването от страна на Китай на европейски технологии като заплаха за европейските стратегически интереси и европейската обществена сигурност.

Европейският съюз ограничи политиката си за скрининг на преки чуждестранни инвестиции. През месец юли 2017 г. Германия въведе девето изменение в своята Наредба за външна търговия за да ограничи придобиванията от страна на държави извън ЕС и ЕФТА. Според тази наредба германското правителство може да разглежда подробно и евентуално да забрани – по съображения, касаещи обществения ред и сигурността, придобиването от страна на инвеститори извън ЕС на дялове от минимум 25% в германски компании, притежаващи ключови технологии, свързани със сигурността. Освен това германското правителство удължи и процедурата за преразглеждане от 2 на 4 месеца /виж таблица-1/.¹ През септември 2017 г. френският президент Емануел Макрон произнесе в Сорбоната слово на тема „Рестартиране на Европейския съюз”, в което призова за създаване на обща рамка на ЕС за запазване на европейския трудов пазар, както и за скрининг на чуждестранните инвестиции, които не съответстват на европейските разпоредби.² Едновременно с това, в отговор на инициативите на Германия, Франция и Италия, председателят на Европейската комисия – Жан-Клод Юнкер, произнесе пред Европейския парламент слово, озаглавено “Състоянието на Съюза”, в което обяви намерението на ЕК да създаде европейска рамка за скрининг на навлизащите в ЕС ПЧИ, наподобяваща донякъде Комисията за чуждестранни инвестиции на Съединените щати (*CFIUS*). Това предложение бе в отговор на опасенията от евентуално подкопаване на водещата позиция на ЕС в областта на технологиите, на интересите в областта на сигурността и обществения ред в ЕС и държавите членки, в резултат на увеличените придобивания от страна на държавни предприятия от държави извън ЕС в стратегически области, но най-вече в областта на ключовите технологии, чувствителната информация и инфраструктурата.³ Някои влиятелни държави в ЕС, като Германия и Франция, продължават да настояват за изработването на механизъм на равнище ЕС за скрининг на ПЧИ. Така през втората половина на 2018 г. може да очакваме от страна на европейските институции цяла серия от ограничителни разпоредби, насочени към китайските инвестиции в областта на критичната инфраструктура и ключовите технологии в Европа.

Понастоящем европейските институции имат положително отношение към въвеждането на подобен механизъм за скрининг. И макар да се твърди, че той е недискриминационен и прозрачен, самото му насочване към китайските инвестиции в Европа е съвсем явно продиктувано от загриженост, свързана с придобиването от страна на Китай на европейски ключови технологии, както и с активното участие на тази страна в изграждането на инфраструктура в Южна Европа и балканските страни. Европейските по-

Таблица 1. Преглед на придобитите компании с дялове >25% в Германия

Източник: Федерално министерство на икономиката и енергетиката (Bundesministerium für Wirtschaft und Energie); последно посещение на страницата на 30.05.2018. <https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Artikel/Aussenwirtschaft/investitionspruefung.html>

литици въвеждат този механизъм като начин за оказване на натиск върху Китай по отношение на еднакво отворените пазари, докато в същото време ЕС се опасява, че Китай ще въведе в търговията мерки за противодействие.

2. Правни съображения и цел на механизма за скрининг на ПЧИ на ниво ЕС

Като база за сравнение, ЕС се позовава на държави членки, които вече са въвели такъв механизъм за скрининг, както и на други страни извън ЕС, като например Съединените щати, Австралия, Канада, Русия и Япония. Съгласно европейското законодателство, компетенциите за скрининг на ПЧИ произтичат от Общата търговска политика на ЕС, и по-точно – от първия параграф на Член 207, както и от първия параграф на чл. 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз. (*TFEU*). В същото време обаче чл.3 ограничава компетенциите на ЕС да проверява ПЧИ в държавите членки, което означава, че самите държави членки на ЕС са тези, които могат да вземат окончателно решение по този въпрос. Ако ПЧИ в една държава членка оказват влияние върху интересите в областта на сигурността и общественения ред в други държави членки или в ЕС като цяло, то въпросната държава членка може да вземе предвид конкретните национални условия в тези страни, когато приема, поддържа или ревизира свързаните със скрининга на ПЧИ мерки. Освен това, чл. 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз гласи, че както рамката, така и времевата скала на прегледа на ПЧИ попадат в юридическия суверенитет на държавите членки. Така отделните държави членки имат правото да вземат крайното решение по отношение на скрининга на ПЧИ, докато от своя страна европейските институции не могат да им налагат този механизъм. Някои по-влиятелни държави в ЕС обаче обмислят как може да бъде пренесен отчасти суверенитета по отношение на ПЧИ върху самия Европейски съюз.⁴

Съгласно европейското право, европейските институции са тези, които гарантират начина, по който отделните държави членки могат да извършват скрининг на чуждестранните инвестиции. Първоначално идеята на Европейския съюз е да създаде стандартна рамка за скрининг на ПЧИ въз основа на това кои държави членки биха могли да въвеждат, поддържат и променят този механизъм в резултат на своето безпокойство относно сигурността и общественения ред в своите страни. В пределите на тази рамка обаче Европейската комисия ще има по-голяма юрисдикция и ще може да активира скрининг на ПЧИ на ниво ЕС, в случай че ПЧИ в една държава членка нарушават сигурността и обществения ред на ЕС или на други държави членки в областта на ключови технологии и критична инфраструктура, като например научни изследвания, космическо инженерство, транспорт и енергетика. На следващ етап ЕС може да излезе с предложение до държавите членки, като ги задължи да представят обяснителни доклади във връзка с мненията на ЕС или на други държави членки.⁵ Това предложение трябва да бъде под-

крепено от Европейския съвет и Европейския парламент, които също са се обърнали с молба към Европейската комисия да работи с държавите членки по отношение на скрининга на ПЧИ, които са насочени към стратегически сектори, критична инфраструктура, ключови технологии и някои други сектори, включващи сигурността и обществения ред в ЕС.⁶

3. Реакция на държавите членки във връзка с предложението за създаване на европейска рамка за скрининг на ПЧИ

Понастоящем скринингът на ПЧИ на ниво ЕС е в процес на изслушване и утвърждаване. Тъй като съществуват разногласия между отделните държавите членки, се налагат няколко кръга от дебати, преди да бъде постигнат евентуален компромис.

По-влиятелните държави в ЕС, като Германия, Франция и Италия, подкрепят усилията на Съюза да въведе механизъм за скрининг на ПЧИ, най-вече от 2016 г. насам, когато Китай придоби ключови технологии, критична инфраструктура и високотехнологични предприятия в Германия, което предизвика тревога у политическите и академичните кръгове. Същите тези държави настояват механизмът да бъде въведен възможно най-бързо и без никакво отлагане. От своя страна Великобритания проявява загриженост относно предложението на Европейската комисия да въведе механизъм за скрининг на ПЧИ, опасявайки се че това предложение би забавило вече съществуващия процес на скрининг, като увеличи в същото време бремето за инвеститорите. Великобритания също се притеснява, че това може да навреди репутацията ѝ на свободна и отворена за чуждестранните инвеститори дестинация, и заявява, че би било неприемливо да се наложи задължително споделяне на чувствителна информация с европейските институции и останалите държави членки.⁷ Страните от Южна, Централна и Източна Европа, които изглеждат по-благоприятно настроени към китайската инициатива „Един пояс, един път“, имат по-различно виждане в това отношение. Страните от Южна Европа смятат, че този механизъм би бил в ущърб на двустранните отношения с Китай. Гърция и Португалия, например, са в очакване на скъпата оферта на Китай за изграждане на инфраструктура в областта на електропреносните мрежи, енергетиката и пристанищата, както и в областта на недвижимите имоти, културата, изкуството, финансите и застраховането. Тези страни пострадаха лошо от дълговата криза в Европа и бяха недоволни от мерките за строги икономии на Германия, както и от нежеланието на тази страна да се създаде съюз в рамките на ЕС за трансферни плащания. Като основни партньори при сътрудничеството във формата „16+1“, страните от ЦИЕ показват резерви по отношение на механизма за скрининг и се опитват да го заобикалят при привличането на китайски инвестиции. И макар да имат очаквания по отношение на инициативата „Един пояс, един път“, тези страни остават някак разочаровани. Като присъединили се последни към ЕС и в момента зависими от структурни-

те фондове на Съюза, те възприемат финансирането и регламентите на ЕС като приоритет в сравнение с китайския икономически модел, китайските финансови инструменти и инвестиции. От една страна, те приветстват китайските инвестиции, но от друга настояват китайските предприятия да следват европейските регламенти и стандарти, за да се избегнат евентуални проблеми. Страните от Западните Балкани, като например Сърбия, която все още е извън ЕС, в момента нямат задължението да изпълняват европейските регламенти. Но Европейският съюз възнамерява да приеме Сърбия и Черна гора преди 2025 г. и ето защо тези страни са донякъде предпазливи по отношение на китайските инвестиции, в желанието си да отговарят на европейските изисквания.

4. Анализ на социалните фактори в рамката на ЕС за скрининг на ПЧИ: мненията на академичните и бизнес средите

Сред европейската академична общност битуват разнопосочни мнения относно механизма за скрининг на ПЧИ – започвайки от подкрепа за въвеждането му, минавайки през ограничаването му до сферата на сигурността и стигайки до поставянето му изобщо под въпрос. От 2015 г. насам европейските академични кръгове обръщат все по-голямо внимание на китайските инвестиции в Европа, което ги прави и все по-бдителни. Те излязоха с предложение до политическите кръгове в ЕС да заострят вниманието си към растящото влияние на Китай в международната икономика и политика, като едновременно с това оказват натиск върху тази държава да помогне на европейските предприятия да получат еднакъв достъп до Китай. По-долу следват подбрани влиятелни мнения на някои от европейските академични кръгове.

(1) В докладите на Института „Меркатор“ за китайски изследвания (*Merics*), както и на Глобалния институт за публична политика (*GPPI*), е направено предложение Европейският съюз и неговите държави членки да създадат серия от гъвкави механизми за скрининг на ПЧИ, които да ограничат придобиването от страна на китайските държавни предприятия на високотехнологични компании и критична инфраструктура в Европа.⁸ Европейският съвет за външни отношения (*ECFR*) предлага да бъдат въведени нови мерки за защита, като бъде прието предложението на Германия, Франция и Италия за създаването на механизъм на ЕС за скрининг на ПЧИ. От друга страна се признава, че поради липса на професионалисти и поради зависимостта от източниците на разузнавателна информация, както и поради липса на конкретна дефиниция и списък на ключовите технологии, Европейският съюз не изглежда достатъчно готов да въведе такъв механизъм.⁹

(2) Мозъчният тръст „Брьогел Рисърч“ има известни опасения относно този механизъм и смята, че държавите членки на ЕС показват различни предпочитания към китайските инвестиции. Основен приоритет на ЕС би трябвало да бъде ясната дефиниция на обхвата на скрининга, както и ба-

лансирането на интересите на ЕС и на държавите членки по отношение на самия скрининг. Опасенията са също, че такъв механизъм на европейско равнище би могъл да прерасне в политически инструмент на ЕС за търговски протекционизъм.¹⁰

(3) В сравнение с политическите и академичните кръгове, бизнес средите имат малко по-положително отношение към китайските инвеститори. А европейските предприятия, които поддържат бизнес с Китай от дълги години, са напълно запознати с националните условия в тази страна. И въпреки че се оплакват донякъде от бариерите пред излизането на китайския пазар, от местните изисквания, от защитата на данни и от интелектуалната собственост в тази страна, за тях напускането на китайските пазари би било много голяма загуба. Китай продължава да насърчава енергично иновациите на всички равнища. Такива предприятия обаче са доста предпазливи по отношение на механизма за скрининг на ПЧИ, тъй като, изхождайки от собствените си бизнес интереси и от съображенията, свързани с правото на ЕС, те не очакват какъвто и да е търговски диспут между Китай и Европа. Трябва също да се отбележи, че Европейската търговска палата, както и някои други европейски институции в Китай, поддържат тесни контакти с европейските политически кръгове. Европейската търговска палата организира множество конференции за академичните и бизнес средите на ЕС и САЩ с цел обсъждане на китайските инвестиции на Запад. Съединените щати са против китайските инвестиции поради загриженост за своята национална сигурност и ключови технологии – най-вече технологиите, включени в списъка „Произведено в Китай 2025“. От една страна, Европейската търговска палата изразява в обществото неутрално отношение, докато от друга страна е нащрек по отношение на китайските инвестиции в Европа и подкрепя – в Европейския парламент и на други места – скрининга от страна на ЕС на китайските ПЧИ в Европа в областта на ключовите технологии и критичната инфраструктура.¹¹

5. Оценка на евентуалното въздействие на механизма за скрининг на ЕС на ПЧИ върху сътрудничеството във формата „16+1“

(1) Чрез рамката на ЕС за скрининг на ПЧИ Европейската комисия и големите държави в ЕС ще имат по-голям достъп до информацията относно китайските инвестиции и придобивания в държавите членки от ЦИЕ.

Чрез този механизъм Европейският съюз се опитва да упражни натиск върху собствените си държави членки, като изисква от тях обмен на информация в реално време относно китайските държавни предприятия, които инвестират в ключови области. Така институциите на ЕС и европейските сили ще имат по-голям достъп до информацията, свързана с китайските инвестиции в Централна и Източна Европа – най-вече в областта на инфра-

структурата, обществените съоръжения и транспорта. Доста е вероятно ЕС да се опита да се намеси в китайските инвестиции от страх, че сигурността и общественият ред в Европа ще бъдат подкопани. Така онези европейски сили, които са предпазливи по отношение на китайските инвестиции в Европа, ще се намесят в рамките на този механизъм и ще окажат натиск върху държавите членки от Централна и Източна Европа, които получават китайски инвестиции. Европейският съюз настоява също да бъде създадена между държавите членки координационна група за ПЧИ, а тези държави членки ще имат задължението да предоставят годишни доклади за преките чуждестранни инвестиции.

(2) Механизмът за скрининг донякъде би възпрепятствал свободното движение на китайски капитали в Централна и Източна Европа.

Дебатът дали механизмът за скрининг би противоречал на единния пазар на ЕС продължава. Въпреки че Европейската комисия многократно е обяснявала, че този механизъм няма да засегне по никакъв начин свободното движение на капитали между държавите членки, както и между държавите членки и страните извън Европейския съюз, влиянието на ПЧИ върху „сигурността и обществения ред“ в ЕС ще бъде възпрепятстващ фактор. От една страна, макар китайските инвестиции в страните от ЦИЕ да вървят гладко, за китайските предприятия би било трудно да се възползват от единния пазар на ЕС, а още по-трудно – да получат достъп до пазарите в Германия или Франция или да създадат фирми в Централна и Източна Европа. От друга страна, държавите от ЦИЕ, които са зависими от структурните фондове на ЕС, както и от промишлената верига на големите държави в ЕС, могат също да решат да възприемат този скринингов механизъм. Това би осигурило на ЕС и на големите държави членки по-голям достъп до информацията относно китайските инвестиции в Централна и Източна Европа, а страните от ЦИЕ биха могли да взимат под внимание мнението на ЕС и на влиятелните държави в него, което би създавало потенциални пречки пред китайските инвестиции в този регион.

(3) Механизмът може и да не постигне очакваните резултати поради неясната дефиниция на скрининга на ПЧИ и на неговото прилагане.

Поради липсата на съответни специалисти и зависимостта от източниците на разузнавателната информация, както и поради най-различните дефиниции на ключовите европейски технологии, отнасящи се до „националната сигурност“, Европейският съюз е изправен пред редица предизвикателства, свързани с въвеждането на този механизъм. Ето защо, въпреки че в краткосрочен и дългосрочен план политическите и академични кръгове във влиятелните държави в ЕС са призовавали многократно за скрининг на

китайските инвестиции в Европа, както и за възпиране на китайските инвестиции в ЦИЕ, самото координиране на механизма е изправено пред редица проблеми. Първо, самата юрисдикция на държавите членки е тази, която определя националните интереси. А освен това, при всяко разкриване пред други държави членки на свързани с националната сигурност информация и данни трябва да се спазва принципа на реципрочност. В този контекст, някои влиятелни европейски държави, като Германия, Франция и Италия, настояват за въвеждането на скрининговия механизъм, от една страна, докато от друга не са склонни да споделят подобна информация. Второ, в дефиницията на ЕС относно обхвата на ключовите технологии, свързани със „сигурността и общественения ред“, трябва да се вземат предвид и конкретните национални условия в отделните държави членки.

(4) Механизмът няма да бъде обвързващ и затова се нуждае от допълнителен анализ.

Държавите членки на ЕС имат правомощията да решават сами дали да създадат или да ревизират стандартите за скрининг на ПЧИ, като имат широко поле за действие по този въпрос. Първоначалният план на ЕС е да разработи „отворен списък“, касаещ обхвата на скрининга, в който на чуждестранните държавни или финансирани от правителството предприятия ще бъде обърнато специално внимание. ЕС предлага държавите членки да се придържат към стандартите за скрининг на ПЧИ в съответствие с принципите на прозрачност, съдебна защита и недискриминация. На практика обаче ЕС може да дава на държавите членки от ЦИЕ само не задължаващи указания и предложения във връзка с ограничаването на китайските инвестиции. В този смисъл може да се заяви, че в краткосрочен и средносрочен план ефективността на рамката на ЕС за скрининг на ПЧИ все още се нуждае от допълнителна и цялостна оценка.

---

¹ „Verordnung der Bundesregierung: Neunte Verordnung zur Änderung der Außenwirtschaftsverordnung“, Bundesministerium für Wirtschaft und Energie, 16 април 2018. <https://www.bmwi.de/Redaktion/DE/Downloads/V/neunte-aendvo-awv.html>.

² „Staatspräsident Macron: Initiative für Europa“, Frankreich in Deutschland-Französische Botschaft, 16 април 2018. <https://de.ambafrance.org/Staatspraesident-Macron-Initiative-fur-Europa>.

³ „Състоянието на Съюза 2017 – Търговски пакет: Европейската комисия предлага рамка за скрининг на ПЧИ“, Европейска комисия – прес-съобщение, 17 април 2018. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-17-3183_en.htm.

⁴ „Предложение за регламент от Европейския парламент и от Съвета: създаване на рамка за скрининг на ПЧИ в Европейския съюз“, Европейска комисия, Брюксел, 13.09.2017, стр.12-13.

⁵ „Комюнике на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите – „Приветстваме преките чуждестранни инвестиции, като защитаваме основните си интереси“, Европейска комисия, Брюксел, 13.9.2017 COM(2017) 494 final, стр. 5.

⁶ „Резолюция на Европейския парламент от 5 юли 2017 г. относно изработването на амбициозна стратегия на ЕС за промишлеността като стратегически приоритет за растеж, заетост и иновации в Европейския съюз“, Европейски парламент, 27 април 2018, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2017-0305+0+DOC+XML+V0//EN>.

⁷ Григер, Гизела: „Рамка на ЕС за скрининг на ПЧИ“, EPRS Научноизследователска служба на Европейския парламент, 01.2018 г., стр. 4, <http://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-614667-EU-framework-FDI-screening-FINAL.pdf>.

⁸ Беннер, Торстен; Касперс, Ян; Олберг, Мареике; Погети, Лучерсиа; Ши-Купфер, Кристин: „Авторитарен напредък gppi.net REPORT февруари 2018 г. В отговор на нарастващото политическо влияние на Китай в Европа“, Merics und Gppi, 02.2018, pp.2-3.

⁹ Годеман, Франсоа; Васелие, Абигейл: „Китай чука на вратата: нов одит на взаимоотношенията между Китай и ЕС“, ECFR, 12.2017, стр. 7-8.

¹⁰ Гарсиа-Ереро, Алисия; Сапир, Андре: „Трябва ли ЕС да има право на вето върху чуждестранните придобивания?“, Bruegel Research 01.05.2018. <http://bruegel.org/2017/09/should-the-eu-have-the-power-to-vet-foreign-takeovers/>.

¹¹ Григер, Гизела: „Скрининг на преките чуждестранни инвестиции – дебати в светлината на потоците ПЧИ, обменяни между Китай и ЕС“, EPRS | Научноизследователска служба на Европейския парламент, 05.2017, стр.11.

Трети панел

**Измерение на сътрудничеството
в хуманитарната сфера
(сферата на контактите между хората)
в рамките на платформата „16+1“**

ШЪ ДЖЪНЦИН

Изпълнителен директор на Института „Един пояс, един път“
Професор по международни отношения
в Пекинския университет „Цинхуа“

Да осигурим стабилност и дълголетие на китайско-българските отношения чрез платформата за сътрудничество „16+1“

Според мен България е тайствена и мила страна. На мен ми се случва да посетя за първи път тази красива страна точно преди 7-та среща на високо равнище на Китай със страните от Централна и Източна Европа (ЦИЕ) в София през 2018 г. Преди около тридесет години, когато бях студент в магистърска програма в Партийната школа на ЦК на ККП, аз проучвах драматичната трансформация на България от комунистическа държава от съветски тип в западноевропейска демокрация. Тогава бях твърде изненадан от нейната стабилност и спокойствие. И днес, въпреки че е член на ЕС повече от едно десетилетие, нейните характеристики на стабилност и спокойствие остават непроменени. След разпадането на съветския блок, страните от Централна и Източна Европа, като България, изглеждаха много далеч от Китай и от изследванията на китайските учени. Именно китайската инициатива „Един пояс, един път“ и нейният вариант „16+1“ за страните от ЦИЕ е стимулт, което ги връща обратно към нас. Много китайски учени започнаха отново да обръщат внимание на този регион. Инициативата „Един пояс, един път“ и платформата „16+1“ за ЦИЕ осигуряват на китайските учени и на изследователите от ЦИЕ възможности за обмен, дискусии и сътрудничество, в които да няма губещи (*win-win*).

България винаги е била приятелски настроена към Китай. Тя е първата от страните от ЕС, която установява дипломатически отношения с Нов Китай през 1949 г. Така че през 2019 г. идва ред да отпразнуваме 70 годишния юбилей на тези отношения. Въпреки че не е сред големите страни в ЕС тя е най-приятелски настроената към Китай страна, която дава значителен принос за всеобхватното стратегическо партньорство между Китай и ЕС. През януари 2014 г. Китай и България решиха да учредят всеобхватно партньорство за приятелство и сътрудничество, извеждайки двустранните отношения в най-добрия им период. Интензивният политически диалог и взаимни посещения на високо равнище допринасят за укрепване на взаимното им доверие и внасят нова енергия в тези отношения.

Търговия и икономическо сътрудничество

Китай за България е най-важният стратегически партньор и най-големият икономически партньор в Азия. През последните години Китай и България поддържат стабилен растеж в смисъл на икономика и търговия. Делега-

ции на правителствено и икономическо ниво от двете страни осъществяват чести посещения и контакти. Икономическото сътрудничество варира по форма и обхват и непрекъснато се разширява. Повечето от въпросите на сътрудничеството се решават гладко.

През изминалото десетилетие обемът на търговията на двете страни се е удвоил а износет на България в Китай е нараснал шест пъти. Китай се превръща в трети най-голям търговски партньор и втори по важност пазар на България извън ЕС. Търговските обеми общо растат, а в структурно отношение стават по-рационални. Според китайската статистика през 2017 г. стокообменът между България и Китай е достигнал 2.1 млрд. щ. д. Увеличение от 29.8% на годишна база, при което повече от 1.17 млрд. щ. д. представлява китайският износ, увеличение от 10% на годишна база, 90.7 млн. щ.д. са внос в Китай от България – увеличени от 64.1% на годишна основа. Търговският дефицит между тях по принцип намалява. От януари до август 2018 г. двустранната търговия достигна 1.7 млрд. щ.д., увеличение от 24% на годишна основа 95 млн. щ.д. от които са китайски износ за България, увеличение от 31% на годишна база, 75 млн. щ.д., от които са български експорт за Китай, увеличение от 17,5% на годишна база. Китайските износни стоки са обикновено компютри, климатици и телекомуникационни стоки, докато българската продукция включва метални ядра, цветни метали. Някои други български продукти като вино и розова есенция са изключително популярни сред китайския народ.

След като беше даден ход на платформата „16+1“ всички видове механизми за сътрудничество са включени, един от които е Обединената асоциация за насърчаване на сътрудничеството в селскостопанската област към „16+1“. В бъдеще повече надежди се възлагат на задълбочаване на сътрудничеството в обработката на селскостопански продукти. От определен момент насам Китай си поставя за цел изграждане на общество, осигуряващо висококачествено развитие и висококачествен живот. Всичко това предлага светли перспективи за едно бъдещо сътрудничество. Българският бизнес се надява, че Китай ще внася повече и повече от прекрасните български селскостопански продукти.

Въпреки, че през последните години България е била засегната от серия от европейски кризи, тя остава стабилна политически, икономически и социално. Държаният дълг и бюджетният дефицит на България са ниски в сравнение с другите страни от ЕС. Това е наистина много добро място за инвестиране. Все повече и повече китайски инвестиции отиват в България в автомобилното производство, проектирането, телекомуникациите и селскостопанското сътрудничество. Компанията на производител на автомобили Грейт уол (*Great Wall*) пуска корени в България. Водещата китайска телекомуникационна компания Хуawei (*Huawei*) подпомага българска компания от същия бранш с телекомуникационна мрежа от висок стандарт. България приветства повече китайски инвестиции в сферата на инфраструктурата,

като изграждане на конструкции, електроснабдяване, възобновяеми източници. През 2012 г. Групата за селскостопанска рекултивация от гр. Тиендзин стартира сътрудничество с България, изграждайки ферма в Пловдив, която обработва 150,000 акра (600,000 декара) земя чрез закупуване, наемане и засаждане на пшеница, слънчоглед и др. култури, което носи изгода и за двете страни.

Образование и хуманитарен обмен (контактите между хората)

Въпреки че България и Китай се намират на голямо разстояние един от друг, двете правителства ценят важноста на хуманитарния обмен (сферата на контактите между хората). Те винаги са си разменяли студенти, които изучават взаимно езиците и културите на двете страни от установяването на двустранните отношения. През 1990 г. двете правителства подписват спогодба за взаимно признаване на сертификатите, дипломите и научните степени. През 2002 г. е договорена друга спогодба за задълбочаване и учредяване на сътрудничество в образованието, науката и младежкия обмен. Според спогодбите все повече студенти на разменни начала следват в двете страни за да придобият своите научно-образователни степени или за извършване на научноизследователска дейност. През октомври 2015 г. Министерствата на образованието в двете страни подновиха съществуващите спогодби, обвързвайки се с планове за сътрудничество в бъдеще. С иницирираната платформа „16+1“ за сътрудничество на Китай със страните от Централна и Източна Европа в 2012 г. китайското правителство обяви 5000 студентски стипендии за страните от Централна и Източна Европа през следващите пет години, отпусайки по 25 стипендии за България годишно. Според Министерството на образованието на Китай в момента над 70 китайски студенти се учат в България и 170 български студенти се учат в Китай, от които 35 са на китайска стипендия. Два института „Конфуций“ открита врати в България в София (юни 2006 г.) и във Велико Търново (октомври 2012 г.). През декември 2014 г. първият секретариат на Университетския алианс на Китай и страните от ЦИЕ беше учреден в София, който ще представлява институт за сътрудничество между страните от платформата „16+1“. В рамките на „Китайския културен фестивал“ в София често се провежда Форум на президентите на университетите, както и Форум за културно сътрудничество на Китай и страните от ЦИЕ.

България има не само вековна история и великолепа култура, но и разполага с естествено красива природа с 4200 исторически обекти и ски курорти из цялата страна. Всичко това може да осигури добра възможност за китайските туристи. Понастоящем хиляди китайци, представители на средната класа, които обичат да пазаруват и пътуват, заминават за чужбина по време на почивни дни, като Националният празник или традиционния „Пролетен фестивал“. Това е голям шанс за бизнеса. Много страни са се превърнали в дестинация за китайските туристи. Доколкото ми е известно

някои балкански страни планират туристически маршрутни карти или маршрутни пакети, включващи България-Турция-Гърция или България-Румъния-Сърбия, които със сигурност ще привлекат все повече и повече китайски туристи. И двете правителства трябва да положат усилия за улесняване на визовия режим, за подобряване на хотелските услуги (като осигуряване на адаптери за хранване и банкови услуги, като AliPay). Летищата и транспортната система трябва да бъде обслужвана на български, английски и китайски, както е в други европейски столици, като Париж и Лондон.

Друг важен момент е, че хуманитарният обмен (сферата на контактите между хората) не би могъл да постигне желаните резултати, ако не бъде подкрепен от тясното сътрудничество на медиите и журналистиката. Трябва да насърчаваме и обучаваме повече репортери, които да могат да говорят както на български, така и на китайски, за да може нашите нови източници на новини да бъдат от първа ръка, осигурявайки ни действителната картина в двете страни.

По време на посещението на китайския премиер Ли Къцян в България през 2018 г. двете правителства използваха съвместната декларация, за да заявят че и двете страни ще се възползват от възможността, която им дава 70-та годишнина на двустранните отношения през 2019 г. за да укрепят двустранното политическо доверие, да поддържат диалога и координацията в международните и регионалните въпроси, да задълбочат сътрудничеството в икономиката и търговията, инвестициите, инфраструктурата, селското стопанство, научните иновации, здравеопазването, хуманитарните въпроси, образованието, туризма и т.н. и да разширят контактите между хората, да работят съвместно за насърчване и издигане на своето партньорство на по-високо равнище.

Китайската политика към ЕС остава непроменена. Тя подкрепя единен, стабилен и процъфтяващ Европейски съюз. Тя цени ЕС като цяло, както и неговите страни членки. Но традиционно Китай е насочвал усилията си повече към западната част на европейския континент, като е пренебрегвал източните му части. След като Китай и ЕС са всеобхватни стратегически партньори, платформата за сътрудничество „16+1“ представлява един много полезен допълващ компонент на тези взаимоотношения. Между другото, страните от Централна и Източна Европа проявяват голям интерес към много тясно сътрудничество с Китай. Те също имат неотложна нужда от китайски капитал и инвестиции, които да подпомогнат изграждането на техните инфраструктури. Така че платформата за сътрудничество „16+1“ се появява в нужния момент. Тази платформа навлезе вече в своята 7-ма година. Ние искрено се надяваме, че Китай и ЕС, Китай и България преминаваме в нов етап в рамките на всеобхватното стратегическо партньорство и платформата „16+1“.

Проф. д. н. Антоанета Кирова

**Преподавател в Катедра по икономика и счетоводство в транспорта
и директор на Центъра за управление на проекти и бизнес планиране
във Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“**

Проф. Кирова представи сътрудничеството между България и Китай в сферата на висшето образование. По нейно мнение българо-китайското сътрудничество по линия на платформата „16+1“ има многообещаващо бъдеще, особено в сферата на висшето образование. Сътрудничеството би могло да обхване изготвянето на образователни програми за провеждане на съвместни изследвания, и на академичен, студентски и кадрови обмен.

Сътрудничеството между Висше транспортно училище „Тодор Каблешков“ в България и китайският Технологичен университет „Нинбо“ започна през 2014 г. по време на конференция, организирана от китайския университет. Конференцията допринесе за обмена на знания, ноу-хау, образователни практики между академичните среди, бизнеса и технологичните общности от страните в Централна и Източна Европа и Китай.

Академичното сътрудничество включваше обмен на професори и съвместно обучение на осем докторанти с по двама научни ръководители – по един от двата университета; осъществяване на изследователски проекти, реципрочно участие в конференции, съвместни публикации на научноизследователски и експертни доклади и монографии. Двата университета разработиха програми за сътрудничество за обмен на студенти и професори въз основа на схемата 2+2.

Българският транспортен университет участва неколккратно в образователно ЕКСПО, с цел популяризиране на страната като дестинация за изследвания и обучение за китайски студенти (вкл. като дестинация за научноизследователски пътувания). Потенциалните пътници (от студентската общност) са били консултирани по визовите въпроси и другите изисквания, свързани с пътуванията до България.

Ректорът на Технологическия университет, проф. д. н. Лю Джунда и ректорът на Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“ проф. д. н. Петър Колев също постигнаха договореност за развитие и изпълнение на бъдещи взаимни образователни бакалавърски и магистърски програми. Договорът за сътрудничество беше последван от сключване на Меморандум за разбирателство за учредяването на Център за международни изследвания и трансфер на технологически постижения (Научен и технологичен алианс на университетите и научноизследователските институти) с участие на високо ниво на Технологическия университет „Нинбо“, Транспортния университет „Тодор Каблешков“, Университета в гр. Жилина и Института за космически изследвания и технологии при Българската академия на науките (БАН). По този начин мрежата за сътрудничество беше разширена с

включването на два нови партньора – частно финансирания университет от Словакия и иновативния институт от БАН.

Ректорът проф. Даниела Тодорова беше избрана за член на преподавателския състав на университета „Нинбо“ със специален сертификат. Проф. Кирова обърна внимание на нуждата от ускоряване на съвместните изследвания в областта на транспортната инфраструктура. 16-те страни от ЦИЕ трябва да последват примера на Китай и да поставят еталони/стандарти в областта на транспортната инфраструктура. Това включва иновативно изследване на начините на проектиране, планиране и изграждане на инфраструктура.

Проф. Кирова описа 22 ноември 2017 г. като паметен ден за Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“ посещението на голяма високопоставена китайска делегация за подписване на Меморандума за учредяване на инвестиционното сътрудничество на Китай и страните от ЦИЕ. Проф. Кирова изрази своята искрена надежда, че Технологическият университет „Нинбо“ ще подпомогне Висшето транспортно училище „Тодор Каблешков“ в развитието на този иновативен технологически център.

През 2018 г. транспортният университет беше водещ партньор и организатор на първата научна конференция на Китай и страните от ЦИЕ по въпросите на сътрудничеството в сферата на изграждането на инфраструктура и инвестициите.

Професори от транспортния университет взеха участие в мероприятия по линия на висшето образование във контекста на платформата „16+1“ за сътрудничество на Китай и страните от ЦИЕ през 2018 г. (Например, в 5-та конференция на Китай и страните от ЦИЕ в областта на висшето образование и в 3-та изложба за висше образование на университетите от Централна и Източна Европа, организирана в Китай, с цел да се известят потенциални студенти за възможностите за обучение в България). Българските експерти използват академичните форуми за обсъждане със своите китайски колеги от академичните и бизнес общности възможностите за участие на водещи китайски компании за модернизация на българската транспортна мрежа. Беше отбелязано, че освен структурните фондове на ЕС, които се използват за развитие на транспортната инфраструктура на България, големи части от националната транспортна мрежа остават без право за европейско финансиране. Според проф. Кирова именно това открива възможности за Китай да се включи в този важен за България процес.

Анастас Вангели

Докторант от Република Северна Македония
в Полската академия на науките

Г-н Вангели представи своята гледна точка за ролята на информационно-аналитичните центрове („тинк-танкове“) в платформата „16+1“ за сътрудничество Китай-Централна и Източна Европа (ЦИЕ) въз основа на негови обобщени емпирични наблюдения по линия на дисертационния му труд (включващи „тинк-танкове“ от Сърбия, Унгария и Чешката Република, и сподели предишния си опит в изучаването дейността на информационно-аналитични центрове от Полша и Северна Македония).

Г-н Вангели разгледа понятието „тинк-танк“ („мозъчен тръст“) като много хлъзгав и труден за тълкуване и семантично двусмислен. В допълнение към определението на Томас Медвец, той изтъкна, че „тинк-танковете“ могат да се разглеждат като специфичен вид организации, опериращи в пространството между сферите на политиката, производството на знания, гражданското общество, медиите, икономиката и прочие, което позиционира дейността им на границата между научното знание и практическата политика. Това определение помага да се отиде отвъд онези подходи, които могат да съдържат ограничения.

Например, през призмата на сегашната конференция информационно-аналитичните центрове могат да изглеждат като организации, с ясен политически профил (поставяйки ги в по-широкия диапазон на политиката). Но подобен аналитичен подход ограничава определението за „тинк-танк“. Основното предназначение на един информационно-аналитичен център е да произведе знание, а не задължително да генерира политическа активност, независимо от политическия контекст, в който същият функционира. Виждането, че информационно-аналитичните центрове попадат изключително в сферата на политиката стеснява значението и съдържанието на понятието. Един от начините за преодоляване на този редукионизъм е чрез възприемане на тезата за принадлежността на информационно-аналитичните центрове едновременно към няколко сфери на дейност. От тази перспектива аналитичните центрове съчетават в себе си академични, политически и други компоненти; например, някои „тинк-танкове“ консултират бизнес структури и асоциации. Експертите, работещи в тях, са с научноизследователска квалификация, но профилът им на работа повече наподобява този в неправителствения сектор или медиите. Независимо от това, квалифицирането на информационно-аналитичните центрове като организации, с разнороден обхват на дейност, размива същността на тяхната работа. С други думи, това определение е твърде обемно по съдържание. С цел преодоляване на недостатъците на определенията в широкия и тесен смисъл на думата, можем да развием тезата за оформяне от страна на тинк-танковете на соб-

ствено автентично пространство (със специфична експертиза и мисия). Но такъв подход може да доведе до игнориране на елемента на съотнасянето, т.е. на междупрофесионалното взаимоотношение и взаимодействие между субекти от различни сфери на дейност, което пък представлява квинтесенцията на работата на информационно-аналитичните центрове.

Поради това Анастас Вангели определя информационно-аналитичните центрове като организации, които възникват и се развиват на границата между различните сфери (т.е. сферата на интердисциплинарността), и по този начин трансферират знания и други ресурси (под формата на капитал) в едни сфери и в замяна получават знания и капиталов ресурс от други сфери на дейност. Това ни помага да разберем тяхната специфика, която по мнението на македонския изследовател, се съдържа в способността за синтезиране на многостранен опит, знания, информация и факти от сферата на политика, академичните среди, бизнеса, медиите с цел да се произведе авторитетен смисъл и тълкуване. Оттук насетне информационно-аналитичните центрове ще могат да напасват тези тълкувания и аналитични рамки към съответните сфери на дейност, да задават дневния ред, терминологията и отправните точки на дебата.

В контекста на отношенията на Китай с Централна, Източна и Югоизточна Европа (ЦИЮИЕ) информационно-аналитичните центрове и техните транснационални мрежи са много удобни за създаване на комуникационна инфраструктура. „Тинк-танковете“ споделят, развиват съвместно, разпространяват данни и идеи и изграждат връзки. На практика, според г-н Вангели, взаимодействието на „мозъчните тръстове“ представлява важен алтернативен източник за изучаване на новите дипломатически начинания на Китай. Инициативата „Един пояс, един път“ (ЕПЕП) може да бъде разбрана чрез инструментариума „пространство между отделните сфери на дейност“, тъй осигурява поле за взаимодействие между политиките, академичните среди и деловите среди, без това взаимодействие да бъде рамкирано да принадлежи изключително на която и да било от тези сфери. Именно затова хуманитарният обмен (сферата на контактите между хората) продължава да заема централно място в инициативата ЕПЕП.

Въз основа на гореизложената аналитична рамка, Анастас Вангели прави преглед на отношенията Китай-ЦИЕ в контекста на сътрудничеството и развитието на научноизследователските институти и информационно-аналитичните центрове. „Тинк-танковете“ са много важни компоненти на политическото развитие на Китай. Наблюдава се ръст на информационно-аналитичните центрове на всички нива в Китай. В ерата на лидерството на Си Цзинпин едно от важните нововъведения е свързано с работата по създаването на влиятелни „тинк-танкове“ с „китайска специфика“. Феноменът на изграждането и развитието на информационно-аналитични центрове обаче не е нов за Китай. Китайските „мозъчни тръстове“ като например Китайската академия за обществени науки, провеждат широкомащабни изследвания,

и по този начин подпомагат процеса на формиране на китайската външна политика. Китайските информационно-аналитични центрове са в състояние да оказват голямо влияние благодарение на своето участие в сферата на вземане на политически решения. Контекстът, в който се изграждат и развиват „тинк-танковете“ в страните от Централна, Източна и Югоизточна Европа е различен. Информационно-аналитичните центрове в страните от ЦИЮИЕ по определение не се ръководят и контролират от правителствата; съществува общо разбиране, че в страните от ЦИЮИЕ „тинк-танковете“ функционират като неправителствени организации и организации с идеална цел. Те са свързани с политическите промени в резултат на пост-социалистическата трансформация и се асоциират с т.нар. парадигма на демократизацията. В този смисъл те не са политически неутрални; те насърчават определен набор от ценности (на либералната демокрация) и си сътрудничат активно със западните „мозъчни тръстове“ (в т.ч. с политическите фондации). За тях Китай е нова тема, с която им предстои да развият автентичен дискурс.

Г-н Вангели подчертава, (въз основа на своите изследователски наблюдения) че информационно-аналитичните центрове в страните от ЦИЮИЕ, които работят по китайска линия често се оказват хванати в конкуренция и фрагментация. Поради това, когато става дума за изучаване на Китай, конкуренцията между информационно-аналитичните центрове (като контрапункт на сътрудничеството между тях) се очертава като значителна характеристика за страните от ЦИЮИЕ. Това пречи за формулиране на регионална перспектива за Китай. От позитивна гледна точка г-н Вангели смята, че най-осезаемият успех за Мрежата от научно-изследователски институти и информационно-аналитични центрове към платформата „16+1 Китай-ЦИЕ е, създаването на общност от учени и експерти, които се срещат в повтарящ се формат няколко пъти годишно. Мрежата предостави място за споделяне на различни гледни точки, перспективи и нива на анализ. Това е нещото, което би могло да допринесе за лансиране на нови форми на експертно и академично сътрудничество. Мрежата от „тинк-танкове“ към платформата „16+1“ допринася за засилване на контактите на информационно-аналитичните центрове в региона на ЦИЮИЕ чрез изследване на темата за платформата за сътрудничество „16+1“.

В заключение г-н Анастас Вангели подчерта необходимостта информационно-аналитичните центрове да погледнат себе си от страни и да видят предизвикателствата пред тяхното развитие. Не е ясна степента на влияние на „тинк-танкове“ в страните от ЦИЮИЕ върху сферата на вземане на политически решения (особено когато става дума за Китай) в сравнение с техните китайски колеги (които имат много по-голяма тежест в процеса на вземане на политически решения). Емпиричните наблюдения на македонският учен показват също, че информационно-аналитичните центрове от страните от ЦИЮИЕ допринасят твърде малко за разработването и развитието на публичния дискурс по Китай, тъй като гласът на същите тези

„мозъчни тръстове“ си остава маргинален в обществения дебат. Същевременно „тинк-танковете“ в страните от ЦИЮИЕ понастоящем са изправени пред променящ се глобален дискурс по Китай. Наред с резервираността на Брюксел към платформата „16+1“ (въпрос, често дебатиран в средите на платформата „16+1“), г-н Вангели отбелязва и промяната в политическия подход на САЩ към Китай. Вашингтон започна открито да разглежда Китай като стратегически конкурент зад граница и като предизвикателство за американската национална сигурност у дома. Последиците от подобно развитие, според мнението на г-н Вангели, може да се отрази на сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЮИЕ, включително и на хуманитарния обмен (в сферата на контактите между хората) и на сътрудничеството между информационно-аналитичните центрове. Промяната в американско-китайските отношения може да се превърне в много парещ проблем в контекста на отношенията на Китай със страните от ЦИЮИЕ, с решаването на който експертите от „тинк-танковете“ трябва се заемат по-скоро, отколкото късно.

Четвърти панел

**Измерение на сътрудничеството
на местно равнище
(на ниво общини и региони)
в рамките на платформата „16+1“**

Проф. Доминик Миерзежевски
Председател на Център за азиатски изследвания
към Университета в Лодз, Полша

Проф. Доминик Миерзежевски започна своето изложение с преглед на практиката, чрез която градовете и регионите действат на глобалната арена. Той изрази своето възхищение от дейността на китайския град Гуанджоу на международната арена. Китайският град не е установявал двустранно сътрудничество от типа „побратимяване“, но е изградил триъгълно многостранно сътрудничество между градове в глобален план. Първият пример на такъв вид иновативно сътрудничество е бил иницииран от Икономическата асоциация на градовете Гуанджоу – Лос Анжелос – Окланд. Той е бил последван от втори пример – Икономическата асоциация на Бирмингам – Лион – Франкфурт.

Проф. Миерзежевски определя китайските градове и региони като важен компонент от осъществяването на китайската външна политика. В този контекст той уподоби днешната ситуация със ситуацията през средновековна Европа. В онзи исторически период градовете са били факторите, които са формирали нормите и регулациите на външната търговия. В известен смисъл, във време, когато администрацията на президента Тръмп обяви търговска война на континентален Китай, отношенията между градовете могат да изиграят решаваща роля при формирането на политиката на държавите. Например, отношенията на правителството на щата Калифорния с централното правителство в Пекин са били много важен елемент в цялостните китайско-американски отношения. Губернаторът на щата Калифорния се противопоставя на Тръмп и подписва договор за климата с Държавния съвет в Пекин.

G-40 беше представен като забележим пример на между-градско сътрудничество по линия на глобалните климатични промени с участието на 40 градове. От всичките 16 ЦИЕ страни единствено Полша е член на G-40. Проф. Миерзежевски определи като предизвикателство намирането обща платформа за сътрудничество в рамките на „16+1“ по отношение на формата G-40, която да включва градовете от групата за лидерство в борбата срещу глобалното затопляне. Това, което понастоящем може да са окаже нож с две остриета е възможността международна организация да оказва натиск върху централните правителства чрез задени от нея норми и регулации и одобрени на ниво градове. Проблемът на формата „16+1“ е липсата на водеща тема. В рамките на G-40 глобалната промяна на климата се е превърнала във водеща тема на сътрудничество между градовете.

Проф. Миерзежевски отбеляза, че форумът на ръководителите на местно равнище към платформата „16+1“ е твърде много стандартизиран (например срещата в Таншан през 2016 г. [град със статут на център на суб-префектура в провинция Хъбей] е преминала основно под знака на политическата декларативност). Беше оценено значението на сътрудничест-

вото на ниво местни власти, изразяващо се в взаимното опознаване, обучение, обмен в сферата на търговията, инвестициите и културата. Местните управи (на общини и региони) към формата „16+1“ не извели на преден план решаването на този наистина важен проблем.

В декларацията от срещата на платформата „16+1“ на високо равнище в Рига (2016 г.) била подчертана важността на сътрудничеството на местно равнище чрез насрочване на следващата среща на местните лидери. Но е налице липса на конкретика в този формат на сътрудничество. В качеството му на член на полската делегация проф. Миерзежевски спомена за трудностите при формулиране на положенията на „Ганшанската декларация“, която Полша заплашила, че няма да подпише поради свръх капацитет и отсъствие на конкретика.

Случаят с град Лодз в определен смисъл бил различен, защото всички градове по линия на „16+1“ са и част от обхвата и стратегическото партньорство по линия на „Един пояс, един път“. При град Лодз сътрудничеството на местно равнище в рамките „16+1“ е започнало отдолу и е било мотивирано първоначално от деловите среди, после поето от местните власти, за да стигне най-накрая до централните правителства.

Проф. Миерзежевски смята, че хуманитарният обмен (сферата на контактите между хората) ще насърчи по-трайно сътрудничество. Формулата отгоре-надолу не е приложима за европейските страни.

Той обърна внимание на съществуващата асиметрия в двупосочния трафик на влаковите товарни превози между Полша и Китай (съотношението на влаковете: 900 влака годишно [средно 3 на ден], пристигащи в Лодз от Китай и само 2 влака седмично, пътуващи обратно от Полша). Беше посочено, че китайската компания Рейуей Експрес (*Railway Express*) експлоатира ж. п. линията за товарни превози от 2012 г. Сътрудничеството на местно равнище става причина националните ж. п. компании да сключат споразумение. Не е маловажно да се отбележи, че решението е било иницирано не от правителството, а от хората. През април 2017 г. националните ж. п. компании на Китай, Беларус, Германия, Казахстан, Монголия, Полша и Русия подписват споразумение за задълбочаване на сътрудничеството по линия на товарните влакови превози. Споразумението предвижда определен вид разделение на труда, включващо разпределителен център и представителни офиси. Проф. Миерзежевски намира използването на такъв формат на сътрудничество релевантен и ефективен.

Понастоящем, полският учен работел върху оценката на процесите в континентален Китай. Той смята за най-важно да се определят начините за оценка на сътрудничеството на местно равнище. Беше предложено по-нататъшното оценяване да включва изготвяне на критерии за оценка. Проф. Миерзежевски даде пример как това се е реализирало в континентален Китай по отношение на взаимоотношенията местна-централна власт. В заключение полският експерт наблегна върху важността за формиране на общи критерии за оценка за да се избегне разочарованието, което се забелязвало сред 16-те страни от Централна и Източна Европа.

Ирина Белева

Основател на Българо-китайска асоциация за бизнес развитие
Генерален консул на България в Шанхай в периода 2011–2015 г.

Перспективи за България от участието ѝ в китайските инициативи „16+1“ и „Един пояс, един път“

С инициативата за сътрудничество „16+1“ на Китай с 16-те централно и източно европейски страни от 2012 г. и инициативата „Един пояс, един път“ от 2013 г., китайското правителство започва грандиозна за мащабите си програма за възраждане на връзките си с 11 страни членки на ЕС, с които години наред е поддържала традиционно приятелски отношения и 5 потенциални кандидат-членки на ЕС. Това предвижда установяване на ново сътрудничество с тях в съвсем различна геополитическа и икономическа обстановка на XXI век. Силните икономики на Полша, Чехия, Унгария, Сърбия са вече приоритетни партньори на Китай и постепенно придобиват статут на стратегически партньори, като бързо вземат решения и развиват двустранните си отношения с Поднебесната.

А страна като България, член на ЕС от 2007 г., установила втора дипломатически отношения с Китайската народна република на 4 октомври 1949 г. (и де факто към момента е първата страна поради преустановяване съществуването на Съветския съюз), при стартиране на инициативите за сътрудничество „16+1“ и „Един пояс, един път“ се оказва неизвестна за китайския бизнес за търговия и инвестиции, за обучение на китайски студенти по бакалавърски и магистърски и докторски програми. Страната на розите дълго време остава и малко известна туристическа дестинация за цяло поколение китайци.

Отминал е половин век, в който се налага бавно развитие на двустранните отношения, бавно издаване на безплатни визи, а търговията е доминирана от бартерни операции, които се решават на ниво министерства на икономиките на двете страни до 1990 г. и последвали 20 години на епизодично поддържане на връзки, благодарение на ентузиазма на частния сектор при отсъствие на активна подкрепа от българската държава. Липсата на кадри с владеене на китайски език (над 25 години не са изпращани студенти на обучение в Китай, българи изучават китайски език в Съветския съюз, в Ленинградския университет) затруднява вземането на решения по важни стратегически въпроси на сътрудничеството в доста сфери. По време на държавното посещение на президента Петър Стоянов в Пекин през 1998 г., България пропуска златен шанс да е между първите страни сключили споразумение в сферата на туризма с Китайската национална администрация по туризъм (КНАТ) с цел получаване на т.н. “статут на одобрена дестинация” за туризъм (*Approved Destination Status*). За сравнение, запад-

ноевропейските страни след 2004 г. сключват своите споразумения с КНАТ за предоставяне на „статут на одобрена дестинация“, като откриват няколко генерални консулства в големите градове в Китай и визови центрове за бързо издаване на визи, с оглед насърчаване на туризма и увеличаване на приходите в бюджета от тази сфера.

На този фон и след финансовата криза през 2008 г. инициативата за сътрудничество „16+1“ между Китай и страните от Централна и Източна Европа от 2012 г. и инициативата „Един пояс, един път“ от 2013 г. откриват нови перспективи пред развитието на българско-китайските отношения.

Добър пример за развитие на двустранните отношения дава област Пловдив. Пловдив е първият град, който още през 80-те години след побратимяването на област Пловдив с Тиандзин (една от най-големите общини в северен Китай само на около 100 км от столицата Пекин със статут на муниципалитет), започва активно насърчаване на двустранните връзки и осъществяване на първата българска производствена инвестиция в Китай (производство и сглобяване на електрокари в град Тиандзин). През 1987 са изпратени и първите студенти по договори за двустранен обмен и обучение в Китай и България. Неуспешната политиката на приватизиране на държавните предприятия и довеждане до изкуствени фалити на водещи предприятия след демократичните промени в България от края на 90-те се отразява зле на първото българо-китайско предприятие, което не успява да просъществува. Но, благодарение на вече развитите устойчиви институционни връзки и традиции се учредява Българо-китайска асоциация за бизнес развитие (БКАБР). Стартира мащабният проект за привличане на инвестиции в Тракия икономическа зона (ТИЗ), обединила 9 общини в региона.

През 2012 г. с финансовата подкрепа на китайски фирми, Българската агенция за инвестиции (БАИ) и БКАБР, генералното консулство на Р България в Шанхай (ГК-Шанхай) инициира и провежда първия инвестиционен форум „Инвестирай в България“ с участието на представители на близо 600 фирми. Форумът събира на едно място държавни структури, неправителствения сектор и предприемачи от двете страни с оглед запознаване с инвестиционния климат в България. По инициатива на ГК-Шанхай през 2013 г. съвместно със Министерството на икономиката, енергетиката и туризма, БКАБР и ТИЗ в Пловдив се провежда първият Българо-китайски форум за инвестиции и търговия „Открий и инвестирай в България“, на който участват над 150 представители от Китай, получили визи и пътували над 18 часа с два авиополета за да участват във форума в „страната на розите“. Статистиката показва, че няколко участника в тези форуми продължават да посещават България и развиват бизнес, като има и вносители на български стоки сред тях. Именно след тези срещи и форуми, фирмата от побратимената област „Тянджин агро бизнес къмпани“ решава през 2014 г. да инвестира в област Пловдив, да внесе селско стопанска техника от Германия и да започне да отглежда не само алфалфа (люцерна) за износ, но да засажда нови китай-

ски сортове, култури и развива биоземеделие. По този начин Пловдив, индустриалното сърце на България, поставя началото и се позиционира като регионален стратегически партньор на Китай в инвестиционната област и има амбицията, в перспектива, като Европейска столица на културата през 2019 г., да привлече китайски туристи благодарение на богатото си културно-историческо наследство.

България вече не трябва да пропуска своите шансове. През ноември, 2015 г. България е между първите пет страни от ЦИЕ, подписали Меморандума за популяризиране на инициативата “Един пояс, един път” и за първи път високопоставена българска делегация начело с министър-председателя на България Бойко Борисов заедно с няколко ключови ресорни министри и областни управители участва в Четвъртата среща на върха на лидерите на страните от Китай-ЦИЕ „16+1“ в град Суджоу, Китай.

Със съдействието на Посолството на КНР в София през 2016 г. официално е съгласуван и открит Центърът за насърчване на сътрудничеството в областта на селското стопанство между Китай и държавите от ЦИЕ. В рамките на това сътрудничество България е водеща страна в развитието на инициативата „16+1“ в селското стопанство и с мъдра и последователна политика може да привлече още инвестиции в страната от Китай. Започнатото изграждане по линия на инициативата „16+1“ на Логистичен хъб за електронна търговия и Павилион за селскостопански и други продукти, в ТИЗ-Пловдив и електронната платформа през 2018 г. за консолидиране на производители от Китай и страните от ЦИЕ (www.16plus1cloud.org) са добра основа за разширяване на износа на стоки с по-голяма добавена стойност за България.

На практика, тези инициативи, Българското председателство на Съвета на ЕС (01 януари – 30 юни 2018 г.), провеждането на Срещата на върха на „16+1“ в София и на други регионални срещи в рамките на формата „16+1“ (по-специално Срещата на кметовете на столиците на „16+1“ през 2016 г. в София; Срещата на областните управители на „16+1“ през 2017 г. в Пловдив; Срещата на местните лидери на „16+1“ през 2018 г. в София) извадиха страната ни от летаргичния ѝ сън в двустранните българо-китайски отношения и създадоха благоприятна почва за включване в състезанието с другите страни от ЦИЕ за привличане на китайски инвестиции по линия на „16+1“ и „Един пояс, един път“. В началото на 21 век Китай е глобален икономически, финансов, образователен, културен, инвестиционен център, с динамичен и развит пазар, с нови потребности и високи финансови възможности. Във връзка с това, ЦИЕ и в частност България осъзнават все повече необходимостта от приоритетно сътрудничество с необятен Китай в условията на глобални пазарни отношения. Недостатъчното финансиране, остаряла инфраструктура, липсата на директна авиолиния, недостига на квалифицирана работна ръка (в резултат на намаляващото и застаряващото ни население), на подготвени за работа с Китай кадри, инертността в мисленото

и бавното взимане на решения са сериозни пречки пред пълноценното ни участие в формата „16+1“.

Китайската дипломация полага усилия да вплете регионалното сътрудничество по линия на „16+1“ Китай-ЦИЕ в рамката на инициативите за сътрудничеството ЕС-Китай: Всеобхватно стратегическо партньорство за мир, развитие, реформа и цивилизация ЕС-Китай (*EU-China Comprehensive Strategic Partnership of peace, growth, reform and civilization*); Европейско-китайския дневен ред-2020 (*EU-China Agenda 2020*). Пекин активно насърчава практическото сътрудничество чрез пилотни проекти в рамките на Платформата за свързаност ЕС-Китай (*EU-China Connectivity Platform*), Инвестиционния план на Европа и разширението на Транс-европейската мрежа (*Investment Plan for Europe and the extended Trans-European Network [TEN-T]*), Споразумението за инвестиции между ЕС и Китай (*Agreement on Investment between the EU and China*).

За нарасналото значение на формата „16+1“ е показателен фактът, че страни като Австрия, Гърция, Швейцария, Беларус, а така също Европейската банка за възстановяване и развитие са били наблюдатели в срещи на върха на формата „16+1“. В рамките на Платформата за свързаност ЕС-Китай може да се развият инфраструктурни проекти и да се постави акцент върху развитието на ново направление на технологично сътрудничество, където Китай може да покаже своето ново лице на партньор, който е готов да зачита интелектуалната собственост и да съдейства за взаимно унифициране на стандартите на ЕС и на страните от формата „16+1“ и за утвърждаване на правилата за реципрочност и равноправно участие в търговете на двата континента.

Разгръщането на инициативата „16+1“ открива нови възможности за 16-те страни от ЦИЕ в търговско-икономическите им отношения с Поднебесната. В създадените свободни икономически безмитни зони в Шанхай, Тиендзин, Чиндао, Сямън, Шенджен, Хайнан и др. има открити изложбени площи с преференциални условия за 16-те страни да търгуват своите стоки и услуги. Въведена е по-бърза процедура по внос на стоки в Китай от ЕС и от 16-те страни от ЦИЕ и е проведено първото ЕКСПО на вносни стоки през ноември 2018 г. в Шанхай, което допринася за постепенното увеличаване на износа на ЦИЕ за китайския пазар.

В град Шенян (провинция Ляонин) е открита и първата сграда с изложбени площи за стоки от 16-те ЦИЕ страни, построена с частни средства. Китайското правителство планира изграждането на демонстрационни зони за селскостопанска продукция в област Пловдив по линия на формата „16+1“. За да може 16-те ЦИЕ страни да успеят да задоволят потреблението на огромния китайски пазар, Пекин поставя акцент върху изграждането на инфраструктура по море, въздух и земя вкл. стартиране на услуги за ж.п. превози на блок контейнери (*container block trains services*) и митническо сътрудничество за бързото оформяне на стоките и дигитализацията на тър-

говията. Тук трябва да отбележим недостатъчната активност на България в получаването на разрешения за внос на селскостопански стоки в Китай, в привличането на китайското инвестиционно участие в реализацията на стратегически инфраструктурни проекти у нас, в развитие на митническото сътрудничество, във включването на национален щанд на български стоки в дигиталните платформи. Надяваме се, че поставянето на Балканите в дневния ред на европейската интеграция по време на Българското председателство на Съвета на ЕС, ще задвижи регионалните инфраструктурни проекти. За сравнение, от стартирането на първата линия Чунцин-Европа през 2011 г., вече има директни ж.п. превози на стоки от Китай до 15 града в 10 страни в Европа, като тези превози отнемат 15-18 дни за разлика от 35-45 дни транспорт по море за износ/внос на стоки от/до Балканския регион.

Особено важни резултати от срещата на върха на Китай-ЦИЕ в София през 2018 г. бяха, поставянето на регионалното сътрудничество във формата „16+1“ в контекста на цялостните европейско-китайски отношения, развитието на сътрудничеството между банковите институции на Китай и страните от ЦИЕ, решението за стартиране изграждането на Глобален център за партньорство на страните от ЦИЕ и Китай в България (който да запознава китайските компании с европейските правни регулации и правила с оглед успешното им опериране на единия европейски пазар), приоритизирането на технологичното сътрудничество чрез Програмата за партньорство „16+1“ Китай-ЦИЕ за наука, технологии и иновации (*China-CEEC Science, Technology and Innovation Partnership*), ежегодно провеждане на конференцията за сътрудничество в сферата на иновациите (*China-CEEC Conference on Innovation Cooperation*), създаването на работна група за изграждане на капацитет за иновации „16+1“ в Сърбия (*China-CEEC Innovation Capacity Building Working Group in Serbia*). Центровете под егидата на „16+1“ за трансфер на технологии ще осигурят нови възможности за сътрудничество. България трябва да се включи активно в Партньорството „16+1“ Китай-ЦИЕ за наука, технологии и иновации, като заяви готовност да домакинства следващата конференция за сътрудничество в иновациите и инициативите по съвместни лаборатории, обмен на учени и технологии, тестване на патенти, електрически автомобили, дроне, роботи за нуждите на производството и услугите.

Дигитализацията на икономиката е новият двигател за стопански растеж на страните от Централна и Източна Европа и ЕС като цяло. Според проучване на *McKinsey*, страните от Централна и Източна Европа могат да прибавят 16% към БВП до 2030, ако модернизират управленските, икономическите и образователни системи си спрямо технологичните реалности на XXI век. Огромно предимство за нас, е че ресорът в еврокомисията по въпросите на цифровата икономика и цифровото общество се заема от българския еврокомисар Мария Габриел, която активно чрез европрограми, насърчава интернет базираното образование, дигитализацията на предпри-

ятията у нас и изграждането на клъстери за научни разработки, биотехнологии, пр. Цифровизацията и роботизацията на производствените процеси в България са абсолютна необходимост предвид недостига на работна ръка, намаляващото и застаряващо население на страната и нуждата от все по-голяма конкурентоспособност на фирмите на глобалния пазар. За сравнение, данните на Китайската академия за информационни и комуникационни технологии, показват, че цифровата икономика на Китай е 2.3 трилиона щ.д. за първата половина на 2018 г., което е 38.2% от общия ръст на БВП на страната, а в ЦИЕ този показател не достига и 5%.

В заключение искам да подчертая, че активизирането на България във формата „16+1“ и „Един пояс, един път“, ще е от полза за развитието на стратегическите сектори на икономиката в т.ч. на селското стопанство, транспортната инфраструктура, енергетиката, образованието, иновационните технологии. Нарасналата роля на България на Балканите и ЕС ще позволи Поднебесната да оцени по-ясно стратегически предимства на страната ни в регионален план. Решението от Софийската среща на върха на лидерите на Китай-ЦИЕ за създаването на Глобалния център за партньорство по линия на „16+1“ е признание за нашата страна и се надявам той успешно да заработи до честването на 70-годишнината от установяване на дипломатическите българо-китайските дипломатически отношения през октомври тази година.

Д-р Сю Ган

Научен сътрудник в Института за руски, източноевропейски
и средноазиатски изследвания към КАОН
Служител в китайското посолство в Сараево в периода 2015–2017 г.

Д-р Сю Ган представи своите виждания за сътрудничеството на местно равнище между Китай и 16-те страни от ЦИЕ от историческа перспектива. В уводната част на изказването си китайският изследовател анализира също приносното значение на местните власти в сътрудничеството по линия на „16+1“ на Китай и страните от ЦИЕ.

Д-р Сю Ган изтъкна, че Китай и страните от ЦИЕ имат почти 70 годишен исторически опит на ползотворни дипломатически връзки помежду си, въпреки че през периода на Студената война отношенията на Китай с някои от тях са изпитали колебания, поради оказването от страна на Съветския съюз влияние върху тяхната динамика и съдържание, както и заради наличието на някои спадове в тези отношения, проявили се веднага след края на Студената война, особено в десетилетието преди ХХI век. От 2012 година насам отношенията на Китай със страните от ЦИЕ получават нов импулс за разширяване на сътрудничеството чрез платформата „16+1“.

Д-р Сю Ган продължи с прегледа на историческите постижения в сътрудничеството на местно равнище между Китай и страните от ЦИЕ. По време на Студената война (на социалистическия период), сътрудничеството на местно ниво представлявало важен компонент от отношенията на Китай със страните от Централна и Източна Европа. С други думи източноевропейските страни до голяма степен са били много важен фактор за развитието на китайския международния обмен на местно равнище в разглеждания период.

Китайският учен привежда три примера в подкрепа на своята аргументация: *Първо*, Китайско-полското акционерно дружество „Шиполброк“, основано през 1951 г., което, се е превърнало в първото смесено предприятие в Нов Китай (акционерно дружество с вече над 60 годишен опит на презокеански превозвач и специализирано в транспортирането на тежки кранове, проектиране и контейнерни превози); *Второ*, чехословашкото правителство подарява 670 комплекта селскостопански машини на китайското правителство (по време на посещението на зам.-председателя на КНР Джу Дъ в Прага през януари 1955 г.). Мястото на получаване на селскостопанските машини е била фермата „Жонджие“ („Приятелство“) през юли 1956 г. („Китайско-Чехословашка ферма за приятелство“), която функционира и до ден днешен. Шейсет и две години по-късно през юни 2018 г. Китай и страните от ЦИЕ създават Зона за сътрудничество в сферата на дейност на малките и средните предприятия. Китайският учен разглежда създаването й в контекста на инициативата „16+1“, по-скоро като съдба, отколкото като

съвпадение. *Трето*, през юни 1980 градовете Шанхай и Загреб установяват приятелски отношения. Югославия е била третата европейска страна, която установява приятелски връзки и отношения на ниво „град с град“ след Италия и Нидерландия.

Според д-р Сю Ган, горепосочените примери са илюстрация на дългата история от постижения в сътрудничеството на местно равнище между Китай и страните от ЦИЕ.

След 2012 сътрудничеството на Китай на местно равнище със страните от ЦИЕ обхваща нови области. Очертават се много платформи по линия на „16+1“ на местно равнище, сред които на преден план изпъкват срещите на ръководители на общинско равнище, форуми на кметовете на градове, експресната ж.п. линия Китай-Европа и сътрудничеството по линия на побратимените градове. Голям брой китайски градове (включително Нинбо [провинция Цзилин], Чанчжоу [провинция Хъбей]), заедно с Прага [Чешката Република], както и Варшава и Лодз [в Полша] се превръщат в образцови примери на сътрудничеството на Китай със страните от ЦИЕ на местно равнище.

Във втората част от своето изложение д-р Сю Ган направи преглед на начините за усъвършенстване на платформата за сътрудничество „16+1“. В този смисъл той постави ударението върху два момента:

Първо, следва да бъдат преодолени дисбалансът и липсата на допълване между Китай и страните от ЦИЕ. Сътрудничеството на местно равнище има нуждата да се развива чрез гъвкави и автономни хъбове, тъй като размерът на икономиките, отношенията или условията, плановете за развитие, моделите за чуждестранно икономическо и търговско сътрудничество се различавали в отделните страни от Централна и Източна Европа. Допълването на нивата на сътрудничество в рамките на „16+1“ е нараснало чрез установяването на около 20 отраслови центрове или координационни механизми на сътрудничество. Тези центрове, обаче, са били концентрирани главно в столиците на страните от платформата „16+1“ на Китай – ЦИЕ. Центровете по линия на „16+1“ извън столиците, такива като създадената Асоциация за малки и средни предприятия в Хърватия, са все още в процес на реализация, а решението относно Центъра за сътрудничество в сферата на ветеринарните науки в Босна и Херцеговина все още предстои да бъде взето. В допълнение, към момента, Албания, Черна гора, Литва, Естония не са включвали в дневния си ред поемането на шефство на център за отраслово сътрудничество. Междувременно, от градовете-столици в страните от ЦИЕ със население над 1 милион души (т.е. Варшава, Будапеща, Прага, Букурещ, София) единствено Варшава, Будапеща и Прага са достигнали челните 150 по БВП в света. Разликата в темповете на развитие, потенциала и пазарното търсене са причина сътрудничеството в рамките на „16+1“ да бъде насочено повече към насърчаване на прецизно сътрудничество на местно равнище.

Второ, необходимо е другите страни и международни организации извън рамката на тези 17 да разберат смисъла на инициативата „16+1“ и също да вземат участие в сътрудничеството. Инициативата „16+1“ не е била мотивирана и лансирана единствено от Китай. Точно обратното, тя е била предложена и споделена от Китай и страните от ЦИЕ с цел взаимни консултации, съвместно изграждане и споделени изгоди. Независимо от това, някои странични наблюдатели имат съмнения относно инициативата „16+1“, поради неразбиране, предубеденост и предрасъдъци. Задълбочаването на сътрудничеството на местно равнище може да намали ролята на централното правителство и да увеличи тежестта на местните власти, пазари и предприятия. В по-далечно бъдеще сътрудничеството на ниво региони и общини би могло прерасне в съвместно разработена платформа за взаимно печелившо сътрудничество (*win-win*) не само за 17-те страни, но също за други страни и международни организации.

Китайският учен от КАОН смята, че развитието на всяка една регионална международна инициатива следва да отчита няколко основополагащи елементи. Така например, инициативата „Един пояс, един път“ се основава на пет цели: координация на политиката; улесняване на свързаността; безпрепятствена търговия; финансова интеграция; връзки между хората/народите. Китайско-африканският форум за сътрудничество е базиран върху следното: политически принципи; икономически характеристики; цивилизация; сигурност и международна дейност. Отношенията на Китай с ЕС се изградят около четири важни партньорства: мир; растеж; реформи и цивилизационен напредък. Шанхайската организация за сътрудничество се основава на три стълба: сигурност, икономическа целесъобразност и културно сътрудничество.

Д-р Сю Ган разглежда сътрудничеството на местно равнище като един от водещите елементи в развитието на инициативата „16+1“. Има нужда, обаче, от системен подход за насърчаване на сътрудничеството на местно равнище. Сътрудничеството между местните власти в рамките на инициативата 16+1 открива нови възможности за Китай да развива отношенията си със страните от ЦИЕ и с Европа като цяло.

Иван Йоветич

Преподавател в университета „Доня Горица“
и изследовател в „тинк-танк“

Президент на Съвета на Националната обществена
радио-телевизионна компания (RTCC)

Г-н Йоветич представи модела на сътрудничество на университета „Доня Горица“ в Черна гора с китайски академични и бизнес партньори.

Университетът „Доня Горица“ (УДГ) е частен университет, основан през 2017 г. на основата на предприемачески проект, чийто философски и организационни корени водят началото си от Института за следдипломно обучение за предприемаческа икономика, основан през 1992 г. УДГ се развива като предприемачески, изследователски и спортен университет. Това е един университет със студентски кампус от съвременен тип, с главна сграда от 17,000 кв. м. и прилежащи съоръжения в т.ч. спортни обекти.

Университетът предлага различен модел на обучение, съставен както от модули за придобиване на знания, така и от модули за придобиване на житейски навици и опит. Моделът на обучение се основава на професорското уравнение $S=Z*I^2$ където Z представлява знание, а I^2 представлява опит и жизнен интензитет. Основната причина, която стои зад този подход е идеята за нарастване на всяка от способностите на студента в променящия се свят. УДГ е отворен към глобализацията и интернационализацията. Основният замисъл е студента е да бъде разглеждан като ключов продукт на УДГ. Поради това откритостта, сътрудничеството и обменът са от решаващо значение и са фундаментът за изграждането и развитието на собствена мрежа от професионални общности. Съответни опити са правени отвъд националните и дори регионалните граници. Благодарение на своя жизнен интензитет (I^2) УДГ е имал интензивно сътрудничество с университети, институти и заинтересовани лица от ЕС, САЩ, Индия и др. В допълнение, УДГ е разгърнал сътрудничество с Китай. Важно е да се отбележи, че сътрудничеството с Китай е било иницирано и осъществено самостоятелно без никаква, в това число, финансова помощ от страна на правителството. УДГ е бил поканен да излъчи свои представители в инициирани от правителството посещения в Китай, но установяването на сътрудничество, обмен на студенти и преподаватели, както и организирането на корпоративни стажове са собствено инициирани, и понякога осъществявани със съдействието на китайското посолство в Черна Гора.

Г-н Йоветич представи изводите относно сътрудничеството с Китай, базирани на опита му. УДГ е водил интензивни и доста трудни преговори с китайските си партньори, тъй като и двете страни са били педантични в преговорите. Веднъж обаче стигнали до споразумение, страните финализирали и изпълнявали постигнатите договорености. Това е нещото, което УДГ наистина уважава и взема като отправна точка за бъдещото сътрудничество.

В изпълнение на възприетия модел на обучение, най-важната част на учебната програма е проектът „Идеи и характери“. Същността на проекта е да се представи дадена тема/казус и да се насърчи професионална среда за работа в екип. Съответният проект е бил оценен като важен, разнообразен и много полезен за студентите от Европейската асоциация на университетите по време на оценяването на УДГ в рамките на програмата за институционална оценка.

В рамките на предишния семестър темата на проекта е била посветена на Китай. Студентите имали възможността да представят Китай и чрез подтеми, които смятали за подходящи. Китайският посланик в Черна Гора е участвал в заключителното събеседване и оценяване и е връчил наградите за най-добри теми и екипи.

Г-н Йоветич също посочи важноста на сътрудничеството с китайски университети, които са включени в подписания Меморандум за разбирателство. Понастоящем УДГ си сътрудничи със Университета Сихуа, Пекински съюзен университет, Университетът Сидиан, Югозападния университет за финанси и икономика и научно-технологическия университет в Чанша. Обменът на преподаватели и студенти е най-важният компонент на сътрудничеството. Понастоящем над 30 студенти от УДГ са част от програмите за обмен на студенти в трите нива: бакалавърска, магистърска и следдипломна квалификация (трима докторанти се обучавали в момента в Ченду.)

Китай е бил главна тема на Форума за развитие в Милосер (остров „Свети Стефан“, Черна Гора – 2017 г.) – една от най-важните икономически конференции и събитие, които са организирани съвместно с УДГ. Подзаглавие на събитието е било темата „Глобализацията и инициативата „Един пояс, един път“ и тя е била посветена на китайската култура, образование и инвестиции.

УДГ е част от Форума за иновации и предприемаческо образование на президентите на университетите по линия на инициативата „Един пояс, един път“, както и участник в срещи с цел установяване на контакти по линия на малките и средни предприятия в контекста на отношенията между Китай и страните от Източна и Югоизточна Европа. Сътрудничеството с китайски компании включва: Китайската корпорация за пътища и мостове (CRBC) като част от [CCCC], Група за пътища и мостове от Съчуан (SRBG), Китайския Съчуан за международни инвестиции [CSII] и Китайския съвет за насърчаване на международната търговия [CCPIP].¹ Групата за пътища и мостове създава възможности на петима студенти от УДГ да преминат стаж в компанията. УДГ е поставил подписа си под Декларацията за учредяване на Съюз на туристическите колежи по линия на „16+1“.

УДГ е въвел китайския език като един от факултативните предмети с китайски преподавател по езика в УДГ (като част от програмата за образователен обмен). Университетът също менажира регионално лятно училище както и „лагер за таланти“ с участието на китайски студенти (през послед-

ните две години). УДГ е поставил началото на серия, наречена „Младежта и Един пояс, един път“, в която студенти и млади начинаещи научни сътрудници пишат на политически и икономическа теми, свързани с отношенията на Китай и ЕС, от черногорската перспектива.

УДГ си е поставил също така задачата да промени начина на разсъждения и мислене на студентите. Идеята е да се отвори съзнанието им и да им се предостави възможността да погледнат отвъд европейско-центричната матрица на мислене. В този контекст УДГ е представил карта на света с Тихия океан, заемащ централно на нея за да стимулира по този начин изразяване на различните гледни точки и перспективи. Бъдещото сътрудничество на УДГ с китайските партньори ще се разгръща около иницирирането на съвместни изследователски центрове, камари, предприемачески инициативи и т.н. Стъпил здраво върху собствения си бизнес управленски модел, УДГ е създал бизнес екип, който в момента преговарял с китайски партньори относно седем потенциални инвестиции в производствени отрасли, туризъм, инфраструктура и селското стопанство. В заключение г-н Иван Йоветич очерта основните компоненти на платформата за сътрудничество на УДГ: (i) *хуманитарен обмен, развитие на контакти в сферата на образованието и изследванията (обмен на студенти и преподаватели)*; (ii) *насърчаване на сътрудничество в сферата на иновациите*.

---

¹ CRBC е водеща китайска компания в Черна гора, която е присъствала на Форумата за развитие в Милосер през 2017 г., посветен на инициативата Китай и „Един пояс, един път“. Компанията строи магистрала в Черта гора, най-голямата инфраструктурна инвестиция в страната.

<http://bdi.mfa.government.bg>

ISBN 978-619-7200-15-7